
BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
18 C
19

CONSTITVTIONES EDITAE IN DIOECESANA SYNODO SORANA

A'Per Illustri, & R.mo Domino

HIERONYMO IOANNELLIO,

IVRISCONSVLTO ROMANO,

Et olim in Patrio Gymnasio Iuris Cæsarei Primario Professore nunc uero

EPISCOPO SORANO.

SVPERIORVM PERMISSV.

ROMAE apud Iacobum Mascardum MDCXIV

HIERONYMVS IOANNELLIVS ROMANVS

Dei, & Apostolicæ Sedis gratia EPISCOPVS SORANVS [1]

VNIVERSO CLERO [2] NOSTRO Salutem in Domino. [3]

SACRI Concilij Tridentini decreta [4] exequi cupientes, absoluta totius Diœcesis nostræ (vt Episcopale munus exigebat) [5] Visitatione Synodum Diœcesanam (diuina auxiliante gratia) primam habuimus, in qua nonnulla ad optimos mores informandos, Deiq. cultum amplificandum, extirpanda vitia, malas assuetudines euellendas vtiliter, vt speramus, decreuimus; collegimus demum non pauca, quæ ad stabiliendam gregis nostræ curæ concrediti, salutem, & incolumitatem omniumq. fælicitatem promouendam, conducere iudicauimus. [6] Vnum illud reliquum videbatur, vt modus aliquis excogitaretur, quo benè, & vtiliter cogitata in praxim, & vsum facilè deuenirent, & ex noxiæ obli-

† 2

1 Sedes Sorana Romano tantum Pōtifici subest, vt in lib. cēsuū qui conseruatur in Vaticana Bibliotheca. Card. Baron. Soranus in ann. ad Martyr. 22. Ianuarij littera G de ipsa Ciuitate vide eūdē Card. die 27. Maij, littera D & in 10 to. Ann. vbi agit de S Dominico Abbate.

2 Quomodo probetur clericatus vide Rotam coram Comitulo Episc. Perusino in decis. impressa in vol. cons. Farin. dec. 67. de habitu & tonsura Clericorum, vide Concil. Triden. sess 23. cap. 6 Boer. dec. 69. qui ponit const. Leonis X. vide inf. tit. de vita & Hon. Cler. d. 6. p. 1. & par. 3. edicto 1. Sunt exempti ab omni iurisdictione sæculari de iure diuino per al leg. in tract. de immu. Eccl. p. 1. quem breui, Deo fauente, æditurus sum.

3 Litteræ Episc. an & quando plene probēt vide gl. in c. post cessionē. ver. litteras, de probat. vide etiā infr. 3. p. in forma collat. benef. nu. 7.

4 Sess. 24. cap. 2. sess. 25. cap. 2. 4. & 10. Conc. Tarrac. cap. 8. Conc. Agath. cap. 71.

5 Conc. Trid, sess. 24. cap. 3. Conc. Tolet, 4. cap. 35. c. decernimus. c. si Episcopus, vbi Archid. & alij de off. Ord. lib 6 Mar. Soc. in tract. de Visit. q. 4. princ. ver. duodecimo quæro.

6 Extant plures resolutiones S. C. Episcopū in Synodo Diœcesana posse constitutiones facere absque consensu & approbatione Cleri, debere tamen cū exquirere consilium Capituli, licet illud non teneatur sequi, nisi in quibusdā casibus à Iure expressis, tex. est in c. si quis, de ma. & obed. vbi gl. Abb. & alij c. 2. de const. in 6 vbi gl Gem. & alii c. 1. de cons. d. 3. Inn. Host. & Io. And. in c. 1. de loc. & cond. & ibi gl. ideo nos in pluribus sessionibus nostrū Capitulū conuocauimus, ac postea summa pace, ac vnanimi omniū consensu Synodum perfecimus, in qua trecenti ferè Clerici interfuerunt.

obliuionis flexuosis vorticibus abriperetur, obuersabatur animo non maiorem afferre vtilitatem in arca legem, quàm gladium in vagina, frustraq. decreta condi quæ semper sint condita, in mentem igitur venit, operæpretium futurum, si facilem in ordinē digesta mandarentur typis, quorum opera videmus inueterata iuuenescere, & quę diù in obliuionis tenebris, tamquā in sepulcro iacebant mortua, reuiuiscere, & redire in omnium oculos, & lucem: Arripuimus libēter eam cogitationem. Siquidem præter alia, nec pauca commoda, molestum vobis describendi laborem non minui solùm, sed omninò tolli animaduertebamus, atque id effici potissimùm, quod maximè optauimus, vt tàm vtilia instituta quotidie perlegendo, ac tenendo manibus, memoriæ, & pectori adhærescant; qui quoniam vnus est nobis finis in hoc libello conficiendo, ædendoq. propositus vobis, & quem pascitis, gregi apprimè necessarius, primùm à Deo immortali bonorum omnium consiliorum, auctore petimus,[7] vt eam vobis mentem inijciat ad exequendum,[8] quæ nos, ad decernendum induxit, deindè pro summa vestra in Deum, & in proximos Charitate, rogamus vos, quàm studiosè possumus, vt hæc decreta assiduè, & diligenter euoluatis, vt cum è manibus deponuntur, pectore foueatis; speramus enim fore, vt vobis exemplo sint, regendarum animarum,[9] & vos ita instructi, virtutum omnium omnibus exemplar sitis.[10] Valete in Domino.

7 Iac. cap. 1. Concil. Triden. sess. 6. can. 3. Nau. in Man. cap. 27. nu. 290.

8 Quando leges humanæ tàm sæculares, quàm Ecclesiasticæ obligent ad mortale. vide S. Tho. 1. 2 q. 69. ar. 5. Card. Caiet 2, 2. q. 186. art. 9. col. 4. Henr. de synodo Episcop. 3. par. art. 1. nu. 270. Nau. in Man. cap. 23. nu 48.

9 De essentia, & dignitate animæ vide Nau. in Man. in præludio 1.

10 2. Corinth. 6. ibi nemini dantes vllam offensionem, vt non vituperetur ministerium eorum, sed in omnibus exhibeant se vt ministri Dei, & cap. 2. ibi Christi bonus odor sumus. Concil. Trident. sess. 14. in prohemio de reform. è contrario de scandalo vide Nauarr. in Man. cap. 14. nu. 44.

IN-

INDEX TITVLORVM.

PARS PRIMA.

De

PARS SECVNDA.

PARS TERTIA.

Forma

Forma

AEDICTVM INDICTIONIS

DIOECESANÆ SYNODI SORANAE.

HIERONYMVS IOANNELLIVS Dei, & Apostolicæ Sedis gratia

EPISCOPVS SORANVS.

CVM Sacrosancta Tridentina Synodo [1] sancitum, & decretum sit, vt Diœcesanæ Synodi conuocarentur, quibus Ecclesiarum Pastores deprauatis subditorum moribus, & commissæ sibi Plebis excessibus dignè mederentur, ac prouiderent. [2] Ideo nos eo Pastoralis officij spiritu excitati; Absoluta vniuersæ Diœcesis nostræ visitatione his nostris litteris ipsam Synodum [3] ad diem vigesimā Octobris [4] proximè sequentis (Deo fauente) celebrandam indicimus, ac denunciamus. Quamobrem vniuersos, & singulos, qui in nostra hac Sorana Ciuitate, & Diœcesi beneficia [5] quæuis Ecclesiastica etiam, quæ sine vlla cura sunt, obtinent [6] quique sacris ordinibus initiati sunt. [7] Eos præterea omnes cum sæculares, tùm regulares [8] Clericos, qui quouis iure, aut consuetudine [9] nostræ Synodo Diœcesanæ interesse debent monemus in Domino, eisdemq. omnibus, & singulis in virtute sanctæ obedientiæ, [10] ac sub pœna suspensionis, ipso facto, incurrenda, [11] & alijs iuxta sacrorum Canonum decreta [12] iubemus, vt ipsi cum Clericali habitu. talari, tonsura. [13] Superpelliceis

A etiam

1 sess.24. cap.2 in fi.
2 cap. annis singulis, ver. discutiat. 18.d.c. quoniam quidem. c. peruenit.ead.d.Henr. Bocteus in tract. de Synodo Episc.p.3.n.4
3 Græcè, Latinè verò cōuentus, siue cœtus, aut Cōciliū.c.1.15.d. Abb.c.Otius Episcopus not.4.de elect. & in c.conquerentē.n.2. de off.ord.Card.de Turrecrem. d. c.1. §. Synodus, & in sum.de Eccl.Dei. lib.4.c. 1.
4 Non est tēpus præfinitum à iure, quando Synodus debet celebrari. Henr. in alleg. tract.par.1.nu.49.
5 Conc. Trid.d.c.2.in fine.
6 Abb. in c. quod super his.not.1. de maior.& obed. Innoc.& Io. Andr. in c. graue. de preb.Henr.d.tract. par. 2. n.18.& 20.
7 Quando agitur de reformatione, & correctione morū omnes Clerici debēt venire. Io.And.& Card. Zab. d.cap.graue.S.Carol. syn.4.dec.45.
8 Vt si inseruirēt Ecc. Parrochiali.c.de Monachis.17.q.1.Archid. cap. Abbates. 18.q.2. Card. in c.Episcopus, il 2.18.q.1.Card.Zab. in Clem. fin.de celeb. miss.glo.ibi.& in c.3. 16.q.1.
9 Host.in summ. de off.ordin. §.quid pertinet.Henr.p.2. n.37.
10 Inducunt hæc verba peccatum mortale Io. Maior. in 4. sen.d.15. q.4. S. Antonin. in sum.par.1. tit.18.c.vnic.§.2.
11 cap. fi.18. d.d.c.quod super his.
12 Henr.d.p.2.n.49.
13 Vide in ædicto de hab. Cler.

etiam mundis, ac parati ad sacram communionem [14] prædicta die summo manè ad Diœcesanam Synodum, quàm in nostra Cathedrali Ecclesia [15] celebrabimus, conueniant; idquè non alij eorum nomine, [16] sed ipsimet nisi legitima causa [17] quam probare debent [18] impediti sint [19] præstent, Indè autem cum conuenerint, ne cuiquam, nisi impetrata à nobis scripto facultate discedere liceat. [20] vt Dei ope, atque auxilio ea decernantur, quæ ad animarum salutem, [21] & diuini cultus incrementum, [22] Cleriq. disciplinam [23] pertinere iudicabimus, eos autem, quibus cura imminet animarum, durante hoc absentiæ tempore, vt alicui probo Sacerdoti eorum Ecclesias commendatas [24] relinquant, monemus. Volumus etiam, ac mandamus, quod in nostra Cathedrali ecclesia omnibus diebus Dominicis recitentur Litaniæ, ac qualibet feria 5. in singulas hebdomadas, antequam detur principium Synodo, dicatur Missa de Spiritu sancto, [25] quod etiam in omnibus Ecclesijs Parrochialibus Ciuitatis, & Diœcesis obseruari debeat, quibus à Deo impetretur auxilium pro optimo synodalium constitutionum euentu, Curatorumq. officium sit præcedenti die Dominica Parrochialis suæ Ecclesiæ homines docere, quàm sanctum, salutareq. sit synodalis Diœcesanæ actionis institutum. [26] In quorum fidem has litteras nostra, Cancellarijq. nostri manu signatas confici, sigilloq. nostro muniri, Cathedralisq. nostræ Ecclesiæ valuis affigi, iussimus, earum copijs manu dicti Cancellarij subscriptis, & sigilli nostri impressione etiam munitis in valuis Ecclesiarum S. Archangeli Terræ Arpini, S. Simeonis Terræ Albeti, & S. Ioannis Terræ Ciuitellæ, similiter affixis, quam affixionem [27] habere eam vim volumus, ac si personaliter singulis intimatæ essent. Datum Soræ in nostro Episcopali Palatio die 21. Septemb. 1611.

Hieronymus Episcopus Soranus.

Clericus Leonardus Gallus Canc.

14 S. Carolus syn. 4. dec. 45.

15 Io. And. & Gem. in c. decet, in princ. de Imm Eccl. lib. 6.

16 Abb. & alij in c. si. de his quæ fiunt à Præl. sine cons. Capit.

17 Henr. loc. cit. p. 2. n. 57. enumerat causas

18 Causæ probantur per vnū testē, & quandoque per iuramētū glos. & Card. de Turrecr. in c. placuit. 18. d.

19 Excusatio potest fieri per Nūcios cum literis impeditoris. c. prudētiam, in prin. de off. deleg. gl. & Abb. in c. bonæ, il 1. de elect. gl. cap. cupiētes. ver. propositam. eod. tit. in 6. & si Nuncius nō potest reperiri, sufficiunt litteræ. Card. Alex. d. c. placuit. not. 3.

20 c. rursus 11. q. 3. c. si quis antē. 18. d. Bar. & Alex. in l. aut facta. §. Iulian°. ff. de dā. inf.

21 S. Th. 2. 2. q. 184. ar. 6. vers. ad 2. Card. de Turrecr. in sum. 17. d. vers. ad 4.

22 Card. de Turrecr. in c. ordinationes. 1. q. 1. & in c. quæcumque. 10. q. 1.

23 Idē Card. in sum. 18. d. Io. Gherzon in 2. par. inser. habito in Conc. Rhem. in Domi. 2. post Pascha, incipit, Pastor bonus.

24 Abb. d. c. super his Card. Zabar. in c. in his de priuil.

25 S. Carol. de off or. c. 47. & syn. 4. dec. 45.

26 S. Carol. d. decr. 45.

27 Clem. causam. de elect. Vant. de null. ex defec. cit. n. 121. Maranta in praxi in ver. rectè concipiatur citatio n. 91. & nota, quod per citationem per ædictum potest quis excommunicari add. ad Dec. Rot. 5. de rescr. in no. Aegid. dec. 188. tu vide Rotam dec. 1. in nou. tit. de ferijs add. ad Ritum 17. Cur. Archiep. n. 6.

CONSTITVTIONES SYNODALES

Habitæ IN ECCLESIA CATHEDRALI SORANA

Die XX. Octobris MDCXI.

In Nomine Sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.

PARS PRIMA. TITVLVS I.

De Summa Trinitate, & Fide Catholica.

NTE omnia statuimus, & decernimus, præmittendam esse confessionem fidei, Patrum exempla in hoc secuti, qui in eorum Concilijs hoc scutum in principio suarum actionem apponere consueuere. [1] Quare illam in primis fidei formam præscribendam duximus, quam olim Sacri Concilij Nicæni Patres ab omnibus Christianis credendam præceperunt; [2] & fœlicis recordationis Pius IV. [3] omnibus fidelibus præponendam declarauit, tamquàm principium illud, in quo omnes, qui fidem Christi profitentur, necessariò conueniunt, [4] ac firmamentum, præter quod teste Apostolo: [5] Nemo potest aliud ponere [6] contra quod Inferni portæ numquam præualebunt, [7] cuius sanæ fidei, professionisq. modum, & tenorem, nequisquam imposterùm subditorum nostrorum ignoret in principio huius nostræ Synodi inserendum curauimus, videlicet.

1 Conc. Nic. 1. sub S. Silu. Constan. 6. ar. 17. Conc. Magunt. cap. 1. Conc. Trid. sess. 3.

2 Conc. Nicæn. 1.

3 Pius IV. ann. 1561. id. Nouembris. incip. iniunctum.

4 Conc. Trid. d. sess. 3.

5 Ad Corinth. 3.

6 Clem. 1. de summ. T. init.

7 Matth. 16. c. in nouo. 21. dist.

Credo in vnum Deum. Patrem Omnipotentem, Factorem Cæli,& Terræ: visibiliũ omnium,& inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum Filium Dei vnigenitum. Et ex Patre natũ antè omnia sæcula. Deum de Deo, lumen de lumine:Deum verum de Deo vero.Genitum non factum consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt: Qui propter nos homines, & propter nostram salutẽ descendit de Cęlis.Et Incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine: Et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato,passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundùm scripturas. Et ascendit in Cælum: sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cũ gloria iudicare viuos, & mortuos: cuius Regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum, & viuificantem: qui ex Patre Filioquè procedit. Qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur: qui locutus est per Prophetas.Et vnam Sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi sæculi. Amen.

Apostolicas insuper, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasq. eiusdem obseruationes, & constitutiones firmissimè admitto, & amplector.

Item Sacram Scripturam iuxtà eum sensum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Ecclesia, cuius est, iudicare de vero sensu,& interpretatione sacrarum Scripturarum admitto, nec eam vnquam, nisi iuxtà vnanimem consensum Patrum accipio, & interpretabor.

Profiteor quoquè, septem esse verè,& propriè Sacramenta nouæ legis à Iesu Christo D. N. instituta, atquè ad salutem humani generis,licèt non omnia singulis necessaria, scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam Vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illa,quæ gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse.

Receptos

Receptos quoque, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio, & admitto.

Omnia, & singula, quæ de peccato originali, & de iustificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector & recipio.

Profiteor pariter in Missa offerri Deo verũ, proprium, ac propitiatorium sacrificium pro viuis, & defunctis, atquè in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse verè, & realiter, & substantialiter Corpus, & sanguinem, vnà cum anima, & diuinitate D.N. Iesu Christi, fieriq. conuersionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, quam conuersionem Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat.

Fateor etiam sub altera tantùm specie totum, atquè integrum Christum, verumq. sacramentum sumi.

Constanter teneo, Purgatorium esse, animasq. ibi detentas fidelium suffragijs iuuari.

Similiter & Sanctos vnà cum Christo regnantes, venerandos, atque inuocandos esse, eosq. orationes Deo pro nobis offerre, atquè eorum reliquias venerandas esse.

Firmissimè assero, Imagines Christi, & Deiparæ semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum, habendas, & retinendas esse, atquè eis debitum honorem, ac venerationem impertiendam.

Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumq. vsum Christiano Populo maximè salutarem esse affirmo.

Sanctam Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum Matrem, & Magistram agnosco, Romanoq. Pontifici Beati Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo, ac iuro.

Cætera item omnia à sacris Canonibus, & œcumenicis Concilijs, ac præcipuè à Sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio,

pio, atque profiteor, simulq. contraria omnia, atque hæreses quascumque ab Ecclesia damnatas, reiectas, & anathematizatas ego pariter damno, reijcio, & anathematizo.

Hanc veram Catholicam fidem, extrà quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti spontè profiteor, & veraciter teneo eandem integram, & inuiolatam vsquè ad extremum vitæ spatium constantissimè (Deo adiuuante) retinere, & confiteri, atque à meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantùm in me erit, curaturum.

DECRETVM II.

EXplicata Fidei Catholicæ professione, videndum est de ijs, qui illam publicè profiteri debent.

Conc.Trid.sess.24. c. 12.de refor.Const.Pij IV. anno 1564. incip. Iniunctû.Nauar.cons. 8. de iureiuran.

Prouisi de beneficijs quibuscumque, curam animarum habentibus teneantur à die adeptæ possessionis adminùs intra duos menses in manibus nostris, vel nobis impeditis, coràm nostro Generali Vicario professionem fidei emittere, iuxtà suprascriptam formulam.

DECRETVM III.

Concil.Trid. loc. cit. etiãsi Canonici essent exempti. Nau.conf.9. de iureiur.

PRouisi autem de Canonicatibus, & dignitatibus in Ecclesia Cathedrali non solùm coràm nobis, seu nostro Vicario; sed etiam in Capitulo idem facere teneantur intrà supradictum tempus, alioquin fructus suos non faciant, nec illis possessio suffragetur.

DECRETVM IIII.

Conc.Trid. sess.25.c. 2.in fin.Const.Pij IV. de qua supra.

DOcentes etiam litteras publicè, vel priuatim domi suæ, vel alienæ, etiamsi Pedagogi sint, vel gratis doceant, eandem professionem coràm nobis, vel Vicario nostro, antequàm ad docendum accedant, facere debeant, initio cuiuslibet anni, præcedente informatione super vita, & moribus. Qui verò huic decre-

to

to non obtemperauerint, seuerè arbitrio nostro punientur.

DECRETVM V.

VT autem id faciliùs, ac meliùs effici, possit, studiosè inquirant Parochi, quinam in suis Parochijs eo docendi munere funguntur, & eorum nomina ad nos singulo quoquè anno circà festum Natiuitatis D. N. Iesu Christi, deferant, teneaturq. Cancellarius Curiæ Episcopalis in aliquem certum librum, qui in Episcopali Archiuio asseruetur, annotare omnes, qui professionem fidei in futurum præstabunt. S. Carolus tom. 1. hoc ipso tit. cap. 3.

DECRETVM VI.

NEmini Regulari in Ecclesijs quæ non sunt sui ordinis [1] concionari liceat, antequam coram nobis, vel Vicario nostro eandem fidei professionem iuxta præscriptam formulam præstiterit, nisi probet scripto testimonio atque obsignato se illam alias in nostra diœcesi præstitisse. [2]

1 S. Carolus tit. de sum. Trin. cap. 10.

2 Conc. Trid. sess. 5. c. 2. de reform. & sess. 24. cap. 4.

TITVLVS II.

De Constitutionibus.

DECRETVM PRIMVM.

VONIAM diuersæ Constitutiones synodales in hac Diœcesi à nostris Prædecessoribus factæ circumferuntur, quæ in vnum nondum collectæ reperiũtur, ideo vt etiam animarum saluti insimul, & quieti consulamus, omnes, & quascumque Constitutiones æditas cum censuris, & alijs pœnis in illis appositis, præter eas, quas inferiùs in proprijs titulis inseremus, abrogamus, & abolemus, ac pro abrogatis, & abolitis haberi volumus, & mandamus, ita vt in futurum constitutiones sequentes obligent, & iuxtà illarum seriem pariter, & tenorem iudicari debeat.

DE-

DECRETVM II.

CAthedralis, & singulæ Collegiatæ, & Parrochiales Ecclesiæ huius Diœcesis has nostras constitutiones certo aliquo loco collocatas perpetuò asseruent, ac quilibet, qui huic Synodo interesse debet, exemplum earum habeat, alias punietur, nullusq. earum ignorantiā prætendere possit post duos menses proximè futuros.

DECRETVM III.

Sess.23. cap.1. de reform.in fine.

QVoniam sacrum Concilium Tridentinum statuit frequenter publicari, & præcipuè in Synodis decretum de residentia sub fœl. recor. Paulo III. sess.6.cap.2.de refor.& alterum sub fœl. recor. Pio IV. sess.23.cap.1.de reform. necnon quoties expedire videbitur decretum de matrim.sess.24.cap.1.Nos volentes, vt tenemur, exequi statuta dicti sacri Concilij Tridentini publicamus, & ad omnium notitiam deducimus dicta decreta, prout lecta, & publicata fuerunt.

TITVLVS III.

De Hæreticis euitandis, & libris prohibitis.

DECRETVM PRIMVM.

CVM ad conseruandam Catholicæ fidei integritatem [1] illud potissimùm necessarium sit, vt mali à bonis, & hæretici, ac fide suspecti, à sanis, & verè Catholicis discernantur, [2] statuimus, & ordinamus sub pœnis, & censuris in sacris Constitutionibus [3] contentis, ne quis subditorum nostrorum hæreticos, vel schismaticos, aut alios quoscumque de hæresi suspectos, vel quomodocumque in fide Catholica dubios [4] in dòmo, vel in terra sua tenere, fouere, aut negotiationem cum eis exercere præsumat, nec familiaritatem, aut consortium cum illis quouis modo habeat, imò teneri omnes, si quos ex eorum

1 Clem.VIII const.incip. Dominici gregis Pont.ann.11. 3. Febr. 1603.
2 Psal.17.
3 c.sicut, c.excommunicamus.§.credentes. de hæret.
4 c.1.eod.tit. c.apertè, vbi gl. ver.titubabat. 24.q.1.

eorum verbis, seu factis quoquo modo de hæresi suspectos nouerint statim ad nos deferre, [5] & ad hoc sæpè Parrochi in diebus festiuis inter Missarum solemnia populum moneant.

DECRETVM II.

VT autem prædicta meliùs obseruentur omnibus animarum curam habentibus præcipimus, & mandamus, vt in eorum Parrochijs in primis caueant, ne sub quocumque colore Clericorum, vel laicorum occulta [1] conuenticula fiant, in quibus de his, quæ ad fidem pertinent, disputetur. [2]

5 c. qui alios. de hæret. S. Thom. 2. 2. q. 70. art. 1. in resp. ad 2. Fran. Pegna Rotæ Decanus in direc. Inquis. In com. 2. ad d. c. quia alios; & in com. 18. ad c. qualiter: de accus. Menoch. de præsumpt. lib. 5. præsumpt. 6. n. 19. & de arbitr. iud. lib. 2. cas. 348

1 c. 2. §. inhibemus, de hæret. in 6. c. cum ex iniuncto, eod. tit.

2 Inn. IV. in constitut. incip. Nouerint, in direct. inqu. inter litt. Apost. pag. 17. litt. C.

DECRETVM III.

ET quia animarum periculum ex hæreticorum librorum lectione non minùs quàm ex eorum conuersatione exoriri compertum est, idcircò præter pœnas in sacris Constitutionibus contentas sub carcerationis, alijsq. nostri arbitrij pœnis præcipimus, ne quisquam libros prohibitos, ac de hæresi suspectos in Indice à fœl. record. Clemente VIII. promulgato legere, vel alijs legendos tradere, aut apud se tenere, præsumat; si quis verò nouerit, aliquem libros prohibitos penes se retinentem, seu legentem, statim sub excommunicationis pœna nos certiores facere, teneatur. [3]

Simanc. in Cathol. Inst. tit. 15. n. 5. & tit. 38. n. 23. latè Menoch. de præsumpt. lib. 5. præsumpt. 6. nu. 18.

DECRETVM IV.

VT etiam animarum saluti, quantùm fieri potest, consulamus, volumus, quòd omnes nostræ ditioni subiecti librorum omnium, quos apud se tedent, inuentarium nobis, aut Vicario nostro Generali infra trium mensium spatium post præsentium impressionem, sub pœna ammissionis librorum, & alijs nobis benè visis præsentent.

DECRETVM V.

Conc. Trid. sess. 4. in decreto de æditione librorum in fin. Lopez in add. ad Diaz. in prax. crim. can. c. 111. litera A.

MOnemus etiam omnes, & singulos fideles, ne temerè sacræ Scripturæ verbis, seu sententijs abutantur, seu ad iocum, assentationem, contumeliam, superstitionem, impietatem, seu ad prophanum aliquem vsum proferant, sub pœnis in sacro Conc. Trid. appositis.

DECRETVM VI.

ET vt detestabilis hæc licentia prorsus vbique tollatur, mandamus, vt de criminis huius enormitate Populus per Concionatores, Parrochos, & Confessores sæpè admoneatur.

TITVLVS IV.

De maleficijs, Incantationibus, & alijs superstitionibus.

DECRETVM PRIMVM.

CVRATI in sua Parrochia omni diligentia perquirant, ac præcipuè in Quadragesima, eos, qui in animarum suarum perniciem, veneficia, sortilegia, incantationes, ligaturas, & veritas cuiusuis generis magicas artes exercent, ac propterea cum Dæmonibus pactiones, & fœdera tacitè, vel expressè fecerint, & à Catholica fide quouis modo apostatauerint, eosq. statim, vel in sancta visitatione ad Nos deferant, vt Canonicis pœnis puniantur.

DECRETVM II.

PErquirant etiam omnes alios, qui huiusmodi diuinatores, sortilegos, ac cuiusuis generis magos, lamias, siue Striges de re aliqua consuluerint, vel fidem eis præstiterint, seu adiutores quoquo modo fuerint, ac etiam si quos de huiusmodi crimine suspectos inuenerint,

rint, nos certiores quàmprimùm faciat, vt & ij pariter Canonicas pœnas subeant.

DECRETVM III.

SVperstitiosas insuper, & vanas Populi obseruationes, veluti colligere herbas tali potius die, ac hora, quàm alia, [1] vel verba sacra scripta in tali charta, [2] vel cum sol oritur, vel quando legitur Euangelium, vel quod debeant tot sigillis ligari, & à puella virgine, aut dùm scribitur, à nemine videatur, [3] vel caracteres, & figuras alias à signo Crucis, [4] aut verba extranea, & ignota [5] certum candelarum numerum, siue in Missæ sacrificio, siue alias quomodocumque adhibere, [6] vel oleum ex lucerna ardente in nocte Ascensionis Domini, oua eodem die nata, ac pelles, quibus inuoluti homines nascuntur, quę etiam, vt audiuimus, & horribile certè est, benedicuntur ad morbos, prępertim ex Vulgi opinione expellendos, vel ad maleficia pertractanda, ac alia similia, quę longum esset, recensere; [7] quęcumque sint ab Ouibus nobis commissis, omninò tolli, ac veluti rem perniciosissimam, vitari, iubemus, ac de omnibus in hoc titulo contentis Curati diligenter perquirant, & nos quāprimùm, vel saltim in sancta visitatione certos faciant sub pœna suspensionis à diuinis, arbitrio nostro.

Concionatores etiam sępè & in eorum sermonibus de his omnibus Populum moneant. [8]

1 cap. non liceat, 26. q. 5.

2 Extrauag. Io. XXII. incip. super illius specula Direct. inqu. par. 2. cap. 43. & ibi Fran. Pegna in 20. art. Card. Tol. in sum lib. 4. cap. 14 & 16.

3 Nauar. in Man. cap. 11. n. 35.

4 Tunc est tacita inuocatio Dæmonū con iuncta hæresi. Tol. d. c. 14. ver. 2. Silu. ver. superstitio. ver. 11.

5 Hic etiam est tacita inuocatio Dæmonum. Ioa. Lec. in sum. conf. tit. de superst q. 15.

6 Conc. Trid. sess. 22. in decr. de sacrif. Missæ, in fine.

7 Latè de his omnib[us] Const. Sixti V. incip. Cœli, & Terræ, de anno 1585. nonis Ianuarij impressa in direct. Inquis. inter litteras Apostolicas, in fine.

8 S. Carolus par. 2. de cura Concionat.

TITVLVS V.

De Blasphemia.

DECRETVM PRIMVM.

VT horribilis hęc peccandi licentia [1] modis omnibus ab hac Ciuitate, & Diœcesi nostra exterminetur; volumus, quod Curati inter Missarum solemnia saltem semel in mense, & in prima Dominica cuiuslibet mensis Populo annuncient criminis grauitatem; Ex quo

1 Iulij III. in Bull. Cōstit. 40. incip. In multis deprauatis.

consuetus blasphemare de hæresi suspectus redditur;[2] ac pœnas à sacris Canonibus blasphemis impositas,[3] & præsertim contentas[4] in bulla Pij V. anno 1566. Kal. Aprilis, in qua disponitur his verbis:[5] Quicumque laicus Deum, & Dominum nostrum Iesum Christum, & gloriosissimam Virginem Mariam eius genitricē expressè blasphemauerit pro prima vice pœnam 25. ducatorum incurrat pro secunda, pœna duplicabitur, pro tertia autem centum ducatos soluet, & ignominia notatus, exilio mulctabitur. Qui verò plebeus fuerit, nec erit soluendo, pro prima vice manibus post tergum ligatis ante fores Ecclesiæ constituetur per diem integrum;pro secunda fustigabitur per Vrbem; pro tertia lingua eius perforabitur, & mittetur ad triremes. Quicumque Clericus in hoc blasphemiæ crimen incurrerit, pro prima vice fructibus vnius anni omnium, & quorumcumque beneficiorum suorum; pro secunda beneficijs ipsis priuetur;pro tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exilium mittatur. Quod si Clericus nullum obtinuerit beneficium, pœna pecuniaria, vel corporali pro prima vice puniatur; pro secunda carceribus mancipetur; pro tertia verbaliter degradetur, & ad triremes mittatur. Qui reliquos Sanctos blasphemauerit, pro qualitate blasphemiæ, atque personæ arbittrio iudicis puniatur.

2 Franc.Squillac.in tract.de fid.Cath.cap. 16.nu.1. Menoch. de præsumpt. lib.5. præsumpt.6.n.19.
3 cap.2.de maled.Nauar.c.inter verba, 11. q.3.Couar.c.quamuis par.1.§.7.num. 10. de pactis, in 6.
4 In Concil. Lateran. sub Leone X.
5 Pius V.in constit.incip.cum primum.Kal. April. anno 1. in eius bullario nu.6. vide pragm. 1. & 2. huius Regni tit.de blasphemantibus.

DECRETVM II.

SAeculares potestates,[1] & locorum Rectores in Domino hortamur, vt execrabile hoc scelus ab eorum ditione exterminare, & abolere studeant, quo & ipsi vberrimam mercedem à Deo consequi mereātur præter Indulgentiam[2] à Concilio Lateranense illis concessam[3] vehementer optamus, quod in Ecclesijs instituatur societas nominis Dei cum Indulgentiarum participatione juxtà Bullam fæl. record. Pij IV.

1 Cū sit crimen mixti fori.c.2.de maled.Iul. Clar.§.blasphemia. Affl.in const.blasphemantes,n.14. dub.10. Boss tit.de inqu.n.132 ver.& scias quod hoc delictū. Felin. c.quod olim,in fin. fall.3. de iud. vide Alex. cons. 99 nu.12. vol. 6. latè Alex Rom.sup. pragmat.1.de blasph.n.12. & n.66. S.Tho. 2. 2.q. 13. art.1. & quodlib. 9.art.14. Sot. de iust. & iur.lib.8.q.2.art.3. Alph. à Castro lib. 1. de iusta hæret. pun. cap.12.
2 decem annorum.
3 Cōstit. Leonis X.super refor. Cur. Rom. incip.Sacr.app.Conc. §.ad abolendam.

DECRE-

DECRETVM III.

ET vt animarum saluti, vt tenemur, consulamus, ne ob ignorantiam Parrochi animæ pereant, sciãt omnes, quod qui Deo tribuunt id, quod ei non conuenit, aut id creaturæ concedunt, quod est proprium Dei, hi omnes blasphemi sunt, & vt tales puniuntur. [1] Vnde qui dicunt, Deus non potest hoc facere, vel Deus non faciet, vel hoc faciam al dispetto di Dio, vel, [2] dispiaccia pur a Dio, che io lo farò, loquendo de re, quæ potest cadere in Deo, vt si est res licita, vel non sit priuatio facti, & his similia, cum ea his verbis detrahant Deo suam potentiam, Blasphemi sunt. [3] Similiter qui dicunt, ingiusto Dio, [4] qui iurant per caput, per pedes, vel oculos Dei, quia tribuunt Deo, quod ei non conuenit, cum sit spiritus, & illa verba habent relationem ad naturam diuinam, non ad Christum. [5] Similiter dicere, per vita de Dio [6] blasphemia est, & licèt qui dicunt per oculos Dei, vel eius Matris, aut Sanctorum, non sint blasphemi, quia Christus, Mater, & Sancti habent hæc omnia, tamen iurare per membra Christi, Matris, vel Sanctorum, quæ in hominibus reputantur turpia, blasphemia est. [7] Similiter dicere: Maledetto sia Dio, vel, rinego Dio, vel, non ci è Dio, [8] & his similia, à quibus omnibus cauendum, cum quandoque etiam sit blasphemia hereticalis, [9] & ob id Concionatores in eorum sermonibus hæc omnia sæpè Populo annuncient, idem de blasphemantibus Beatam Virginem, & Sanctos. [10]

1 Silu. ver. blasphemia n. 1. Arn. Alb. in tract. de agnos. assert. Cath. & her. q. 6. nu. 13. & seq. & q. 27. num. 1. Gram. dec. 50.
2 Iul. Clar. §. blasph. vers. sed nunquid.
3 Couar. d. c. quãuis. p. 1. §. 7. n. 9. ver. 4.
4 Menoch. de arbitr. Iud. cas. 375. num. 16. & seq.
5 cap. si quis per capillum, 22. q. 1. auth. vt non luxu. con. nat.
6 Menoch. loc. cit. n. 12. Couar. vbi supra nu. 9. ver. 6.
7 Arnal. loc. cit. q. 17. n. 25. & q. 6. n. 19. Silu. ver. blasph. n. 3. in fin.
8 Decian. tract. crim. to. 2. lib. 6. cap. 2. nu. 3. & 9. Silu. loc. cit.
9 Couar. loc. cit. Lopez ad Diaz c. 111. direct. Inquis. 2. par. q. 41. & ibi Fran. Pegna.
10 Couar. & Menoch. loc. cit. Card. Tolet. in instru. Sacerd. lib. 4. c. 13. ver. tertia.

DECRETVM IV.

FRequentissima est in hac Diœcesi maledictio creaturarum irrationabilium; dicunt enim sæpè, præcipue mulieres: Sia maledetto il Sole, il Vento, & similia; ideo aduertant Confessionibus Præpositi, vt interrogent pœnitentes, si dum proferunt dicta verba, habent intentionem maledicendi, prout sunt creaturæ Dei, quia

tunc

tunc est blasphemia, & est peccatum mortale,[1] aliàs sine tali intentione est actus iocosus, seu otiosus, & peccatum veniale; similiter quando maledicunt animas Purgatorij, si desiderant eis grauiores pœnas, est peccatum mortale, aliàs veniale.

1 Silu.ver. maledictio. n.2. Card. Tolet. loc. cit. ver. si verò. Caiet. ver. maledictio.

TITVLVS VI.

De Verbi Dei Prædicatione.

DECRETVM PRIMVM.

ROPRIVM Episcopale munus nostrum agnoscentes, quod in grege Domini pascendo, ac in fide diligenter erudiendo versatur,[1] quantum cum Dei auxilio possumus, illud piè, ac fideliter adimplere optamus, cordiq. nobis esset, vt festis diebus nunquam intermitteretur; Verùm quia per nos ipsos salutare hoc munus, vbique exequi non possumus; propterea omnibus curam animarum exercentibus mandamus, vt singulis diebus Dominicis, & festis solemnibus Populum sibi commissum pro sua, & Populi capacitate pascant, salutaribus verbis docendo, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annunciando eis cum breuitate, & facilitate sermonis, vitia quæ eos declinare, & virtutes, quas sectari oporteat, vt pœnam æternam euadere, & cælestem gloriam consequi valeant, quod si prædicta non adimpleuerint, pœnas iuxtà Sacr. Conc. Trid. dispositionem,[2] & alias nostro arbitrio incurrent.

1 Conc. Trid. sess. 5. c. 2. & sess. 24. c. 4. Côc. Lateran. sub Inn. III. c. 10. c. inter cætera. de off. ord. c. Episcopus, il 3. 88. d.

2 Locis citatis.

DECRETVM II.

TEmpore Quadragesimæ quotidiè Populus verbo Dei pascatur, per Concionatores à nobis electos, & ad id munus nostra auctoritate missos,[1] qui etiam fidei professionem in manibus nostris, vel Vicarij nostri generalis emiserint,[2] & ob id statuimus, quod nullus Curatus, vel alius, qui Ecclesiarum curam habet, permittat,

1 Conc. Trid. d. sess. 5. cap. 2.

2 S. Carol. de summ. Trin. cap. 10.

mittat, quod aliquis Regularis concionetur, vel sermonem faciat, seu legat in Ecclesia sua, nisi prius eis ostensa nostra licentia, vel Vicarij nostri in scriptis; [3] & qui contrafecerit, seuere punietur, & alias nostro arbitrio. Insuper mandamus, quod omnes Clerici cum biretis, & superpelliceis conueniant simul, ad Concionem audiendam sub pœna nostro arbitrio reseruata.

3 Extat decretũ S. C. his verbis; facultatis autem, & benedictionis testimonium antequã concionandi munus aggrediãtur, Rectori Ecclesiæ, vbi cõcionaturi sunt, exhibeant. Piacens. in prax. Episc. p. 2 c. 3. n. 16.

DECRETVM III.

Conc. Colon. de dissemin. verbi c. 7. 8. 10. & 13. Synodus Magunt. cap. 49. & 50.

Volumus autem à Prędicatoribus infrascripta obseruari, quęstionibus inutilibus, seu fabulosis sermonibus audientium animos ne occupent.

Ab historijs apocriphis, & à miraculorum non approbatorum recitatione omnino abstineant.

Hæreticorum sententias, & argumenta quanto minùs fieri poterit recenseant.

Vitia generaliter, præcipuè verò sortilegia, diuinationes, & similia, necnon blasphemias, falsum iuramentum, murmurationes præcipuè in Ecclesiasticos reprehendant, nec in aliquem tacitè, vel expresse inuehant, sed piè Populorum vitam componere, eosq. in Dei timore diligenter instituere toto animo studeant.

Subditos quoque ad Superiorum suorum obedientiam excitent, & adhortentur, teneanturq. Curati locorum, Concionatores præmonere quid magis vel minùs pro loci, & Populorum qualitate sit eorum Plebi enunciandum. Qui etiam prouideant, vt in Concionibus fœminæ seorsum à maribus intersint, & ita disponantur in Ecclesijs, vt Religionis, & honestatis gratia à masculis distinguantur, & in hoc omnes teneantur obedire Curato Ecclesiæ sub pœna excommunicationis, & alijs arbitrio nostro.

Diurnis horis, non autem noctu [1] quocumque anni tempore Dei verbum prædicetur Passio Domini Nostri Iesu Christi, albescente Cælo, feria sexta in Parasceue, vel in feria quinta post officium, ita vt media hora no-

1 Henr. d. tract. de Synod Episc. ar. 1. cõcl. 13. n. 191.

ctis

a S.Carol. par. 3. In instr. Præd. ver. Dei. c. quibus téporibus concionandum, in fine.
3. Est decretum S. C. de Regular.

ctis sit omninò terminata, enuncietur.[2] Impleto autem munere prædicationis, aliquam peracti operis, & fructus spiritualis indè nati relationem meliori, quo potuerunt modo, voce, aut scripto nobis, vel Vicario nostro facere, non omittant.[3]

DECRETVM IV.

S.Carol. de offi. Præd. c.16. & loc. cit.

DVm in Ecclesia Parrochus, vel alius concionem habet, ne eo ipso tempore in Ecclesia, vbi habetur, in eiusvè aliquo Sacello Missæ sacrificium ab vllo quouis Sacerdote fiat sub pœna suspensionis.

DECRETVM V.

PIam, ac laudabilem nostræ Diœcesis consuetudinem amplectentes, qua Verbi Dei Prædicatores Ciuium, & Populorum sumptibus Quadragesimali tempore aluntur, & eis de honesta eleemosyna pro loci qualitate prouidetur, statuimus, & ordinamus ad Dei laudem, & ipsorum fidelium salutare beneficium, vt in posterum laudabilis, ac pia hæc consuetudo seruari debeat, & si qui prætendunt electionem Concionatoris, teneantur nobis, vel Vicario nostro notificare nomen ipsius, ac eius consensum per totum mensem Octobris, quolibet anno, sine spe prorogationis, aliàs pro illa vice ad nos deuoluatur eiusdem Concionatoris electio, & insuper teneantur Ciues, & Populus eundem alere, & de solita eleemosyna prouidere sub pœnis nostro arbitrio.

DECRETVM VI.

Côc. Trid. sess. 5. c. 4. Synod. Magunt. cap. 52. Syn. Flor. de prædicat.

QVia verò vbi iniunctum est onus prædicandi verbum Dei, inde consequenter oritur audiendi obligatio, ac etiam ne Concionatores laboris sui fructum ammittant, si Populus eorum Concionibus interesse refugiat, omnes Gubernatores, ac locorum Præfectos, aliosq. omnes, ad quos spectat in Domino hortamur, vt tempore Concionum, præcipuè in diebus

Quadra-

Quadragesimalibus apothecæ omnes claudantur, ac otiosam turbam è Tabernis foro, ac Plateis abigere faciant, præcipuè eos, qui tunc temporis in Plateis ludunt, & Concionibus, diuinisq. officijs interesse, debitis pœnis compellant.

TITVLVS VII.

De Fidei initijs à Parrocho tradendis.

DECRETVM VNICVM.

PARROCHI tam in Ciuitate, quàm extrà in oppidis nostræ Diœcesis per seipsos, [1] vel saltim per Clericum idoneum, [2] cum eorum assistentia Dominicis, & alijs festis diebus in suis Parrochijs initia fidei pueris tradant, eosq. in Dei timore primùm erudiant; deinde debitam Parentibus obedientiam, & reuerentiam præstare doceant, proprio Campanæ sono ipsos ad conueniendum post prandium assignato, iuxtà Bullam fæl. record. Pij V. sub die 8. Iulij 1568. [3] sub pœna 3. ducatorum pro qualibet vice, & ob id hortamur, vt in omnibus Terris nostræ Diœcesis, si fieri potest, habeatur Congregatio, seu Societas piorum hominum, qui etiam Parrochum in hoc munere exercẽdo, coadiuuent, moneant etiam Parentes, quod pueros mittant, ac impellant, vt hora deputata, ad Ecclesiam accedant; Adulti, qui docibiles sunt, & illa ignorant, non absoluantur, nisi essent serui, qui ex culpa Dominorum non didicissent. [4]

1 Conc. Trid. sess. 24. cap. 4. in fine.
2 cap. vt quisque, de vita, & hon. Cler.
3 Adest Indulgentia 100. dierum in const. Gregorij XIII. incip. vniuersis 21. Octob. 1572.
4 Med. 1. 2. q. 76. ar. 2. quem refert, & sequitur Rodriguez par. 1. cap. 88. si sunt incapaces sufficit scientia implicita. S. Tho. 2. 2. q. 2. art. 5. Silu. ver. fides, q. 3. Nau. cap. 11. nu. 18.

TITVLVS VIII.

De Scholis, & Magistris.

DECRETVM VNICVM.

CVM omnis ætas ab adoleſcentia ſua prona ſit ad malum, & à teneris aſſuefieri ad bonum, magni ſit operis, & effectus. In primis.

Hortamur omnes,[1] ad quos Magiſtrorum electio ſpectat, vt in ea curam omnem adhibeant, hinc enim pendet filiorum ſalus, & ob id monemus omnes puerorum magiſtros, ne libros, obſcena, vel turpia tractantes, Diſcipulis proponant, nec libros in indice prohibitos ab ipſis legi permittant, ſub pęna decem ducatorum, & exilij à noſtra Dięceſi; ſed eos docere teneantur, quæ ad Religionem pertinent, vt ſunt præcepta diuina, articuli fidei, ſacri hymni,& Pſalmi,ac Sanctorum vitæ, diebusq. feſtiuis nihil aliud eos inſtruere poſſint, quàm in rebus, ſpectantibus ad Religionem, & bonos mores, ac vt nedum ad Miſſas, ſed etiam ad Veſperas, diuinaq. officia audienda,ad Eccleſias accedant, & ſimiliter ad Prædicationes, & ſermones audiendos impellant, ac ſimul cum Parrochis diebus Dominicis eiſdem fidei initia tradant ſub pęna arbitrij.

1 Conc Trid. ſeſs.23. c.18. Leo X.in conſt. ſup. refor. Cur.Rom. ex Conc.Lateran.

Vt autem omnis errorum via præcludatur, mandamus, ne quis in noſtra Dięceſi profiteri publicè, vel priuatim audeat, niſi prius facultate à nobis in ſcriptis obtenta, & fidei profeſſione coram nobis, vel Vicario noſtro generali emiſſa ſub eiſdem pęnis.

TITV-

TITVLVS IX.

De Sacramentis, & primo de Baptismo.

DECRETVM PRIMVM.

EMINI liceat quemquam intra domesticos parietes baptizare, [1] sed natum infantem ij, quorum est cura quamprimum ad suscipiendum baptismum à proprio Parrocho, vel ab alio Sacerdote de eius licentia, [2] si legitimè impeditus fuerit in Ecclesia deferendum curent. [3] Permissa est tamen, si instet periculum, facultas baptizandi in priuatis ædibus Sacerdoti, [4] vel si is absit sacris initiato, vel si non adfuerit, laicis primo masculo, deinde fęminæ, [5] qui rectè nouerint formam baptizandi, quæ est: Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen. [6] Quibus verbis nihil prorsus addendum esse, vel minuendum materiamq. [7] aquam naturalem, dum forma profertur, infantulo adhibendam, frequenter Populũ suum Parrochus admoneat.

1 Victor Rom. Pont. in epist. ad Theoph. Alex. Episc. anno Domini 198. Conc. Constantinop. 6. cap. 59. Clem vnic. de baptis. S Carol. hoc tit. cap. 1

2 S Tho 3. par. q. 67. art. 1. 2. 3. & 4. Sot. in 4. d 4 q vnic. ar. 1. & 2

3 Cathec. Rom. par. 2. cap. 2. nu. 34.

4 Vict R m. Pont. loc. cit.

5 cap. mulier, c. in necessitate, de consecr. d. 4 S Th. 3. par. q 67. art. 1. 2. 3. 4. & 5. Sot. in 4. q vn. art. 3 Ang. verb. baptismus 5. nu. 1. S lu. ver. baptismus 3. num. 1. Armil. eod. ver. nu. 41. Nauar. in Man. c. 22 n. 7.

6 cap. 1. extr. eod. c. retulerunt, de cons. d. 4. Ego, non est de substã tia Sacramenti, sed de pręcepto, & si ommittatur ex cõtemptu est mortale. Inn. d. c. 1. S. Tho. 3. par. q. 66. ar. 5. & q. 72. art. 4 Ricch. in 4 d 3. art. 4 Sot. in 4. d. 3. q. vn. art. 5. ver. quod si, idẽ de verbo, Amen, licét nõ sit eius vsus in omnibus Ecclesijs. Car. Tolet. lib. 2 c. 19 n. 2.

7 cap. non vt apponeres, hoc tit. Cõc. Trid. sess. 7. de baptis. Can. 2.

DECRETVM II.

Obstetrices officium suum nè præstent, nisi per Vicarium foraneum, si in Dięcesi sint; in Ciuitate verò per Vicarium nostrum Generalem, vel alium à nobis deputatum, scripto probato sint idoneæ [1] ad sacramentum Baptismi cum necesse erit, ministrandum sub pęna interdicti ab ingressu Ecclesiæ, & alijs nostro arbitrio, quæ licentia gratis detur, & hoc decretum Parrochi saltem bis in anno Populo inter Missarum solemnia notificent.

1 S. Carol. hoc tit. c. 22. & cap 30. Nau. in Man. c. 22. n. 7.

DECRETVM III.

SI puer domi baptizatus fuerit, cum pro sacramentalibus, & solemnitatibus complendis ad Ecclesiam deportatur, adsit is, qui eum domi baptizauit, vt ex eo

Curatus intelligere possit, An ritè forma prolata ab eo fuerit, quod si de hoc dubitetur, Curatus his verbis vtatur, si tu es baptizatus, ego non te baptizo; sed si non es baptizatus, ego te baptizo: In nomine Patris,& Filij, & Spiritus sancti. Amen. [1] Quod si contrarium factum fuerit, tàm Parrochus, quàm is qui domi baptizauit, & infantis Parentes arbitrio nostro punientur, idem seruabitur in puero, inuento in nemore, vel alio loco exposito sine testimonio, vel litteris de eius baptismo. [2]

1 cap. 1. hoc tit. S. Th. 3. par. q. 66. ar. 9. ad 4.
2 d. c. 2. S. Tho. in 4. d. 65. q. 1. ar. 1. S. Anton. 3. par. tit. 14. c. 13. sum. Ang. hoc ver. 4. nu. 8. Silu. q. 7. Armill. n. 32. Sot. d. 3. q. vn. art. 9. in 4. sen.

DECRETVM IV.

PArrochus, vel alius Sacerdos baptizans caueat ne ad infantem baptizandum alio chrismate vtatur, quàm eo, quod illo ipso anno [1] consecratum est. Curet etiam, infantibus Sanctorum tantùm nomina imponi, vt cum ætate processerint nominum similitudine ad eorum imitationem excitentur, ac sperent, eos potissimùm sibi ad salutem animæ, & corporis aduocatos fore. [2]

1 cap. si quis de alio, de consecr. d. 4. S. Carol. hoc tit. c. 20. & 21 Silu. ver. oleũ sanctũ.
2 S. Io. Chrisost. hom. 21. Ingen. Dion. Alex. apud Eufeb. lib. 7. c. 20. S. Carol. hoc tit. c. 21. Io. And. c. cum secundum. n. 2. de preb. Felin. in proh. decret. nu. 32. alij in cap. 1. de depo. Card. Baron. in ann. ad Martir. die 16. Febr. litt. E, & tom. 2. Annalium anno Christi 109. fol. 44. Anast. Germ. de Indult. §. Hieronymus. n. 14.

DECRETVM V.

MAndamus, vt vnus tantùm vir, siuè mulier, vel ad summum vnus, & vna baptizatum de baptismo suscipiant, inter quos, ac baptizatum ipsum, & illius patrem, & matrem, necnon inter baptizantem, & baptizatum, baptizatiq. patrem, & matrem tantùm spiritualis cognatio contrahitur [1] excommunicatos, & eos, qui in Paschate illius anni peccata sua confiteri, & sacram Eucharistiam sumere omiserint, ad leuandum quemquam de fonte nullo pacto admittimus; similiter nec eos, qui orationem Dominicam, Angelicam salutationem, ac Symbolum ignorant, [2] nec Abbas, Monachus, vel alij Religiosi admittantur. [3]

1 Conc. Trid. sess. 24. cap. 2. c. nõ plures, de cons. d. 4. c. nedum, de cogn. spir. in 6. c. vtrũ autem, c. super eum, ex eod. tit.
2 S Car. hoc tit. cap. 2. & 3. c. non licèt, il 1. c. Monachi, de cons. d. 4. Conc. Colonien. de anno 1549. tit. de baptism.
3 d. c. non licèt. c. placuit, il 2. 16. q. 1. Card. Tolet. lib. 2. cap. 23. n. 4. in fine.

DECRETVM VI.

PRæcipimus pariter, vt baptismalis fons sit lapideus mundus, eiusq. claues à proprio Parrocho custodian-

diantur; [1] ac sacrario coniunctus si commodè fieri potest, vt in ipsum aqua, quæ super baptizati caput infunditur, influat, nec ad eundem Baptismi fontem reincidere permittatur. In opertorio ligneo, quod benè clausum esse volumus sacra olea in vasis argenteis, si fieri potest, vel ad minus stamneis asseruentur cum vasculo pro baptizandis, & cum linteo mundo, ac linteolo, ad abstergendum, ac cum libro, in quo diem, mensem, & annum, & baptizati nomen, eiusq. Patris, ac matris, ac Compatrum etiam cognomina Curati manu describantur, [2] iuxtà formam, in fine harum constitutionum descriptam.

1 S.Carol. hoc tit. c. 6.

2 Conc. Trid. sess. 24. c. 2. in medio.

TITVLVS X.

De Confirmatione.

DECRETVM VNICVM.

PARROCHI in Ecclesia ante denuncient tempus, quo sacrum Chrisma ministrandum erit. [1]

Videant, ne quis eorum, qui sibi in curam traditi sunt, illud suscipere negligat. [2]

Qui in adulta ætate Confirmandi erunt peccata sua prius confiteri studeant. [3]

Confirmatorum, & Compatrum nomina in peculiari libro in Archiuio nostro asseruando per Cancellarium nostrum describantur, prout in Vrbe obseruatur, vt si quando Matrimonium inter eos contrahi contingeret, impedimentũ illud cognationis spiritualis sciri possit. [4]

Nullus præsentet vno, eodemq. die, nisi vnum, aut duos, non plures, & infantes, qui chrismandi sunt per Patrinos antè Pontificem in bracchijs dextris teneantur. Adulti verò, seu alij maiores ponant pedem suum suprà pedem dextrum Patrini sui. [5]

Nullus nondùm confirmatus, aliquem confirmandum tenere, aut leuare præsumat, & quos suprà de sacro fon-

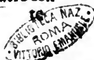
1 Pont. Rom. S.Car. hoc tit. cap. 10.

2 S. Carol. de Sacr. Vnct. c. 14.

3 Pont. Rom.

4 S. Carol. 2. par. in tit. post confirm. quæ agenda. fol. 127. in par. impr.

5 Pont. Rom.

te leuare prohibuimus, confirmandos pariter tenere, vetamus.

Chrisma statim à Sacerdote in Ecclesia bombice detergatur, quæ cum linteolo comburetur, & Cineres in sacrario mittantur.

Moneant Curati sibi subditos iuxtà Concilij Tridentini [6] decreta, quo modo per Confirmationis sacramentum spiritualis cognatio inter confirmantem, & confirmatum, illiusq. Patrem, & matrem. Item inter tenentem, & confirmatum, illiusq. parentes contrahatur omnibus inter alias personas huius spiritualis cognationis impedimentis omninò sublatis, & ideò in compatres vnus tantum admittatur. [7]

6 Conc. sess. 24. c. 2. in fin. de refor. matr.

7 Conc. Trid. d. c. 2. c. non plures, de cons. d. 4.

TITVLVS XI.

De Pœnitentia.

DECRETVM PRIMVM.

NEMO audeat Penitentiæ Sacramentum ministrare, nisi à nobis, vel Vicario nostro approbatus licentiam scripto obtinuerit, [1] & de licentia Parrochi, nullo tamen modo exteros, seu alterius Terræ, & nostræ Diœcesis, & non aliter, etiamsi Regularis fuerit, nisi ipse ad Parrochialem Ecclesiam sit admissus sub pœna excommunicationis, eosq. hortamur, vt antequàm Confessiones fidelium audiant, breui oratione Deũ deprecentur pro sua, & fidelium salute. [2]

1 Clem. dudum. §. ac indè, de sepult. Conc. Trid. sess. 23. c. 15. & sess. 25. de regul. cap. 11. intelligo de illis qui non habent beneficium curatum.

2 Ita cautum extat in Vet. pœnit. prout testatur Card. Baron. in Ann. ad Martirol. die 11. Iunij, ver. in Cappellam, sic extat etiam in Sacerdotali nouiter impresso, in hoc eodem tit.

DECRETVM II.

Confessores à pœnitentibus nihil confessionis causa exigant eo tempore, ne potius pecuniæ lucro, quàm animarum saluti studere videantur, ac à pecuniarijs pœnitentijs, quoad fieri potest abstineant; vbi vero prò personarum, & criminum ratione tales pœnitentiæ erunt imponendæ, eas sibi, vel eorum Ecclesijs nullo modo

S. Carol. tit. de pœnit. cap. 27. & par. 2. in instruct. Confess. pag. 568.

modo attribuant, missasq. item, si quas pœnitentibus imponant ad alios Sacerdotes, vt omni careant auaritiæ suspicione celebrandas remittant, nec ipsi tales eleemosynas recipiant sub pœna arbitrij.

DECRETVM III.

IN domibus Confessiones non audiantur, nisi infirmitatis causa, [1] sed tantùm in Ecclesijs, in eisquè, non in locis secretis, aut angulis, neque ante ortum, neque post Solis occasum mulierum confessiones audiantur, sed in ligneis Confessionarijs, qui sint in locis conspicuis, in quibus Confessarij habeant affixam Bullam Cœnæ Domini, [2] casus reseruatos, & absolutionis formam sub pœna arbitrij, & in illis superpelliceo cum stola induti, [3] pœnitentium confessiones audiant, & omninò aduertant, vt alij remoti sint, ne confitentes aliquo modo intelligant. Cum verò restitutio facienda erit, Confessores id onus in seipsos non suscipiant, nisi propalationis periculum aliud suadeat, quo casu apocham ab eo, cui fit restitutio, pœnitenti illicò consignandam recipiant, confessionesq. mulierum non audiant, nisi ad craticulam stamneam, nullo tamen modo ante se genuflexas, sub pęna suspensionis, & alijs nostro arbitrio, nisi breuis fuerit reconciliatio.

1 S. Carol. de pœnit. cap 57.

2 Pius V. & Paulus V. in Bulla propè finem. §. cæterum. Card. Tolet. lib. 1. cap. 30. in fi. exempti sunt Patres Societatis Iesu, & alij Regulares, debent tamen tenere in singulis Collegijs, vel domibus transumptum dictæ bullæ affixum in loco, in quo omnes Confessarij legere illud possint habetur in viuæ voc. orac. fol. 42. & in compend. priuil. d. Societatis in ver. Bulla Cœnæ § 1.

3 S. Carol. d. tit. c. 56.

DECRETVM IV.

OMnibus, & singulis Medicis, ditioni nostræ subiectis, sub pœna interdicti ab ingressu Ecclesiæ, perpetuæ infamiæ, priuationis gradus Doctoratus, & alijs pœnis contentis in constitutione fælic. record. Innoc. III. [1] & Pij V. [2] Romanorum Pontificum præcipimus, vt cum eos ad infirmos vocari contigerit, eos antè omnia inducant, ad confitendum propria peccata, [3] nec post tres dies, si id infirmi non præstiterint, ad eos reuertantur, nisi longius tempus infirmo Confessor ob aliquam rationabilem causam, super quo eius conscien-

tiam

1 cap. cum infirmitas, de pœnit.

2 Incip. supra gregem 8 Martij 1566. in qua Bulla imponitur præceptum, & ideo Episcopi peccant mortaliter, si nō faciunt seruari d. Constit. Manu. Pastorum c. 57. in fin. nu 5.

3 Ob illa enim quandoque quis citius moritur. c. Episcopi si sacerdotali, & ibi glos. in ver. præueniatur, 11. q 3. add. ad Guidop. q. 84. litera C.

tiam oneramus, concesserit; & ideò quàm sæpissimè Parrochi Medicos de hoc moneant, & Medici etiam ipsos Parrochos certiores faciant; vt & ipsi infirmos adire, & necessaria sacramenta oportunè eis ministrare valeant, [4] & Regulares, qui confessiones infirmorum ex causa audierint, statim etiam Parrochum admonere, teneantur, & fidem auditæ confessionis pro Medico adueniente, relinquere. [5]

4 c. 1. de celeb. Miss.
5 Decretum S. C. die 2. Iulij 1587. de quo in sum. Bull. in ver. priuilegia Regularium. fol. 407.

DECRETVM V.

SAcerdotes, qui confessionibus audiendis præpositi sunt, formam absolutionis planis, & simplicibus verbis proferant, quæ talis est. Ego te absoluo à peccatis tuis. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen. [1] Præcipimus tamen, vt antè absolutionem à peccatis ab excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, vinculis absoluant in hanc formam. Dominus noster Iesus Christus per suam misericordiam te absoluat, & ego auctoritate ipsius, absoluo te ab omni vinculo excommunicationis, in quantum possum, & indiges. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen. Postea in delictorum satisfactionem subiungant. Passio Domini Nostri Iesu Christi, & merita Beatæ Mariæ semper Virginis, & omnium Sanctorum, & quicquid boni feceris, & mali substinueris, sint tibi in remissionem peccatorum, augmentum gratiæ, & præmium vitæ æternæ. Amen.

1 Vide infra in 3. par. in princ.

Casus reseruati.

CVm ex antiquo, & probatissimo Maiorum instituto, & nouissimè ex Concilij Tridentini [1] decretis, vt fideles à grauioribus facinoribus perpetrandis, coerceantur, permissum sit Episcopis [2] atrociorum quorumdam criminum absolutionem suo iudicio reseruare. Ideò nos ad mores nostri Populi reformandos infrascriptorum

1 Sess. 14. cap. 7.
2 Et contrarium asserere anathema est, d. sess. 14. can. 11. latè Anast. Germ. de sac. Immun. lib. 3. cap. 8. n. 55.

ptorum casuum cognitionem, & absolutionem nobis decreuimus reseruare; nullusq. sine licentia nostrà præsumat absoluere quemquam his criminibus alligatum sub pœna excommunicationis, & alijs, de quibus in decreto [3] Sacræ Congregationis ad consultationes Episcoporum, & Regularium.

1 Blasphemantes nomen Domini, ac Beatæ Virginis ex cõsuetudine, & ex malo habitu, vel in loco publico. [4]

2 Superstitiones, & sortilegia, in quibus fiunt inuocationes Dæmonum, vel adhibentur res sacræ.

3 Homicidæ voluntarij, ac dantes eis auxilium, consilium, aut fauorem, ac abortum procurantes, secuta morte, ac eiectione fœtus.

4 Incæstum in primo, vel secundo gradu quoad masculos tantùm, aut bestialitatem, vel Sodomiticum crimen cum masculis, vel fœminis committentes.

5 Concubinarij vltrà sex menses.

6 Falsum in iudicio cum iuramento in damnum tertij deponentes.

7 Vsurarij publici, ac Boues pro frumento, sub vsura dantes, & facientes soccidas animalium cum certa fructuum solutione, & sine periculo interitus animalium, & Baiuli paciscentes super damnis datis, ac denunciantes, non visis per se ipsos ijs, qui damnum dederunt.

8 Decimas non præstantes, legata pia non soluẽtes. [5]

9 Notarij, qui per tres menses à die mortis testatoris, & eius scientia non denunciauerint legata ad pias causas, nisi post habitam fidem de denunciatione ab Episcopo, vel nostro Vicario.

10 Sponsi, qui ante Matrimonium coràm Parrocho contractum simul coierint. [6]

Monemus Confessarios, ne se intromittant in commutationibus, aut dispensationibus votorum, [7] & iuramentorum, & in distributione incertorum, [8] vltrà vnum aureum, in vsus tamen pios conuertendum, & vltra hanc

3 Sub die 9. Ianuarij 1601. de mandato fel. recor. Clem. PP. VIII. ponitur in sum. Bull. ver. casus reseruati. fol. 162.

4 Glo. in cap. 2. in ver. reseruantur, de pœnit. in 6. quæ de infrascriptis casibus loquitur.

5 S. Carol. de restam. cap. vlt.

6 S. Carol. de sponsal. & matr. cap. 6.

7 cap. 1. de voto in 6.

8 cap. cum sit, de Iudæ. gl. d. c. 2. de pœnit.

summam Confessarius nos, vel Vicarium nostrum nobis absentibus adeat pro nominatione loci pij, cui dicta restitutio erit facienda, nec à censuris absoluant, [9] nec quoquomodò super Irregularitatibus [10] dispensent.

Explicatio Casuum reseruatorum.

ET vt omnis difficultas in totum tollatur circa primum casum ibi ex consuetudine, vel ex malo habitu declaramus, quod requiruntur plures reiterationes blasphemiæ, quàm per duas, vel per tres vices, [1] & quia non possumus certum numerum determinare, satis erit, quod Confessarius aduertat, si pœnitens prærumpat quandoque in hoc vitium, quasi inaduertenter, seu ob lubricum linguæ, prout in eo, qui non perficit blasphemiam, & statim se pœnituit. [2] An verò quasi naturale sit eidem hoc vitium, quo casu ad nos remittatur absoluendus.

Quod si quis calore iracundiæ [3] blasphemiæ verba proferat, animaduertere debet Confessarius, An iracundia prouenerit ex iusta causa, [4] puta in eo, qui ex improuiso patitur aliquam læsionem, [5] tunc excusatur, aliàs secus, prout in eo, qui blasphemat in ludo, præcipuè alearum, taxillorum in iure prohibito. [6]

Locus publicus intelligitur in Platea, vbi interfuerint ad minus quinque homines, similiter etiam coram Magistratu. [7]

In secundo casu aduertendum est, quod Dæmonis inuocatio fit dupliciter tacitè & expresè; [8] tacitè, quando quis intentat, aliquid facere per ea, quæ nec ex se, nec ex virtute supernaturali possunt tales producere effectus, vt cum verba dicuntur, in quibus voces non sunt significatiuæ. Item cum fiunt characteres aliæ à signo Crucis, vel adhibentur instrumenta, vel alia, quæ ex naturali virtute, talem effectum non possunt producere; similiter cum miscetur aliquid falsum, vt quod Christus

9 cap. nuper, de sent. excom. gl. d. c. 2. & sic cessat illa cõtrouersia, An simplex Sacerdos possit absoluere ab excõmunicatione iuris nulli reseruata, de qua agit Couar. in c. alma mater. §. 12. n. 4. de sent. excom. Sot. in 4. d. 22. q. 2. ar. 3. Car. Tolet. lib. 1. c. 16. nu. 2. Silu. ver. absolutio, 1. n. 4. & vid. Clem. 1. de priuileg. gl. d. c. 2. in verb. reseruabit, de pœnit. in 6.

10 Conc. Trid. sess. 24 cap. 6.

1 Alex. conf. 72. nu. 8. vol. 1. Boer. decis. 301. n. 11. Menoch. de arbitr. cas. 375. nu. 31.

2 Alex. conf. 15. in fin. lib. 3.

3 Abbas Antiq. c. 2. de maled. Iul. Clar. in prax. q. 60. ver. est etiã

4 Felin. c. sicut, n. 3. de iureiur. Io. de Anan. & Abb. d. c. 2.

5 Arnal. Alber. de agnosc. ass. Cath. q. 27. n. 3. & n. 8.

6 Abb. d. c. 2, Felin. c. sicut. n. 30. de iureiur. Arnal. d. q. 27. nu. 8.

7 §. atrox. Instit. de iniur. cum fim.

8 late de his omnibus direct. inquis. p. 3. q. 43 & ibi D. Pegna com. 68. per totum, vbi latissimè hæc materia examinatur. Card. Toletus in sum. lib. 4. c. 14. & c. 16. Silu. ver. superstitio.

Christus febres habuit, cum conditiones inutiles apponuntur, vt verba scripta in tali charta, tali hora, vel tali herba, vel cum promittitur aliquid contra inimicos; & ideo breuia, continentia quod si quis ea portauerit, non incurret tale malum, reprobanda sunt similiter, & carminatrices multa inutilia, & superstitiosa solent admiscere omnes isti non sunt absoluendi.

Expressa [9] verò inuocatio Dæmonum fit tribus modis, primo exhibent Dæmonibus inuocatis honorem latriæ, qua Deum adoramus, & qui talia agunt sunt hæretici; alij exhibent honorem hyperduliæ, sicuti adoramus Beatam Virginem, & similiter vti hæretici iudicandi; alij vero inuocant sine aliquo honore, sed circulum in terra describunt, puerum in circulo ponendo, speculum, ensem, amphoram, vel aliud corpus coram puero statuendo, ipso Necromantico legente, ac demùm inuocante, & isti etiam vt hæretici reputandi, in his omnibus aduertant Confessarij, ne extendant manus absolutionis sub pœnis prædictis.

9 Direct. loco cit. cum alijs ibidem allegatis.

In tertio casu, ibi homicidæ, vide [1] In eodem ibi abortum, intellige, etiamsi fœtus erat animatus anima sensibili, aut vegetatiua; & include omne impedimentum generationis, peccatum graue contra bonum publicum prolis generandæ, [2] licet quoad irregularitatem requiratur, quod fœtus fuerit animatus anima rationali. [3]

1 Tolet. lib. 5. c. 6. n. 3.

2 Silu. ver. abortus, in princ.

3 S. Tho. in 4. dist. 3 f.

In quarto casu de incæstu, intelligo cum consanguinea, vel cum affine, & cum consanguinea est maius peccatum, [4] ibi sodomiticum crimen intelligo etiam in eo, qui fœminam præpostera Venere cognouit, & est etiam propriè sodomia. [5] In ver. committentes etiam semel, quoad reseruationem, sed quoad pœnas Extrauag. Pij V. publicata die 3. Septembris 1568. incip. Horrendum. In Bullario 1028. requiritur multiplicatio actuum, vt exponit [6] propter verbum, exercentes ibi positum ex sententia fæl. record. Gregorij XIII. de qua ipse testatur.

In quinto casu, ibi. concubinarij. vide notata infrà

4 Tolet. lib. 5. c. 12. in prin. latè Silu. ver. luxuria, nu. 4.

5 Affl. in const. Regni legum asperitaté lib. 3. Rub. 42 nu. 33 Iul. Clar. qui de com te. statur. §. sodomia. n. 2. Menoch. de arbitr. cas. 286. nu. 5. Couar. in epith. de spons. par. 2. § 5. nu. 7.

6 Nauar. in Man. cap. 27. nu. 249.

tertia parte, in ædicto contra Concubinarios.

7 Tolet.lib.5. cap.59. Nau.in Man.c.25.à n. 40. vsque ad 51.

In sexto casu vide Toletum.[7]

In septimo casu vsurarius publicus, seu manifestus dicitur primo, qui in iudicio per testimonia sufficientia conuictus est. Secundo qui in iudicio sponte confessus est vsuram, vel de ea damnatus. Tertio quando factum est notorium.[8]

8 Tolet.lib.5.c.36.nu. 3.Silu.ver.vsura 9.n.1

Ibi Boues pro frumento sub vsura dantes, accommodant isti iniqui boues; & paciscuntur de certa quantitate frumenti, peccatum graue, quod nobis reseruamus; Euenit enim sæpè, aucto pretio frumenti, vt vno anno exactum sit duplum veri pretij animalium,[9] idem de his, qui concedunt asellos, & paciscuntur de certa parte lignorum quolibet anno, vel mense.

9 Nau.cons.27. de vsuris.

Ibi facientes soccidas animalium, &c.

Contractus iste vsurarius, & illicitus, vt latè probat,[10] & debent concurrere tria, vt sit licitus talis contractus, quæ ponit Card.Tolet.[11]

10 Ambr. de Vignate in tract.de vsur.n.178 & 186. & 196. Nau. cons. 2. de loca. & cond. vide inf. tit. de vsur.decret. 1.& 2.

11 Tolet.lib.5. c.41.

Ibi Baiuli paciscentes super damnis datis, ex ista pactione multa mala oriuntur; Nam deteriorantur fundi, & Prædia impunè, stante dicta affidatione Baiuli,& ideo prohibetur etiam in hoc Regno sub grauissimis pœnis, vt in Pragm.[12]

12 Pragm.2.de iure Baiuli de anno 1588. in lib.pragm.fol.148.

Ibi denunciantes,&c.Hæc est peruersitas magna,& fide dignorum testimonio nobis relatum est, adhuc viuere quendam custodem iuratum, qui de mane post somnum adhuc in lecto existens, scribebat nomina damnificatorum, ad sui libitum, non habita notitia, nec relatione alicuius damni, sed hoc faciebat in odium eorum, qui noluerunt, secum pacisci, qui posteà,iusto Dei iudicio, inutilis,& attractus adhùc, vt dixi; miserè viuit, aliorum exemplo.

TITV-

TITVLVS XII.

De Sanctissima Eucharistia.

DECRETVM PRIMVM.

CVM in hoc ineffabili Sacramento Christus contineatur, iubendus est Populus, vt ad hoc misterium contremiscens, cum in Missarum celebratione eleuatur hostia salutaris genibus flexis [1] se reuerenter inclinet, menteq. Christum adoret, facturus idem, cum Sacerdos Eucharistiam ad infirmum defert.

[1] cap sanè, de celeb. Miss. Conc. Trid. sess. 13. can. 5. & 6.

DECRETVM II.

TAbernaculum, in quo Sanctissimum hoc Sacramentum conseruari debet sit bene clausum, munitum, & optimè ornatum, [1] interiusquè panno serico coopertum, & corporale ibidem substernatur, super quo pixis argentea munda, & deaurata collocetur, in qua particulæ consecratæ ad minus quinque deuotè, & fideliter sub claui conseruentur, ne ad veneficia auferri possint [2] cum lampade etiam semper die, ac nocte accensa, & illud Curati singulis hebdomadis renouare non ommittant, sub pœna arbitrij.

[1] cap. 1. cap. statuimus, de cust. Euch. d. c. sanè Conc. Trid. d. cap. 6. Henr. de Syn. Episcopi, art. 1. concl. 13. nu. 218.

[2] cap. qui benè, de cons. d. 2.

DECRETVM III.

VOlumus etiam, vt vas, in quo sanctissimum Sacramentum ad infirmos defertur, sit omninò argenteum, & secundùm loci facultatem decenter deauratum, & conuenienti velo coopertum, atque tali cura, ac diligentia, tàm in eundo, quàm in redeundo accomodatum, vt neque ventorũ, neque pluuiarum iniuriã pati possit, sed cum omni reuerentia, & deuotione deferatur.

d. cap. sanè, de celeb. Miss.

DECRETVM IV.

CVm ad infirmos defertur, priùs Campana, quæ in Ecclesia est, pulsata; deinde campanula per vias vicinio-

viciniores Populus conuocetur, & tunc cum luminaribus sub vmbrella deferatur, & tàm in eundo, quàm in redeundo, Psalmi deuotè recitentur, & postquam cum sanctissimo Sacramento ad Ecclesiam reuersi fuerint, publicatis Indulgentijs à Curato, omnes benedicantur, sciat ètiam Parrochus, quod si per modum viatici infirmo conferatur, & deindè conualuerit, posteà iterùm immineat periculum mortis, potest sæpiùs reiterari; [1] durante verò eadem infirmitate, cum debeat esse ieiunus, non per modum viatici conferendum est. [2]

DECRETVM V.

CVrati inter Missarum solemnia sæpè Populum moneant, vt venerabili hoc sacramento non solùm Paschæ tempore, ad quod tenentur ex præcepto Ecclesiæ [1] refici, ac recreari curent, sed frequenter etiam intrà anni spatiū, & præsertim in pręcipuis solemnitatibus.

DECRETVM VI.

SVspectos, & criminosos Curatus sine schedula de confessione, & absolutione recepta, fidem faciente ad sanctam Communionem admittere non præsumat. [1]

DECRETVM VII.

OMnes, qui doli capaces [1] sunt, teneantur quolibet anno in Paschate Resurrectionis Domini [2] peccata sua proprio Parrocho, vel alteri de ipsius licentia [3] confiteri, & in Parrochiali Ecclesia [4] sacram communionem sumere sub pœnis contentis in constitutione Innocent. III. in Concilio generali; [5] & ideò Curati post Octauam Paschæ ante festum Pentecostes eorum nomina

1 Tabien. ver. communicare. §. 48. Armill. ver. communio. §. 18. Card. Tolet. lib. 6. cap. 15. in fine.

2 Medin. in declar. tertij præcepti, §. 42. ver. secundum, in fin. Nau. cons. 41. de pœnit. & remiss qui limitat si effluxisset longū tempus ad arbitrium boni viri.

1 c. omnis, de pœnit.

1 Medin. in declar. 3. præcepti, §. 42. ver. secundo.

1 cap. omnis vtriusq; sexus, de pœnit. doli capax dicitur, qui est in annis discretionis. Abb. ibi nu. 9. sed vide in seq. decreto.

2 Conc. Trid. sess. 14. c. 5. in fin. adimpletur hoc præceptum communicando à Dominica in ramis palm. vsq; ad Dominicā in Albis inclusiuè, vt in Extrau. Eugenij IV. quam ponit Beneuent. in lib. de casib. consc. Nauar. in Man. c. 21. nu. 45. Ioseph. Angles. de sacr. Euch. q. 2. ar. 9. concl. 3. Caiet. ver. communio, ver. tertium est, in fin. Med. d. §. 42. Card. Tolet. lib. 6. c. 18. limitatur, nisi Curatus ex aliqua causa longius tempus concesserit. d. c. omnis. Tolet. loc. cit. & si consuetudo lōgius tempus requireret, illa consuetudo seruanda est. add. ad Ritum 19. Cur. Archiep. Neap. n. 6.

3 Nota, quod requiritur licentia proprij Curati. Abb. d. c. omnis, n. 3. 5. & 6. Nauar. d. nu. 45. in princ.

4 Vel in Cathedrali Ecclesia quilibet Diœcesanus potest recipere sacramentum in maiori Eccl. gl. in c. officium, de off. Archiep. prax Archiep. c. 62. n. 22. In add. & ideo eo die in alijs Ecclesijs etiā Regularium non ministratur hoc sacramentum, non obstantibus priuilegijs. Nauar. d. c. 21. n. 2. in fi.

5 d. cap. omnis, penè sunt quod ab Ecclesia eijciuntur, & sic decedentes, Ecclesiastica carent sepultura.

na ad nos deferant, qui salutis suæ immemores S.M.E. præcepto parere contempserint, seuerè punientur in quolibet casu inobseruantiæ: & interim Curatus sæpe prædictos moneat. Qui verò per duos annos sacra communione, tempore, vt suprà statuto, refici non curauerint, licèt posteà præceptum adimpleuerint, sciant, quod si denuò negligant dictum præceptum seruare, contra illos pœnam excommunicationis ex nunc imponimus, iuxtà decretum sacræ Congregationis Illustrissimorum Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum.[6] Et quia sunt aliqui, qui malitiosè, & ex industria eo tempore à propria Patria recedentes ad alienas partes se conferunt, vt faciem proprij Curati effugiant. Volumus, quod isti non censeantur satisfecisse præcepto Ecclesiæ, etiamsi fidem alterius Curati reportauerint, sed teneantur quandocumque redierint infra mensem ad summum, proprio Parrocho se præsentare, & adimplere præceptum Ecclesiæ sub eisdem pœnis, nec isti absoluantur ab interdicto, vel ab excommunicatione respectiuè, vt suprà, nisi imposita publica pœnitentia, ad exemplum aliorum, & vt ipsi caueant in futurum ab huiusmodi inobedientia, & hoc decretum qualibet prima, & quinta Dominica Quadragesimæ à Curatis inter Missarum solemnia publicetur sub pœna nostri arbitrij.

6 Decretum ita se habet annotatũ in sess. 14. can. 9 ad Archiep. Panormit. Episcopus potest aggrauare pœnas à iure communi institutas; & ideò contrà negligẽtes debito tempore confiteri, & Eucharistiam sumere, potest procedere, cum mortaliter peccent etiam ad excommunicationem, vel ad pœnas pecuniarias, pio loco applicãda, si hæc magis timeantur.

DECRETVM VIII.

NVllus ante 14. annum, nisi aliud Curatus senserit ex fide Parentum, Tutorum, vel Dominorum ipsius communicandi,[1] aut non mentis compos, vel à Dæmonibus obsessus, nisi dum ratione sua probè vtitur, neque excommunicati blasphematores, & alij publici facinorosi ad sacram communionem admittantur.

1 Sunt isti interrogandi circa ipsius statum, An dignus sit. Nauar. in Man. c. 21. n. 57. Armil. ver. communio. n. 3. Caet. eod. ver. Medin. lib. 1. c. 14. §. 42.

DECRETVM IX.

HOrtamur, ne quis statim à prima confessione in annum dilata communicet, sed expectet aliquandiù

Nauar. d. c. 21. n. 45. in princ.

diù arbitrio Confessarij, & posteà denuò confessus, eaq; in memoriam redierint, & interea peccauit mundiùs ad hanc purissimam, sanctissimamq. mensam accedat.

DECRETVM X.

VT Sacramentum hoc omni, qua decet reuerentia ministretur, statuimus vt omnes communicent in Altari, in quo illud pro adoratione custoditur, non autem in alijs Altaribus in Missis priuatis.

TITVLVS XIII.

De Extrema Vnctione.

DECRETVM PRIMVM.

XTREMAE Vnctionis sacramentum curet Parrochus, [1] vt ægroto, dùm integris est sensibus [2] adhibeatur, si tamen negligentia curantium, vel morbi vi sensum ammiserit, itaut nihil prorsus intelligat, si adhuc viuit, ministrari hoc sacramentum debet, si æger animi sui significationem aliquam dederit, vt indè iudicari posit, eum hoc sacramentum petiturum, si integra mente esset, putà, si erat vir bonæ vitæ. [3]

1 Vel alius de ipsius licentia tantú. Silu.ver. vnctio.n.4. Tolet.lib. 7.cap.2.
2 Sot. in 4. d. 23. q.2. art. 2. Cath. Rom. 1. 346.
3 Silu.ver.vnctio.n.5. Armil. eod. ver.nu.7. Sot.d 23 q.1.art.4 Nauar. in Man. cap. 22. n.13.

DECRETVM II.

SAcra vnctio non adhibeatur ijs, qui sano, & firmo corpore sunt, & ob id non ministratur, nauigationem, & peregrinationem etiam periculosam [1] suscipientibus prœlium, in quo certa mors impendeat ineuntibus, capite damnatis ad vltimum supplicium, rapiendis, mulieribus partu laborantibus, [2] nec pueris, qui nulla peccata admittunt, quorum reliquiæ hoc sacramento sanantur, amentibus item, & furiosis, qui ab ipso ortu, nunquam mentis, & rationis compotes fuerunt, debet tamen dari vulneratis, propinquis morti. [3]

1 Silu.ver.vnctio.n.5. Nauarr.in Man. c.22. n.13.& nu.14.vbi ponit rationem S.Carol. hoc tit. cap.20. Card. Tolet.lib.7.cap.3.
2 Contr. tenet Tolet. lib.7.cap.3.nu 2.
3 S.Thom.& Palud.in 4.d.23. Sot.ead.d.23. q.2.ar.1.Silu.ver.vnctio,q.5. Arm.ibidem n.6.Ledesma 2.par.q. 34.ar.2.Flor.Theol.de Extr.Vnct.ar.4 concl. 1. Victoria 222.Card. Tolet.loc.cit.

DECRE-

DECRETVM III.

NOn ſunt omnes corporis partes vngendæ, ſed illæ tantùm, quas veluti ſenſuum inſtrumenta natura homini attribuit, [1] vt oculi, aures, nares, os, manus, renes, & pedes; partes verò vngendæ, atque illæ præcipue, quæ ſordes facilius colligunt ante ſacram vnctionem abluantur, vnctio renum in mulieribus ommittatur; [2] ac etiam in viris, quibus commodè non poterit adhiberi, ſed eius loco pectus circa regionem cordis inungatur, manus quæ reliquis infirmis interius vngi debent, Presbytero infirmo exteriùs vngantur, [3] cum in ordinatione interiùs ab Epiſcopo inunctæ fuerint; ſi quis aliquo membro caruerit, pars illi propinquior vngenda erit, curet autem; dum oculus, aures, & alia corporis membra, quæ paria ſunt inungit, ne in altero ipſorum inungendo ſacramenti formam priùs abſoluat, quàm ambo huiuſmodi paria membra linierit.

1 Nauar. loc. cit. Silu. nu 6. Sot. d. q. 2 ar. 2. Victoria 223. Tolet. loc. cit.

2 S. Carol. hoc tit. c. 25. Tolet. vbi ſupra.

3 Card. Tolet. loc. cit. nu. 4.

DECRETVM IV.

IN vna, eademq. infirmitate ægrum in eodem periculo vitæ poſitum, ſemel tantùm vngendum eſſe, ſciat Parrochus, [1] quod ſi poſt ſuſceptam vnctionem æger conualuerit, quoties poſteà in vitæ diſcrimen inciderit, toties eiuſdem Sacramenti ſubſidium ei poterit adhiberi. [2]

1 Silu. ver. vnctio. n. 7. Armil. n. 9. ex S. Tho. & alijs Conc. Trid. de Extr. vnct. can. 3.

2 gl c. illud, 95. d. S. Thom. in 4. d. 23. q. 2. art. 3. Palud. d. 23. q. 3. art. 1.

DECRETVM V.

PArrochus violacea ſtola, ac ſuperpelliceo indutus, vno ſaltem Clerico comite ſine lumine, crucem ſine haſta præferente ad caput infirmi, ſi aliam eius domeſtici non habuerint, ſacra vnctione peracta relinquenda vaſculum ſacri olei non manu geſtet, ſed ſerico ſacculo decenter incluſum, colloq. ſerica item cordula aptè appenſum deuotè deferat, quod ſi dum ſacrum viaticum defertur, dubium ſit de ſalute infirmi, donec Par-

rochus redierit pro sacra vnctione ministranda eiusdem etiam vasculum [1] secum deferat, & infirmum liniat.

1 S.Carol. syn. Diœces.4.dec.15.

DECRETVM VI.

IVxtà cubicularem ægroti lectum, si fieri commodè possit, mensa paretur, mundaq. mappa sternatur, super qua sacri olei vasculum collocetur, quod nullius laici hominis manibus, contrectari sinat, ibi peluicula sit cum tot bombicis, aut stuppæ globulis quot ad inunctas corporis partes tegendas sint satis, mica præterea panis,& vas aquæ ad digitorum abstersionem,quam vnà cum prædictis globulis ad Ecclesiam rediens, secum afferat, vt igni tradat, eorumq. cineres in sacrarium immittat, ac candela saltim vna cerea accensa præluceat.

DECRETVM VII.

SI ægrotum Parrochus in periculo videat, ommissis precationibus, quæ in rituali Romano habentur, singulas corporis partes, cum præscripta verborum forma perungat, eo autem adhùc superstite, ommissæ precationes adhibeantur, quod si in sacra vnctione, peragenda, ægrotus obierit, desistat in totum, verùm si an efflauerit animam, dubitetur; tunc Parrochus ea additione vtatur, si es viuus, [1] per istam vnctionem, &c.

1 Silu.ver.vnctio,n.5. in fin.Nauarr.d.c.22. nu.13. Armil.ver.vnctio, nu.7. Victoria 224.

DECRETVM VIII.

SAcri olei vasculum decenti, ac tuto loco in Ecclesia asseruetur, ac claue, quæ nulli credatur, diligenter custodiatur, [1] quod si Parrochi domiciliũ ab Ecclesia longius distet, domi etiam alterum sacri olei vasculum, loco item decenti, & tuto, vt domesticis numquàm pateat, vnà cum superpelliceo, & stola, rituali libro, aspersorio, cæterisq. ad sacram vnctionem noctu ad ægrotos repentino aliquo casu præferendam habere permittimus.

1 S.Carol.syn.4.decr. 9.

TITV-

TITVLVS XIV.

De Sacramento Ordinis.

DECRETVM PRIMVM.

RAECIPIMVS, vt Dominico illo die, qui quatuor ieiunij tempora quibus Ordinis Sacramentum ministraturi sumus proximè antecedit, Parrochi à nobis moniti, quod Ordinationes generales habebimus, non solùm solemne illud ieiunium Populo denuncient, [1] sed etiam & ordinationes de proximo à nobis habendas, & ob id in sua Ecclesia Parrochiali Litanias piè, & religiosè recitent, ac Deum toto corde exorent, vt ipse Dominus messis mittat operarios in messem suam, ac lumen nobis præbeat, vt ijs Ordines conferamus, quos vtiles operarios in sua Ecclesia futuros esse iudicauerit.

DECRETVM II.

ORdinati etiam ad primam tonsuram eorum Ecclesiæ Parrochiali ascribantur, in qua diebus Dominicis, & festiuis inseruiant, [1] & Parrochis in earum seruitio omninò obediant sub pœna quoad existentes in sacris pro qualibet vice, arbitrio nostro reseruata, quoad alios verò priuationis priuilegij fori, vltrà quod omnes prædicti non erunt exempti à taleis, seu Collectis. [2] Sciant etiam quod ad alios superiores Ordines, præcipuè verò sacros non promouebuntur, nisi Parrochi testimonium de prædicto seruitio præstito habuerint, [3] ac per omnes regulas Gramaticæ benè componere sciant.

DECRETVM III.

NEmo [1] ad Subdiaconatus ordinem promoueatur, qui redditus vel Ecclesiasticos, vel laicales ad

E 2 sum-

1 S.Carol. de temp. ordin cap 1. & in Syn. 2. Diœc. decr. 1. In prima tonsura requiritur septénium completũ, c. nullus, vbi gl. de tēp. ordin. in 6. deinceps possunt conferri Ordines minores. add. ad Tolet. de ord. c. 3. n. 5. Ad Subdiaconatũ requiritur annus 22 ad Diaconatũ 23. ad Presbyteratum 25 annus, & in his satis est, annum esse inchoatum. Conc Trid. sess. 25. c. 12. Nauarr. in Man. c. 25. n. 116. add. ad Tolet. d. c. 3. n. 5. thes. fori Eccl. c 4. nu 31.

1 Conc. Trid. sess 23. cap. 6.

2 Pragm. Ferdinan. I. ver. cum igitur, & c. Regni 98. vbi Doctor. ex constit. Honorij I. Sum Pont. in qua fundantur dicta iura huius Regni.

3 Conc. Trid. d. sess. 23. c. 11. & 12.

1 Conc. Trid. sess. 21. c. 2. de refor. S. Carol. de temp. ordin. c. 49. & c 54. Aduerte quod qui sine titulo initiatus est Subdiaconatu, vel Diaconatu nō potest sine nouo tit. promoueri ad Sacerdotiũ, quia iura in omni sacro ordine id prohibent distributiue, non collectiue, & ideo qui aliter ordinatus fuerit incurrit suspēsionem. hæc est sententia Sacr. Cong. vt testatur add. ad Card. Tolet. de Ordine. c. vlt. ver. quinto, & sic Ordinatus per mendacium decipit Episcopum, narrando patrimonium fictum est suspensus. Nau. cons. 46. de temp. ordin. add. ad Card. Toletum de ordine loco citato.

ſummam ad minus triginta ducatorum monetæ Regni in ſingulos annos oneribus, & expenſis deductis aſcendentes ſine vlla controuerſia non poſſideat,& de hoc teſtes in noſtri præſentia deponere cum iuramento debeant, ac vt fraudibus, quæ interdum circa conſtituendum titulum Patrimonij [2] ordinandorum à parentibus, conſanguineis, ſeu ab alijs committuntur, quantùm in nobis erit occurramus,præcipimus primo ſub excommunicationis pœna donatori, vt non præſumat talem aſſignationem efficere ſuper cenſibus, ſeu redditibus alijs aſſignatis, vel obligatis, vel quorum ipſe non eſt verus, & legitimus dominus; [3] & hoc debeat exprimi in ædicto ſacræ ordinationis. Inſuper volumus, vt eiuſmodi contractus coram nobis, aut nobis abſentibus, coram Vicario noſtro Generali celebrentur, qui præterea à duobus probatæ vitæ hominibus iuratis, teſtimonium accipiat, bona, vt ſuprà aſſignata, ordinando, ab aſſignante verè, & pacificè tunc poſſideri, & eiuſmodi eſſe, vt à nemine potiori iure repeti, aut euinci numquam poſſint, & ad prædictam ſummam ducatorum triginta aſcendere, atque tantùm ſupereſſe aſſignanti, quantùm & ad vitam ſui ipſius ſuſtentandam, & ad alendam familiam, ſi quam habet, ſatis eſſe poſſit. Promouendus etiam iuret ſe fructus illos, aut bona numquam aſſignanti retroceſſurum, aut quouis pacto alienaturum, vel obligaturum, [4] niſi in Eccleſiaſticis, vel alijs redditibus habeat, vnde commodè viuere poſſit, [5] ac de noſtra licētia in ſcriptis, aliàs eo ipſo ſuſpenſus cenſeatur, quod ſi in patrimonio conſtituendo, fiaus, vel pactio aliqua illicita, ſeu quæuis fictio, & ſimulatio admiſſa fuerit præter periurij, & falſi pœnas, laici ab ingreſſu Eccleſiæ ſint, ipſo facto,interdicti; promouendus verò ab exequutione ſuſceptorum ordinum, ſit eo ipſo ſuſpenſus, [6] & ad maiores Ordines inhabilis, & has pœnas in iuramenti delatione Vicarius noſter Generalis, & Cancellarius ſingulis notificet.

2 Donatio facta à patre filio vt promoueri poſſit, non imputatur ei in legitimam. Crau. conſ 19. & conſ. 136. Thob Non. conſ. 49. n. 12. late Ripa in l. in quartam. ff. ad leg. fal. Dec. conſ. 216 n. 2. & cōſ. 239. Soc. iun cōſ. 67. n. 58. & conſ. 165. n. 4. lib 2. Cont. tenet Rolan. conſ. 70 vol. 4.

3 Sum. Bull. ver. ordo, fol. 382. ver. præcipitur etiam, vbi teſtatur, ita ſeruari Neapoli, & ſi adſunt al j filij debet donans reſeruare ſibi, & filijs victum. Man. Paſtor. c. 55. nu. 10.

4 Ita etiam in Curia Archiep. Neap. decretum eſt pro validitate donationis à laico faciendæ, ne fraus aliqua lateat. Summ. Bull. ver. ordo, fol. 382. Nau. conſ. 17. de temp. ordin.

5 cap. neminem, cap. Sanctorum, 70. d. Cōc. Trid. d. c. 2. in fin.

6 d. c. Sanctorum, & d. cap. neminem. Nauar. in Man. cap. 27. n. 158. & conſ. 21. 23. 46 de temp. ordin. Suar. diſp. 31. ſect. 1. nu. 35. add. ad ſum. Tolet. de ſacr. ord. cap. 8. nu. 9. Man. Paſtorum, c. 55. nu. 8. S. Carolus de temp. ord. cap. vlt. Nau. conſ. 1. nu. 45. de conſt. ſumm. Bullarij, ver. ordo, fol. 382.

DECRE-

DECRETVM IV.

VT autem prædicta omnia ritè fiant, monemus, vt ad ſacros Ordines promouendi per menſem [1] antè ordinationem nos adeant ad hoc, vt Parrochus, vel alius de ordine noſtro publicè in Eccleſia inter Miſſarum ſolemnia deſiderium, promouendi Populo annunciet, ac de ipſorum, ordinandorum natalibus, ætate, moribus, frequentia Sacramentorum, ſeruitio præſtito Eccleſiæ, cui aſcriptus eſt, & redditibus Eccleſiaſticis, [2] vel ſæcularibus, à fide dignis diligenter inquirat, qui de omnibus fideliter obſignatis litteris, [3] nos certiores faciat, publicatio verò fiat die Dominico in Eccleſia Parrochiali ipſius ordinandi, quod ſi aliæ Eccleſiæ inſeruiat, volumus, quod in illa etiam fiat publicatio; ad examen verò compareant feria quarta [4] antè ordinationem, vel quando nos indicemus.

1 Conc.Trid.ſeſs. 23. cap. 5.

2 Nō poteſt quis promoueri ad ſacros Ordines ad titulum Capellaniæ ad nutū amouibilis M iolus de irreg.lib 4.c.15.nu.4. Garcia de Bonef. p. 1. c.2.§.1.n.83. prax.Archiep.c.81.

3 S.Carol. Actorum par.3.formulæ variæ. fol. 210. & par. 2.fol. 580.

4 Conc.Trid.ſeſs.23. c.7. c.quando,24.d.

DECRETVM V.

CAncellarius Curiæ noſtræ librum habeat, in quo diligenter conſcribat Clericorum omnium tam ſæcularium, quàm Regularium, qui à nobis ad aliquem Ordinem, ſiue ex maioribus, ſiue ex minoribus, vel ad primam tonſuram ordinati fuerint, nomina, cognomina, Patriam, diem, & titulum beneficij, vel Patrimonij, & ſi alterius ſit Diœceſis, etiam illa ponatur, & tunc litteras dimiſſorias conſeruet in filza.

TITVLVS XV.

De Sacramento Matrimonij.

DECRETVM PRIMVM.

ANTEQVAM Matrimonium denuntiet Parrochus, inquirere debet, quales ſint, [1] de quorum contractu agitur. An ætate legitima, quæ debet in maſculo, excedere decimum quartum annum, & in fœmina duodecimum, [2] quæ ſit eorum conditio; An aliquo

1 Conc.Trid.ſeſs.24. c.1. de refor. matr.c. ſi.31.q.2. Euariſtus Papa epiſt. 1.

2 cap. vn. de deſponſ. impub. in 6. c. puberes, ex eod.tit. Nau.in Man.c.22.n.29. Card. Tolet.lib.7.c.20.limitatur, niſi malitia suppleat ætatem. gl. d. c. vn. ver ſupplebat, & tunc requiritur quod ſint proximi pubertati. Silu. ver. matrimonium 5.n.2. & ibi ponit quomodo cognoſcatur iſta malitia, vide gl. & Doct. d.c.vn.

aliquo propinquitatis gradu sint inter se coniuncti deindè habito amborum consensu. An eis placeat, procedi ad denunciationes, & tunc tribus continuis festis de precepto Ecclesiæ diebus, publicè in Ecclesia, vel Ecclesijs, [3] si diuersæ Parrochiæ contrahentes fuerint inter missarum solemnia, denunciationes [4] trinas faciat, nec vllam remittat sine nostra vel Vicarij nostri, nobis absentibus licentia in scriptis [5] notificetq. Parrochus, quod qui falsum aliquod impedimentum malitiosè attulerit, quo futurum legitimè matrimonium impediat, præter alias Iuris pœnas [6] excommunicationis etiam gladio punitur. [7]

DECRETVM II.

QVo die denunciatio vltima facta est, ne ipso die, nisi impetrata licentia, [1] vt supra matrimonium celebret, nisi ea denunciatio facta sit pridiè illius diei, quod est initium Quadragesimæ, vel Aduentus, & tunc Parrochus Populo, antecedente denunciatione significet eo die, quo postrema denunciatio fiet, matrimonium esse celebrandum, [2] hortetur verò, vt in alterum, aut tertium, aliumvè diem differant consumationem, ac intereà orationi frequentius vacent, & missam, quæ habetur pro spõso, & sponsa, celebrari, curent. [3]

DECRETVM III.

MAtrimonium in Ecclesia Parrochiali, vbi sponsus vel sponsa inhabitat & coràm proprio Parrocho, vel alio Sacerdote de ipsius licentia [1] in scriptis celebretur, [2] antè Altare maius, vbi etiam fiat benedictio iuxta formam Missalis, ac de mane, & orto sole [3]

3 Conc. Trid. loc. cit. Syn. col. celebr. an. 1549. Syn. Augu. c. 21.

4 late Menoch. de arbitr. cas. 453.

5 Quãdo suspicio est, matrimoniũ malitiosè impediri posse, vel instat sacri Aduẽtus, vel Quadrag. tempus. S. Carol. de sponf. c. 21. & primo casu debent fieri ante consumationem Conc. Tri. sess. 24 c. 1. de reform. matr. S. Carol. hoc tit. c. 17.

6 c. cũ inhibito § fin. de cland. desponf. Lopez ad Diaz in praxi c. 75. ver. 16. S. Carol. de sponf. cap. 10.

7 Nauar. in man. c. 22. n. 83. vbi etiam subdit quod testimonium vnius sufficit c. super eo de testib. c. præterea il secõdo de spõs. sed tu vide Couar. de sponf. 2. par. c. 6. §. 10. nu. 21. Farin. de testib. q. 63. num. 48. & q. 69. cap. 2. aduerte quod testes deponentes de impedimentis matrimonij debent computare gradus à stipite, idest à parentibus vel saltem à germanis c. tua nos de consf. & affi. vide gl. in c. de parentela ver. diuerso 35. q. 6. & debent isti testes habere requisita tex. in cap. licet ex quadam de testibus.

1 S. Carol. in Syn. 3. Diœcesf. dec. 32. 2 S. Carol. tit. de sponf. & matrim. cap. 13. 3 S. Carolus hoc tit. cap. 23.

1 S. Carol. de sponf. c. 1. quando matrimonium contrahitur in Parrochia habitationis viri sufficit Parrochus viri, similiter si in Parrochia fœminæ sufficit ipsius Parrochus, ita declarauit S. C. vt refert Nauar. consf. 3. de cland. desponf. & debet esse Parrochus domicilij non originis. Sanchez de matr. lib. 3. disp. 23. nũ. 3. & si quis habet duo domicilia, puta in æstate in vno oppido, in hieme in alio, potest coram vtroque Parrocho celebrare matrimonium. Sanchez loco cit. disput. 24.

2 Conc. Trid. sess. 24. cap. 1. de refor. matr. S. Carol. Syn. 3. Diœcesf. dec. 35.

sole, & non ante diem, neque alio loco, aut alia Ecclesia, quod si domi quandoquè fieri, à nobis concedetur, [3] id fiet loco eius decentiori, vbi sit item Sacra Imago, alijs prophanis reiectis, memineritq. præter ipsius Parrochi etiam duorum, vel trium testium præsentiam necessariam esse, ac ne matrimonio iungat, qui doctrinæ Christianæ rudimenta ignorant, quæ sunt Oratio Dominicalis, Salutatio Angelica, Symbolum Apostolorum, ac decem præcepta Decalogi. Similitèr nec incertas sedes habentes sine nostra licentia in scriptis [4] quæ non concedetur, nisi constito eos, & solutos esse, & à Catholica Communione non alienos. [5]

3 S.Carol. de sponf.c. 7. quod quidem raro fieri debet, & tunc poterit aliqua eleemosyna Ecclesiæ Parroch. dari, de qua Parrochus quietantiam faciat pro oleo Sanctissimi Sacramenti, vide not. in fine in ædicto 4. de obseru. fest. n. 19. talis autem licentia non concedatur nisi ex causa rationabili, eaque vrgenti, de qua cõstare debeat in actis Curiæ Episcop.

4 Conc. Trid. sess. 24. cap. 8. de ref. matr.

5 S.Carol. de spõs. c. 3

DECRETVM IV.

SI intrà mensis vnius spatium [1] à die vltimæ denunciationis factæ matrimonium ex aliqua causa non fuerit celebratum, tunc denuò trinæ denunciationes habeantur, nisi alitèr nobis visum fuerit.

1 S.Carol. dict. Syn. 3. decret. 32.

DECRETVM V.

SPonsi non tantùm simùl non cohabitent, sed ne vllo quidem modo mutua consuetudine, vel cõmercio vtantur, [1] antequam matrimonium in Ecclesia per verba de præsenti fuerit coràm Parrocho, & testibus celebratum sub pœna excommunicationis [2] & alijs in nostro ædicto contentis, quod si vnà coierint, quia in hoc sæpè delinquitur, absolutionem nobis reseruamus. [3]

1 Conc. Trid. d. sess. 24 cap. 1. de ref. matr.

2 S.Carol. tit. de spõs. & matr. cap. vlt.

3 S.Carol. d. tit. cap. 6.

DECRETVM VI.

VIduis nequaquam pateat ad secundas nuptias transitus, donec certus prioris coniugis obitus nobis, [1] vel nostro Vicario nobis absentibus, legitimè constet, & à nobis licentia concedatur.

1 c. si quis necessitate 34. q. vlt. quando dicatur, certè constare de obitu mariti, consul. Farin. de delict. carnis, q. 140. par. 4. num. 42.

DECRETVM VII.

SI Parrocho aliquod denuncietur impedimentum, is, ne vlterius progrediatur, nec etiam ad alias

denun-

denunciationes, etiamsi illud sibi videatur falsum, vel malitiosum, seu nullius momenti; sed rem totam ad nos deferat, [1] nec quicquam statuat, quàm de eo, quod faciendum sit, responsum acceperit sub pęna suspensionis.

1 cap. cum inhibitio, §.1. de cland. despõs. S. Carol. d. syn. 3. dec. 34.

DECRETVM VIII.

IN Aduentu, & Quadragesima prohibentur nuptiarum solemnitates, conuiuia, traductio ad domum, & carnalis consumatio. [1]

1 Silu. ver. matrimonium, 7. n. 2. Nauar. c. 22. n. 71. collect. c. Cappellanus defer. par. 1. est resolutio Sac. Cõgreg. Conc. ad cap. 10. sess. 24. Conc. Trid. ad Episc. Veron.

TITVLVS XVI.

De Festorum obseruatione.

DECRETVM PRIMVM.

DE Sanctæ Annæ Matris Beatæ Virginis festo obseruando die xxvj. Iulij quolibet Anno.

Quoniam verò non desunt hostes generis humani, qui Gregem nostrum circumeuntes impugnent, & ad malam vitæ consuetudinem inducant, ęquum duximus inter Sanctos tutelares; [1] quibus hæc nostra Diœcesis protegitur. [2] Beatissimam etiam Annam [3] adscribere, quæ vt meruit, lucem nobis omnium virtutum, Mariam scilicet Dei Genitricem gignere, ità etiam proculdubio affirmandum iudicamus, eam in Cœlis apud Iesum Christum Redemptorẽ, omnia quæ videt in nostram cadere vtilitatem impetraturam. Nihil non dabit Nepos Omnipotens, & Amantissimus, Auiæ dulcissimæ, & si qua in re fortè deesset Auia, adiuuabit Matris suæ partes, Maria. Quid ergò ad nostrum profectum non impetrabunt Sanctissimæ Patronæ apud Deum? Quapropter hac nostra synodali constitutione decernimus, [4] omnibusq. præcipimus, vt diem festum Beatissimæ Annæ, vtpotè tutelaris Patronæ religiosissimè colant, nullumq. in eo opus seruile exerceant, [5] cumquè

1 Primum locum obtinet Restituta Virgo, & Martyr Rom. de qua in Martirol. die 27. Maij. S. etiã Iulianus Dalmata 27. Ian. & S. Dominicus Abb. Fulginaten. die 22. eiusdem mensis.
2 cap. vlt. lib. 2. Machab.
3 Hanc Gregor. XIII. fæl. recor. Kalendario ascripsit, ac officio duplici vbique celebrari mandauit, vt in eius const. incip. Sancta Mater, Kal. Maij, anno 12. de ipsis laudibus S. Ioannes Damascen. de fide orthodoxa, lib. 4. cap. 15.
4 cap. fi. de ferijs. Cõcil. Triden. sess. 25. de reg. cap. 12. Prax. Archiep. Neap. c. 62. n. 6.
5 Conc. Trid. loco cit.

què ità venerentur, vt meritò propter talem obseruantiam hostium omnium Beatissimæ Annæ suffragijs eludantur insidiæ, & Christo Saluatori placeat obsequium nostrum.

Dies festiui obseruandi de Præcepto.

MENSE IANVARII.
1 Circumcisio Domini.
2 Epiphania Domini.
22 Dominici Cóf. in Ciu.
27 Iuliani Mart. in Ciuit.
FEBRVARII.
2 Purificatio B. Virginis.
24 Matthiæ Apostoli.
MARTII.
7 Thomæ de Aquino.
25 Annunciatio B. Virg.
APRILIS.
25 Marci Euangelistæ.
MAII.
1 Philippi, & Iacobi Ap.
3 Inuentio S. Crucis.
27 Restitutæ Virg. & Martyr. in Ciuitate.
IVNII.
3 Octaua S. Restitutæ in Ciuitate.
24 Natiuitas S. Io. Bapt.
29 Petri, & Pauli Apost.
IVLII.
25 Iacobi Apostoli.
26 Annæ Matris B. Mariæ nos indicimus.
AVGVSTI.
10 Laurentij Martyris.
15 Assumptio B. Virginis. d. c. fin. de fer. c. 1. de cons. d. 3.
22 Dedicatio Ecclesiæ S. Dominici in Ciuit.
25 Bartholomæi Apost.
SEPTEMBRIS.
8 Natiuitas B. Virg.
19 Ianuarij, & socior. mar.
21 Matthæi Apostoli.
29 Dedicatio Michaelis Archangeli.
OCTOBRIS.
28 Simonis, & Iudæ Ap.
NOVEMBRIS.
1 Omnium Sanctorum.
2 Commemoratio fidelium Defunctorum de mane tantùm.
11 Martini Episc. & Cóf.
30 Andreæ Apost.
DECEMBRIS.
8 Conceptio B. Virg. in Ciuitate tantùm.
21 Thomæ Apostoli.
25 Natiuitas D. N. Iesu Christi.
26 Stephani Protomart.
27 Ioan. Apost. & Euang.
28 Sanctorũ Innocentiũ.
31 Syluestri PP. & Conf.

In Iudicijs seruentur etiam dies festiui Cameræ Apostolicæ; & ideo in nostra Cancellaria continuò habeatur affixa tabella impressa in Vrbe, & illi etiam sint dies festiui in hoc Tribunali, in quibus ponitur A, non autem vbi est C, quia sunt festa Curiæ Capitolij, quæ hìc non seruantur.

Festa Mobilia.

Dominica Resurrectionis Domini, cum duobus diebus sequentibus.
Ascensio Domini.
Pentecostes cum duobus diebus sequentibus.
Sanctissimi Corporis Christi.
Omnes dies Dominici.
Primus dies Visitationis nostræ in qualibet Terra, ne visitatio reddatur nullius vtilitatis.[1]

[1] S. Carol. tit. de cens. c. 6. Fuscus Episcopus Sarnen. de visit. lib. 1. c. 4. nu. 16.

DECRETVM PRIMVM.

Mandamus omnibus vtriusque sexus Christifidelibus, vt in festis colendis ea obseruent, quæ in edicto, ad hoc vulgari lingua ædito præcipimus, cuius tenor in fine harum Constitutionum habetur.

DECRETVM II.

Præcipimus etiam, quod in solemnitatibus, quæ occurrunt, omninò abstineant à saltationibus,[1] sonis, & canticis; sed quilibet deuotè Ecclesias de die, & non de nocte visitent, sub pœna excommunicationis.[2]

[1] cap. decet, de immun. Eccl. in 6. c. 2. de consec. d. 3.
[2] Vide de hac commi natione gl. c. 1. de sagittar. Nau. conf. 2 de sent. excommun. & in Man. c. 27. n. 12.

DECRETVM III.

Singulis Dominicis diebus inter Missarum solemnia festa de præcepto in sequenti hebdomada seruanda Curati pronuncient[1] docendo, quod dies festus incipit à media nocte diei præcedentis, & terminatur ad aliam mediam noctem sequentem,[2] & scribant dictos dies festos

[1] cap. 1. de cons. d. 3.
[2] l. more Romano ff. de fer. S. Carol. Syn. 4. dec. 3 latè Couar. videndus lib. 4 var. resol. c. 19. n. 9. in fine.

ſtos in tabellà publica, & in loco patenti in Eccleſia appenſa; moneant etiam Curati Dominos agrorum, & animalium, vt Bubulcos, atque Porcarios, & alios Paſtores, vel Aratores, qui in agris aſſiduè commorantur, [3] vel in ſyluis more pecudum viuunt, in Dominicis, & alijs feſtis diebus ad Miſſam ſaltim faciant eos venire.

DECRETVM IV.

Monemus, & hortamur omnes, vt ſuas Parrochias frequentent feſtis diebus, præcipuè ſolemnibus, [1] cùm non poſſint eas ommittere ſine ſcandalo, [2] cum in eis annuncientur dies feſtiui, denunciationes Matrimoniorum, excõmunicationes, ædicta Epiſcopalia, & ſimilia.

DECRETVM V.

Conſuetudinem prauam, quam in noſtra Diœceſi inuenimus, corrigentes, ſtatuimus, [1] quod in diebus Dominicis, & feſtiuis quilibet Miſſæ ſacrificio interſit, nec excuſari poſſit, quod non ſit elapſum triduum mortis alicuius conſanguinei, & hoc decretum Curati ſæpe Populo annuncient.

DECRETVM VI.

Diebus feſtiuis laici non ludant chartis, [1] taxillis, & alijs ludis prohibitis [2] publicè, & in locis, vbi conſpici poſſint, ſub pœna excommunicationis, [3] nec perſonati homines incedant; [4] & alia ſeruentur, quæ in noſtro ædicto diſpoſita ſunt.

TITVLVS XVII.

De Ieiunij obſeruatione.

DECRETVM PRIMVM.

Vt ieiuniorum tempora ſalubriter inſtituta, [1] qua decet Religione, ſeruentur, ea quæ ædicto noſtro diſpoſuimus Quadrageſimali tẽpore [2] obſeruari mandamus, cuius exemplum in fine harum Conſtitutionum ponetur.

F 2

3 Conc. Rothomag. cap. 5.
1 Conc. Trid. ſeſs. 22. in decreto obſer. in Miſſa, ver. moneant. Card. Tolet. in ſumm. Sacerd. lib. 6. cap. 7.
2 Car. Tolet. d. c. 7. n. 1
1 Card. Tolet. loc. cit. c. 9. ver. tertia cauſa, in fi. vbi dicit, quod tales conſuetudines debent corrigi per Epiſcopos.
1 Medin. de lud. §. 28. ver. quartũ caput. Feder. de Sen. conſ. 2 Cõcil. Arelaten. can. 79.
2 l. alearum, C. de Relig. & ſumpt. fun. qui ſint ludi prohibiti, declarat Tolet. lib. 5. c. 27. n. 3.
3 Feder. loc. cit. Præpoſ. Alex. in c. Epiſcopus, n. 6. 35. d. Patiſ. de Pat tract. de lud. n. 12. Seuer. in eod. tract nu. 76. ver. videretur dicendum. Capr concl. 86. nu 28. Amad de ſynd. n. 96 Henr. de ſynod Epiſ art. 1. concl. 13. nu. 142 Maluct. de lud. taxill n. 4.
4 S. Carol. de fer. c. 1. & Act. par. 2. fol. 248. vbi Canones ponũtur circa hoc ibi ſaltationes, & eadem par. 2. fol. 131. vbi eſt ædictum particul. de hoc.
1 cap. ſexto die. 35. d. c. ieiunia in Eccleſia, cum tribus ſequen. de conſ. d 1. Conc. Nic. 1.
2 cap. ſtatuimus, cum duob. ſequen. 76. d. c. ſolent, de conſec. d. 1. c. Quadrageſima. c. ieiunium, de conſec. d. 5 S. Clem. Conſt. Apoſt. lib. 5. c. 9. S. Effrem de ieiun. S. Ambroſ. lib. 10. cap. 82. S. Ign. epiſt. ad Philip.

tur. Sciant pariter omnes eodem modò, & sub eisdem pœnis ieiunia seruanda esse in quatuor anni temporibus,[3] & in Vigilijs Sanctorum[4] ab Ecclesia statutis.

3 cap. ieiunium, cum plur. sequen. 76.d.
4 cap.1.de obseru.ieiun.

DECRETVM II.

MOneant etiam Parrochi Populum sibi commissum, quod parùm prodest homini per ieiunium se à cibo temperare, si animus sit vitijs obtemperans,[1] & ideò sciant, quod sicut caro ab alimentis abstinet, ità quoque mens à culpa ieiunare debet, non enim fructuosè corpori escha subtrahitur, nisi mens ab iniquitate reuocetur,[2] & proinde ieiuniorum tempore orationi, & diuinis officijs, & alijs pijs actionibus vacandum est, vt ieiunia suscepta nobis prosint; hoc enim modo facta diuinæ sunt placita pietati.[3]

1 cap.ieiunium, c. nihil,de consec.d.5.

2 S.Leo Papa serm.4. de Quadrages. S. August.tract.17.in Ioan. post initium.
3 cap. habeatur 18.d. c.quid prodest, 86 d.

DECRETVM III.

Ieiunia obseruanda.

OMnes dies Quadragesimæ, præter Dominicos,[1] quatuor anni tempora.[2]

Vigiliæ[3] Pentecostes,[4] Natalis Domini,[5] Assumptionis Beatæ Virginis, Sanctorum Apostolorum (exceptis Ioannis Euangelistæ, ac Philippi, & Iacobi) Omnium Sanctorum, Natiuitatis Sancti Ioannis Baptistæ, Laurentij Martyris.[6] Quod si hæ festiuitates secunda feria celebrari contingat ex Innocentij III. Const.[7] in præcedenti sunt sabbatho eorum Vigiliæ ieiunandæ.

1 d.c.statuimus, cum alijs suprà alleg. can. apost.68.
2 d.c.ieiuniũ, fuit institutum à S. Calixto, vt in eius lect. 4. in Breuiario imitando. Zacch.Proph.c.8. Cōcil. Magunt. sub Carolo Magno c.34.
3 c.2. de obser.ieiun.
4 cap.de ieiunio.c.nosce,76.d.Silu.verb.ieiunium,n.5.
5 cap.2..de obser.ieiun. Silu. loc. cit. Armill. ver.ieiuniũ, n.3.
6 d.c.2. Card. Tolet. lib.6.cap.3.
7 c.1. de obser.ieiun.

DECRETVM IV.

ABstinendum est à carnibus absque ieiunio in omnibus Dominicis Quadragesimæ,[1] qualibet feria sexta,[2] & sabbatho;[3] si verò festum Natiuitatis D. N. celebretur feria sexta, ex Honorij III. constitutione[4] propter festi excellentiam, vsus carnium conceditur, non tamen illis, qui voto, aut regulari obseruantia sunt astricti.

1 c. ieiunium, cum sequen. de cons. d.3. c. sacerdos, 26. q. 7. Conc.Carthag.4 can. 64.
2 c.3.de obser. ieiun.
3 c. de æsu carnium, c. sabbatho, de cons. d.3.c.ieiunia,ead.d.
4 d.c.3.

ßi. Qui verò ob deuotionem voluerint eo die à carnibus abstinere, vt eadem Constitutione cauetur, non sunt reprehendendi. Decernimus insuper, quod tàm in ieiunij obseruatione, quàm circa æsum carnium dies incipiat à media nocte, & terminetur in sequenti media nocte. [5]

TITVLVS XVIII.

De Celebratione Missarum.

DECRETVM PRIMVM.

VCTORITATE nobis concessa [1] reducimus omnes Missas, itaut pro qualibet habeant Sacerdotes carolenum vnum pro eleemosyna, & pro his, qui minorem eleemosynam dederunt, habeatur Collecta in Missa, vel in Memento fiat eorum commemoratio, [2] & Missæ, quæ non possunt celebrari die statuta à testatore, celebrentur die sequenti non impedita. Aduertant etiam Sacerdotes, vt in Sacristiam Missam inueniant, ac signacula in Missali componant. Quando Episcopus celebrat, nullus alius Sacerdos incipiat Missam, [3] neque in Altari, in quo ipse celebrauit alius, ea ipsa die Missam celebret, sine eius licentia [4] sub pœna arbitrij. Pauperes etiam non permittantur, eo tempore discurrere per Ecclesiam, sed ad ipsius ianuam permaneant pro quærendis eleemosynis iuxta Constitutionem Pij V. [5]

DECRETVM II.

OMnes Clerici huius Ciuitatis cuiuscumque gradus, & conditionis sint, celebrante Episcopo, vel alios actus Pontificales solemniter exercente, debeant cum superpelliceis, habitu, talari, & tonsura assistere, ac eundem Cappa indutum cum Canonicis Ecclesiæ Cathedralis [1] ex ea Aula, seu Camera Palatij, quam ad hoc destinauerit ad Ecclesiam progredientem comitari, & de-

5 c. denique, 4. d. l. more Rom. ff. de fer. Tolet. lib. 6. cap. 1. ver. ille ergo.
1 Conc. Trid. sess. 25. cap. 4.
2 Ita declarauit Sacr. Cong. vt testatur Praxis Archiepisc. Neap. cap. 24. nu. 9. vniantur eleemosynę, quę constituant vnum carolenum, & dicatur Missa.
3 S. Carol. par. 1. hoc tit. cap. 35. & par. 2. in instr. pro celeb. Miss.
4 c. fin. de consec. d. 2
5 Incip. cum primum, Kal. April. ann. 1566.
1 Conc. Trid. sess. 24. cap. 12. c. Episcopus Deo, de cons. d. 1. & c. iubemus, ead. d. extat decretum Sac. Cōcil. sub his verbis, Canonicos accedere debere ad cubiculū Episcopi, quoties ipse nō priuatim, sed Pontificaliter cum Cappa in diebus festiuis, & solēnibus voluerit descēdere, vt assistat vel horis diurnis, vel Missæ sacrificio, multoq. magis si ipsemet sit celebraturus; in reditu verò vsque ad ostium domus Episcopi, Episcopo præcedente, ipsisq. sequentibus cōmitari debere, in diebus autem feriatis, quādo priuatim venit in Ecclesia celebraturus, aut quicquid aliud acturus debere nonnullos ex Canonicis accedere ad ostiū Ecclesiæ, & Episcopū comitari id ipsumq. in reditu obseruandum.

& deducere, prout hactenùs laudabiliter obseruatum est,& in nouo Cerimoniali [1] disponitur sub pęna nostro arbitrio reseruata pro quolibet non obseruante, quod si legitime fuerint impediti, nos quam primùm certiores faciant.

1 Lib.1. cap.15.

DECRETVM III.

CLericale biretum Sacerdos ad Altare, nisi Regularis sit, perferat, numquam verò super eo depcnat; [1] sed ministro, qui Clericus sit, vel saltim veste, talari, & superpelliceo sinè manicis, si fieri potest indutus, porrigat, subbirretum autem in Missæ sacrificio nemo sine nostra licentia in scriptis in capite retineat, [2] & anulum similitèr tunc deponant, quibus alibi gestare permissum fuerit.

1 S.Carol.hoc tit.cap.15.

2 c. nullus Episc. de cõs.d.1.Silu.ver.Missa 1.q.1. Sot. d.13.q.2. art.4. & tunc antè Canonem deponatur nec reassumatur, nisi post purificationem.

DECRETVM IV.

SAcerdos indutus ad Altare neminem expectet, neque alicuius causa Missam inchoatam,aut eius initium repetat, nec ipsam in Parrochiali Ecclesia cuius vis personæ gratia differat, vel anticipet, nec antè Auroram, aut post Meridiem, nisi in casibus, à iure permissis, Missam celebret, nec nisi recitatis saltèm Matutinis horis, [1] nisi vrgens, vel rationabilis causa aliud exposcat.

1 Silu.ver.Missa qu.6. Armill.eod.ver.nu.3. Nauar.in man.cap.25 nu.83. sic etiam præcipitur in Miss.Rom.

DECRETVM V.

IGnoti, & vagi Sacerdotes in Ecclesijs etiam regularium nostræ Dięcesis Missam celebrare non permittantur absquè nostra, seu Vicarij nostri Generalis, nobis absentibus, licentia sub pœna vnius ducati quoad Sacristam,sciantq. quod eam non obtinebunt, nisi cũ litteris dimissorijs suorum ordinariorum, quæ etiam recentes sint, ac nisi habitum, talarem, & tonsuram deferant.

Conc.Trid. sess.22. in decr.de obser.in Missa circa med.

DECRETVM VI.

SAcerdotes etiam Regulares in Oratorijs Confraternitatum,vel alijs Cappellis sacrum non faciant antequam

Conc.Trid. loco cit. ver.moneant,& c.hoc attendendum de consecr.dist.prima.

tequam Parrochus, in cuius Parrochia, Oratoria, & Cappellæ sitæ sunt, celebrauerit, ac Concio, si quæ habebitur, absoluta fuerit sub pena nostro arbitrio reseruata.

c. si quis etiam extrà Parrochias de cōs. d. 1. S. Carol. hoc tit. c. 6. & c. 35. Henr. de Syn. Episc. in 1. art. concl. 13. nu. 208. & 213.

DECRETVM VII.

Missam nouam celebrare, nemini liceat; nisi priùs ab aliquo, de ordine nostro, vel Vicarij nostri examinatus, [1] & approbatus fuerit, nec faciant saltationes, conuiuia, & eleemosynarum publicæ exactiones, sub [2] pena arbitrij, permittimus autem, quod post offertorium in imo Altaris gradu consistens, quod spontè offertur, recipiat, manipulum, aut Sanctas Immagines [3] porrigat, deosculandas, patenam autèm, aut sacras Reliquias, vel manus numquàm, nec vllo pacto, per Ecclesiam quærendo eleemosynas vagetur, nec extra illam in priuatis domibus sacris vestibus induatur, minusq. sub vmbrella recipiatur, sub pena suspensionis, & alijs, nostro arbitrio; prohibemus etiam commessationes, & Conuiuia, quæ in his nouellis Missis fieri solent, sub pena arbitrij.

1 S Carol. hoc tit. capi 13. & seq.

2 Conc. Trid. d. decr. ver. cū igitur multa.

3 S. Carol. c. 32. decr. Sacr. Cong. Concil. in sess. 22. cap. 1. in decreto de obseruandis in Missa his verbis. Sacerdotibus Missas nouas celebrantibus, licet se vertere tantùm in medio Altaris ad Populum & accipere oblationes, nō autem hac de causa Ecclesiam circuire.

DECRETVM VIII.

Missa, quæ vnica à solo Parrocho dicitur, recitetur pro Populi commoditate, vbi verò plures Missæ sunt celebrandæ, vna in Aurora pro operarijs, vel iter facturis dicatur, reliquæ verò debitis interuallis ita distribuantur, vt postrema post conuentualem, quò tardiùs fieri potest, celebretur, sub penis nostro arbitrio reseruatis.

S. Carol. hoc tit. c. 8.

DECRETVM IX.

Cum plures Missæ in eadem Ecclesia eodem tempore sunt celebrandæ, aduertatur, quantùm fieri potest, ne ob propinquitatem Sacerdos alterum impediat, [1] ac ne in duobus Altaribus, è Regione positis eodem tempore celebretur, nè Missæ sacrificio præsentes, auersa

1 S Carol. hoc tit. c. 4. & cap. 44.

auersa terga celebrantibus habere cogantur, nec recedant à Missa, nisi absoluto Euangelio post benedictionem, legi solito.[a]

a Card. Zabar. Clem. 1. in prin. nu. 8. de celebr Miss. Henr. de syn. Episcopi, par. 2. nu. 51.

DECRETVM X.

INter legendum vltimo loco Euangelium, caueat Sacerdos, ne Calicem abstergat, vel Corporale plicet, aut aliud eiusmodi quicquàm faciat, sed Missa absoluta Altari, & nobis, si præsentes fuerimus, præterea nemini reuerentiam faciat.

DECRETVM XI.

S. Carol. Syn. 2. dec. 11.

IN diebus Dominicis, vel festiuis de præcepto, & in duplicibus nullus Curatus audeat celebrare Missam aliam, nisi temporis, ac in eleuatione Sanctissimi Sacramenti in qualibet Ecclesia Parrochiali in Missa ipsius Parrochi, si solus fuerit, vel in Missa Conuentuali detur signum Campanæ, quo Populus sciat eleuationem Sanctissimi Sacramenti fieri, in alijs Missis Campanula pulsetur sub pœna arbitrij.

DECRETVM XII.

Ita seruatur in Vrbe in formulis impressis.

QVilibet Curatus, seu Procurator Ecclesiæ, vel ille, ad quem spectat, conficiat librum, in quo describantur dies persolutionis oneris cuiuscumque Missæ Anniuersariorum, officiorum, ac aliarum satisfactionum, ad quas tenentur iuxtà legata, & alias dispositiones, quarum tenor habeatur tabella publica in Sacristia appensa sub pœna arbitrij.

DECRETVM XIII.

IN Missa non dicantur plures tribus, aut ad summum quinque orationes, seu vt vocant, Collectæ, nisi vbi Ecclesiæ institutum aliud postulat,[1] nec Sacerdos in Missa alias orationes adhibeat, præter statutas ab Ecclesia,[2] Diaconi, & Subdiaconi saltem Dominicis, & fe-

1 S. Carol. hoc tit. c. 12
2 Sot in 4. d. 13. q. 2. ar. 4 confid. 5. ver. hoc autem in primis.

stis

ſtis diebus, cum Altari miniſtrauerint, ſacram Euchariſtiam ſumant.[3]

3 Conc. Trid. ſeſs. 23. cap. 13. de reform.

DECRETVM XIV.

PRohibemus etiam, ne in Eccleſijs ruralibus, & Campeſtribus, quæ non exiſtunt clauſæ cum ſuis portis, & clauibus, nec habent Altaria conuenientia de ſuis debitis requiſitis prouiſa, & quæ non ſunt decenter coopertæ, Sacerdos aliquis non celebret, nec earum Rectores in eis celebrare permittant, ſub pœna ſuſpenſionis à diuinis, nec Altaria portatilia, vt dicunt, transferantur de vna Eccleſia ad aliam ſine noſtra licentia ſub pœnis arbitrio noſtro.

DECRETVM XV.

TRidentini Concilij [1] auctoritatem ſequuti præcipimus Curatis, vt ter ad minus in hebdomada, ac diebus Dominicis, & feſtiuis, niſi iure impediantur, Miſſam celebrare non ommittant; alijs verò Sacerdotibus diebus Dominicis, & feſtiuis. [2] Qui in ſacris ſunt, bis in menſe, alij ſemel ſacram Euchariſtiam ſumant, [3] aliàs à collectis non erunt immunes: [4] horumq. omnium fidem quarto quoque menſe, qui Eccleſijs præſunt exhibebunt, [5] Sacerdotes verò ſuſpenſi, vel impediti, hoc pane cæleſti frequenter reficiantur, præſertim verò feſtiuis diebus.[6]

DECRETVM XVI.

PArrochi Populum frequenter hortentur, vt in ſua quiſque Parrochia [1] Miſſam audire, flexis genibus [2] non omittant, & ibidem conueniant, ad audiendum Verbum Dei [3] ſciant omnes, non excuſari ab hoc præcepto diebus Dominicis, & feſtiuis, ſub prætextu, quod non ſit elapſum triduum à die mortis ſui conſanguinei, nec mulieres infra 40. dies poſt partum, niſi infirmitate impediantur.

1 Seſs. 23. cap. 14. in fine extat ædictum bo. me Card. Sabelli die 30. Octobris 1566. licèt ſit locale in Vrbe tantùm.
2 Sac. Cong add. cap. 14. Lunen. Sarzanen. Nau. in Man. cap. 25. nu. 88. Iac. de Graff. in caſ. conſc. p. 1. lib. 2. cap. 39. nu. 11.
3 S. Carol. de vit. & hon. Cler. cap 3.
4 Conſtitutio Honorij Papæ. de qua in 3. par. ædict 3 n 6. ibi Clericaliter viuunt.
5 S. Carol. de pœnit. & remiſs. cap 3 & 23.
6 S. Carol. hoc tit. cap. vlt.

1 Conc. Trid. ſeſs. 22. in decr. de obſer. in ſacrif. Miſſæ propè fi. Card Zabar. clem. 1. not. 8. de celebr. Miſs. Abb. c. vt Dominicis, per illum tex. de Parroch. glo. d. Clem. 1. Specul. tit. de conſt. in prin. Silu. ver. excommunicatio 2 §. 9. collect. c 1. de fer. Tolet. lib 6. cap. 7. nu. 1 Sac. Congr. d. ſeſs. 22. ad Arch ep. Toletanum.
2 Quando legitur Euangelium, debent ſtare. c Apoſt. de côſ. d. 1.
3 Conc. & alij cit. n. 1.

auersa terga celebrantibus habere cogantur, nec recedant à Missa, nisi absoluto Euangelio post benedictionem, legi solito.[a]

a Card. Zabar. Clem. 1. in prin. nu. 8. de celebr. Miss. Henr. de syn. Episcopi, par. 2. nu. 51.

DECRETVM X.

INter legendum vltimo loco Euangelium, caueat Sacerdos, ne Calicem abstergat, vel Corporale plicet, aut aliud eiusmodi quicquàm faciat, sed Missa absoluta Altari, & nobis, si præsentes fuerimus, prætereà nemini reuerentiam faciat.

DECRETVM XI.

S. Carol. Syn. 2. dec. 11.

IN diebus Dominicis, vel festiuis de præcepto, & in duplicibus nullus Curatus audeat celebrare Missam aliam, nisi temporis, ac in eleuatione Sanctissimi Sacramenti in qualibet Ecclesia Parrochiali in Missa ipsius Parrochi, si solus fuerit, vel in Missa Conuentuali detur signum Campanæ, quo Populus sciat eleuationem Sanctissimi Sacramenti fieri, in alijs Missis Campanula pulsetur sub pœna arbitrij.

DECRETVM XII.

Ita seruatur in Vrbe in formulis impressis.

QVilibet Curatus, seu Procurator Ecclesiæ, vel ille, ad quem spectat, conficiat librum, in quo describantur dies persolutionis oneris cuiuscumque Missæ Anniuersariorum, officiorum, ac aliarum satisfactionum, ad quas tenentur iuxtà legata, & alias dispositiones, quarum tenor habeatur tabella publica in Sacristia appensa sub pœna arbitrij.

DECRETVM XIII.

1 S. Carol. hoc tit. c. 12

2 Sot in 4. d. 13. q. 2. ar. 4 confid. 5. ver. hoc autem in primis.

IN Missa non dicantur plures tribus, aut ad summum quinque orationes, seu vt vocant, Collectæ, nisi vbi Ecclesiæ institutum aliud postulat,[1] nec Sacerdos in Missa alias orationes adhibeat, præter statutas ab Ecclesia,[2] Diaconi, & Subdiaconi saltem Dominicis, & festis

ftis diebus, cum Altari miniſtrauerint, ſacram Euchariſtiam ſumant.[3]

DECRETVM XIV.

PRohibemus etiam, ne in Eccleſijs ruralibus, & Campeſtribus, quæ non exiſtunt clauſæ cum ſuis portis, & clauibus, nec habent Altaria conuenientia de ſuis debitis requiſitis prouiſa, & quæ non ſunt decenter coopertæ, Sacerdos aliquis non celebret, nec earum Rectores in eis celebrare permittant, ſub pœna ſuſpenſionis à diuinis, nec Altaria portatilia, vt dicunt, transferantur de vna Eccleſia ad aliam ſine noſtra licentia ſub pœnis arbitrio noſtro.

DECRETVM XV.

TRidentini Concilij [1] auctoritatem ſequuti præcipimus Curatis, vt ter ad minus in hebdomada, ac diebus Dominicis, & feſtiuis, niſi iure impediantur, Miſſam celebrare non ommittant; alijs verò Sacerdotibus diebus Dominicis, & feſtiuis.[2] Qui in ſacris ſunt, bis in menſe, alij ſemel ſacram Euchariſtiam ſumant,[3] aliàs à collectis non erunt immunes:[4] horumq. omnium fidem quarto quoque menſe, qui Eccleſijs præſunt exhibebunt,[5] Sacerdotes verò ſuſpenſi, vel impediti, hoc pane cæleſti frequenter reficiantur, præſertim verò feſtiuis diebus.[6]

DECRETVM XVI.

PArrochi Populum frequenter hortentur, vt in ſua quiſque Parrochia [1] Miſſam audire, flexis genibus [2] non omittant, & ibidem conueniant, ad audiendum Verbum Dei [3] ſciant omnes, non excuſari ab hoc præcepto diebus Dominicis, & feſtiuis, ſub prætextu, quod non ſit elapſum triduum à die mortis ſui conſanguinei, nec mulieres infra 40. dies poſt partum, niſi infirmitate impediantur.

3 Conc. Trid. ſeſs. 23. cap. 13. de reform.

1 Seſs. 23. cap. 14. in fine extat ædictum bonæ me Card. Sabelli die 30. Octobris 1566. licèt ſit locale in Vrbe tantùm.
2 Sac. Cong add. cap. 14. Lunen. Sarzanen. Nau. in Man. cap. 25. nu. 88. Iac. de Graff. in caſ. conſc. p. 1. lib. 2. cap. 39. nu. 11.
3 S. Carol. de vit. & hon. Cler. cap 3.
4 Conſtitutio Honorij Papę de qua in 3. par. ædict 3 n 6. ibi Clericaliter viuunt.
5 S. Carol. de pœnit. & remiſs. cap 3 & 23.
6 S. Carol. hoc tit. cap. vlt.

1 Conc. Trid. ſeſs. 22. in decr. de obſer. in ſacrif. Miſſæ propè fi. Card Zabar. clem. 1. not. 8. de celebr. Miſs. Abb. c. vt Dominicis, per illum tex. de Parroch. glo. d. Clem. 1. Specul. tit. de conſt. in prin. Silu. ver. excommunicatio 2 §. 9. collect. c 1. de fer. Tolet. lib 6. cap. 7. nu. 1 Sac. Congr d. ſeſs. 22. ad Archiep. Toletanum.
2 Quando legitur Euangelium, debent ſtare. c. Apoſt. de côſ. d. 1.
3 Conc. & alij cit. n. 1.

TITVLVS XIX.

De Horis Canonicis.

DECRETVM PRIMVM.

IVINAE laudes per singulas horas cum pausa decenti, præsertim in medio cuiuslibet ver. Psalmorum [1] reuerenter in Choro ab omnibus persoluantur, silentiumq. seruetur, [2] & ob id dignior, qui in Choro reperitur, teneatur illud indicere, pœnamq. imponere eius arbitrio pro modo culpæ, omnesq. alij eidem obedire debeant, nec diuina officia, vel eorum pars aliquo modo ommittatur, sed si eodem die Canonici, aut alij, qui Choro interesse solent, sint obligati alteri Ecclesiæ inseruire, vel ita temporis ratio habeatur, vt in matrici Ecclesia eorum recitatio non ommittatur, vel pars Sacerdotum in alia Ecclesia inseruiat, prout dignior eiusdem Ecclesiæ arbitrabitur.

1 Clem. 1. de celebr. Miss. c. dolétes, & ibi gl. 1. eod. tit. Nauar. de hor. Can. cap. 17. n. 43
2 Nauar. loc. cit. n. 15.

DECRETVM II.

QVilibet de Clero teneatur interesse diuinis officijs cum habitu, talari, tonsura, superpelliceo, & bireto Clericali, nec priuatim officium recitent, nec aliena colloquia intermisceant, aut de sede in sedem vagentur, nec litteras, seu scripturas alias legant, nec quicquam aliud faciant, sed laudes diuinas studiosè, distinctè, ac deuotè recitent, nec à Choro recedant, antè Benedicamus Domino, [1] nec aliquem laicum [2] in Choro admittant, sub pœna arbitrij in omni casu contrauentionis.

1 Card. Zabar. Clem. 1. in princ. n. 8. de celebr. miss. S. Carol. de celebr. miss. cap 24.
2 c. 1. de vit. & honest. Cler. S. Carol. de celebr. miss. c. 24 Conc. Turonen. 2. can. 3.

DECRETVM III.

PRohibemus etiam Regularibus, ne in sabbatho hebdomadæ sanctæ signum Campanæ detur antè signum nostræ Cathedralis in Ciuitate, [1] vel alterius loci

1 Leo X. in Conc. gen. Lateran. in Bull. fol. 217. S. Carol. de celebr. miss. cap. 22. & sunt variæ resolutiones S. C.

loci matricis Ecclesiæ, neque eo die, aut alijs diebus in aliqua Ecclesia, nec in ianuis, & præsertim dùm celebrantur diuina officia aliquis audeat, vel præsumat sclopum exonerare sub pœna excommunicationis.

DECRETVM IV.

Circulatores, & simile hominum genus tempore diuinorum officiorum in foris, & in Plateis Ecclesiarum artem suam non exerceant sub pœna arbitrij, nec pila ludatur, nec quid aliud, vndè strepitus excitetur. [1] Consuetudo etiam pulsandi in tenebris sanctæ hebdomadæ ad repræsentandam creatarum rerum perturbationem in passione Creatoris [2] à Curatis, & alijs dignioribus de Ecclesia, cū indecoro tumultu non permittatur.

1 S. Carol. de immun. Eccl. cap. 29. & de celebr. miss. cap. 25.

2 S. Carol. de off. Custod. cap. 10. de celeb. miss. cap. 25.

DECRETVM V.

In omni Ecclesia, in qua diuina officia recitari in Choro solent, eligantur Punctatores saltim quolibet anni principio, vitæ, & morum probitate laudabiles, quorum munus sit, omnes, & singulos Choro addictos, qui inferiùs [1] designato tempore ad horas diuinas persoluendas non conuenerint, notare in Choro, & non extrà, & ob id librum punctationum penes se habeant, & diligenter custodiant, quos iuramento in manibus superioris Ecclesiæ præstando, vt fideliter agant, obstrictos esse volumus, notentur autem, qui in Matutinis, & alijs horis ante finem primi Psalmi, & in Missa ante cœptam Epistolam vsque in finem diuinis non interfuerint, nisi fortè, necessitate cogente, aut petita, & obtenta licentia à digniori de Ecclesia discesserint, vel infirmitate sint impediti, eorum etiam curæ sit, [2] ne tempore diuini officij laicis aditus in Chorum sit.

1 S. Carol. syn. 4. dec. 16.

2 S. Carol. de celebr. miss. cap. 24.

TITVLVS XX.

De Oratione.

DECRETVM PRIMVM.

VONIAM æquum est, id sæpiùs mente peruoluere, quod initium nostræ salutis fuit, & consumatio, ne apud Deum ipsum ingrati animi vitio coarguamur; Idcircò Synodali hac nostra Constitutione decernimus, vt sexta quaque feria, qui dies ob D. N. Iesu Christi mortem sacer est, & venerandus vnusquisque qui in nostra Diœcesi in animarum curam incumbit, hora circiter post meridiem, quæ Nona dici solet, quinis ictibus ter Campanam pulset, idq. erit fidelibus in signum, eam esse horam, qua D. N. Iesus Christus animam exhalauit in Cruce ob nostram salutem, illis verò, qui eadem hora in Passionis memoriam quinquies Orationem Dominicam, & Angelicam salutationem, flexis genibus, deuotè recitauerint, 40. dierum Indulgentiam benigniter impertimur.

DECRETVM II.

VT oratio, quam vocant, quadraginta horarum, instituta in memoriam sepulturæ D.N. Iesu Christi cum pietate, & Religione, celebretur, decernimus obseruari, quæ in ædicto, ad hoc publicato proposuimus, nec sine nostra licentia in scriptis fieri possit, noctis autem tempore numquam habeatur. [1]

[1] Pau. Foscus de Visitatione lib. 1. cap. 26. nu. 18.

DECRETVM III.

NVllo prætextu illo orationis tempore ad eleemosynam excipiendam, aut colligendum pelues, aut vasa paruula exponantur, sed cum nostra licentia capsulas proponi liceat.

DECRE-

DECRETVM IV.

HOc orationis tempore in Ecclesia, vbi illa celebratur, fœminæ à maribus separatæ, tabulato interiecto, aut alio interſæpto adhibito, orent.

DECRETVM V.

GLoriosæ Virginis Mariæ patrocinium ſæpius implorare, ſalutare nobis eſt, [1] & ideò antiquum in Ecclesia Dei inſtitutum proſequentes decernimus, & mandamus, vt in noſtra Cathedrali, & in quacunque Parrochiali Ecclesia, ac Regularium ter in die, videlicet, Diluculo, Meridie, & ſub noctem Campanæ ſono ij admoneantur, vt mente ad Deum conuerſi, gratias illi agant, tum quod in ſingula momenta pro ſua bonitate beneficijs innumerabilibus nos afficit, tùm verò quod noſtram mortalem carnem, ex puriſſima, & Immaculata Virgine ſuſceperit, & ob id in primis Campanæ ictibus dicatur Verſus: Angelus Domini nunciauit Mariæ, & concæpit de Spiritu Sancto. Aue Maria, &c. Secundis ictibus, Verſ. Ecce Ancilla Domini fiat mihi ſecundum verbum tuum. Aue Maria, &c. Tertijs ictibus: Et Verbum Caro factum eſt, & habitauit in nobis. Aue Maria, &c. Nobis etiam cordi eſſet, vt in Cathedrali noſtra, & alijs Eccleſijs, vbi plures Sacerdotes, & Clerici conueniunt ſingulis ſabbathis eidem Sanctiſſimæ Virgini, Deiq. Matri Mariæ ſolemnis illa Antiphona: Salue Regina, vel alia pro ratione temporis ſub Veſperum, antè crepuſculum ſcilicet, piè, & religiosè caneretur, conuocatis etiam certo Campanæ ſigno fidelibus, verum certò credimus, quod hoc ſalutare inſtitutum, quod noſtris Clericis non imperamus ob deuotionem, quam in B. Virginem eos habere ſcimus, ſua ſponte adimplebunt.

1 S. Bernardus ſuper Euang. Miſſus eſt, homil. 1. col. 10.

DECRETVM VI.

QVod fæl. record. Gregorius XIII. in Vrbe conſtituit [1] in noſtra Diœceſi etiam ſeruari optamus.

1 Litteræ datæ ſub die 10. April. 1580.

Decer-

Decernimus igitur, quod in qualibet Ecclesia Curata, aut Religiosorum antè primam horam noctis detur signum Campanæ, quo fideles intelligant, orandum tunc esse pro mortuis. [a] Vnusquisque autem fidelis vbi sit, vel domi, vel foris ad memoriam mortis excitatus primùm paulisper tacitus, in mortis suæ, quàm breui fortasse obibit, meditatione versatus, tùm se accendat ad orationem pro mortuis, quam Psalmo De profundis, aut precatione Dominica, & Salutatione Angelica, ter repetita, intimo Religiosi cordis affectu perorabit, vt Defunctorum animæ è Purgatorij supplicijs ereptæ (Dei misericordia) ad sempiterna Cælestis vitæ præmia perducantur. Quod decretum sæpiùs Curati inter Missarum solemnia Populo annunciare, nulla ratione prætermittant.

a S. Carol. de Orat. Vespert. cap. vltimo.

TITVLVS XXI.

De Reliquijs, & veneratione Sanctorum.

DECRETVM VNICVM.

RELIQVIAE Sanctorum [1] certæ, & approbatæ, honestis in locis separatis à sacræ Eucharistiæ Tabernaculo condantur cum clauibus benè firmis, nec de vno loco ad alium sine nostra licentia transferantur, non donentur, nec vllo modo venales habeantur, cum Populo venerandæ ostenduntur, id fiat à Sacerdote cum superpelliceo, stola, ac luminaribus accensis, thurificatione, & oratione illorum Sanctorum adhibitis, a laicis numquàm tractentur, nec illis osculandæ aliquo modo exhibeantur sub pœna arbitrij, inuentariumq. earum ad Archiuium nostrum deferatur [a] infra duos menses sub eadem pœna.

1 tot. tit. de Reliq. & ven. Sanct. Conc. Later. sub Innoc. III. c. 6. Carthag 5. c. 14. Epaunense c. 25. Gangr. c. 20. & nouissime Côc. Trid sess. 25. tit. de Reliq. & vener. Sanct. S. Dion. Eccl. Hierar. cap. 7. latè. Mart. Perefius Ayala de diu. trad. tit. de ven. Sanct. fol. 143.

a Pauuinius de Visit. par. 2. q. 3. Fulc. de Visit. cap. 15. num. 33. S. Carol. p. 2. fol. 487.

TITV-

TITVLVS XXII.

De Processionibus.

DECRETVM PRIMVM.

ENERALES Processiones [1] omnes à nostra Cathedrali semper incipiant, & ad eandem redeant, Crucisq. vexillum non per laicos, sed per Clericos vestibus clericalibus, & superpelliceis indutos sempèr deferatur, omnes, qui interuenire ex consuetudine debent; adsint in Ecclesia, antequam Sanctissimæ Trinitatis inuocatio decantetur, cum habitu, talari, superpelliceo, tonsura, & bireto Clericali, à Processione nemo discedat, nequè in via eam deserat; sed ad eandem nostram Ecclesiam Cathedralem, omnes simul Processionalitèr redeant, vt pijs omnium precibus supplicationes terminentur, his omnibus pœnas vnius ducati pro quolibet, contraueniente irremissibilitèr imponimus, in alijs seruentur decreta nostræ visitationis, & quod dispositum est in Cathedrali, seruetur in alijs terris in Matrice, seu principali Ecclesia, & nullus siue laicus, siue Clericus audeat turbare vel impedire Processiones sub pœna excommunicationis. [2].

1 Antiquissimum institutum in Ecclesia Dei. S. Dionys. Areop. de Ecclesia Hierarch. cap. 4. Conc. Laodicense cap. 43. S. Greg. Turon. hist. Franc. lib. 3. cap. 29. S. Aug. de Ciuit. Dei lib. 2. cap. 8. S. Greg. ser. de Ieiun. septimi mensis.

2 Laici turbātes Processiones possunt excommunicari. Sarnen. de Visitat. lib. 1. cap. 20. n. 39. vide c. in loco 5. q. 4. l. si quis hoc genus, & Auth. sed nouo iure ibi posita. C. de Episc. & Cler.

DECRETVM II.

PIa consuetudo, representandi Populo venerandam Christi passionem, & gloriosa martyrum certamina, aliorumq. Sanctorum res gestas eo deducta est, vt multis offensioni, multis etiam risui, & despectui sit. Ideò statuimus, [1] nè ista deinceps fiant, sine nostra licentia in scriptis sub pœna arbitrio nostro.

1 S. Carol. de off. ordin. cap. 7. Pau. Fuscus de Visit. lib. 1. cap. 26. num. 1.

TITV-

TITVLVS XXIII.

De Exequijs, & Sepulturis.

DECRETVM PRIMVM.

ONSVETVDINEM laudabilem, quam in nostra Ciuitate, & Diœcesi inuenimus, confirmantes, mandamus Parrochis nostris, vt quàm primùm illis, de alicuius morte fuerit significatum Campanæ signo Populis significent, vt ad orandum pro defuncti anima prouocentur [1] quod si mors contigerit post primam horam noctis volumus, quod Campanæ signum differatur ad sequentem diem de manè post Salutationem Angelicam.

[1] 2. Machab. cap. 12. S. Ambr. lib. de Tobia cap. 1. S. Aug. lib. de Cura agêda pro mortuis cap. 7. & 9. S. Carol. hoc tit. cap. 15.

DECRETVM II.

ANimarum periculis, & scandalis, quæ frequentèr aduenire solent, obuiare volentes, mandamus, vt mortuorum corpora non nisi transactis adminùs duodecim horis post eorum transitum ex hac vita sepulturæ tradantur, [1] quod si mors fuerit repentina, & corpora satis valida 24. horis inhumata relinquantur, nisi aliud in æstate visum fuerit, nec vllo modo antè Solis ortum, vel post eius occasum absquè nostra, vel Vicarij nostri licentia in scriptis sepeliantur, [2] alia etiam quæ in visitatione decreuimus, omnindò obseruari mandamus.

[1] S. Carol. d. c. 15.

[2] S. Carolus hoc tit. cap. 5.

DECRETVM III.

QVilibet debet, sepeliri in sua Parrochia, nisi sibi elegerit alibi sepulturam, de qua nobis summariè constare debet, vel maiores sui sibi ipsis, & successoribus sepulchrum alibi posuerint, [1] Peregrini, & Aduenæ, non electa sepultura, debent sepeliri in maiori Parrochiali Ecclesia. Rector tamen, qui ei sacramenta ministrauit partem funeralium consequetur.

[1] c. 1. de sepult. Silu. ver. sepult. nu. 8.

DE-

DECRETVM IV.

DOmus, quæ in diuersis Parrochialibus subest Ecclesijs, ei adiudicetur Ecclesiæ, in cuius Parrochia est ipsius domus ianua, per quam in eam frequentior est ingressus; quod si locus, in quo est ianua in vtriusque Parrochiæ sit finibus, ei subijciatur Parrocho, in cuius Parrochiæ maior est illius pars; si verò domus ipsa æquè in vtraque sit Parrochia, ei Parrochiali addicatur Ecclesiæ, quæ ipsi domui proprior esse cognoscatur, nisi Episcopo quandoque aliud decernendum aliqua ratione videatur. S.Carol.Syn.3.dec.41

DECRETVM V.

OMnes Clerici tàm in associando funere ad Ecclesiam, quàm in exequijs celebrandis vtantur superpelliceo, & bireto Clericali, tempore tamen pluuiæ vti liceat pileo super bireto, & clamide cum superpelliceo sub pœna ammissionis eleemosynæ illius funeris, & exequiarum.

DECRETVM VI.

CLerici ad Defunctorum corpora, ad Ecclesiam ducenda, conueniant in Ecclesia Parrochiæ defuncti, qui deferendus est, & ibidem distributio candelarum fiat,& omnes cum superpelliceis,Cruce præeunte, ad locum defuncti bini incedant, funus piè, & deuotè,psallentes ducant,& in Ecclesia tamdiù consistant, dùm ex ritu Sanctæ Romanæ Ecclesiæ iusta fuerint persoluta, sub pœna ammissionis eleemosynæ illius funeris, & alijs nostro arbitrio. S. Carol. de sepult. cap.7.

DECRETVM VII.

NOua sepulchra ædificare nemini liceat sine nostra licentia in scriptis, sub pœna interdicti ab ingressu eiusdem Ecclesiæ, [1] operianturq. ita aptè, atquè compres-

1 S.Carol.cap.16.

a S.Carol.cap.20.

compresè, vt indè malus odor [a] exire nullo modo possit, sepulchra, quæ sub Altari sunt, terra impleantur, & obturentur, & ossa in propinquum locum transferantur, in futurum fiant quatuor ad minus palmis procul ab Altari.

DECRETVM VIII.

Constitutiones Synodales Panhorm. par. 3 cap. 22. rub. de sep. quas refert Marius Italia in tract. de immun. Eccl. lib. 1. cap. 4. §. 7. n. 33.

Coemiteria muro, vel aliàs tutè vndique sæpiantur, ne bestijs ingressus pateat, in eorum medio Crux sit erecta firmissimè, & cum in eis ex antiquo Ecclesiæ ritu cadauera sepelienda sunt, munda, & à quibusuis impedimentis vacua cernantur, ex his vites, arbores frugiferæ, & aliæ etiam infrugiferæ cuiusuis generis, aut arbusta, vel stirpes omninò conuellantur, atque excidantur, nec in posterum in his sacris locis quicquam conseratur, nec feratur, stabula similiter armentorum, & cuiusuis generis animalium indè procul sint, in ijsdem ne ligna congerantur, cæmentorum, vel lapidum aceruus, nec denique quicquam, quod loci illius decori, ac Religioni, ac Sanctitati repugnans videatur.

DECRETVM IX.

1 Conc. Nic. can. 65. S. Carol. de sepult. cap. 2. 22. & seq.

Sicuti Episcopus, dum in humanis agit, communi omnium saluti consulere curat, ita æquum est, vt eius superueniente obitu [1] omnes gratos sese, ac memores præbeant, & cum primum Sacerdotes, quibus ille præfuit de eius obitu certiores facti, officium, & Missam pro defuncto Episcopo celebrẽt, quod si dies festiua fuerit, id sequenti die non impedita omninò fiat, Diaconi verò, & Subdiaconi, ac minorum ordinum Clerici tres nocturnos cum Laudibus defunctorum recitent; Parrochorum etiam partes erunt, Populos monere de obitu communis Patris, hortariq. eos ad aliquod Pietatis officium peragendum; Successor verò Episcopus, & Capitulum ex præscripto Ceremoniarij Romani Anniuersarium exequiarum communibus impensis soluant,

prout

prout nos adimplemus; Canonicos item huius tam pij officij erga defunctos Canonicos memores esse decet, similiter, & pro benefactoribus Capituli, prout singulis annis pro benefactoribus nostræ mensæ Episcopalis infra octauam omnium Sanctorum solemne officium nostris expensis in Cathedrali Ecclesia recitatur.

DECRETVM X.

Ab Ecclesiastica sepultura

1 ARcendi sunt publicè excommunicati, & denunciati. [1]

2 Notorij Clericorum percussores, [2] etiam nulla facta declaratione, aut denunciatione.

3 Interdicti, dum viuerent ab ingressu Ecclesiæ. [3]

4 Mortui in duello, aut in prohibitis torneamentis. [4]

5 Vsurarij manifesti, nisi alienum restituerint, vel saltim idoneam de restituendo cautionem, de qua legitimè constat, reliquerint. [5]

6 Infantes, vel adulti, qui sine Baptismo decesserint, fœtus tamen in ventre matris, tamquàm pars viscerum sepeliatur cum matre. [6]

7 Qui in peccato publico, & manifesto ex hac vita migrauerint, nullo dato contritionis signo. [7]

8 Qui se ipsos de industria occiderint, nisi vi morbi, vel ob furorem, aut insaniam id fecerint, cuius rei iudicium nobis reseruamus. [8]

9 Qui eo anno confessi non fuerint, [9] & sacram communionem ex præcepto Ecclesiæ non sumpserint, aut in obitu id non præstiterint, horum corpora, quæ Ecclesiastica sepultura carere debent, ità longè ab Ecclesia amandentur, vt Clericorum canentium voces indè non valeant exaudiri, [10] qui verò aliter fecerit, pœnis à sacris Canonibus [11] indictis, & alijs grauioribus, arbitrio nostro infligendis plectetur, & si corpora eorum discer-

1 Clem. 1. de sepult. c. sanè, 24 q 2. gl. c. litteras, de rest. spol.
2 Extrau. Mart. V. incip. cum euitanda. Nauar. in Man. cap. 27. n. 35 & conf. 25 de sen. excomm. Marius de immun. Eccl. lib. 1. cap. 4. §. 7. n. 3.
3 c. is qui, de sen. excom. in 6 Nauar. conf. 23. de pœnit.
4 c. 1. ex. de torneam. etiam prouocati. Nauar. conf. 1. de tornea.
5 c. quia, de vsuris. c. quamquam, eod. tit. in 6. Clem. 1. de sepult.
6 c. si qua, de conf. d. 4
7 c. non æstimemus. c. pro obeuntibus, 13. q. 2. gl. fin. c. ex parte, de sepul. Nauar. in Man. cap. 25. n. 132. & conf. 6. de sepult. Abb. d. c. ex parte, n. 3.
8 c. in quibus, 13. q. 2. c. placuit, 23. q. 5. c. ex parte, 2. de sepult. Nauar. conf 7. de sepul.
9 c. omnis, de pœnit.
10 Abb. c. sacris, nu. 3. de sepult.
11 Pœna excommun. Clemen. 1. de sepult. Silu. ver. excomm. 9. nu. 66. excom. 35.
Nota, quod vnus testis sufficit ad probandum signa pœnitentiæ. c. qui recesserunt, 16. q. 6. Archid. d. c. omnis. Nauarr. conf. 6. de sepult.

pi poterunt, exhumanda sunt, [12] & Ecclesia, vel Cæmeterium debet reconciliari. [13]

12 c. sacrum, eod. tit.
13 c. consuluisti, de consec. Eccl. vel Altaris. Quid si excommunicatus absoluatur in articulo mortis, vide c. fi. de sepult. quomodo debeat absolui, vide c. ex tenore c. cum desideres, de sent. excomm.

TITVLVS XXIV.

De Sacrosanctis Ecclesijs, earumq. cultu, & veneratione.

DECRETVM PRIMVM.

EMO nouas Ecclesias, [1] Oratoria, Capellas, aut Monasteria ædificet, aut in eis noua erigat Altaria, aut erecta demoliatur, [2] aut imagines depingat, aut depingi faciat [3] sine nostra licentia in scriptis interdicti pœna proposita, in ædificatione Ecclesiarum situs honestus, ac decens, Populi capax, ab ædibus disiunctus diligenter attendatur. Insuper nulla in Ecclesia fenestra permittatur, è qua quis foris stans, Missam spectare possit, & domus Ecclesiæ coniunctæ, quæ sordido vsui inseruiunt siue laicorum, siue Clericorum in honestiorem vsum conuertantur; [4] si qua verò Ecclesia corruat, aut aliò transferenda, vel in ampliorem formam redigenda sit, cæmenta, lapides, [5] & ligna antiquioris Ecclesiæ, nouæ fabricæ inseruiant, quæ enim semel Deo dicata fuerunt, in prophanum vsum nemo vnquam conuertat absque nostra in scriptis facultate, alioquin interdicti pœnam [6] subeat.

1 c. quicumque, 16. q. 1.
2 c. lator, ead. ca. q. 5. c. quidam, 18. q. 2. c. nemo, de consf. d. 1.
3 S. Carol. de off. ordin. cap. 3. 4. & cap. 6.
4 Syn. Panormit par. 3 cap. 10. Marius Italia in tract. de immunit. Eccl. lib. 1. cap. 4. §. vi. n. 8.
5 c. ligna, de cons. d. 1.
6 S. Carol. de Eccl. ædif. cap. 3.

DECRETVM II.

NVllæ delictorum inquisitiones, cadauerum inspectiones, aut alia criminalia iudicia in Ecclesijs fiant, [1] si qua verò occisorum corpora in Ecclesia illata, inspicienda sint, id non fiat sine nostra licentia in scriptis sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, & tūc illa extrà Ecclesiam asportentur, nec similiter contractus, præter matrimoniales, aut alij, qui pietatem respiciant in Ecclesijs fiant, & ideò testes ibi non examinentur,

1 S. Carol. de immun. Eccl. cap. 5. Prax. Archiep. cap. 42. n. 10.

nentur, nec aliquis actus fiat, ad forum pertinens sæcularem sub pœna excommunicationis latæ sententiæ; fenestræ, per quas ex priuatorum domibus in Ecclesiam prospicitur, omninò obstruantur, pernoctationes, & nocturnas Vigilias [2] in Ecclesijs omninò prohibemus, nisi nocte Natiuitatis Domini, cum Matutinum, & Missa celebrantur.

2 c. non oportet, il 2. vbi Archid. 42. d. Clem. 1. de celebrat. miss. S. Carol. de immun. Eccl. cap. 4. Her. de syn. epis. ar. 1. conclus. 13. nu. 193. & nu. 196. vbi ponit decretum Claud. de Seissello Archiepisc. Taurinen. & Cardinalis super istis Vigilijs.

DECRETVM III.

Constitutionē fel. record. Pij V. [1] sequentes, statuimus, quod in Ecclesijs sit deuota conuersatio, deuotis orationibus fideles insistant, & omnes genibus flexis sanctissimum Sacramentum adorent, ad nomen Iesu Christi D. N. cum exhibitione, reuerentiæ caput inclinent, nullus in dictis Ecclesijs seditionem faciat, tumultum excitet, nec clamores moueat, cessent vana feda, & prophana colloquia, risus immoderati, & strepitus omnes iudiciorum, & alia quęcumque diuinum officium perturbare possunt; nullus intrà Ecclesias deambulare audeat, dum celebrantur sacra Missarum mysteria, & alia diuina officia, sub pœnis nostro arbitrio infligendis. [2] Quicumque verò in Ecclesijs, dum ibi sacrificium Missæ, & diuina celebrantur officia, aut Verbum Dei prædicatur, deambulare, vociferari, aut verso tergo, ad Sanctissimum Sacramentum irreuerenter sedere, aut aliquid quod scandalum generet, aut diuina officia perturbat, facere præsumpserit, pœnas arbitrio nostro imponendas incurrat, Qui verò in Ecclesijs cum mulieribus impudicis, siue honestis colloquiū scurrile habuerint, aut alios inhonestos actus fecerint, pœnam eandem, & carceris per mensem incurrent. Insuper addimus, quod Ecclesijs non vtatur quis loco transitus, ex quo Dominus non sinebat, vt vas transferreretur per templum, vt tradit Innocent. III. in Concilio generali, [3] & in hoc Curati, & Rectores Ecclesiarum inuigilent sub pœna arbitrij.

1 Incip. cum primum Apostolatus. Kal. Aprilis anno 1566. c. nulli 42. d. cum sequen. c. & hoc diximus, 16. q. 7. S. Carol. de immunit. Eccl. cap. 3.

2 Conc. Trid. sess. 22. in decreto de obseru. in celeb. miss. ver. ab Ecclesijs. S. Carol. de immun. Eccl. cap. 10.

3 c. 2. in princ. de custod. Euch.

DECRE-

DECRETVM IV.

DOmestica suppellex, frumentum, [1] vinum, poma, aut quæuis alia prophana res in Ecclesijs non retineantur, sub pœna ammissionis earundem rerum. Excipimus autem decimas, aut oblationes ante earum diuisionem, in Ecclesijs, & Oratorijs nullus dormiat, [2] ibive iaceat, vel in Choro, Clericis deputato, dum diuina aguntur, sedere, vel morari audeat, sub pœna arbitrij. Nemini in Ecclesijs locum proprium, vbi perpetuò sedem ponat quouis iure habere liceat quæ hactenus habentur, remoueantur, nisi tempore prædicationis in Quadragesima, quo finito ammoueantur, [3] sub eadem pœna, super Ecclesijs, vel Cappellis non sint cubicula, vbi dormiatur, aut aliud prophanum fiat, si sint, aut intra sex menses ammoueantur, aut Ecclesiastica suppellectili conseruandæ destinentur, sub pœna interdicti eiusdem Ecclesiæ, vel Cappellæ.

1 d.c.1. Paul. Fusc Episcop. Sarnen. de Visit. lib. 1. cap. 18. nu. 6. qui dicit procedere etiam in Ecclesijs ruralibus.

2 Nisi ex causa custodiæ, quando in Ecclesia sunt plura ornamē ta, vel tempore sepulturæ D.N.c. non oportet, il 2.42.d. & ibi Archid. & vterque Card. Henr. de syn. Episc. art. 1. concl. 13. n. 193.

3 S. Carol. de immun. Eccles. cap. 12.

DECRETVM V.

FAcultas, nouas construendi Ecclesias, vel Cappellas, seu Altaria ijs tantùm à nobis concedetur, qui dotem accommodatam pro ministris, & prouentum ad necessariam suppellectilem comparandam, vel re ipsa constituerint, vel publico documento cauerint, & prophanis ædibus, vt stabulis, alijsq. locis immundis nullatenus adhæreant, [1] & in posterum nullum eiusmodi ędificij genus, sub pœna excommunicationis, iuxta quarumcumque Ecclesiarum, aut Oratoriorum parietes exædificetur. [2]

1 S. Carol. de Eccl. ædi. cap. 7. 8. & 14.

2 S. Carol. de Eccl. ædif. cap. 14.

DECRETVM VI.

FEnestræ Ecclesiarum recludantur, vel vitro perlucido, vel tela cerata ad imbres, & ventos repellendos, & ad prohibendum auium nidos, & earundem frequentes in Ecclesia volatus, & garritus, tectum ità benè

cooper-

coopertum custodiatur, vt ne vel gutta quidem aquæ indè in Ecclesiam diffluat, si quod autem appareat stillicidium statim instauretur, atque oportunè prouideatur, ne parietes aliquo detrimento afficiantur.

DECRETVM VII.

Altaria non lignea, sed lapidea,[1] vel opere lateritio constructa sint latitudinis duorum cubitorum longitudinis quatuor cubitorum; Mensa, si tota consecrata sit, tela contegatur; sin autem sacrum tantummodò habeat lapidem, tela etiam contectum, latitudinis sexdecim, longitudinis vnciarum 20. vncia verò est latitudinis pollicis,[2] altaria quę superflua sunt, destruătur.[3]

[1] c. Altaria, si non, de consf.d.1.

[2] S. Carol. in decr. Visit. Apost. ver. Altare. fol. 167. par. 2.

[3] c. Ecclesia, vel Altaria, de cons. d. 1.

DECRETVM VIII.

Altaria habeant, quæ sequuntur: Primo, tabula, in qua ea sit depicta imago, quæ Altaris titulo respondeat, nisi in pariete decenter sit depicta; Crux item ex auricalco, nisi[1] imago Crucifixi sit depicta, duo item candelabra, saltim lignea, decenter depicta, tabella precum, quæ secretò dicuntur è regione celebrantis posita, Mappæ item, quarum duæ vniuersam Altaris mensam, tertia, quæ est superior, mensam simul & latera ad solum vsque cooperiat, tela etiam stragula quæ super Altaris mensa explicata à puluere, & sordibus illã tueatur, quæ cum Missæ sacrificium peragendum est, ab altari ammoueatur, pallium item decens, & si fieri potest, diuersis coloribus, vt festis Ecclesiæ diebus respondeat, sit etiam scabellum ligneum, & firmum latitudinis, & longitudinis ipsius Altaris; Sacristæ autem, vt diligenter munda omnia habeant; sciant quod vnicuique Altari consecrato Angelus Dei assistit.[2]

[1] S. Carol. de Eccles. ædif. cap. 17. & seq. & cap. vlt.

[2] Card. Baron. in Ann. ad Martyr. 9 Nouembris, littera A, in fin.

DECRETVM IX.

In vnaquaque Ecclesia, vbi commodè fieri potest, Sacristia, si extructa non sit, construatur, in ea locus

[1] S. Carol. par. 2. Ædicta, & ordinationes, ver. Sacristia.

cus sit à reliqua Sacristiæ parte aliquatenus separatus cum scabello ad genua flectenda antè piam aliquã imaginem, quo celebraturus se recipiat, ibiq. Pœnitentiæ sacramento expiari, & pia animi meditatione, ad sacra ritè celebranda præparari, & ad gratias agendas orare possit, sint etiam alia à nobis in visitatione decreta.

DECRETVM X.

1 S. Carol. de Immun. Eccl. cap. 5. § fin. Maiol. de irregul. lib. 2. cap. 10. Sum. Bull. ver. Campana.
2 Conc. Prouin. Beneuent. & Synod. eiusd. tit. de toll. quibusdam abusibus cap. 3.

CAmpanarum vsus in Ecclesijs ad conuocandum Populum, ad diuina audienda inuentus non debet ad prophanas causas inseruire, vt ad iustitiam, [1] vel ad conuocandum pro rebus publicis hominũ conuentus. [2]

DECRETVM XI.

1 Sess. 21. cap. 7.

DIrutæ Ecclesiæ, iuxtà Sacri Concilij [1] Tridentini dispositionem transferantur ad matricem Ecclesiam erecta in priori loco, Cruce; & ideò mandamus omnibus Beneficiatis, & alijs, ad quos spectat, vt quamprimum dispositionem dicti Sacri Concilij exequantur, aliàs procedemus ad sequestrationem fructuum, & ad alia iuris remedia.

DECRETVM XII.

1 Cõc. Tolet. lib. 3. de reb. Eccl. non alien. cap. 4. Diaz in prax. cap. 39. & ibi Lopez in fine.

2 S. Carol. par. 2. fol. 860.

ORnamenta, [1] & alia Ecclesiarum bona ad earum decorem, & ornatum necessaria nulli comodentur, nisi alteri Ecclesiæ, & ad eundem vsum, nec Reliquiæ possint asportari, transferri, concedi, donari, vel accipi sine nostra licentia in scriptis, sub pœna excommunicationis, [2] poterunt tamen comodari alijs Ecclesijs in diebus festiuis.

1 S. Carol. tit. de Immun. Eccl. cap. 30.

Mulieres meretricio, vel lenocino quęstu infames non habitent propè Ecclesias, [1] vel Monasteria Monialium, & in hoc Curati inuigilent.

TITV-

TITVLVS XXV.

De rebus Ecclesiæ non alienandis.

DECRETVM PRIMVM.

PRAECIPIMVS Ecclesiarum omnium Rectoribus, & Procuratoribus, [1] ac piorum locorum administratoribus, vt intrà trium mensium spatium à præsentis Synodi absolutione, locationes, & alienationes Ecclesiasticorum bonorum quomodolibet factas, nec à Sancta Sede Apostolica [2] confirmatas diligenter conquirere, annuosq. census, & redditus, & alia Ecclesiarum iura quæcumque indebitè, seu per fraudem vsurpata, scripto nobis denunciare fideliter debeant, vt indemnitati Ecclesiarum,& occupãtium saluti,opportunis iuris remedijs consulere,ac prouidere possimus.[3] Prohibemus etiam Affidationes, seu pactiones super damnis datis cum baiulo, vel alijs, sub pœna excommunicationis. [4] Itẽ quod bona Ecclesiæ quæ sunt data in emphyteusim,vel in locationẽ non diuidantur præcipuè appositione terminorum, & termini hucusque appositi tollantur, nec possint dari in dotem, nec ratione melioramentorum aliquo modo alienari sine consensu Episcopi, vel eius Vicarij Generalis in scriptis,sub pęna caducitatis [5] ipso iure incurrenda. Prohibemus etiam incisiones Arborum,[6] quæ fructiferæ sunt,sub eadem pęna.

1 Paulus IV.in Const. incip. Iniũctum, prid. Id.Iulij anno 1555.in motu prop.incip.cum nos.

2 Præsumitur per lapsum 30. annorum sine obseruãtia. Nau.cons. 35. de sent.excom.cũ obseruantia sufficiunt decem anni.Rota coram Cantuccio Episc. Lauret.Cornetana salinarum 15. Octobris 1568. dummodo sit enunciata Sed. Ap. licentia. Rota dec.72. n.36.& dec.193.n.14 & 179.par.2. diuer.& dec. 188. par.1. Put. dec.365.n.3.lib.2.vide Affl. dec.368.n.7.

3 c.Apostolicos,12.q. 2.c.si quis laicus, 16. q.1.c.auctoritatem,:5 q.6.

4 Hoc etiã in Regno prohibetur,extat pragmat. 3. de off. baiuli, de Anno 1588.

5 Iul. Clar.§.emphyteusis,q.45.in prin.facit quod not. Boer. decis.107.nu.2. quod Colonus potius debet vendere fructus Domino,quàm alteri.

6 Vide infra hoc tit. decreto 3.

DECRETVM II.

VT homines pęnarum seueritate, ab hoc sacrilegio admittendo deterreantur. Mandamus, quod Parrochi inter Missarum solemnia primis Dominicis Aduentus, & Quadragesimæ decretum Sacri Concilij Tridentini, vulgari sermone,vt sequitur,Populo denunciare vnà cũ Capitulo excõmunicationis Cęnæ Domini.

Decreto del Sacro Concilio di Trento sess. 22. cap. 11. [1]

[1] Conc. Lateran. sub Leone X. sess. 9. & 10. Cõc. Turonen. 2. cap. 258. Concil. Magunt. cap. 6. & 11. Conc. Aquisgran. cap. 88. c. prædia, cum seq. 12. q. 2. c. attendendum est, 17. q. 4.

SE l'Auaritia, radice di tutti i mali in tanto occuparà l'animo di alcun Chierico, ò laico di qualunque dignità risplenda anco Imperiale, ò Reale, che presuma per se, ò per altri cõ forza, ò cõ timore, ouero ancora per supposite persone di Clerici, ò laici, ouero con qualsiuoglia arte, ò procurato colore cõuertire in proprio vso, & occupare, & impedire, che nõ si riceuino da coloro, à chi di ragione toccano le giurisdittioni, beni, censi, & ragioni anco feudali, & emfiteotiche, frutti, emolumenti, ouero qualsiuoglia conuentione, che si debbano conuertire in necessità di Ministri, ò poueri d'alcuna Chiesa, ouero di qualunque beneficio secolare, ò regolare di Monte di Pietà, ò d'altri luoghi pij, questo tale soggiaccia all'Anathema, cioè alla Maledittione, & scommunicatione maggiore, sin tanto che hauerà intieramente restituito alla Chiesa, e suo Amministratore, ò Benefitiato le giurisdittioni, beni, robbe, ragioni, frutti, & rẽdite, le quali haurà occupato, ouero in qualsiuoglia modo anco per donatione di supposita persona li saranno peruenute nelle mani, & dopò haurà ottenuta l'assolutione dal Santissimo Sig. Nostro Pontefice Romano, & se sarà Padrone della medesima Chiesa, sia subito, oltre l'altre pene, priuo anco del Iuspatronato, & il Clerico, che sarà stato fabricatore di questo scelerato inganno, e di tale vsurpatione, ò ne sarà stato consentiente, sottogiaccia alle medesme pene, e di più resti priuato d'ogni sorte di benefitio, & sia inhabile à qualunque altro benefitio, & anco dopò l'intiera sodisfattione, & assolutione ne resti sospeso dall'essecutione de' suoi ordini, ad arbitrio del suo ordinario.

Ex Bulla Cœnæ Domini. [1]

[1] Excom. 17. ver. qui vè iurisdictionem.

EScommunicamo ancora, & anathematizamo quelli che vsurpano, & sottraggono le giurisdittioni, ò frutti,

ò frutti, ò rendite, e prouenti appartenenti à persone Ecclesiastiche, & per loro ottenuti, ouero per qualsiuoglia occasione, ò causa senza espressa licenza del Pontefice Romano le sequestrano, ouero che senza simile speciale, & espressa licenza del Pontefice Romano impongono collette, [1] decime, taglie, prestanze, & altri pesi alli Clerici, Prelati, & altre persone Ecclesiastiche, ò à' loro beni, ò delle Chiese, Monasterij, & altri beneficij Ecclesiastici, & à frutti, rendite, & prouenti di quelli, e con diuersi esquisiti modi le riscuotono, ouero l'accettano da chi le dà, e concede spontaneamente.

[1] Excom. 18 ver. Quique collectas.

DECRETVM III.

VOlentes etiam indemnitati Ecclesiarum, quæ plura damna passæ sunt in earũ proprietatibus propter multas incisiones Arborum factas prouidere. Statuimus, quod nullus Beneficiatus audeat incidere, vel incidi facere, vel permittere aliquam Arborem viridem, [1] & minùs vitem sine nostra licentia, vel Vicarij nostri in scriptis obtinenda, sub pœna vnius ducati pro qualibet Arbore, vel Vite, vel aliàs, iuxta quantitatem damni.

[1] Conc. Trid. sess. 22. cap. 11. de reform. & ibi decisiones S.C. S. Carol. syn. Diœces. 2. cap. 36. Nauar. consil. 6. n. 2. de reb. Eccl. non alien. limitatur quando esset nimia densitas, quæ impediret augmentum fructuũ, vel esset sylua cædua. Summ. Bull. ver alienatio rerum Ecclesiæ, §. hanc regulam n. 33. & ibi add. litt. G. vbi multa allegantur.

DECRETVM IV.

MAndamus omnibus, & singulis Colonis possessionum, & Terrarum quarumcumque Ecclesiarum etiam nostræ Cathedralis, & mensæ Episcopalis, ne in futurum audeant, vel præsumant, neque per se, nec per alios triturare fructus collectos ex dictis Terris, & possessionibus, videlicet granum, ordeum, speltam, auenam, siliginem, milleum, panicum, fabas, nisi prius id notum fecerint obtinentibus dictas Ecclesias, & beneficia, vel eorum Procuratoribus, & Ministris, & habuerint ab eis licentiã, nec supradictos fructus ammouere de Areis, & alijs locis, vbi fuerint triturati, nisi priùs diuisa cum prædictis Ecclesijs, aut eorum beneficia obtinentibus, siue eorum ministris, vt suprà, sub pœna

excommunicationis, & resciſſionis contractus, & alijs, nostro arbitrio vltra refectionem damnorum, & intereſ-ſe ipſi Eccleſiæ faciendam, [1] præcipimus pariter eiſdem Colonis, ne audeant per ſe, nec per alium conculcare, vel vt vulgò dicitur, piſtare vuas, nec minus olere oliuas ex eiſdem Terris, & poſſeſſionibus Collectas, niſi certioratis dictis Beneficiatis, vel eorum Miniſtris, vt ſuprà, & habita ab eis licentia, nec muſtum, & oleum ammouere etiam animo recompenſandi, niſi priùs facta partitione cum dictis Beneficiatis, vel eorum Miniſtris, vt ſuprà, ſub eadem pœna; prohibemus etiam pariter, quod Coloni non poſſint ſublocare, nec alijs tradere terrenum Eccleſiæ, vt dicitur ad hortum, nec ſeminare frumentum Indiæ ſine conſenſu Procuratorum, ſub pœna caducitatis, & ammiſſionis omnium melioramentorum ipſo iure, & abſque alia declaratione; Volumus autem, [2] quod hoc decretum & ſingula in eo contenta per Curatos vulgari ſermone in prima Dominica menſis Iulij quolibet anno Populo notificetur, ſub pœna arbitrij.

1 Abb.c.ex parte,il 2 n.6.de decim.add. ad cap. Tholoſanã, dec. 432 In Regno ſeruatur, quod poſſunt etiã apponere Cuſtodes. Vin. de Franch. dec. 117. Praxis Archiep. Neap.cap.80. de fructib.non collig. ſine præſentia Parrochi,late Petr.Foll.ſuper conſtit. Regni, in 1. par. tit. de Epiſc. & Cler. in cap. Regni. Item ſtatuimus, nu.14. fol. mihi 71.

2 S.Car. hoc tit.cap.7

DECRETVM V.

NEmini Beneficiato bona Eccleſiarum propinquis ſuis intra tertium gradum in emphyteuſim, aut ad cuiuſuis temporis ſpatium etiam per ſuppoſitas perſonas locare liceat, [1] niſi euidens, & magna Eccleſiæ vtilitas noſtro iudicio, præter alia iuris requiſita aliud poſtulauerit, ſi aliter factum fuerit, & locatio ſit nulla, & locator, noſtro arbitrio pęnas luet.

1 Decreta Viſitationis Apoſt in 2.par. act.Eccleſ.Mediolan.fol.175

DECRETVM VI.

VOlumus etiam, quod nulla bonorum Eccleſiaſticorum locatio fiat, nec ad breuiſſimum quidem tempus, niſi ædictis publicè in locis conſuetis propoſitis, & ad lumen candelæ, ac notarius rogatus de ea locatione [1] inſtrumentum confecerit, vel ſaltim fiat ſcriptura

1 S.Carol.Syn.Diœc. 3. dec. 45. & Syn. 4. dec.47.

ptura cum trium testium subscriptione, & ipsius conductoris, & alias contractus sit ipso iure nullus. [2]

DECRETVM VII.

Omnia, quæ suprà expressa sunt in rerum Ecclesiæ alienatione, volumus, seruari in bonis, seu Censibus, quorum titulo quis sacro ordine insignitus est, & hoc præcipuè in visitatione curabimus. [1]

DECRETVM VIII.

Vt autem bona omnia Ecclesiastica conseruentur, Statuimus, & mandamus omnibus Clericis beneficia quæcumque Ecclesiastica obtinentibus ac hospitalium, societatum, & piorum locorum procuratoribus, seù administratoribus, vt infrà duorum mensium spatium à die impressionis, & publicationis præsentium inuentarium [1] omnium bonorum Ecclesiarum, & piorum locorum in publicam formam ad nos deferre in nostro Archiuio asseruandum sua pœna trium ducatorum pro quolibet, in casu inobseruantiæ.

TITVLVS XXVI.

De Decimis.

DECRETVM PRIMVM.

MANDAMVS, quod nullus Clericus, vel Laicus, cuiusuis conditionis audeat, vel præsumat per se, vel alios oblationes, & mortuaria ad nostram Episcopalem mensam spectantes, & pertinentes [1] furari, vel fraudari, seu furari, & fraudari facere, nec decimas amouere de Ecclesia, vel loco consueto, quo à principio afferri solet, nisi priùs facta diuisione cum factore nostræ mensæ, vel alio de licentia nostra in scriptis sub pœna excommunicationis.

2 Vide extrau. ambitiose de reb. Eccl. non alien.

1 Conc. Trid. sess. 21. cap. 2. in fin. S. Carol. hoc tit. cap. 14.

1 Sixtus V. in const. incip. Prouida 8. Iunij 1587. Abb. q. 3. dub. 4. nu. 16. Fusc. de Visit. cap. 15. n. 33. Panin. de Visit. par. 2. q. 3. S. Carol. instr. var. par. 2. fol. 619. Couar. c. 1. de testa. n. 9. S. Carol. par. 2. decreta Visitat. Apost. §. in suis ver. inuent. fol. 75. & Archiuius debet esse penes Eccl. Cathedr. vel in Cãcellaria Episcopali in loco bene custodito, & clauso. Sixtus V. loc. cit. Pau. Piacesius par. 2. C. V. de bonis mẽsę Episc. n. 29. in sua Pra. Epis.

1 Ioan. Andr. & Abb. in c. ex parte il 2. de decim. Guido Papæ dec. 283. add. ad cap. Tholos. decis. 432. Boer. in consuet. Bituricen. tit. des costumes pædiales §. 12.

DE.

DECRETVM II.

1 S. Carol. Syn. 3. Dioecef. decif. 52.

2 Conc. Trid. seff. 25. cap. 12. multa mala eueniunt ob non solutionem decimarũ, & multa bona ex earum solutione c. reuertimini, & seq. 16. q. 1.

CVrati omnes quolibet anno in prima Dominica mensis Maij [1] & Septembris Populo annuntient Decretum Sacri Concilij Tridentini sess. 25. cap. 12. [2] vulgari sermone, prout sequitur.

Non si deuono sopportare, ò patir quelli, che con varie arti, & inganni cercano di ritenere, ò non pagar le decime, che si deuono alle Chiese, ò che temerariamente, ò senza ragione occupano, ouero vsurpano quello, che deue pagarsi da altri, e le conuertono in vso proprio, essendo che la solutione, ò pagamento delle decime sia douuto à Dio, & perciò quelli, che non vogliono pagarle, ò impediscono, che altri non le paghino, occupano, & vsurpano l'altrui. Commanda dunque il Santo Concilio à tutti di qualsiuoglia grado, ò conditione, che sono obligati à pagar le decime, che per l'auuenire paghino interamente quelle, alle quali sono tenute di ragione à quella Cathedrale, ò à qualsiuoglia altra Chiesa, ò persona, alle quali legitimamente si debbano, e che quelli, ò che le ritengono, o le vsurpano, ouero impediscano chi l'hà da pagare, si debbino scommunicare, ne s'assoluino da questo peccato, ò delitto, se non dopò che hauranno intieramente restituito, ò sodisfatto.

In oltre il medesmo Concilio nell'istesso capitolo essorta ciascuno, che per carità Christiana, & per obligo, che deue, tenere, & hauere con i suoi Pastori, & Curati non le paia graue, souuenir largamente di quelli beni, che Dio li hà dato à laude, & honore di Sua Diuina Maestà: quelli Rettori, e Curati, che con le poche entrate loro non possono conseruare, & mantenere conuenientemente se stessi, & le Chiese loro.

TITV-

TITVLVS XXVII.

De Immunitate Ecclesiastica.

DECRETVM PRIMVM.

MONEMVS omnes, cuiuscumque status & conditionis sint, ne delinquentes quoscumque ex Ecclesijs, Monasterijs, Sacellis, Domibus regularibus, & sæcularibus, locisve sacris, aut Religiosis aliàs, quàm in casibus à iure permissis extrahere, siuè abducere sine nostra licentia sub pœna excommunicationis ipso facto incurrenda iuxta constitutionem fælicis recordationis Gregorij XIIII. [1] quàm pro inserta hic haberi volumus, ne verò facinorosi homines hoc beneficio abutantur prohibemus Clericis sub pęna excommunicationis, & alijs nostro arbitrio, ne Delinquentes huiusmodi, sine nostra licentia in scriptis recipere audeant, & si ipsimèt Delinquentes instanti periculo eò confugerint, ijdem Clerici teneantur quam primùm nos certiores facere, [2] similiter, si quispiam Reum, ad Ecclesiam confugientem extrahere tentauerit nobis significet sub eadem pœna, in Monasterijs Regularium ad sunt litteræ Sacræ Congregationis [3] tenoris, &c. Non piace à Nostro Signore, che le Chiese, & altri luoghi Sacri seruano d'Asilo, e de recettacolo de tristi; Onde m'hà fatto cõmandare de scriuere à V. S. che faccia prohibire, & intimare per parte di Sua Beatitudine à i Superiori de Monasterij de Regolari de tutti l'Ordini con il mezzo de gl'Ordinarij, ò come meglio parerà à lei, che per l'auuenire non diano ricetto à sorte alcuna de Condennati, nè Banditi, Ladri, ò altre genti di mal'affare, nè a Falliti, & Debitori sotto pena della priuatione d'officio, se haurà hauuto notitia del ricetto, ancorche non siano trouati questi tali nelli Monasterij, & sotto altre pene anco maggiori ad arbitrio della Santità Sua, &

1 Incip. cũ aliàs nonnulli ix. Kal. Iunij 1591.

2 S. Carolus hoc tit. cap. 5. ver. mandamus.

3 Decretum S. C. Regul. 2. Aprilis 1602. & aliud sub die 7. Maij 1595 quod refert Marius Italia in tract. de Imm. Ecclesiast, lib. 1. cap. 5. § 8. nu. 2. Sum. Bull. ver. Bannitorum fautores.

vuol in oltre, che se stia auuertito, per punir quelli, che haueranno ardire, di contrauenire à quest'ordine. Di Roma li 11. d'Aprile 1611. Il Cardinal di Fiorenza.

DECRETVM II.

1 Cap. 19.

NOtificamus pęnam excommunicationis ipso facto ex Bulla Cœnæ Domini [1] incurrere eos, qui Ecclesiasticas personas capere, carceri tradere, aduersùs ipsas processus formare, easvè directè, vel indirectè in iudicium vocare præsumpserint.

DECRETVM III.

MAndamus [1] etiam omnibus, & singulis in hac nostra Ciuitate vel Dięcesi commorantibus, eosq. hac Synodali Constitutione vnica pro trina Canonica monitione requirimus [2] ac monemus, vt inposterum nemo præsumat quouis modo, & quæsito colore impedire officiales nostros, & Episcopali Curiæ seruientes [3] vel ipsorum aliquem quominus iurisdictione Ecclesiastica contrà quoscumque iuxta Canonicas sanctiones liberè vtantur, minusq. eosdem prohibere, & impedire in exequendis mandatis, spectantibus ad prædictam Ecclesiasticam iurisdictionem, aut eos sub quouis prætextu, aut causa carcerare cum foro nostro subiecti de iure sint, [4] & existant, & eis vtamur pro conseruatione iurisdictionis Ecclesiasticæ, & si de facto carcerentur, in casibus à iure concessis teneantur statim, quacumq. etiam extra iudiciali monitione, vel notificatione præcedente illos ad nos remittere [5] sub pœna excommunicationis, ipsò facto incurrenda. [6]

1 Bulla vt supra cap. 19. c.2.de for.cōpet.
2 Ant. c. 2. ne Cler. vel Mon. Mil. in repert. ver.cit. partis §. 62. Felyn. c.cum non ab homine nu. 12. in fin. de Iudic.
3 Conc. Trid. sess. 25. cap. 3. ibi per suos proprios vel alienos executores Congr. Conc. censuit Episcopum nō solum posse, sed debere etiam habere familiam armatam Oidr. cons. 80. Inn. c. Venerabilē de sent. excom. Franc. Pegna Rotę Decanus in direct. inquisitorum par. 3. com. 105. ver. postremo. Lopez ad Diaz cap. 153. nu. 23. thes. fori Eccl. cap. 9. num. 26. qui dicit ita fuisse decr. à S. me. Pio V. auditis Legatis omnium Principum secularium, Gundisal. de hæret. q. 11. nu. 16. Villa Diego de Regul. q. 11. n. 16. Repert. inquis. ver. arma § sed nunc quæritur Epis. Sarnen. de Visit. lib. 2. cap. 32. nu. 16. Pau. Piac. in Pra. Epis. p. 2. cap. 3. nu. 4.
4 Familia armata Episcopi gaudet priuilegio fori. Abb. & Felin. d. c. 2. & in c. cum nō ab homine de Iudic. Viuius opin. 116. Farin. q. 8. n. 45. cū alijs supr. proxime citatis thes. fori Eccl. cap. 11. n. 10. Capicius dec. 12. Carauita Ritu 46. M.C.V. not. primo n. 27. thes. dec. pedem. 22. n. 6. Bursatt. cons. 25. lib. 1. Decia. trac. crimin. tom. 1. lib. 4. cap. 9. num. 47. 5 And. de Isernia in constit. Regni Maiestati nostræ Affl. in constitut. Regni intentionis de Illic. arm. asport. colum. 3.
6 d. c. 2. & ib. Abb. & alij.

DE-

DECRETVM IV.

PVblicanos, vel alios vectigalia in hac Ciuitate, & Diœcesi exigentes moneant sæpè Parrochi, & Confessarij inculcent eos, salua conscientia, non posse, nec debere exigere à personis Ecclesiasticis etiam spontè dantibus vectigalia, Gabellas, Collectas, & alias quascumque laicales exactiones, & impositiones sub pœna excommunicationis in Bulla Cœnæ Domini imposita. [1]

DECRETVM V.

EAndem etiam Censuram incurrunt Barones, vel eorum officiales, qui quouis modo, aut quæsito colore prohibent [1] ne Clerici [2] vel eorum famuli, aut alij eorum nomine, coquant panem in alijs furnis, quàm in furnis Domini, vel non vadant, ad molendum, aut macinandum, nisi in Molendinis Domini, & quod non terant, & macinent Oliuas, nisi in tapetis, seu montanis Domini, [3] aut non macellent Carnes, nisi in Macellis Domini, & similia, quæ sunt contrà Ecclesiasticam libertatem, [4] & hoc sæpè Curati Populo notificent sub pœnis, nostro arbitrio.

DECRETVM VI.

EXcommunicationis latæ sententiæ [1] vinculo innodatos decernimus omnes tàm Clericos, quàm Laicos quoscumquè, qui palàm, vel occultè per se, vel per alios Iudices, & Officiales Laicos contra personas Ecclesiasticas aut Ecclesiasticam libertatem sæculare auxilium inuocauerint, aut consilium, vel auxilium dederint; Si verò Clerici fuerint, qui hæc commiserint vltrà dictam excommunicationem fructibus suorum beneficiorum per biennium priuamus in pauperes erogandis, ita vt tuta conscientia eos sibi retinere non liceat.

1 Bulla Cœnæ §. qui ve collectas.

1 Hoc prohibetur in Regno etiam laicis, extat Pragm. Reg. Ferdinandi incip. ad perpetuam §. item statuimus, & alia Regia Pragm. Caroli V. incipit. audiuimus.

2 Non possunt laici in eorum constitut. includere Clericos vide multa, quę allegaui in tertia par. in ædicto 3. n. 6. & si hoc facerent, essent excommunicati c. nouerint de sent. excom. quam excommunicationem incurrunt ipso iure Abb. ibi n. 2. & tenentur, eradere de eorũ statutis personas Clericorũ d. c. nouerint, vbi omnes Canonistę auth. Cassa. C. de Sacrosãct. Eccl. & ibi Bart. n. 6. Bal. n. 8. Abb. cons. 83. n. 2. vol. primo.

3 Honded. cons. 84. n. 35. cum seq. lib. 2. extat Pragm. 14. de Baronib. & eorum offic.

4 c. fin. de Immun. Eccles. in 6. Felin. in c. Eccles. S. Mariæ n. 69. & n. 110. de Const. Lap. alleg. 92. n. 3. & 6. Bal. cons. 71. lib. 1. Anch. cons. 11. Calder. cons. 21. de cõstit. Alex. cõs. 211. nu. 10. lib. 2. Ias. cons. 161. Boer. decis. 125.

1 Excom. bullæ in Cęnę Dñi de qua Nau. in Man. cap. 27. n. 68.

TITVLVS XXVIII.

De Capitulis Cathedr. & Collegiatarum Ecclesiarum.

DECRETVM PRIMVM.

VOLIBET menſe fiant Capitulares Conuentus,in quibus illud imprimis ſeruari curet præſes, vt oratione de Spiritu ſancto recitata in ſuis ſubſellijs omnes antè conſideant,quàm quicquam proponatur ac in ſententia proponenda in contradicendo, & reſpondendo modeſtè ſe gerant omnes, maximè verò ab altercationibus, & contumelijs abſtineant, quod ſi quis conuitia in alium dixerit, aut rixas excitauerit eo ipſo ſuſpenſionem à diuinis per decem dies incurrat, & alias pœnas noſtro arbitrio pro modo culpę imponendas, negocia omnia, ſecretis votis decidantur, vt vnicuique ſit liberum rem propoſitam vel probare, vel reprobare, debeant autem eſſe concordes, vel omnes, aut ſaltim ex tribus partibus duæ,quod ſi vota ſint paria, negocium ad Nos deuoluatur, omnia decreta in libro ad hoc ordinato per ſecretarium deputatum deſcribantur, litteræ non tranſmittantur, niſi ſubſcriptæ ab omnibus Canonicis, ſigillumq. Eccleſiæ cuſtodiatur à ſecretario, qui quolibet anno mutetur, quod ſi ſecus factum fuerit, decreta omnia inania ſint, & irrita, & ab eo loco, vbi Capitularis Congregatio habita fuit,nemo vmquam non impetrata à Pręfecto diſcedendi facultate recedat ſub vnius ducati pęna.

DECRETVM II.

SIngulis annis eligantur duo Procuratores in Subdiaconatus ordine adminus conſtituti ex capitulo, qui redditus omnes exigant, cauſas in iudicio agant, & exacto anno rationem reddere teneantur infra menſem, & reliqua perſoluere, & ideo dati, & accepti librum car-

cartulatum conficiant sub pœna decem ducatorum. Quæ autem de ætate, & ordine Procuratorum eligendorum statuimus, non solùm seruetur in nostra Cathedrali Ecclesia, sed etiam in Ecclesia Sancti Archangeli Terræ Arpini,& Sancti Simeonis Terræ Albeti, vti insignioribus Ecclesijs huius Diœcesis, in quibus etiam plures Canonici cum Abbate inseruiunt. Qui verò in sacris non sunt constituti, nec Procuratores existere, nec vocem in Capitulo habeant, prout etiam Concilij Tridentini decretis expressum est.

Conc. Trid. sess. 22. cap. 9. & sess. 25. cap. 8

DECRETVM III.

QVod muneris à Capitulo cuique mandatum fuerit, id nisi ex legitima causa, quæ occultis suffragijs probetur, recusare nemini liceat sub pęna arbitrij, in reliquis verò ea omnia seruentur, quæ visitationum decretis, vniuscuiusque Ecclesiæ Constitutionibus iubentur.

PARS SECVNDA. TITVLVS I.

De vita, & honestate Clericorum.

DECRETVM PRIMVM.

CLERICI cuiuscumque gradus sint arma quæcunque ne deferant sub pęna excommunicationis,& alijs arbitrio nostro, prout Pictauiensi Concilio statutum est, [1] excipimus cultellum, aptum ad incidendum panem, cuius tamen pars ferrea palmum non excedat, [2] nisi fortè extrà Ciuitatem suspectis locis iter eis sit [3] faciendum, & vt omnis dubietas tollatur, armorum verbo continentur omnia tela, hoc est, fustes, lapides, gladij, hastæ, lancea, scuta, galeæ,sclopettum, & alia similia, apta ad nocendum. [4] Permittimus tamen ea,quibus vtimur, ad putandas Arbores, vel vites, videlicet Ronchetti, & Ronci; [5] qui verò habent probabilem causam, licentiam à nobis scri-

1 c. 2. de vit. & honest. Cler. Clem. 1. eod. tit. c. Clerici, & quasi per totā 23. q. 8.
2 Abb. d. c. 2. n. 7.
3 gl. d. c. 2. ver. Arma; S. Carol. hoc tit. cap. 8 Rol. conf. 3. n. 2. & n. 34 lib. 2. Soc. reg. 30. lim. 6.
4 l. armorū, ff. de ver. signif. l. armatos, & ibi Ang. ff. ad leg. Iul. de vi publ. l. 3. §. armis, ff. de vi, & vi armat. Ang. in trac. de malef. in ver. cū vno flocco de ferro, & in ver. dic Andreas armatus. Felin. in c. ita quorumdā, in prin. de iud. Carauit. ritu 68. M. C. V. Nau. in Man. cap. 27. nu. 63.
5 c. continebatur secundum vnū intellec. de homic. Campania in Extrau. Clem. VII. in ver. solemnia. n. 3.

pto obtinebunt, non tamen eis vnquam vti liceat publicè, nisi rei, aut facti necessitas postulet. [6]

Caueant prætereà, ne sint receptatores, aut fautores exulum, seu Bannitorum, inciderent enim ipso facto, in plures pęnas, prout est beneficiorum omnium bonorum, ac dignitatum priuatio, ac perpetua inhabilitas, cum alijs contentis in Constitutionibus Romanorum Pontificum. [7]

DECRETVM II.

Aleis, seu chartis lusorijs, [1] talis, [2] pila, rota casea, neque lignea, aut alio eiusmodi indecoro ludi genere ludere, [3] ludentesve spectare, [4] aut participes aliquo modo esse, [5] Choreas exercere, [6] personatos incedere, [7] venationi, [8] fabulis, comędijs, alijsve histrionum, [9] impuris actionibus vacare etiã in secreto [10] inter æpulas canere, [11] nuptialibus conuiuijs interesse; [12] & si in aliquo conuiuio fuerint, & aduenient, ioculatores surgant, & recedant de mensa; [13] omninò hæc omnia Clericis prohibemus, prout Innoc. III. disposuit in Conc. generali, [14] sub pęna pro prima vice carcerationis per mensem, quòd si iterum moniti non desistant, pęnam excommunicationis ipso facto incurrant. [15] Si verò, (quod Deus auertat) reperiatur Clericus cuiuscumque conditionis, qui proprio ludo id adiunxerit, quod alijs volentibus ludere mensam paratam exhibet, [16] sciat, ipsum

6 S. Carol. d. c. 8.
7 Gregor. XIII. 5. Id. Iulij anno. ix. incip. Tanta. Sixtus V. Kal. Iul. anno 1. incip. Hoc nostri Pōtificatus, vbi referuntur, & confirmantur aliæ constit.
1 Can. Apost. 41. c. Clerici officia, hoc tit. c. Episcopus 35. d. Cōc. Trid. sess. 22. cap. 1. S. Carol. d. c. 8 Diaz in prax. cap 72. Clericus Aleator est indignus collatione beneficij, & si est publicus, collatio est nulla ipso iure, si occultus, irritanda. Rot. coram Clem. viij. dec. 416. p. 1. diuer. n. 2
2 d. c. Clerici, & ibi Bal. in sum. & n. 5. Anchar. n. 4. in 4. not. Hostien. in sum. de excess. Præl. §. Clericus. nu. 4. Steph. Cost. in trac. de lud. art. 2. n. 35. & seq. Viu. opin. 469. nu. 3. Card. Tolet. lib. 5. cap. 27. nu. 3.
3. Præpositus Alex. in c. Episcopus. nu. 7. 35. d. add. ad sum. Ang. ver. ludus, n. 3. litt. A.
4 d. c. Clerici, il 2. Viu. opin. 496. nu. 4. Armil. ver. ludus. nu. 1. & 4. Nauar. in Man. c. 20. per tot. 5 Auth. interdicimus, & ibi gl. 1. C. de Episc. & Cler. Diaz in prax. c. 70. ver. Aleatores. Silu. ver. ludus. n. 15. 6 Conc. Trid. sess. 22. cap. 1. de reform. 7 S. Carol. d. c. 8. 8 c. fin. de Cler. venat. c. 1. ne Cler. vel Mon. Conc. Trid. sess. 24. cap. 12. ver. ab illicitis. 9 c. 1. ne Cler. vel Mon. c. Presbyterũ, 28. d. c. nullus, 44. d. Diaz in prax. cap. 71. 10 Conc. Tolet. de quo per Igna. Lopez ad Diaz cap. 72. littera C. ver. hoc tamen. l. fin. §. cōmodis igitur. C. de Relig. & sumpt. fun. Prac. Corra. Rubr. de lusor. n. 20. 11 c. Clericum, 22 q. 1. Conc. Carthag. 4. can. 62. S. Carol. tit. ne Cler. vel Mon. cap. 2. & 3. & in Synod. 4. dec. 19. 12 Conc. Agathen. can. 29. c. Presbyteri. 34. d. 13 c. non oportet, de cōs. d. 5. 14 d. c. Clerici officia, hoc tit. 15 c. Episcopus, aut Presbyter, d. 35. Alexandrin. in sum. Card. Zabar. Clem. 2. §. sed & tales, nu. 10. de vit. & hon. Cler. Diaz d. c. 70. alias 64. ver. Aleatores. Silu. ver. ludis. nu. 10. 16 Bonif. de Vital. in tract. de ludo Azardi. nu. 3. 13. & 16. Amad. de synod. nu. 95. Sum. Ang. ver. ludus. nu. 9. Silu. eod. ver. nu. etiam 9. ver. quarto quia, idem in accomodantibus taxillos, siue chartas lusorias. Bonif. d. nu. 16. Paris de Put. de lud. nu. 66. in fin. vide Bannimenta status Ecclesiastici edita de anno 1599. cap. 7.

sum statim pęnam suspensionis ipso facto incurrere, [12] ac fructus sui beneficij, si quod obtinet per sex menses suos non facere, quos ex nunc pijs locis applicamus.

DECRETVM III.

COnuiuijs secularium hominum non intersint,[1] nec ad bibendum, quemquam incitent,[2] nec ad tabernas,[3] nisi itineris necessitate coacti [4] eant, idq. dum alicui acciderit, tunc ne vnà cum mulieribus [5] si quæ ibi fortè reperiantur, discumbat, omninò caueat, sub pęna ducatorum 3. pro prima vice, deinde pęna carcerationis ad nostrum arbitrium.

DECRETVM IV.

EBrietatis vitium,[1] ex quo multa mala procedunt, modis omnibus cauere præcipimus,[2] qui autem illud vitare contempserit, post monitionem pro prima vice, si in sacris sit, pœnam decem aureorum incurret, pro alia suspensionis; si verò sit in minoribus, pęnam ducatorum quinque soluet, si sit Beneficiatus, & alicui Ecclesiæ inseruiat [2].

DECRETVM V.

AEstatis tempore, nemo post primam horam noctis de domo [1] sua exeat, hyeme verò post duas horas noctis, nisi ex iusta causa, & tunc cum lumine, sub pœna carcerationis, & qui sacris ordinibus initiati sunt, quivè Ecclesiasticum beneficium, idq. etiam nullius cuiræ obtinent, ijs vltra octo dies à Diœcesis nostræ finibus abesse non liceat, nisi litteris nostris, data ipsis facultate sub pœna carcerationis.[2]

DECRETVM VI.

VEstes tam inferiorem, quàm superiorem ad talos vsque dimissas semper gestent,[1] sub pœnis contentis in const. Sixti V. fæl. rec. incip. cum Sacrosancta,[2] & quoad

17 Cōc. Tolet. loc. cit. Diaz d. c. 72. n. 2. ver. si verò Clericus, extat de his omnibus ædictum bo. mē. Card. Sabelli Vic. Vrb. 30. Octobris 1566. quod est locale in Vrbe.

1 Conc. Trid. sess. 22. cap. 5. S. Carol. hoc tit. cap. 9.
2 Ester cap. 1.
3 Cōc. Trid. d. sess. 24. cap. 12. Can Apost. 53 Conc. Laodicen. can. 24.
4 c. non oportet. c. nulli Clericorum. c. Clerici. 44. d c. Clerici, de vit. & hon. Cler. Cōc. Carthag. 3. can. 27. S. Carol. hoc tit. cap. 6.
5 S. Carol. syn. 4. dec. 23.

1 Eccl. 31. c. Episcopus 35. d.
2 c. a crapula, de vit. & hon. Cler. c. 1. ne Cler. vel Mon. S. Carol. eod. tit. cap. 2. & 3 Diaz in prax. cap. 79. ver. ebrij.

1 S Carol. de cohab. Cler. & mul. cap. 4. Conc. Epauren. tempore Galeatij Primi. Gelasij
2 S. Carol. Syn. Diœce. 2. decret. 26.

1 c. Clerici, il 2. hoc tit. Clem. si. eod. tit. decretū Sacr. Conc. sess. 23. c. 6. in ver. vtantur.
2 18. Ian. 1589. est etiā Extrau. Clem. VII. incip. exponi nobis 19. Ianuar. 1524 super qua Io. Ant. de Nigr. de Cāpania fecit magnum apparatum. S. Carol. hoc tit. cap. 17.

& quoad Clericos non habentes beneficia, vel pensiones, qui in sacris sunt, suspensionis, [3] & quoad alios ammissionis priuilegiorum Clericalium. [4]

DECRETVM VII.

TOnsura [1] singulis quindecim diebus saltim renouetur; [2] celebrãtes superioris labij pilos ita detonsos gerant, vt in sumptione Sanctissimi Sacramenti impedimento non sint, nec etiam Clerici nedùm Sacerdotes tali modo excrescere sinant, vt sint retorti, & hirsuti, & in omnibus seruetur ædictum à nobis publicatum, [3] sub censuris,& pœnis in eo appositis.

DECRETVM VIII.

HAbeat in suo quisque cubiculo piam aliquam, aut Iesu Christi D.N. vel B.Virginis, aut Sancti alicuius imaginem, [1] aquam præstereà benedictam in aliquo vase, [2] nec prophanam rem vllam teneat, quæ scandalum, aut malum exemplum spectantibus possit afferre.

DECRETVM IX.

QVi in sacris sunt, vel beneficium obtinent Ecclesiasticum coràm iudice sæculari, [1] ne agãt causas sub Procuratoris, vel Aduocati nomine, nec illud Tribunal sub quouis prætextu adeant, nec querelas [2] exponant, quod si causam propriam, aut Ecclesiæ, vel suorum habeant,licentiã à nobis scripto obtineant, [3] nullius etiam tutelam, aut curam gerant, nisi miserabilium, [4] & de nostra licentia, pro alijs non fideiubeant, [5] præterquam in Curia nostra, & de nostra licentia, Tabellionatus officio in prophanis negocijs non fungantur [6] sententiam sanguinis non dicent, aut proferant, [7] nec testes adsint, [8] nec similiter præsentes sint reorum neci, aut supplicio, nisi consolandi causa, [9] nec eidem licentia testificandi coràm sæculari iudice concedetur, nisi à Vicario nostro generali, visis articulis, seu positionibus,

3 Conc. Trid.sess.14. cap.6.
4 Conc.Trid. sess.24. cap 6
1 Cõc. loco prox.cit.
2 In Sacerdotibus debet esse sicut ostia ad celebrãdum, & paulo minor in cæteris Ordinibus sacris,& in minoribus etiã minor. Syn.Tole. refert Mart. Alph.in fin. Candelabri aurei, in expl. suprad. Bullæ Sixti V.in princ.
3 Ponitur in fi. harum Constit.
1 S.Carol.hoc tit.cap. 28.
2 S.Alex. Pap. vt in Breuiario die 3. Maij in 9.lection.
1 c.1.de postul.Conc. Later. sub Alex. III. cap. 12. c.1. ne Cler. vel Mon.
2 Conc.Agath. can.7.
3 c. fin. de postul. c. nulli, 3.q.1.
4 c.peruenit, 86. d.c. licet, 87.dist. c.generaliter, 16.q.1. c.Cyprianus,21. q.3. add. ad Guidop.q.83.
5 c.1.de fideiuss. c.te quidem,11.q.1. Can. apost.19.
6 c. sicut ne Cler. vel Mon.Diaz cap. 60. & ibi add.
7 c.sententiã,ne Cler. vel Mon.c.sæpè Princeps.c.his,23.q.8.Cócil. Tolet.11. can. 16. 8.d c.sententiam.
9 S Carol. in tit.ne Cler.vel Mon.Abb.d. c. sententiam. Nauar. in Man.c.27.n.214.

tionibus,

tionibus, & de eius licentia in scriptis, cui tamen à Sacerdote semper erit iuramentum deferendum. [10] Qui in aliquo prædictorum deliquerit prima vice pœnam decem ducatorum incurret post monitionem, & si iterum deliquerit, alias grauiores arbitrio nostro pœnas luet.

DECRETVM X.

CLerici omnes in publicis plateis consessus, laicorumq. conuentum, & familiarem consuetudinem declinent; [1] hinc enim Clericorum contemptus exoritur; [2] & ideò si cum laicis tractent, memores sint conditionis suæ, rurale opus mercenariorum more non exerceant, [3] nec iumenta ipsi agant onerata, [4] aut ea quouis modo custodiant, vel pascant, ad piscandum, vbi sunt mulieres non accedant, in famulatu laicorum ne [5] sint, nec cum Ecclesiasticis vilia officia exerceant, nullorumq. negocia gerant, præterquàm miserabilium personarum [6] vestes sericas, [7] aut serico ornatas, caligasq. nisi nigras, aut ex chorio ne deferant, [8] anulum non gestent, [9] nisi id Doctoratus dignitas permittat, tunc autem simplex sit, & in sacrificio Missæ deponatur sub pœna arbitrij.

DECRETVM XI.

CLerici in sacris, seu Beneficiati mercaturas, & illicitas negociationes non exerceant; [1] & ideò aliena prædia, vel alios quoscumque fructus, redditus, ac vectigalia non conducant, [2] nevè directè, vel indirectè cum conductoribus in communionem veniant, aut aliquo modo participent, [3] vinum, frumentum, aliaq. segetum genera non emant, nisi tantùm pro suo victu, nullo tamen modo, vt cariùs vendant, [4] Nundinas non frequentent [5] in emendo, & vendendo, proxenetæ officio non fungantur. [6] Quos omnes præsentis Constitutionis decreto monemus [7] 1.2.3. peremptorio termino, procedemus ad pœnas contentas in Constitutione Honorij Papæ III. quæ incipit, ex litteris. [8]

10 S. Carol. de testib. c. vltimo.

1 Conc. Carthag. 4. can. 47.
2 Conc. Trid. sess. 14. in proh. de reform. S. Carol. syn. 4 dec. 19.
3 c. Clerici, vt ab indignis, 14. q. 4.
4 c. consequens, 88. dist. latè Ioan Ant. de Nig. in Extrau. Clem. VII de vit. & honest. Cler. in ver solemnia.
5 c. 2 ne Cler. vel Monac. c. placuit, c. peruenit, 21. q. 3. Host. in sum. ne Cler. vel Mon. §. quæ sun, in prin. & in fin. Archid. c. peruenit, 86. d. Abb. in c. cũ L. & A de re iud. D. az cap. 59. & vbi add.
6 d. c. 2. ne Cler. vel Mon. 88 d. per tot.
7 Conc. Trid. sess. 14. cap 6. Cõc. Const. sess. 14. c. 1. in fin. 21. q. 4. Diaz c. 77. & ibi add.
8 Clem. 2 hoc tit. cap. pen. hoc tit.
9 S. Carol. hoc tit. c. 36

1 Conc. Trid. sess. 22. cap. 1.
2 c. 1. ne Cler. vel Monach. Conc. Calced. can. 3.
3 Igna. Lopez in add. ad Diaz cap. 57.
4 Cõc. Arelat. 2. c. 14.
5 Conc. Chartag. 4. can. 48.
6 Rom. sing. 722. incip. Proxeneta. Diaz cap. 58.
7 Licet sit vnica monitio sufficit. Host. Ioan. And. & Card. c. 2. ne Cler. vel Mon.
8 c. ex litteris, de vit. & hon. Cler.

DECRE-

DECRETVM XII.

PRohibemus omnibus Sacerdotibus, & alijs Clericis, ne mulieres aliquas de quibus possit haberi suspitio in domo, vel extrà detinere audeant [1] nec cum illis aliquam consuetudinem habere [2] alioquin pœnis à Sacro Concilio Tridentino [3] statutis subiaceant, & quia non nulli contrauenire audent, & tamquàm non moniti à nobis in præfatas pœnas minimè Incidisse prætendunt. Ideò volumus, & expresè decernimus, & mandamus, quod præsentis nostri decreti notitia vim habeat monitionis requisitæ à dicta Tridentina Synodo, & perindè habeantur, ac si legitimè, & iudicialiter moniti fuissent, prout huius nostri decreti serie omnes, & singulos vt suprà monemus primo, secundo, tertio, ac Canonica, trinaq. monitione præcedente, [4] nè cum prædictis mulieribus conuersationem aliquam habeant aut eas domi retinere debeant sub prædictis, & alijs pœnis, nostro arbitrio pro delicti, & personarum qualitate irrogandis, cum consanguineis, videlicet cum Matre, Auia, Sorore, Cognata, viuente Marito, & Nepte tantum [5] cohabitare concedimus, cum alijs verò vt suprà prohibemus, De Concubinarijs Laicis, & concubinis seruetur ædictum in fine harum constitutionum impressum.

1 c.1.de cohab.Cler. & mul.c.interdixit c. seq. 32. d.c. Clericus cum seq.81. d.Conc. Elibert.can.27.Conc. Carthag. prim.can.3.

2 Conc.Tolet.secund. can.3. Conc. Ispalen. prim.can.3.

3 Sess.25. cap.14.Cardin. Tolet.lib.1. cap. 47.num.7.

4 Monitio facta in Synodo licèt vnica sit habet vim trinæ monitionis gl. c.si Episc. 18.d. Abb.c.ex litteris de cōst.Felin. c.Rom. de appell. Host. Ioan. Andr. Card. Bar. c.2. ne Cler. vel Mon. Diaz cap. 80. & ibi add. Farin.de Inquis. q 8. num.62.

5 c.volumus 81.d. latiss. de his omnibus. Farinac. tit. de delict. Carn.q.138. par.1.n. 32.cum seq.

DECRETVM XIII.

SAcerdotes, qui ratione beneficij celebrare non tenentur Dominicis diebus, & festis solemnibus ex decreto Sacri Concilij Tridentini [1] celebrare non ommittant, & ad hoc eos inducere non possumus, nisi cum venerabilis Bedæ sententia, memoriæ semper habenda, videlicet Sacerdos non legitimè impeditus, celebrare ommittens, quantùm in eo est, priuat Sanctam Trinitatem, laude, & gloria, Angelos lætitia, peccatores venia, iustos subsidio, & gratia in Purgatorio exi-

1 Sess.23. cap.14.

stentes

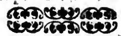
ſtentes refrigerio, Eccleſiam Chriſti Sacrificio, & ſe ipſum medicine remedio, alij verò non Sacerdotes ſingulis primis Dominicis diebus cuiuſlibet menſis in Miſſa ſolemni ſacram Communionem in Eccleſia cui aſcripti ſunt, ſumant, Subdiaconi verò, & Diaconi Dominicis, & ſolemnibus diebus cum Altari miniſtrauerint.

DECRETVM XIV.

QVod ad aures noſtras non ſinè maxima animi perturbatione ſæpiùs peruenit, remouere cupientes, ac ne ſub clypeo Clericatus fraudes committantur cum damno tertij, ſtatuimus,& ordinamus,quod nullus Clericus etiam primæ tonſuræ aliquo modo audeat,vel præſumat contractus aliquos, præcipuè emptionis ſub ſuo ficto, & ſimulato nomine celebrare, ad fraudandum collectas, ſeu publicas impoſitiones, vel vt ius congrui [1] excludat ſub pœna nullitatis contractus, [2] quos ex nunc irritos, & inualidos declaramus, itaut eis in iudicio, vel extrà, fides nulla adhibeatur, tunc autem præſumantur ficti, & ſimulati huiuſmodi contractus, quando pecunia, ſeu precium non eſt verè ipſius Clerici, vel qui alienauit,adhuc rem alienatam poſſideat, [3] & ſi pater eſt, qui contrahat, vel donet filio. Volumus quod tale commodum non excedat portionem filij Clerici ſine damno aliorum fratrum, ſi quos habet, vt inter eos ſeruetur æqualitas.

DECRETVM XV.

CLerici, qui ſacris Ordinibus initiati ſunt, infantem de ſacro Baptiſmi fonte ſuſcipere omninò prohibentur, nec ſimilitèr in confirmationis ſacramento Compatres ſint. [1]

1 Conſt. Sācimus ſub tit. de Iure Prothom. cum ſit Imp. Federici nō ligat Clericos,nec eorum bona latè Napod. in conſt. ſi Eccl. tit.de Iure congr. ſeruatur in noſtra Diœceſi conſt. Greg.XIII. de iure congr. inter perſonas Eccleſiaſticas.

2 Marāt.diſput.9.quę tota eſt in hac materia Napod. in conſu. Neap. in conſt. ſi quis emit tit. de Iur.cong. num. 42.

3 Dec.conſ.137.Hier. Grat.conſ.110. lib.1. Tiraq.de retr.cōſang. fol. 287. Napod. loc. cit. Affl. deciſ.338.& 370 & in conſt, Sancinus §. licet not. 6. & ibi Carol.Tapia n.30. latè Farinac. de Falſ. & ſimul.q 162.n.218. & ſeq.Card.Mant.de Tacit.& Ambig. tom. 2.tit.36.

1 S.Carol. Syn. Diœceſ. 2.dec.17.

L TITV-

TITVLVS II.

De residentia Clericorum.

DECRETVM PRIMVM.

ANDAMVS, quod Curati non debeant pernoctare extrà eorum Ecclesias sine nostra licentia in scriptis sub pœna arbitrij, Canonici verò obligati ad chorum, diebus præcipuè festiuis sine licentia vt supra eorum Ecclesias non deserant, nec ab eis recedant, nisi celebrata Missa, cui tenentur, assistere sub pœna ducatorum quatuor.

Extat resol. Cong. S. Con. in sess. 23. cap. 1. de reform. nisi sit casus vrgens, & necessarius.

DECRETVM II.

QVo verò ad ammissionem fructuum seruetur dispositio Sacri Concilij Tridentini,[1] in diuisione verò, & ammissione eorundem respectu temporis statuimus, quod quoad frumentum, & omnia terratica, Annus incipiat à die primo mensis Septembris, vinum à primo die mensis Nouembris, oleum, glandes, & alij fructus hyemales à prima die Decembris,[2] & ob id anno sequenti liber incipiat in prima die mensis Septembris, & ab illa die incipiat distributio, seu diuisio frumenti, & deinde successiuè vt suprà aliorum fructuum.

1 sess. 23. cap. 1. & sess. 24. cap. 12.

2 In vsib. feu. in tit. hic fin. lex Corrad. §. his consequenter, & ibi Affl. n. 19. et ita seruat. Nūcius Neap. in Spolijs, & alijs obuentionibus C.A. & consuetudo seruanda est Nauar. cons. 7. de succes. ab intest. par. 1. quem videas.

DECRETVM III.

FRuctus ammissi ob non residentiam, vt supra videlicet distributiones quotidianæ, diuidantur inter Canonicos residentes, fructus verò prębendæ applicentur fabricæ, seu alijs ornamentis Ecclesiæ, prout melius & vtiliùs iudicabimus,[1] quacumque conuentione inter Canonicos non obstante.

1 Conc. Trid. d. cap. 12. & sunt in hoc plures resolut. Cardin. Conc. Trid. interpretum super d. c. 12.

TITV-

TITVLVS III.

De officio Vicarij Generalis.

DECRETVM VNICVM.

ICARIVS [1] noster Generalis, qui debet esse Clericus [2] & vtriusq. iuris vel saltem decretorũ Doctor, [3] alias in decisione causarum debeat habere votum alterius Doctoris [4] sit alienus à personarum acceptatione, [5] Episcopo præsente, omnia, quæ præcipua sunt, ad eum referat, [6] eandem iurisdictionem, quam habet Episcopus, exercere potest, [7] dicitur enim idem Episcopi, & Vicarij Tribunal [8] ab his, quæ speciale requirunt mandatum prorsùs abstineat [9] nisi in his quoquè ab Episcopo fuerit specialitèr deputatus. [10] Ideò de causis matrimonialibus [11] non minùs, quàm de bene-

L 2

1 Episc. debet habere Vicarium General. in spiritualibus, & temporalib. c. in noua 16. q. 7. c. cum simus 9. q. 3. c. quoniã 86. d. Abb. c. quoniã nu. 3. de off. ordin. Ruin. cõs. 148. nu 4 volum. 2. Boer. dec. 347. nu. 6. Abb. c. sanè il primo de Cler. coniug. Couar. c. alma mater p. 1. §. 11. n. 3. de sent. excom. Rebuf. in Prax. benef. tit. de off. Vic. n. 18. spiritualia sunt excommunicare, absoluere, interdicere, penitentias iniungere, & similia, tẽporalia sunt recipere cẽsus, & debita, cura colligendorum, & conseruandorum fructuũ, administr. circa iudic. & extraiudic. glo. c. auaritiæ de elect. in 6. Rebuff. in Prax. benef. tit. de form, Vic. Archiep. limitatur, quando Episcopus est in Diœcesi. Sum. Bullarij in ver. Archiepiscopi auctoritas fol. 75. 2 d. c. in noua 16 q. 7. Abb. d. c. quoniã n. 3. Felin. c. 2. n. 6. de Iud. Rebuff. tit. de Vic. Episc. num. 35. saltim in prima Tonsura Initiatus Brun. cons. 97. lib 2. & in habitu Cleric. Rebuff. loc. cit. nu. 37. lim. 1. quando Episc. haberet temporalem iurisdictionem ibi potest deputare Vicarium laicum. Archid. d. c. in noua, & ibi Card. Turrecrem. nu. 1. & 2. Dec. d. c. 2. nu. 15. add. ad Abb. d. c. quoniam 2. lim. in Assessore, seu Consultore Episcopi. Dec. d. c. 2. nu 17. & ibi Inn. Felin. Bur. Imol. Archid. c. plures 16. q. 1. Bertach. in tract. de Episc. par. 7. lib. 4. tit. de Vic. Episc. nu. 22. limit. 3. In causis mere ciuilibus Clericorum, quas Episcopus potest laico delegare d. c. 2. ver. præsumant de Iud. Dec. ibi nu. 7. qui testat de communi Rip. n. 34. Felin. c. 2. nu. 4. de Maior. & obed. Cur. Iun. l. 1. nu. 20. ff. de off. eius Ias. in l. Iubemus a n. 10. vsque ad 15 C. de Iud. 3 Nauar. cons. vn. de off. Vic. latè Iac. Sbrozzius in tract. de Vic. Episc. lib. 1. q. 36. 4 Brun. cons. 89. nu. 18. Iac. Sbrozz. loc. cit. 5 c. in Iudicijs de reg. iur. in 6. 6 Potest committere Vicario, quando sibi expedire videbitur, ne de aliquo negotio se intromittat Cap. Tholoss. q. 480. vbi add. Inn. c. Rom. de off. ordin. in 6. Abb. c. si quis contra in 1. lect. nu 25. & in 2. lect. nu. 30. de for. compet. Iac. Sbrozz. q. 173. nu. 6. lib. 2. & q. 174. nu. 4. & q. 176. nu. 1. lib. 2. & q. 6. nu. 6. lib. 3. 7 c. liceat c. fin. de offic. Vic. in 6. Rot. dec 2. in add. nu. 2. eod. tit. in nou. 8 c. 2. vbi Archid. d. cons. n 6. c. Romana ibi omnes Canonistæ de appell. in 6. glo. in Clem. 2. in ver. Foraneo de rescrip. Couar. pract. quæst. cap. 4. nu 84. Rot. dec. 9. de off. Vic. in antiq. Ant. de Pret. in tract. de iurisd. Episc. qui inscribitur Clyp. Patt. cap. 7. intellige in his, quæ competunt ratione ordinariæ iurisdictionis tantum, Doct. c. licet de off Vic. in 6. 9 Abb. c. Prudentiam §. 6. de off. deleg. Paris. cõs. 10. n. 7. lib. 4. Rolan. cons. 75. n. 20. & seq. vol. 3. Dec. c. fin. de off. Vic. in 6. 10 d. c. fin. intellige quod potest Episcopus ei committere omnia, quæ sunt iurisdictionis, non ordinis, nisi Vicarius quoque sit Episcopus Abb. c. aqua nu. 2. de Consecr. Eccl. vel Alt. Sylu. ver. Episcopus nu. 1. 11 Conc. Trid. sess. 24. cap. 20. Iacob. Sbrozz. lib. 2. q. 43.

neficialibus [12] cognoſcet, nec non præſentatos inſtituet [13] ex generali commiſsione, conferre autem beneficia non poteſt [14] hoc enim Epiſcopi ſpeciale munus eſt, [15] qui poteſt,& hoc ſi ſibi placuerit, demandare. [16] Similitèr litteras dimiſſorias [17] ſine ſpeciali mãdato [18] concedere non poteſt, niſi Epiſcopus ſit abſens, [19] & in omnibus non recedat à forma commiſsionis. [20]

12 Dec. d. c. licèt Card.Clem.1.n.19.de off.Vic. add. ad Cap. Tol.q.148 Aug.Bero. in rub.de off.deleg.n. 26. intellige, quando ſunt ciuiliter moti,nõ criminaliter ad priuationem tunc ſpecialis commiſsio requiritur d.c. licet vbi Io. And. nu.2.Gem.n.7. glo. & Doct. ... de Cap.mon. in 6.Anch.cõſ.60.n.1. Mil.ver.Vic.Epiſ.Burſat.conſ.310.nu.26.

13 Gl.c.ex frequentibus, ver.officialiũ,de Inſt.& in c. fin.in ver. nõ poſſunt de off.Vic. in 6.Rot.dec.43.in antiq. incip. nota quod Vicarius, Rom. ſing. 601. Egid. deciſ. 93. Rocch. de iurepatr. verſ.competens q.31. Liber.eod. tract.par. 3.ar.5.q.1.nu.2.Boer. dec.30.nu.4.Mil.ver. Vic.Epiſ.add.ad Cap. Tholoſ. q.148.

14 d.c.fin. de off.Vic. in 6. latè de his omnibus Rol.cõſ.47.n.19. cũ plurib.ſeq.vol.1. rente n.2.de off.ordin. lib.2.q.89.&71.

TITVLVS IV.

De officio Vicarij foranei.

DECRETVM VNICVM.

OFFICIVM Vicarij foranei erit, [1] Clericorum diſciplinam promouere, vt Eccleſijs præſertim inſeruiant monere, Eccleſias, & Oratoria inuiſere, & quæ à nobis in viſitatione generali fuerunt ſancita, vt executioni mandentur, curare,euellendiſq. vitijs,& virtutibus inſerendis ſtudere,querelas ſi quæ inter ipſos Sacerdotes, & Clericos fuerint, audiat, componat,quod ſi graues ſint,ad nos deferat,& vt ipſis Vicarijs debitus honor,& obedientia præſtetur,præcipimus omnibus,& ſingulis Archipresbyteris, Abbatibus,Canonicis,aliiſq. Sacerdo-

15 d.c. fin. cap.cum ex iniuncto vbi Abb.n.3.de hæret. & in c.conquerente n.2.de off.ordin. 16 d.c.fin. & ibi glo.fin.eſt com.opin. Iac.Sbroz.lib.1. q.18. & 52,& lib.2.q.89.&71. 17 c.cũ nullus § inferiores, & ibi glo.in ver.non extendat,& Doc.de temp. ord. in 6. Hoſt. Bellam. & Io.Andr. in c. tua nobis in fin.ex.de off.Vic. Abb. c.ſignificaſti de off. Archid Mandoſ.in reg.Can.24. de ma.prom. q.6 nu.8. in fine. 18 Glo. d.§. inferiores. Rol. cõſ.4.n.19.vol.1.Doctor. proximè citati.Io.Andr.d.c.cũ nullus in add.ad glo.in ver.in remotis. 19 Gloſſ.d.§.inferiores ver.Epiſcopo autem,& ibi Peruſ.in 4.not. Franc.Marc.q.619. n 3.par.2. Roland.d.conſ.4. n.19. Mand.d.q.6. n... Archid. c.Reatina d.63. Creſcen. deciſ.1.n.5. de off. Vic.& dicitur in remotis Epiſcopus,quando eius præſentia in breui haberi nõ poteſt c.vn.§.fin. vbi Gemin.not. Ne ſede Vac.in 6.glo.d.§.Inferiores,ver.in remotis,quæ dicit,eſſe arbitrium Iudici,quis locus dicatur remotus,ſed tutius eſt,vt etiam in caſu abſentiæ detur ſpecialiter hæc poteſtas in litteris Vicariatus.Rebuff.in Praxi tit.form.Vic.Arch.n.48.Iac.Sbrozz.de Vic.Epiſc.lib. 2.q.41.n.13... 20 Card.Clem.1. n.17.& 18.de offic.Vic.Abb.d.c.tua n.5.ex eod.tit.

1 Agitur de eo in Clem.2.de reſcrip & ibi glo.in ver. Foraneo & in c.1.ver.Foraneus de off.ord. in 6.Felic.cum cauſam il 1.n.8.vbi Abb.n.3.de off.deleg. Franc.Marc.q.517.n.17.par.1.Rol.conſ. 78.nu.17.lib.3.Couar.pract.q.cap 4.n.8.Marant.de ord.iud.par.4.d.5.principali n.14.Inn.& alij in c.Rom. in fin. de off.ord.in 6.& in c.Rom. de app. in 6. ab iſtis datur app. ad Epiſc. ſine eius Vic.Gen: Card d.Clem.2.nu.14. Io.Andr. c.2.de Conſ.in 6. Rot.dec.350. & 371.alias 7.de off. Vic.in nou. vbi add.Couar. lib.3.var.reſol. cap.20.n.4. Abb.c.ſi quis contra n.35.de for. comp.

cerdotibus, & Clericis, vt in ijs, quæ ad eorum officium spectant, ipsis parere debeant, sub nostri arbitrij pœna.

TITVLVS V.

De officio Parrochi, seu Curati.

DECRETVM PRIMVM.

CVRATI Missas in eorum Ecclesijs Parrochialibus, non solum Dominicis, & alijs festiuis diebus celebrent, sed etiam [1] tam frequenter, præsertim ieiuniorum diebus, vt suo muneri satisfaciant; & ideò habeant libellum, in quo propria manu scribant, vt infra: Ego N. celebraui pro obligatione, vel ex deuotione die, &c. Ieiunia quatuor temporum, vigiliarum, & Quadragesimæ, & Festa occurrentia quolibet die Dominico inter Missarum solemnia Populo annuncient, quave ratione colenda sint, ipsum edoceant, denuncient item Indulgentias, processiones, aliasq. huiusmodi supplicationes obeundas, postremò vnà cum Populo, clara voce confessionem faciant, singulis diebus Dominicis, antequàm Missam inchoent, aquam recentem, statis precibus benedicant, Populumq. de more aspergant.

1 Conc. Trid. sess. 22. cap. 14.

DECRETVM II.

CAueant, ne culpa, aut negligentia sua, aliquem paruulum sine Baptismo, aliquem adultum sine Pœnitentiæ sacramento, sacro Viatico, Extrema Vnctione, aut etiam animæ commendatione cum solitis precibus ex hac vita discedere contingat. [1] Et ideò diligentes sint in infirmorum visitatione, quod si eorum culpa, seu negligentia aliquid istorum euenerit, sciant, [2] se grauissimas pœnas pecuniarum, & carceris daturos.

1 Syn. Aug. c. 19. Syn. Mogunt. c. 54. Concil. Colon. de admin. Sac. c. 49.

2 Bonacc. in arbitrarijs. Nauar. cons. 3. de Parroch. par. 1.

DECRETVM III.

VNusquisque Parrochus habeat librum Baptizatorum, Confirmatorum, Matrimoniorum, & Mortuorum,

tuorum, habeat etiam librum, in quo ſtatum animarum Parrochiæ annotare debeat, deſcribendo familias, ac perſonas, qui liber debeat eſſe bene ligatus cum cartis, ſeu folijs numeratis; necnon librum præſentium Conſtitutionum Synodalium, & alium, in quo litteras, ædicta, & decreta, & alia quæcumque à Curia noſtra emanata, & quæ ad ſuæ curæ officium ſpectent, adnotet,[1] & teneatur Populo denunciare ea, quæ ex præſentibus conſtitutionibus illum inſtruere debet, prout ſuis locis explicatum eſt, ſub pœna arbitraria.

1 S. Carol. par. 2. tit. Inſtructiones variæ, fol. 619. in paruis impreſs.

DECRETVM IV.

OMnes Confeſſarij tam ſæculares, quàm Regulares, bullam Cœnæ Domini, item excommunicationum à nobis latarum, & caſuum nobis reſeruatorum paginas in Confeſſarijs affixas habere curent. Non liceat tamen eis, nec alijs Clericis cuiuſcumque gradus ſint, Exorciſtæ officium ſine facultate à nobis in ſcriptis obtenta exercere, ſub pęna ſuſpenſionis.

1 Bulla in Cœna Domini, in fi. §. cæterum.

DECRETVM V.

SAcrorum cinerum vſus, ad ſignificandam, & excitandam pęnitentiam introductus, nullatenus à Parrochis prætermittatur, ſimiliter & Sanctum inſtitutum, candelas, ramosq. Palmarum benedicendi, & fidelibus tradendi, ſtatis ab Eccleſia temporibus obſeruari, & non prætermitti mandamus.[1] Quæ tamen omnia in Eccleſijs tantùm dentur. Curent etiam Parrochi, vt ornamenta, & vaſa ſacrorum myſteriorum vſui dicata, quoad fieri poteſt, munda[2] ſeruentur. Quapropter corporalia quater in anno lauentur, Purificatoria ſemel in menſe, Calices, & Patenæ bis in menſe tergantur. Altaria verò quolibet bimeſtri tobaleis mundis ſternantur, ſacras veſtes, & vaſa vetuſtate, & longo vſu conſumpta, & ob id ſacris myſterijs inepta comburantur, & cineres in ſacrario recondantur,[3] nullo tamen modo venundentur,

1 Conueniant omnes Presbyteri, & Clerici ciuitatis in Cathedrali, prout conſuetū eſt ſub pęna [illegible] quin que pro quolibet.

2 c. 2. de cuſt. Euch. Henr. de ſyn. epiſ. ar. 2. concl. 13. nu. 118.

3 c. Altaris, de conſ. d. 1.

tur, donentur, permutentur, aut prophanis vsibus deputentur, neminiq. laicorum permittant, vt se sacris vestibus induat, 4 aut Calices, patenas, & alia sacra ex proposito tangat, 5 excommunicationis pęnam comminantes. Caueant item, ne Campanæ ad libitum cuiusque, sed congruis horis ad vocandum Populum ad diuina pulsentur. Ideo Campanile cuiusuis Ecclesiæ valuis firmis, ac claue muniatur, Indulgentias pariter, nisi à nobis probatas non promulgent, abusus, & quæstus omnes, quando promulgandæ erunt, prorsus tollant, aliàs punientur.

4 c. nemo per ignorantiam, cum duob. seq. de conf. d. 1.

5 c. omnis Presbyter, 4. d. d. c. nemo, & c. seq. c. sacratus. c. non oportet. c. non liceat, 23. d. Soter. Papa epist. 1. Conc. Carthag. 4. can. 98. & 99. Concil. Brach. 1. can. 28.

DECRETVM VI.

QVilibet Curatus nostræ Dięcesis teneatur in die Iouis Sancti, mittere Sacerdotem, 1 si habet, vel personam in sacris constitutam, aut saltim Clericum, vestibus Clericalibus indutum, non processatum, & criminosum ad minus 17. annorum cum tribus vasculis mundis, & capsula, ad suscipienda olea sancta in nostra Cathedrali Ecclesia ab eius Primicerio, 2 non tamen aliquis possit deferre, nisi vasa ad summum duarum Parrochialium, sub pęna in casu contrauentionis ducatorum quatuor, admonentes illos, qui detulerint olea sancta modo quo suprà, vt ipsa alicui alteri personæ non tradant, nisi proprio Parrocho, sub pęna suspensionis.

1 c. Presbyter, 95. d. c. Presbyter qui, c. omni tempore, de conf. d. 4. S. Caro. de Sacr. Vnct. cap. 8. & Synod. Diœc. 2. dec. 14. Concil. Cartag. 4. cap. 36.

2 Debet deferri, sicut Sanctorum reliquiæ. Conc. Antisiod. can. 6. Concil. Vormaticen. can. 60. vt in tom. 3. Conc.

DECRETVM VII.

CVrati etiam tenentur quolibet anno ante festum Ascensionis Domini nobis significare nomina eorum, qui præcepto Ecclesiæ, de communicando in Paschate non satisfecerint; & ideo mandamus, illos seruare, quod fit in Vrbe. Nam Parrochus intra Quadragesimam describit omnes commorantes in Parrochia cum ætate ad cognoscendum, si sint apti ad communionem, & posteà in Paschate dat communicatis cedulam,

lam, hoc modo inscriptam. Communicatus anno tali in Ecclesia tali, vel loco cædulæ poterit dare sigillum cum annotatione anni, deinde post octauam Paschatis, ante Ascensionem, requirit cędulam ab omnibus, discurrendo per domos Parrochiæ; si aliquis eam non tradit, signum est, quod non communicauit, & nisi intra paucos dies præcepto Ecclesiæ satisfecerit, denunciat Curiæ, & ita etiam seruent in hac nostra Diœcesi.

DECRETVM VIII.

HOrtamur omnes, ne differant peccata sua confiteri in hebdomada sancta, quo tempore Sacerdotes functionibus sacris valdè occupati sunt, & ideò Parrochi per se ipsos, & per Concionatores debeant in prima Dominica Quadragesimæ Populum monere, vt in Dominica Palmarum quilibet sit confessus peccata sua, & non confessis [1] eo die non dabuntur palmæ benedictæ.

1 S. Carol. in instruct. Confess. to. 2. fol. 572.

TITVLVS VI.

De officio Iudicum synodalium.

DECRETVM VNICVM.

ACRA Oecumenica, & vniuersalis Tridentina Synodus [1] iubet aliquos viros, cosque tales eligi, quales Summus Pontifex Bonifacius Octauus sua Constit. præscripsit, [2] qui apti, & idonei sint, vt ipsis causæ ad forum Ecclesiasticum pertinentes delegentur, quod decretum nos exequentes aliquos elegimus in hac nostra Synodo, quorum [3] nomina in Sacristia huius nostræ Cathedralis Ecclesiæ continuò affixa remanebunt, horum officium duret, quoad altera Synodus [4] habebitur.

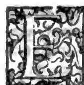
1 Sess. 25. cap. 10.
2 c. statutum, de rescr. in 6.
3 Conc. Trid. d. c. 10. & ibi S. C. Car. interp. Conc. Archiep. Medio lan. in locum mortui, vel absentis per longum tempus Ordinarius potest alium substituere, & debet petere, sed non sequi consilium Capituli, ita S. C. Card. ad sess. 25. cap. 10. ad Archiep. Flor.
4 Sac. Cong. vt supra.

TITV-

TITVLVS VII.

De officio examinatorum.

DECRETVM PRIMVM.

XAMINATORES, qui iuxtà Concilij Tridentini dispositionem [1] sex ad minus esse debent, cum in locum examinis conuenerint, qui eidem præest, orationem Sancti Spiritus de libro pronunciet, nec examinis initium fiet, nisi nobis, vel Vicario nostro Generali, præsentibus, si quis examinandum priuatim docuerit, is examini nec præsens sit, nec vnus alteri Collegæ examinandum aliquo modo commendet, Clericusq. examinandus diligenter inspiciatur, & nisi decenti veste indutus, & tonsura signatus non admittatur; [2] sciant etiam nihil eos posse recipere etiam post examen, non tantum ab examinando, sed nec ab alijs, eius intuitu, & contemplatione, & hoc non solùm seruetur in examine quoad beneficia, sed etiam quoad ordines. [3]

1 Sess.24.cap.18.

2 S. Carol. hoc tit. cap.9.

3 Cong.Conc.die 20. Augusti 1593.

DECRETVM II.

EXaminatores, ad minus tres [1] sint, cum de beneficio curato quauis ratione conferendo, vel in generali ordinum collatione, aut de Concionatore, vel Confessario approbando, examen instituitur; ea autem ratio in examine habeatur, vt is interroget, quem nos, vel Vicarius noster, nobis absentibus, iusserit eorum officium, vsque ad alterius Synodi celebrationem durabit, licèt vltrà annũ differatur, [2] debeant etiam iurare antequã recedant ab hac Synodo, forma à nobis præscripta.

1 Conc.Trid.sess.24. cap.18.

2 S. Carol. hoc tit. cap.vlt.

DECRETVM III.

SI de beneficio Ecclesiastico examen habendum sit, tunc priùs examinandus in manibus nostri Cancel-

larij iurare debeat, quod non ea intentione examini se subijcit, quod si beneficium, de quo agitur, consequatur illud, [1] postea dimittat.

[1] Nauar. conf. 16. de Cler. non resid. & seruatur in Dataria.

DECRETVM IV.

Silentium, dum examen habetur, omnes obseruent colloquia, vel consabulationes, aut mutuæ quæstiones, dubiorumq. explicationes inter eos euitentur, sed responsionibus attendatur, hilariq. vultu animum respondenti faciant, approbationem alicui, ne aperiant, quæ verò dicta, vel collata sunt, nec minùs vota nemo sub pœna suspensionis foràs recenseat.

DECRETVM V.

CVm examen pro concursu celebratur, expedire videtur, vt singulis eædem quæstiones, & interrogationes proponantur; & præcipuè, quæ ad curam animarum, vel Ecclesiæ regimen spectant, quo meliùs quid sit inter ipsos discriminis cognosci queat, vel omnes simul interrogentur, vt querelarum cuique occasio penitus tollatur.

DECRETVM VI.

SCribatur per Secretarium Congregationis examinum in libro ad id deputato, qui examinatus est coram nobis, vel Vicario nostro, & examinatoribus, si approbatus fuerit, vel reprobatus ad beneficium, & decretum subscribatur à nobis, vel nostro Vicario generali, & ab examinatoribus cum expressione modi vacationis beneficij, ac die affixionis ædicti concursus, si illud beneficium requirat, & nominibus concurrentium reprobatorum.

TITV-

TITVLVS VIII.

De officio testium Synodalium.

DECRETVM VNICVM.

ERANTIQVA, & laudabilis Constitutio est Eutychiani Papæ,[1] vt singulis Diœcesanis Synodis aliqui maturiores, honestiores, & veraciores viri constituantur, qui diligenter inquirant, & animaduertant quid in Ciuitate, ac Diœcesi correctione, & emendatione dignum sit, quod & nos exequentes elegimus aliquos Sacerdotes spiritualis vitæ, & studiosos, quorum nomina in Sacristia huius Ecclesiæ erunt affixa, qui etiam iurabunt[2] forma à nobis ædita, ij autem diligentes erunt, vt quæ audierint, vel viderint, vt suprà nobis, vel Vicario nostro, nobis absentibus referant.

1 c. Episcopus in Synodo 35.q.6. Host. c. sicut, de accus. S. Car. par. 3. fol. 166. in parua æditione.

2 d. c. Episcopus. Abb. & alij d.c. sicut. Henr. de syn. epis. p. 3. nu. 63.

TITVLVS IX.

De Seminario Clericorum.

DECRETVM PRIMVM.

ON recipiantur in hoc Collegio, nisi pauperes, maiores 12. annis ex legitimo matrimonio nati, ac qui benè concordantias nouerint, & quorum indoles, & voluntas, vt Concilio Tridentino cauetur, spem afferat, eos Ecclesiasticis ministerijs perpetuò inseruituros, nec admittantur, qui decimumseptimum annum excedunt, ditiores non excluduntur, dummodò suo sumptu alātur.

Conc. Trid. sess. 23. cap. 18.

DECRETVM II.

ISti tonsura, & habitu Clericali semper vtantur, singulis diebus in nostra Cathedrali Missæ sacrificio intersint, eidemq. Ecclesiæ diebus festiuis inseruiant, singulis autem mensibus Sacerdoti ad hoc deputato

confiteantur,& iuxtà Confessoris iudicium sumant corpus Christi Saluatoris Nostri,[1] constitutionesq. à nobis de proximo promulgandas obseruent, quæ in singulos menses legi ipsis debeant, quo sæpius repetitæ, illorumq. mentibus impressè seruentur, diligentius, administratores quolibet anno rationem administrationis reddant.[2]

1 Conc.Trid.loc.cit. S Carol.tit.de ætat.& qual.Cler.cap.6.

2 Conc.Trid. sess.22. cap.9.

TITVLVS X.

De Hospitalibus, & Confraternitatibus.

DECRETVM PRIMVM.

RAECIPIMVS, vt ad administrationem Hospitalium, & Confraternitatum pij tantùm, ac prudentes viri admittantur, quorum probitas, fides, & Charitas plurimorum testimonio sint comprobata,& eorundem locorum debitores [1] non existant, & qui dati, & accepti rationes ritè conficere, & nobis [2] legitimè reddere valeant, & ideo mandamus, quod infra mensem proximum conficiant librum Introitus & [3] exitus, habeant etiam inuentarium omnium bonorum mobilium, & stabilium, iurium, & actionum, illiusq. exemplum [4] publici Notarij manu subscriptum in Archiuium Curiæ nostræ deferre teneantur, sub pœnis arbitrio nostro. Eorum officium per annum tantùm duret, quæ verò suprà de bonorum Ecclesiæ alienatione statuimus,eadem circà sodalitatum,Hospitalium,ac piorum locorum bona obseruari mandamus, ac etiam expressè prohibemus, ne bona, & pecuniæ Confraternitatum, vel Hospitalium aliquo titulo tradantur officialibus [5] earum, dum sunt in officio, vt tollantur fraudes, sub pœnis nostro arbitrio.

1 S.Carol. tit.de Rel. dom.cap.2.
2 Conc.Trid. sess.22. cap.9. de reform.latè S. Carol. in decretis visitationis Apostolicę,in fi.in tit.quę pertinent ad pia loca. p. 2.fol.175.late Nauar. in Man.cap.25. n.67. & quod conueniantur coram Episcopo,probat Sfortia Oddus de rest.in integr.p.1.q.3 art.6.Menoch.rem 15 de recup.poss.nu.36. & 37. Garzia de benef. par.5. cap.1. nu. 600.cum sequentib.
3 §.œconomos. Auth. de sanc.Epis.Soc.cōs. 48.vol.1
4 S.Carol. d.tit. cap. 23.
5 l.2.ff.de admin.rer. ad Ciuit.pertinen. Cōstitut. in Vrbe de bon. regim.pragm.5.nu.5. de admin. vniuersitatum.

DECRETVM II.

IN numero Confratrum non admittantur, nisi qui Sacramenta frequentare solent, & in Hospitali non

recipiantur, qui non habent fidem communionis illius anni, ac omnes Confratres munus suum exequantur, tàm in associatione defunctorum, quàm in alijs pietatis operibus, iuxta cuiusque Confraternitatis instituta.[1]

DECRETVM III.

NOuas Confraternitates erigi sine nostro consensu, & formula erigendi, à nobis gratis concedenda deinceps prohibemus;[1] erectæ verò infrà duos menses post præsentium publicationem nobis earum Capitula præsentare debeant, vt si quæ sacris Canonibus fuerint contraria resecari curemus.

DECRETVM IV.

VT etiam omnis intemperantiæ occasio à pijs locis remoueatur, prohibemus omnibus Confratribus cuiuscumque Sodalitatis, sub pœna excommunicationis, ne Conuiuia,[1] & commessationes agant;[2] sed si fortè ob eam rem in alias ædes conuenire voluerint, sub eadem pœna præcipimus, ne ex Confraternitatum, seu Hospitalium bonis quicquam in eum sumptum erogare, præsumant, ac ibidem mulieres non admittantur, saltus, aut soni, & cantus in conuiuijs, & extrà omninò prohibemus sub eadem pœna,[3] Ne autem aliquis ignorantia excusetur; Mandamus omnibus Curatis, vt quolibet anno per quindecim dies ante festiuitates, in quibus prædicta fieri solebant, inter Missarum solemnia decretum istud, vulgari sermone, alta, & intelligibili voce Populo publicent, & declarent.

DECRETVM V.

ADministratores omnes prædicti, iuxta Tridentini Concilij[1] decreta, rationem nobis, aut Vicario nostro generali, vel à nobis deputato singulis annis reddant, quod si moniti non paruerint, per carceratienem,[2] & per censuras Ecclesiasticas compellentur, & omninò inter eos debeat esse saltim vnus Clericus.[3]

1 Clem. VIII. fel. rec. in constit. incip. Quæcúque, 24. Dec. 1604.

1 S. Carol. d. tit. cap. 6.
2 Cóc. Laodic. can. 28
3 Conc. Trid. sess. 22. tit de rel q. Sanct. ver. quasi fest. dies. Henr. de syn. Episc. ar. 1. con clus. 13.

1 Conc. Trid. sess. 22. cap. 9 S. Carol. d. tit. cap. 21. Io. Paul. Montan. in pragm. 2. de admin. & bono Reg. vniu. §. 12 n. 7. & seq.
2 Conc. Tr. d. sess. 25. cap. 3. de refor. ibi personarumq. districtionē. Domin. & Francus in c. cū Episcopus, de off. ord. in 6. Feli. c. cū sit, n. 20. de foro cōp. vide Aufrer. in Clem. 1. in prin. ver. ex præmissis, de off. ord. Couar. pract. q. cap. 10. Fran. Marcus q. delphin. 449. par. 1. Mar. Soc. d c. cum sit generale, in fi. Diaz in praxi, cap. 153. nu. 6. & ibi latissime Lopez in addit. Farin. q. 8. prax. Archiep. Neap. cap. 13. in fi. laiis. defendit hanc veram opin. Pet. Foll. Doct. huius Regni in sua praxi crim. Canonica, ver. aut inquisitione formata, nu. 52. Anast. Germ. Archiep. Tarentasien. de sacr. immu. lib. 3. nu. 77. vide infra in 6. ædicto, nu 10
3 Ioan. Pau. d. pragm. 2. nu 207.

DECRE-

DECRETVM VI.

S. Carol.d.tit.cap.45.

MAndamus Confratribus, ne deferant arma ad Ecclesiam, vel Oratorium Confraternitatis nisi illi, qui solent, ea deferre, sed cum Confratriæ amictu induti sunt, ne deferant.

TITVLVS XI.

De quæstoribus Eleemosinarum. [1]

1 Conc. Trid. sess.21. cap.9.& sess.5.cap.2. in fine. Nau. tom. 3. de indultis not.31. n. 46. & tom.4.de horis Canonicis, c.22. nu. 79.& miscel.66.n.4.

DECRETVM PRIMVM.

CVRATIS omnibus præcipimus, nè in futurum, sub pœna arbitrij aliquem admittant pro eleemosinis quærendis sine nostra licentia in scriptis [1] excipimus eos, qui per vnum tantùm diem panem, & alia ad victum diurnum necessaria quærunt.

1 Prohibetur de iure com. c. cum ex eo de pœnit. & remiss. clem. abusionibus eod. tit. & ideo Episcopus adiuuando ius commune potest, imponere pœnam ex com. vel aliam Henr. de Syn. Episc. art.1 con clus.13.n.229.

DECRETVM II.

ET quia sæpissimè isti quæstuarij flagitiosè viuunt, benedicunt, seu obsignant animalia, imprecationes, & præstigia faciunt, Indulgentias, & alias spirituales gratias promulgant, Concionem per se, vel per alium habere præsumunt, [1] Reliquias Sãctorum, ac Imagines, seu grana benedicta, acus, aliaq. huiusmodi munuscula deferunt, quibus simplicium fidelium animos ad eleemosinas sibi tribuendas alliciunt, mandamus omnibus Curatis, vt statim atquè de prædictis, vel eorum aliquo notitiam habuerint, nos certiores faciant sub pœna arbitrij.

1 Conc.Trid.sess.25. cap.2. in fine, & sess. 21.cap.9. c. cum ex eo de pœnit. c. tuarum de priuil. Prax. Archiepisc. Neap.cap.59.n.12.

TITV-

TITVLVS XII.

De Monialibus.

DECRETVM PRIMVM.

VICVMQVE Clericus, siue Sæcularis, vel Regularis cuiuscumque ordinis, aut laicus cuiuscumq. status, dignitatis, gradus, conditionis, ipsarum monialium septa interdiù, vel noctu introire ausus fuerit, is, eo ipso excommunicatus sit, à qua non nisi per Summum Pontificem potest absolui, [1] & si Clericus sit, suspensus executione suorum ordinum remaneat, quod si etiam beneficiatus sit, ipso facto priuatus, & præsentis decreti authoritate fructus suos non faciat, quo decreto excipimus eos, quibus ob necessariam monasterio eorum operam, & industriam nos ingrediendi licentiam singulis annis renouandam, scripto concedemus.

1 c. periculoso de stat. Regul. in 6. Concil. Trid. sess. 25. de Regul. cap. 5. Pius V. in Const. circa Pastoralis officij, 19. Iunij 1566 in Bull. fol. 930. Greg 13. in Const. de Sac. Deo Virginibus, 21. Ianuarij 1573.

DECRETVM II.

QVicumque Clericus etiam Regularis, aut laicus cuiuscumque gradus, status, & conditionis ad Monialium Monasterium accesserit, & cum earum aliqua vel ad Cratam, seu Rotam, [1] vel in Ecclesia non impetrata à nobis, vel à deputato nostro colloquendi facultate, quæ gratis concedi debet, sermonem habuerit, aut litteras scripserit, quæ Abbatissæ primo assignari debeant, pœnam excommunicationis incurret, [2] exceptis tamen illis, qui victum, vel alia necessaria pro Monialibus, & alijs existentibus in dictis Monasterijs deferunt, qui ad Rotam tantùm impunè poterunt cum eis loqui, & si litteras deferant illas, vt supra Abbatissæ consignent; Similitèr excipimus Patrem, Matrem, Fratres, & Sorores; abstineant tamen in diebus festiuis, ne Moniales abstrahantur à diuinis quibus tunc magis vacare debent. Aduertant tamen Religiosi, quod ex de-

1 Rotæ in anteriori parte Monasterij vnicus firmiter impactus sit ne pro libito verti extrinsecus possit. S. Carolus de Monial. cap. 44.

2 c. Monast. vbi Abb. de vita, & hon. Cler.

3 D: mand. Sixti V. nonis Maij 1599.

ex decreto S.C. Regularium [3] non possunt, loqui cum Monialibus etiam cum proprijs Sororibus absque expressa licentia dictæ Congregationis sub pęna priuationis officiorum, ac vocis actiuæ,& passiuæ, ipso facto incurrenda, & alijs arbitrio eiusdem Congregationis.

DECRETVM III.

NVllus Sacerdos audeat celebrare in Ecclesijs Monialium sine nostra licentia in scriptis,aut à nobis deputati sub pœna suspensionis à diuinis ipso facto, & alijs, nostro arbitrio; Excipimus ab hac prohibitione Confessorem ordinarium earundem Monialium, quod si Religiosus ibidem cum nostra licentia celebret, sciat, se non posse cum Monialibus vllo quæsito colore loqui, vt in dicto decreto.

DECRETVM IV.

QVandò Concio de nostra licentia in scriptis in Ecclesia Monialium habetur, tunc claudantur Ianuæ Ecclesię,nullusq.in ea remaneat pręter duos saltim Procuratores Monasterij, qui Concionatorem adducant, & reducant, sciatq. Concionator, si Regularis est, eidem non licere loqui cũ Monialibus ex decreto S.C. [1]

1 Nonis Maij 1590. vt sup.d.a.

DECRETVM V.

1 Conc.Trid. sess.25. cap.10.de Reg.Clem. ne in agro §. sacro de stat. Monach.

COnfessarius semel saltim in singulos menses audiat peccata Monialium eisq. [1] Sacrosanctam Eucharistiam administret, quod si aliqua monialis hoc non obseruet, statim nobis referat, Monasterij verò septa ingredi non posit, excepta causa, administrandi sacramenta ægrotis monialibus, cum graui,& periculoso morbo laborant, habita tamen relatione medici, nisi mora periculum possit afferre, & tunc eundem Confessarium duæ, aut tres Moniales, quæ ætate cæteris præstent, comitentur, eædemq. Moniales omnes prosequantur quicumque septa Monasterij de licentia, vt suprà introierint

rint etiam nos ipſos in viſitatione, facta prius ſemper ſignificatione ſono Campanæ minoris Monialibus ſe recipiendi, quam conſuetudinem niſi Abbatiſſa ſeruauerit, officio priuabitur noſtro arbitrio.

DECRETVM VI.

NVllus audeat propè Monaſteria pila ludere, vel de die, aut de nocte cantare ſub pœna excommunicationis, feneſtræ etiã exiſtentes ex aſpectu Monaſterij infra menſem claudantur, & amplius non fiant.[1]

1 adeſt. pragm.3. ſub tit. de Monial. in qua eſt poſita pœna ducatorum mille, Ven. de Franc. dec.223.

DECRETVM VII.

QVod Romani Pontifices,[1] ac Sacroſancta Tridentina Synodus[2] conſtituit de Monialibus, & eorum numero, executione demandantes. Statuimus, vt in Monaſterio Sanctæ Claræ Ciuitatis Soræ, Ord. S. Bernardi non recipiantur vltrà quadraginta Moniales cum dote ducatorum ducentorum, nec non & ducatorum quinquaginta pro aconcio, quæ verò cum licentia Sacræ Congregationis ſuprà numerum recipientur, ſoluant pro dote ducatos 400. in pecunia numerata, & non minus[3] & ducatos quinquaginta pro aconcio; puellæ vero educationis gratia recipiendæ non ſint ſupra viginti, Conuerſæ verò quinquè tantum ſint, quę pro dote quinquaginta ducatos ſoluant, & alios quindecim pro aconcio. In Monaſterio S. Andreę Tertę Arpini noſtræ Diœceſis Ordinis S. Benedicti, Moniales tantum viginti quinque recipiantur, puellæ educationis gratia decem, Conuerſæ verò duæ, vel ad ſummùm tres, omnes cum dote, vt dictum eſt in Monaſterio Sorano, licet durante fabrica plùs recipiatur, & pecunia pro dote debeat eſſe præſens, & ob id depoſitum debet eſſe reale, & non per Confeſsionem, in pecunia numerata penès Depoſitarium noſtrum pœnarum, vel alium idoneum Presbyterum, & non laicum vllo modo,[4] vel ponantur pecuniæ in capſa in Monaſterio cuſtodienda arbitrio

1 Pius V. d. Conſt. circa Paſtoralis Greg. XIII. d. conſt. de ſacr. vt in primo decreto huius tit.

2 d. ſeſſ. 25. cap. 3. in ſin. de Regul.

3 Decretũ S.C. 6. Septembris 1604. refert Summ. Bull. ver. Monaſteria Monialium fol. 360.

4 Ordinationes S.C. n. 43. in d. Su. Bull. fol. 351. experti ſumus difficilem reddi exactionem contra laicos, Clerici vero huius Diœceſis fere omnes ſunt pauperes, & ideo non paſsim recipiendi.

bitrio Episcopi adhoc, vt finito anno probationis possit statim dos dari Monasterio, & ob id non recipiantur Census, vel stabilia, quia experientia compertum est in damnum Monasterij cedere, nec habitum Religionis recipiat, nisi duodecimum annum excesserit, [5] professio verò fiat post decimum sextum annum, [6] & habitu suscepto post annum. [7] Prohibemus autem ne vllo modo Moniales recipiantur sub vmbella, cum eius vsus tantùm concedatur pro Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento, & pro Reuerendissimo Episcopo sub pœna excommunicationis.

5 Concil. Trid. d. sess. 25. cap. 17.
6 Conc. d. sess. 25 cap. 15.
7 Conc. loco cit.

DECRETVM VIII.

PVellæ in dictis Monasterijs educationis causa non recipiantur, nisi præstita idonea cautione in actis nostri Cancellarij per aliquem idoneum Clericum, vel laicum, cum expressa renuntiatione cum iuramento fori laicalis [1] & cum Camerali obligatione, cum clausula, quod in subsidium possit excommunicari, de soluendo alimenta quolibet semestri anticipatè, & de recipiendo easdem puellas ad omne nostrum mandatum, quæ verò elapso mense non soluerint, dimittantur à Monasterio, & de hoc quàm primùm certiores nos faciant.

1 Laici possunt se submittere foro Ecclesiastico, sine licentia Baronum, Fel. c. significasti, in prin. de foro comp. Bar. & alij l. hoc Edict. § post operis ff. de oper. noui nun. vide Mar. Soc. c. ex transmissa in 5. princ. ar. de foro cõp. Campania doctor Regni in extr. Clem. 7. de Vita, & hon. Cler. ver. priuilegio nu. 29. Maran. in 12. d. lud. nu. 25. Capic. viden. dec. 9. Gram. dec. 30. Bern. Muscat. in Prax. Ciu. Neap. par. 2. glo. ver. competens, n. 47. Prax. Archiep. cap. 13 & probatur d. c. significasti, & ita passim seruatur in hac Curia Episcopali.

DECRETVM IX.

NVllus contractus celebretur de bonis Monasterij, siue locationis, siue censualis, vel alius cuiusuis generis, nec detur dilatio debitoribus Monasterij sinè nostra licentia in scriptis [1] sub pœna quoad Abbatissam suspensionis ab officio per tres menses, & quoad Procuratores arbitraria pro qualibet vice, inuentariũq. omnium bonorum Monasterij ad nostrum Archiuium Episcopale à Procuratoribus deferatur. [2]

1 S. Carolus hoc tit. cap. 11 & cap 85.
2 S. Carol. cap. 88.

DECRETVM X.

NOn emantur stabilia, nec Census vltra summam ducatorum 100. sinè consensu omnium Deputato-

tatorum per vota secreta infra centum verò sufficiat consensus Reuerendissimi Episcopi, & Procuratorum Monasterij, qui debeant dare votum iuxta eorum conscientiam, nec respiciant carnem, vel sanguinem sub pœna æternæ damnationis.

DECRETVM XI.

AD Confessarium extraordinarium, qui à nobis ex Sacri Concilij Tridentini decreto [1] bis, aut tèr in anno deputabitur omnes moniales, nulla excepta, accedere debent, cui tamen liberum est, sua peccata confiteri, vel non, vt decreto Sacræ Congregationis Regularium statutum est, [2] is autem non erit, qui Confessor ordinarius quandoq. fuit nisi alitèr nos Iudicabimus. [3]

1 d. sess. 25. cap. 8. in fine de Regul.

2 In ordin n. 35. in d. Sum. Bull. fol. 354.

3 S. Carol. cap. 38.

DECRETVM XII.

MOniales non recipiant in Monasterijs triticum, vel alienas fruges, [1] nequè vllius generis esculenta, ientacula, & similia coquant, aut conficiant, [2] aut illa vendant, donent, aut largiantur, nisi de nostra licentia, quæ dabitur tantùm pro infirmis.

1 S. Carol. cap. 86.

2 Ordin. S. C. n. 14. vt suprà. S. Carol. cap. 66.

DECRETVM XIII.

CVm in nostro Monasterio Sorano fuerit à nobis electus locus pro infirmaria communi iuxtà decreta sacræ Congregationis, [1] mandamus Confessario Monialium, ne extra illam cuiusuis audiat Confessionem sub pœna suspensionis ab illarum, & aliorum quorumuis Confessionibus audiendis, in quam, ipso facto incurrat; vt eodem decreto Cardinales rescripserunt, idem obseruabitur in Monasterio Arpini, cum ibi construetur locus pro infirmaria.

1 Ordin. S. C. n. 17. S. Carol. cap. 72.

DECRETVM XIV.

MOnialibus, & earum Ecclesijs cantum figuratum expresè prohibemus, sed tantùm firmus cantus

habeatur [1] & nihil aliud præter Missam in exteriori earum Ecclesia ab alijs canatur, cum Vesperarum, & aliarum Canonicarum horarum officia ab ipsis Monialibus cani possint. [2]

1 Ordin S.C. n. 14. S. Carol. cap. 27 & cap. 33. hoc tit. de Monialibus.

2 S.Carol. cap. 75.

DECRETVM XV.

NOtificamus omnibus excommunicationem latam à Sacro Concilio Tridentino [1] contrà cogentes Virgines, vel Viduas ingredi Monasteria, vel ad suscipiendum habitum cuiuscumquè Religionis, vel ad emittendam professionem, & similitèr contrà impedientes prædictas, quæ excommunicatio comprehendit etiam omnes, qui consilium, auxilium, vel fauorem dederint, quique scientes aliquam Virginem, vel Viduam non spontè ingredi Monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emittere, quoquo modo eidem actui, vel præsentiam, vel consensum, vel auctoritatem interposuerint, prout eodem Sacro Concilio [2] expresse determinatum est, sciant etiam, quod licentiæ ingrediendi Monasteria debent, esse in scriptis, aliàs non suffragantur, nisi quando cum nobis ingrediuntur. [3]

1 Sess. 25. cap. 18. de Regular.

2 Cap. cit.

3 Constitut. Pij V. & Greg. XIII. vt in 1. decret. S. Carol. hoc tit. cap. 119.

DECRETVM XVI.

SI in Monasterio plures sint germanæ sorores, si vna earum Monasterio præficitur, reliquæ officio aliquo fungi non possint; [1] puellæ, quæ 25. Annum excedunt in Monasterio non retineantur, sed vel Moniales fiant, si hoc desiderant, vel parentibus tradantur [2] nec aliquo modo tempus prorogari possit.

1 S.Carol. cap. 3. ver. in quibus.

2 Adest decretũ S.C. & ob id, qui fide iubent pro alimẽtis debent etiam in specie se obligare de recipiendo puellam in su pradicto casu.

DECRETVM XVII.

MOnasterij anterior ianua perpetuò duabus clauibus clausa seruetur, [1] quarum alteram ex interiori parte Abbatissa; alteram verò ex parte exteriori custos, quem nos deputabimus, seruet, & custodiat, qui aduertat, vt nisi orto sole Abbatissæ eam non tradat, &

1 S.Carol. cap. 8. hoc tit.

in Sa-

in Salutatione Angelica post occasum Solis eam recipiat, nisi causa vrgentis necessitatis existat, super quo eius conscientiam oneramus; cum autem ianuæ, aliqua necessaria causa aperiuntur, Moniales non audeant, eò accedere, vt externum quemquam aspiciant, & cum nullo omninò, aut mare, aut fœmina colloquantur; Quæ id causa fuerit, includatur in Cellam vbi tamdiù sit, quamdiù nobis vel Vicario nostro nobis absentibus videbitur, qua pœna etiam plectatur ea, quæ ianuæ præposita est, si aut id permiserit, aut eiusmodi petulantiam statim Abbatissæ non significauerit, alia quæ Moniales ipsæ intèr se seruare debent, iàm eis vulgari sermone aperuimus.

TITVLVS XIV.

De Vsuris.

DECRETVM PRIMVM.

EA est quorundam cupiditas, vt prauos, eosq. diuersos modos quærere non desistāt, quibus postposito Dei timore lucrum consequantur, vt accidere solet ijs, qui soccidas, vt vocant animalium alijs tradunt; in quibus contractus, pactiones, & conuentiones ineunt cum recipientibus, vt eis durantibus in singulos annos, aut menses certam quantitatem, aut summam dictis tradentibus soluant, quos contractus, & conuentiones fæl.record.Sixtus V.per suam constitutionem incipientem, Detestabilis, [1] vsurarios, ac illicitos declarauit, & quia cum magna animi nostri displicentia audiuimus, quod nonnulli in hac Ciuitate, & Diœcesi tradunt soccidas ouium cum pacto, & conuentione, quod recipientes sibi respondeant in singulos annos certam quantitatem fœtuum, lanæ, & casei, necnon aliorum animalium, similiter certum quid respondere habent; Ideo pro debito nostri Pastoralis officij prædictam constitu-

1 Sub dat. 12. Kalen. Nouembris anno 2. Rota coram Pellegrino Rom. vsurariæ grauitatis, 4. Iulij 1597. est inter decis. Farin. dec. 118. ponitur d. Cōst. Sixti V. in Sum. Bull. ver. contractus ad caput saldum, &c.

ftitutionem ad omnium memoriam, ac notitiam reducimus; Monentes omnes, & fingulos, vt eam inuiolabiliter obferuent, fub pœnis, & cenfuris in ea appofitis.

DECRETVM II.

VT autem dicti contractus foccidæ validi fint, fimul tria interueniant, Curati diligenter aduertant. [1] Primo quod animalia tradantur focio abfque eo quod partem pretij foluat, vt vnus animalia ponat, alter verò focius induftriam, & laborem, & lucrum etiam diuidatur inter eos arbitrio boni viri, [2] itaut femper habeatur ratio laborum, induftriæ, & expenfarum fimul etiam & animalium. Secundo requiritur, quod animalia pereant ipfi Domino. Tertio quod lucrum reddatur, feu diuidatur, quando verè percipitur lucrum, & ideo fi abfque fociorum culpa non habeatur, eo anno lucrum ex animalibus datis in foccidam, tunc non reddant aliquod lucrum Domino.

DECRETVM III.

COntractus etiam cenfuales frequentes funt; vnde pro animarum falute mandamus, vt in illis, quæ fequuntur, interueniant. [1] Primo, quod fundus fuper quo imponitur cenfus, verè reddat, vel fui natura poffit reddere fructus ipfius cenfus, & fic fit res fui natura [2] fructifera illius annui cenfus. Secundo quod ille fundus verè, & pacificè poffideatur a venditore cenfus, & fic ab illo, qui recipere intendit pecunias. Tertio quod fi fundus cenfus pereat, vel ex eo fructus non percipiantur, abfque culpa venditoris, emptor non recipiat fructus.

1 Card. Tolet. lib. 5. cap. 41. Farin. conf. 54. per tot. Nau. in Man. cap. 17 n. 260. Rofella ver. vfura, 3 § 13.

2 Infpiciendum eft, vt fit licitus contractus, quod Rufticus non grauetur, ita Silu. Prierius Rofa aurea in tractat. de quæft. impertinen. caf. 45. & 46. quem omnino videas qui concludit, quod fi locator non fubit periculum fortuitũ, vel deteriorationis, vel neutrum, femper contractus eft illicitus. Rot. dec. alleg. corã Pellegrino, & coram Orano in Foroliuien. cenfus 13. Nouembr. 1589. & in alia Cremonen. prætenfarum vfurarum, vlt. April. 1593.

1 Vide Extrau. 1. & 2. de empt. & vend. Card. Tolet. d. lib. 5. cap. 45.

2 Vide Conftit. Pij V. incip. cum onus, 14. Kal Feb. 1568. & late Nau. in com. de Vfur. n. 84. imprimitur in fi. Man. in vlt. imprefs. de anno 1602.

TITV-

TITVLVS XV.

De Pœnis.

DECRETVM PRIMVM.

OENAE, & mulctæ omnes cuiusuis generis sint, siuè Clericorum, siuè aliorum quorumcumque piorum locorum, operumvè vsui verè attribuantur, [1] nulla prorsus parte reseruata, aut alij vsui attributa, nisi ea modica, quæ Aduocato Fiscali attribuenda sit pro modo laborum, [2] mulctas verò, quæ pro delictis mixti fori [3] laicis à Iudicibus Ecclesiasticis irrogabuntur, ita diuidi volumus, vt tertia pars pijs locis, alia ad Fiscum Principum sæcularium [4] pertineat; reliqua accusatori detur, & vt de his omnibus certa semper ratio haberi possit; Statuimus, vt omnes pœnæ, vt suprà in certum Codicem distinctè referantur, qui in nostro Episcopali Archiuio diligenter custodiatur, [5] eligaturq. à duobus antiquioribus de Capitulo, Depositarius idoneus, qui Clericus existat, qui etiam Dati, & Accepti librum conficiat, [6] nec aliquid soluat, nisi de ordine nostro in scriptis, alias de suo soluisse, iudicari debeat, & quolibet anno rationem nobis reddere teneatur.

1 Conc. Trid. sess. 25. cap. 3. c. 2. de pœnis. Conc. Tolet. de Anno 1565. act. 2. cap. 14. Host. de off. ordin. §. quid pertinet. Lopez ad Diaz cap. 145. Sū. Bull. ver. pœnæ pecuniariæ. Farin. q. 19. n. 51. qui loquitur etiam contra laicos.

2 S. Carol. hoc tit. cap. 1.

3 In criminibus mixti fori est locus præuentioni inter Iudicē Ecclesiasticum, & secularem. Abb. & alij in c. cum sit generale, de foro comp. Guidop. dec. 562. Bossius tit. de foro comp. n. 160. qui loquitur extra terras Ecclesiæ. Affl. dec. 219 incip. in foro Archiepiscopi, & ibi Vrsill. n. 2. & dec. 230 Vin. de Franchis dec. 147. n. 5. Prax. Archiepisc. Neap. cap. 11. late Foller. Doct Regni in praxi criminali canonica, vers. aut inquisitione formata a nu. 52, vsque ad 65.

4 S. Carol. hoc tit. cap. 3.

5 S. Carol. hoc tit. cap. 2.

6 Conc. Tolet. de anno 1565. vt suprà.

DECRETVM II.

QVoniam experientia compertum est, tàm Clericos, quàm laicos nostræ iurisdictioni subditos subterfugijs, & cauillationibus legum disciplinam euitare, ac clypeo appellationum suffultos inhibitiones obtinere, nec appellationem ampliùs prosequi curant; quo fit vt condemnatio multotiès obliuioni tradatur, & sic delictum impunitatem & exindè ditionis nostræ tranquillitas perturbationem non modicam consequatur. Quare constitutioni, seu motu proprio fæl. rec. Pij Papæ V. [1] inhærentes, quam in nostra Diœcesi quoad nostros

1 Incip. licet iuri, in eius Bull. n. 134.

nostros subditos seruari mandamus, tempus ad appellationem prosequendam, & finiendam restringentes. Decernimus, vt lata in causis criminalibus sententia continente pœnam pecuniariam locis pijs applicandam, appellantes ab ea (in casibus, quibus de iure permissa est appellatio) teneantur infrà sex menses à die interpositæ appellationis computandos, ità coram Iudice appellationis causam suam prosequi, vt etiam expeditionem reportent; quibus elapsis, & expeditione coram Iudice, à quo non reproducta, possit Iudex, à quo etiam si acta fuerint transportata, sententiam præfatam debitæ executioni demandare, iuxta formam, & tenorem dicti motus proprij, seu Constitutionis Pij V. quam in nostra Diœcesi, & extra quoad nostros subditos, & in causis ad nostram Episcopalem Curiam spectantibus, & ad Romanam Curiam quomodolibet deuoluendas seruari volumus, & mandamus.

TITVLVS XVI.

De sententia excommunicationis.

DECRETVM PRIMVM.

VT diligentiùs fideles caueant, ne excommunicationis vinculo innodentur, Parrochi munus sit, eos sæpius docere, [1] quàm grauis ea pœna sit, vt maior in Ecclesia non reperiatur. [2] Vnde S. August. [3] dicebat, grauius esse hoc spirituali gladio feriri, quàm illo materiali, vel quàm si à feris deuoraretur, aut flammis vreretur, qui enim excommunicatur, Sathanæ traditur, [4] & Dæmones non vexant eos corporaliter, vt anteà eueniebat, [5] ne homines timeant multùm excommunicationem, vt refert Card. de Turrecrem. [6] tamen verum est, excommunicatum possideri à Diabolo. [7] Vnde Ecclesia pro illo non orat, nec viuo, nec mortuo, [8] & ideò omni timore, & tremore caueant fideles ab illis criminibus,

1 S. Carol. hoc tit. cap. 2.
2 c. concipiantur, 24. q. 3.
3 c. nihil, 11. q. 3. & ibi Card. de Turrecr. Man. Past. cap. 34.
4 c. omnis Christianus, 11. q. 3.
5 Corint. 1. c. 5. Alph. Aluar. in Specul. Iur. c. 39. vbi dicit, quod sicut in primitiua Ecclesia Apostoli habebant, prout hodie habent Sacerdotes, & Exorcistæ potestatem à Domino eijciendi Dæmones à corporibus obsessis, ita habent potestatem tradendi eos Dæmonibus affligendos, pro enormibus peccatis, & sic in primitiua Ecclesia corporaliter etiam affligebantur excommunicati.
6 c. audi, 11. q. 3.
7 glos. fin. d. c. audi.
8 c. quicumque, 11. q. 3.

bus, propter quæ pœna excommunicationis infligitur, vt sunt hæreses,[9] simonia, [10] sacrilegia,[11] violatio clausuræ Monialium, [12] percussiones Clericorum, [13] violatio libertatis Ecclesiasticæ, [14] exactio Gabellæ à Clericis,[15] non soluere decimas,[16] vsurpatio bonorum Ecclesiæ, [17] & similia; addant etiam Curati, quàm graue, & periculosum sit in excommunicatione perseuerare; is enim, elapso anno de hæresi suspectus redditur, [18] & ob id si contigerit, excommunicatum ex sua Parrochia, & Terra ad aliam accedere, ipse statim illi Parrocho significare curabit, eum esse excommunicatum ex tali causa, ne vnius contagio oues corrumpantur, [19] & vt excommunicatus, dum ab omnibus se vitari viderit, ad reconciliationis gratiam obtinendam faciliùs inducatur.

9 Excom. Bullæ Cœnæ, n. 1.
10 Extrau. Mart. V. incip. Sacro. Silu. ver. simonia, nu. 19.
11 Silu. ver. sacrileg. in fine.
12 Greg XIII. d. cõst. de sacris Deo Virg. 21. Ian. 1573.
13 c. si quis, 17. q. 4.
14 Greg. XIV. const. cũ alias nonnulli, 28. Maij 1595.
15 Excom. Bull Cœn. nu. 18. c. Clericis, de immun. Eccl. in 6. Nauar. conf. 5. de immunit. Eccl.
16 Sup. tit de decim.
17 Extr. Ambitiosè, de reb. Eccl. non alie. Concil. Trid. sess. 22. cap. 11.
18 Conc. Trid. sess. 25 cap. 3. in fin. de refor. Nau. in Man. cap. 27. nu. 78. & conf. 3. n. 4. de reb. Eccl. non alie. direct. Inquis. q. 47. p. 2. & in Capitulo Regni 102. & 163. aliæ pœnæ imponuntur, quas vide.
19 c. curæ, 11. q. 3.

DECRETVM II.

Excommunicationes ad finem reuelationis, siuè monitoria debent iuxtà dispositionem sacrorum Canonum, [1] & Concilij [2] concedi pro re graui, & ideo disponimus, quod illa non concedemus, primò ad instantiam excommunicati, nec publici peccatoris, [3] nec super facto proprio, [4] nec infrà ducatos decem, ad fulminationem verò non deueniemus, nisi contineant summam ducatorum vigintiquinque, [5] & constito prius de interesse Oratoris. [6]

DECRETVM III.

Vt fraudibus occurramus. Statuimus, quod in dictis monitorijs ponantur, ac subintelligantur infrascripta primò clausula, dummodo petentis intersit in ducatis decem. Item quod habeant vim contra personas, quas omninò prorsus ignorat, [1] nec pendet lis super...

1 c. ad nostram, il 2. de iureiur. vbi est locus harum literarum monitorialium, c. sacro, il 2. de sen. excõ. c. Episcopi, 11. q. 3. cum seq.
2 Conc. Trid. sess. 25. cap. 3. de ref.
3 gl. & Abb. c. nouit, de iud. S. Carol. hoc tit. cap. 5.

4 Quia non præsumitur obliuio, nisi esset antiquum vltrà decem Annos. Bart. l. non fatetur. ff. de confess. 5 Praxis Archiep. Neap. cap. 1. nu. 3. 6 Pius V. in forma significauit.
1 Sic seruat Summ. Pont. in rescript. in forma significauit, ita Pius V. in Const. incip. Sanctissimus, in eius Bull. pu. 103. die 27. Iunij Anno 5.

nostros subditos seruari mandamus, tempus ad appellationem prosequendam, & finiendam restringentes. Decernimus, vt lata in causis criminalibus sententia continente pœnam pecuniariam locis pijs applicandam, appellantes ab ea (in casibus, quibus de iure permissa est appellatio), teneantur infrà sex menses à die interpositæ appellationis computandos, ità coram Iudice appellationis causam suam prosequi, vt etiam expeditionem reportent; quibus elapsis, & expeditione coram Iudice, à quo non reproducta, possit Iudex, à quo etiam si acta fuerint transportata, sententiam præfatam debitæ executioni demandare, iuxta formam, & tenorem dicti motus proprij, seu Constitutionis Pij V. quam in nostra Diœcesi, & extra quoad nostros subditos, & in causis ad nostram Episcopalem Curiam spectantibus, & ad Romanam Curiam quomodolibet deuoluendas seruari volumus, & mandamus.

TITVLVS XVI.

De sententia excommunicationis.

DECRETVM PRIMVM.

VT diligentiùs fideles caueant, ne excommunicationis vinculo innodentur, Parrochi munus sit, eos sæpius docere, [1] quàm grauis ea pœna sit, vt maior in Ecclesia non reperiatur. [2] Vnde S. August. [3] dicebat, grauius esse hoc spirituali gladio feriri, quàm illo materiali, vel quàm si à feris deuoraretur, aut flammis vreretur, qui enim excommunicatur, Sathanæ traditur, [4] & Dæmones non vexant eos corporaliter, vt anteà eueniebat, [5] ne homines timeant multùm excommunicationem, vt refert Card. de Turrecrem. [6] tamen verum est, excommunicatum possideri à Diabolo. [7] Vnde Ecclesia pro illo non orat, nec viuo, nec mortuo, [8] & ideò omni timore, & tremore caueant fideles ab illis criminibus,

1 S. Carol. hoc tit. cap. 1.
2 c. concipiantur, 24. q. 3.
3 c. nihil, 11. q. 3. & ibi Card. de Turrecr. Man. Past. cap. 34.
4 c. omnis Christianus, 11. q. 3.
5 Corint. 1. c. 5. Alph. Aluar. in Specul. Iur. c. 39. vbi dicit, quod sicut in primitiua Ecclesia Apostoli habebant, prout hodie habent Sacerdotes, & Exorcistæ potestatem a Domino eijciendi Dæmones à corporibus obsessis, ita habent potestatem tradendi eos; Dæmonibus affligendos, pro enormibus peccatis, & sic in primitiua Ecclesia corporaliter etiam affligebantur excommunicati.
6 c. audi, 11. q. 3.
7 glos. fin. d. c. audi.
8 c. quicumque, 11. q. 3.

bus, propter quæ pœna excommunicationis infligitur, vt sunt hæreses,[9] simonia, [10] sacrilegia,[11] violatio clausuræ Monialium, [12] percussiones Clericorum, [13] violatio libertatis Ecclesiasticæ, [14] exactio Gabellæ à Clericis,[15] non soluere decimas,[16] vsurpatio bonorum Ecclesiæ, [17] & similia; addant etiam Curati, quàm graue, & periculosum sit in excommunicatione perseuerare; is enim, elapso anno de hæresi suspectus redditur, [18] & ob id si contigerit, excommunicatum ex sua Parrochia, & Terra ad aliam accedere, ipse statim illi Parrocho significare curabit, eum esse excommunicatum ex tali causa, ne vnius contagio oues corrumpantur, [19] & vt excommunicatus, dum ab omnibus se vitari viderit, ad reconciliationis gratiam obtinendam faciliùs inducatur.

9 Excom. Bullæ Cœnæ, n. 1.
10 Extrau. Mart. V in cip. Sacro. Silu. ver. simonia, nu. 19.
11 Silu. ver. sacrileg. in fine.
12 Greg XIII. d. cōst. de sacris Deo Virg. 21. Ian. 1573.
13 c. si quis, 17. q. 4.
14 Greg. XIV. const. cū alias nonnulli, 28. Maij 1595.
15 Excom. Bull Cœn. nu. 18. c. Clericis, de immun. Eccl. in 6. Nauar. cons. 5. de immunit. Eccl.
16 Sup. tit de decim.
17 Extr. Ambitiosè, de reb. Eccl. non alie. Concil. Trid. sess. 22. cap. 11.
18 Conc. Trid. sess. 25 cap. 3. in fin. de refor. Nau. in Man. cap. 27. nu. 71. & cons. 3. n. 4. de reb. Eccl. non alie. direct. Inquis. q. 47. p. 2. & in Capitulo Regni 102. & 163. aliæ pœnæ imponuntur, quas vide.
19 c. curæ, 11. q. 3.

DECRETVM II.

Excommunicationes ad finem reuelationis, siuè monitoria debent iuxtà dispositionem sacrorum Canonum, [1] & Concilij [2] concedi pro re graui, & ideo disponimus, quod illa non concedemus, primò ad instantiam excommunicati, nec publici peccatoris, [3] nec super facto proprio, [4] nec infrà ducatos decem, ad fulminationem verò non deueniemus, nisi contineant summam ducatorum vigintiquinque, [5] & constito prius de interesse Oratoris. [6]

1 c. ad nostram, il 2. de iureiur. vbi est locus harum literarum monitorialium, c. sacro, il 2. de sen. excō. c. Episcopi, 11. q. 3. cum seq.
2 Conc. Trid. sess. 25. cap. 3. de ref.
3 gl. & Abb. c. nouit, de ind. S. Carol. hoc tit. cap. 5.

DECRETVM III.

Vt fraudibus occurramus. Statuimus, quod in dictis monitorijs ponantur, ac subintelligantur infrascripta primò clausula, dummodo petentis intersit in ducatis decem. Item quod habeant vim contra personas, quas omninò prorsus ignorat, [1] nec pendet lis super-

O

4 Quia non præsumitur obliuio, nisi esset antiquum vltrà decem Annos. Bart. l. non fatetur, ff. de confess. 5 Praxis Archiep. Neap. cap. 1. nu. 3. 6 Pius V. in forma significauit.
1 Sic seruat Summ. Pont. in rescript. in forma significauit, ita Pius V. in Const. inc. p. Sanctissimus, in eius Bull. pu. 103. die 27. Iunij Anno 5.

per prædictis,[3] nisi ex aliqua causa nobis aliter visum fuerit.

3 Prax. Archiep. Neapol. cap. 1. n. 4. & cap. 2. n. 1. ver. nec principalis.

DECRETVM IV.

IN monitorijs non dicatur, quicumque sciuerit, fuisse talia bona furto subtracta reuelet, vel quis talia bona iniustè detineat, sed tantùm cum modestia dicatur. Quicumque sciuerit, apud quem reperiuntur talia bona, vel qui ea acceperint, reuelet, vel detinentes restituant,[1] iuxtà formam positam in fine harum Constitutionum.[2]

1 Pius V. loc. cit. praxis d. c. 1. nu. 6.

2 Si vis scire, quis nō teneatur reuelare vide Petr. Foll. in prax. crim. Can. ver. testibusq. diligenter examinatis, n. 29. Pau. Piacef. in prax. episc. par. 2. c. 4. nu 84 tit. de poenis.

DECRETVM V.

CVratus non publicet huiusmodi litteras monitoriales à die Dominico Palmarum vsque ad octauam Paschatis inclusiue, & à Dominica vltima Aduentus, vsque ad Epiphaniam Domini inclusiuè,[1] sub pœna trium ducatorum.

1 Prax. Archiep. d. cap. 1. nu. 16. in fin.

DECRETVM VI.

REuelationes, si quas habuerit Parrochus, ad nos suo sigillo obsignatas per aliquem Clericum remittat, numquam autem illas concedat parti sub pœna carcerationis arbitrio nostro, aduertant autem facientes reuelationes, vt non deponant falsum, aliàs punientur arbitrio nostro, etiam pœna fustigationis, iuxta delicti qualitatem.

DECRETVM VII.

COpia reuelationum non concedatur à Cancellario nostro, quando continent infamiam, & semper cum clausula, quod non possit, nisi pro ciuili interesse, & ciuiliter tantùm agi, & aliter reuelatio ipsa, neque in iudicio, neque extra iudicium fidem faciat,[1] ac insuper Vicarius noster imponet pęnam excommunicationis latæ sententiæ parti, & Iudici, si dictis reuelationibus vtantur in criminalibus vltrà earum nullitatē, vt supra.

1 Sic seruat Cur. Ro. in forma significauit, ex constit. Pij V. cap. Tholos. q. 412. Angelica, ver. testes, §. 26. Petr. Foll. loc. cit. n. 34

DECRE-

DECRETVM VIII.

QVando impetratur à Summo Pontifice rescriptum in forma significauit, non potest ei aliquid addi, nec minui, sed est publicandum de verbo ad verbum, non alterando sensum, sermonem, nec verba dicti rescripti, sed pro idiotis potest publicari materna lingua, seu vulgari, vt à Sacra Cong. Cóc.[1] rescriptũ est.

1 Prax. loc. cit. nu. 12. prope finem.

DECRETVM IX.

CVratus, habito nostro decreto super fulminatione, seu aggrauatione excommunicationis die Dominico sequenti, vel alio die à nobis declarando inter Missarum solemnia, dum ibi Populus frequens est post Offertorium, & si ipse non celebret, superpelliceo, stolaq. indutus, notificabit Populo nostrum decretum, deinde aliqua dicet de grauitate huiusmodi Ecclesiasticæ censuræ; posteà verò seruabit formam in fine harum Constitutionum, à nobis præscriptam, aduertat autem Parrochus, vt pro tali fulminatione nihil prorsus etiam à sponte dante recipiat, nec promulget per loca publica, nec verba alia addat, quam à nobis inferiùs præscripta. Volumus tamen, quod exemplum nostri Decreti in Ecclesiæ foribus, & alijs locis publicis affigatur.

c. curæ, 11. q. 3.

DECRETVM X.

GRaue, atque immane facinus est, infantes per impudentiam eorum suffocari, qui eos ne annum quidem natos in cubili nulla cautione collocant, & ideo vt tali periculo occurratur; Disponimus, quod quæcumque mulier, siue alius [2] infantem anno ætatis non expleto, secum in lecto iacentem retinuerit, excommunicationis pœnam incurrat; [3] quod si mors secuta fuerit infantis, non absoluatur nisi publica, eaq. graui à nobis imposita pœnitentia, quæ cæteris exemplo sit, & ob id Parrochus sæpe populum moneat, ne huiusmodi infan-

1 c. consuluisti, 2 q. 4. c. de infantibus, de his qui fil. occid. Abb. & Zabar. c. quæsitum, de pœnit. S. Carol. tit. de pœnit. cap. 33. & hoc tit. cap. vlt.
2 S. Carol. hoc tit. cap. vlt.
3 S. Carol. vbi supra.

tes secum in lecto vnquàm teneat, [4] idem disponimus in illis, qui matrem, vel nutricem id facere coegerint. [5]

4 S.Carol. de poenit. cap.34.
5 S. Carol. hoc tit. cap.vlt.Io.Gerson de vita Prælat. cap. 1. col.3.

DECRETVM XI.

QVoniam ad Episcopum spectat executio piarum dispositionum, vt decreto Sacri Concilij Tridentini, [1] & alijs etiam Constitutionibus cautum est. [2] Ideò volumus, ac mandamus, quod Notarij rogati de testamentis, vel alijs vltimis voluntatibus, ac donationibus ad pias causas, siue pro malè acquisitis, vel furto sublatis, vel de Episcopo relictis teneantur infrà trium mensium spatium à die scientiæ mortis testatoris Episcopo significare dispositionem prædictam sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, [3] teneanturq. sub eadem pœna permittere, vt Episcopi nomine dispositiones prædictæ conquiri possint: [4] & hoc decretum Curati quolibet Anno in Dominica vltima Aduentus, & quinta Quadragesimæ inter Missarum solemnia debeant publicare. [5]

1 Sess.22.cap.8.
2 c.si hæredes, vbi Couar.n.4.c.Ioannes, c. tua nobis. c. nos quidem, de test. Fed. de Sen. cons.95.incip.super dubit.Bal.l.nulli, in fin. C. de Episc. & Cler. Henr.de syn.Episcopi,ar.1.concl.13 n.172 & 231.Io.Bertacch. tract. de Episc. par.6.tit.de auctor.& pot. Episc. circa vltimas voluntates.
3 S.Carol. de testam. cap.3.in 3.par.in titulo formulæ variæ.
4 S Carol loc.cit.
5 S.Carol.vbi supra.

DECRETVM XII.

AD excommunicationem ferendam ab homine deueniri non possit, nisi semel personaliter reus citetur, vel bis, domi dimissa copia, [1] & hoc modo processus validus sit, & iuridicus.

1 Const.Synod.Neapol n.57. Ritus eiusdem Curię,n.17. Afft. in cõstit.Reg. citationis litterę,col.1.Petr. Foll.in praxi crim. canonica, ver. repetti culpabiles n.20.

DECRETVM XIII.

ET vt isti vinculo excommunicationis publicè innodati, absolutionem quamprimùm quærant, mandamus, quod proprius Parrochus excommunicatos iam denunciatos frequenter eos moneat, & ab omnibus vitandos esse doceat, [1] & ob id eorum nomina in libro scripta habeat sub pœna arbitrij, cumq. tales absoluti fuerint, in libro absolutio notetur iuxtà notulam excommunicationis.

1 c. Cum, 11. q. 3. Conc.Prouin. & Syn. Diœces.Beneuen.fol. 179. Praxis Archiep. Neap.cap.8. nu.4. S. Carol. Synod. Diœc. Mediol.2.decreto 19. Abb. & alij in c.pasto ralis,§.verum,de ap. pell.

TITV-

TITVLVS XVII.

De Conuentu Sacerdotum, & Clericorum pro Casibus conscientiæ discutiendis.

DECRETVM PRIMVM.

ONSIDERANTES vtilitatem, & fructus, qui ex Congregationibus [1] inter Curatos, Canonicos, & Confessarios, ac Clericos in sacris, & benefitiatos etiam Regulares, qui confessionibus audiendis præpositi existunt super casibus conscientiæ fieri solitis oriuntur, huiusmodi salutare institutum confirmantes; Mandamus, vt quolibet mense, exceptis mensibus Iulij, Augusti, Septembris, & Octobris ob æstiuos calores, & recollectas fructuum; Omnes Curati, Canonici, & Confessores, ac Clerici omnes in sacris, & beneficiati, & Regulares [2] vt suprà conuenire debeant, & præmissa Oratione sancti Spiritus à Præfecto recitanda super casibus, qui ad minus 3. esse debeant per turnum, vt consuetum est, proponendis, tractare, votumq. suum, ea, qua decet modestia exponere, dato tamen voto, nè amplius cuique loqui liceat, sed silentium omnes obseruent, discussioneq. finita, ac habita resolutione, repetita oratione, quæ pro gratiarum actione assignatur, & alia pro benefactoribus viuis, atquè Defunctis Conuentus dimittatur, [3] Præfectus autèm dictæ Congregationis teneatur infrà octo dies decisiones casuum propositorum, vt suprà ad Vicarium nostrum Generalem, vel alium in hac Ciuitate à nobis eligendum trasmittere sub pœna arbitrio nostro, ad quam etiam teneantur, qui absquè legitima causa, quam probare debent interesse, [4] & ipse Præfectus, qui Congregationem indicere, ommiserit. Volumus tamen, & expresè declaramus, quod qui non fuerint præsentes resolutioni primi casus, pro absentibus habeantur.

[1] S. Carol. de vit. & hon. Cler. cap. 23.

[2] Ita cēsuit S.C.Episc. quādo Regulares habent curam animarū, & ita obseruatur in hac Ciuit. & Diœcesi.

[3] S. Carol. in tit. de his quæ fiūt à maior. parte Capit. cap. 2.

[4] S. Carolus par. 2. in tit. errantes, vt infrà figillatim notati fol. 850. ver. qui verò, &c.

DE-

DECRETUM II.

Congregationes prædictæ habeantur in hac nostra Ciuitate in Terris Arpini, Albeti, Sancti Donati, Vallis Soranæ, & Ciuitellæ, conueniant autem omnes vltrà in dictis locis commemorantes hoc ordine; ad hanc nostram Ciuitatem, Clerici vt suprà de Terra Pesculi solidi, Brocci, & Campuli.

Ad Arpinum illi de Terra Insulæ Fontanæ Castellutij; Ad Albetum illi de Terra Vici albi, Postæ Casaluerij, de Sclauo, & de Casali.

Ad Sanctum Donatum illi de Terra, septem Fratrum Picineschi; & Gallinarij. Ad Vallem Soranam illi de Terra Sancti Ioannis de Collibus, Sancti Vincentij, Morrei, Castelli, Rendinariæ, & Arcis Viuorum. Ad Ciuitellam illi de Terra Pesculi Canalis, Canistri, Metæ, Morini, & Ciuitæ Antinæ; Præfecti in dictis locis à nobis deputabuntur, qui etiam debeant quolibet mense sub prædicta pœna, & alijs nostro arbitrio nobis notificare eos, qui Congregationi non interfuerunt cum expressione causæ, si fuerit per eos allegata.

TITVLVS XVIII.

De Vassallis, seu Fœudatarijs Soranæ Ecclesiæ.

HABET Sorana Ecclesia Vassallos, seu Fœudatarios, ad seruitia personalia obligatos, & ideò statuimus, quod sine nostra licentia in scriptis nullus officialis laicus, cuiuscumquè status, vel conditionis existat, audeat, vel præsumat, eis aliquod officium, seu onus imponere; [1] Qui Vassalli si debitores Ecclesiæ fuerint, à nobis compelli debent. [2] Et si ab hac nostra Ciuitate recesserint, res ipsas, quas ab Ecclesia tenent eidem restituere per Nos compellantur, [3] nec alibi in causis Ciuili-

1 Extat Const. Honorij Papæ I. de qua in prag. 1. Reg. Ferdin. in tit. de Cler. seu Diac. Salu. & est cap. Regni 100.
2 Vt in eadem Const. & est Capitulum Regni 107.
3 In eadem Cōst. Papæ Honorij, & est capit. Regni 108. Paris. de Pur. de Synd. tit. de excess. Baro. n. 33. Capic. dec. 118 late.

uilibus conueniri possint, nisi in nostro Tribunali + & omnes hæredes infrascriptorum in Fæudo censeantur, & sint Ecclesiæ Soranæ Vassalli.

+ Est capit. Regni 106. & est Const. Honorij III. §. item quod Iustitiarij.

Nomina familiarum Vassallorum, seu Fæudatariorum. ♈

♈ Extat Const. Synod. huius Ecclesiæ de anno 1515. die 23. Octobris in Pergameno, & authenticata manu, & signo notarij, & est de Iure communi, cum sit fæudum hereditarius, & non dignitatis Iul. Clar. §. fæudum quæst. 44.

Omnes de familia Sauona.
Filij Sebastiani Serrapiglia.
Filij Ioannis Baptistæ Stafferij.
Filij Gregorij Cypriani.
Dominicus Antonius Orlandus.
Omnes de familia Macciochæ.
Omnes de familia del Giglio.
Angelus filius Dominici Spoglia.
Io. Euangelista aliàs Litta Ballo.
Filij Venantij Corona.
Guidobaldus Corritore.

PARS III.

ORMVLE, & Editti, de quali si è fatta mentione nelle Constitutioni, & vogliamo, che doppo doi mesi dall'impressione oblighino tutti, come se fossero intimate à ciascheduno personalmente.

Omnes infrascriptæ formulæ sunt impressæ in Vrbe latino sermone de anno 1595. apud Impressores Camerales.

Primo libro de Battezati si habbi nelle Chiese, doue si Battezza.

Ogni Curato deue hauere questi tre libri.

Secondo libro de Cresimati si habbi nelle Chiese, doue si Cresima.

Terzo libro de Matrimonij.

Quarto libro del Stato dell'Anime.

Quinto libro de Morti, quale si hauerà in ogni Chiesa doue si sepelliscono Morti.

Sesto libro de Messe, quale se habbi nelle Chiese, doue si dicono Messe per obligo.

For-

Forma di scriuere li Battezati.

Adi 10. Aprile 1610.

IO N. Rettore, [1] Abbate, ò Curato della Chiesa di Santo N. hò battezzato B. figlio, ò figlia di Francesco di Simone, & di Restituta di Pietro Consorti della Città di Sora, nato à di . . . . al quale si è posto nome Geronimo, ò Restituta; Compare è stato N. figlio di B, e Francesca figlia di N. della Terra dell'Isola.

Se l'infante non sarà nato di legitimo Matrimonio, si scriuerà il nome del Padre, e Madre, se saranno certi, ommessa quella parola; Consorti, ouero di vno, che sarà certo.

Mà se non si saperà il nome del Padre, ne della Madre, ouero non vorranno, che si sappia, scriuerà, come appresso: Io N. Curato, &c. hò battezzato B. figlio, ò figlia, il Padre, e Madre del quale sono incerti, nato, ò nata adi . . . . se constarà il giorno, il resto seguiti come di sopra.

Se l'infante sarà esposto, ouero proietto, si esprima il luoco, & il giorno, nel quale è stato trouato, e di quanti giorni verisimilmente sia, e si battezzi sotto conditione, se non si saperà esser battezzato.

Se l'infante per pericolo di morte sarà stato battezzato, si scriua in casa, come da basso Adi . . . mese . . . anno è nato N. figlio di B. & C. consorti, quale, perche staua in pericolo di morte, fù battezzato in casa da N. Mammana approuata, ò da N. (se altro non sarà stato il battezzante) Compare, e Commare fù N. & N. come mi hà referito B.

Se l'infante soprauiuerà, e sarà poi esorcizato, & catechizato, & fatto tutto quello, che commanda il Rituale, si aggiongerà.

Adi . . . del sudetto mese fù portato alla Chiesa il sudetto figliuolo, al quale Io N. Curato hò fatto tutto quello,

1 Origo scribendi Baptizatos antiquissima vide Menoch. de præsumpt. lib. 2. præs. 51. nu. 54. Talis liber plenè probat ætatē Verall. dec. 314. par. 1. Mascar. de probat. lib. 2. conclus. 672. Ioseph. Ludou. decis. 55. n. 7. Mandos. in 18. Reg. Canc. de ætat. q. 10. Sfor. Odd. de restit. in integr. q. 37. n. 83.

2 Formam poni: Rebuf. super const. Gall. to. 2. tit. de Regest. Baptiz. ar. 1. gl. 1. & 2.

quello, che si cötiene nel Rituale, e gli hò posto nome N.

Se per dubio che l'infante non sia stato battezzato bene in casa, parerà di battezzarlo in Chiesa, con conditione (si non es baptizatus) & si battezzarà, come si deue fare, ne perciò si può dire, che si reiteri il Battesimo si scriua così. A dì.. mese.. & anno.. N. figlio di N. nato a dì.. del presente mese fù battezzato in casa da N. perche (come fù detto) staua in pericolo di morte, fù portato in questa Chiesa da N. acciò si supplissero le solite preci, e ceremonie, ma perche hauendo Io N. Rettore ricercato diligentemente della forma, e modo, tenuto nel battezzare detto figliuolo, hò dubitato della validità del Battesmo, conferito in casa, perciò fù detto figliuolo, ò figliuola da me battezzato, ò battezzata con conditione (si non es baptizatus) & postoli il sudetto nome, compare fù N. come di sopra nella prima formula.

Se il Sacerdote, che battezzarà, non sarà il proprio Parrocho, si dica da chi è fatto con esprimere la facultà, con la quale quel Sacerdote hauerà battezzato.

Si auuerta, che se bene non è necessario notare l'hora della natiuità, ne li testimonij nondimeno è bene farlo.

Ciascun Rettore, ò V. Rettore sia tenuto nel tempo che si farà il Sinodo, portare, & consegnare la copia de' Battezzati in quell'Anno sottoscritta da esso Curato al Mastro d'Atti della nostra Corte Vescouale, quale conseruerà nell'Archiuio di detta Corte, e quello che mancarà, sarà punito grauemente; e non facendosi il Sinodo ogni anno si debba portare detta copia per tutto il mese di Gennaro di ciascheduno anno, poiche molti libri de' Battezzati sono persi.

Forma di scriuere li Confirmati, ò Cresimati nel secondo libro.

A Dì... Mese... Anno.. B. figlio di N. & B. Consorti, fù confirmato nella Chiesa N. dà Mon-

signor Reuerendiss. Vescouo, compare N. commare B.

Se il Confirmato non sarà nato di legitimo matrimonio, si lasci, Conforti, & si osserui quanto si è detto nella forma de' Battezzati, si scriuino in vna parte del foglio li maschi, nell'altra le femine.

Forma di scriuere li Matrimonij nel terzo libro.

A Dì.. Mese.. Anno.. fatte le tre solite denuntie in tre giorni di festa, cioè adi 4. 11. 18. del presente mese nella Chiesa Parrochiale di S. N. trà la solennità della Messa, ne vi essendo scoperto alcuno impedimento Io N. Rettore di questa Chiesa Parrochiale, hauendo interrogato B. figlio di C. della Terra di N. & F. figlio di D. della Terra di N. & hauuto, & inteso il loro scambieuole consenso gl'hò congiunti solennemente, & legitimamente in Matrimonio per parole di presente, secondo la dispositione, e forma del Sacro Concilio di Trento nella Chiesa sudetta, presenti l'infrascritti testimonij N. di N. habitante, & B. di N. habitante; poi furono da me, secondo il rito di S. Chiesa benedetti nella celebratione della Messa. E queste vltime parole si aggiongeranno tutta volta che si benediranno, e si douerà fare, quando ambidue siano vergini, e nelle prime nozze, ma quando nō siano tali, e che perciò non si possono benedire, si dirà, li quali non furono benedetti nella celebratione della Messa, perche &c. esprimendo la causa, per la quale sarà stata ommessa la benedittione.

Se vno di questi, che vogliono contrarre Matrimonio, sarà di altra Parrochia, douerà il Parrocho, auanti proceda al contratto del Matrimonio, come di sopra, hauere la fede, sottoscritta dal proprio Parrocho, quale douerà seruare nella filza, e si scriuerà il tutto nel libro de' Matrimonij in questa forma.

Le denuntie di questo Matrimonio sono ancō state fatte dal R. D. N. Parrocho di S. N. sotto la quale Parrochia

rochia habita detto F. come appare per fede di detto Parrocho, seruata nella filza la prima denuntia fatta a dì... la seconda a dì... la terza a dì... trà la solennità delle Messe nella detta Chiesa Parrochiale, ne si è manifestato alcun impedimento.

Ma se vno de' contrahenti sarà d'altra Diocese, il testimonio del Parrocho d'esser state fatte le tre denuntie legitimamente sia di nessun momento, se non sarà comprobato con sottoscrittione, e sigillo di quel Vescouo, ò suo Vicario, quale si douerà presentare à noi, ò nostro Vicario, con fare riconoscere la mano, & il sigillo, e di più da esso sia ottenuta licenza di contrarre il Matrimonio, del quale si tratta.

Quando per licenza di Monsig. Reuerendiss. Vescouo, ò suo Vicario generale, della quale deue constare in scriptis, quale si deue conseruare nella filza del Curato saranno tralasciate alcune denuntie, douerà il Curato notare nel seguente modo.

A dì... Mese... Anno... si è fatta vna denuntia, e l'altre lasciate per ordine di Monsig. Vescouo, ò suo Vicario, sotto li... quale si conserua nella filza, & per non si esser trouato alcun impedimento lo N. Curato, &c. come nella prima forma.

Et quando si doueranno fare le denuntie dopò contratto il matrimonio per ordine, come di sopra, douerà il Curato scriuere come segue.

L'altre publicationi, ò denuntie del sudetto Matrimonio trà N. & B. contratto, furono poi fatte da me a dì... del mese nella Messa come di sopra, e non si è scoperto impedimento alcuno, che renda il detto matrimonio irrito, ò nullo.

Se per licenza, come di sopra, occorresse differire, ò tralasciare tutte le denuntie, si scriua così.

Pretermesse le solite denuntie, ouero differite per licenza, & autorità da Mons. Reuerendiss. ò suo Vicario, come nella filza, Io N. Rettore, come nella prima forma.

Se altro Prete con licenza di Monſ. Reuerendiſs. Veſcouo, ò ſuo Vicario generale, ò del ſuo proprio Curato, qual licenza douerà apparire in ſcritto, & conſeruarſi in filza, come di ſopra, interuerrà alla celebratione del matrimonio, s'annoterà nel libro, come appreſſo.

A dì . . Meſe . . Anno . . Fatte le ſolite denuntie, ſeguitando fino à quelle Parole, Io N. Rettore, in loco dè quali ſi dirà: Io N. Prete, ò Rettore, ò Cappellano della Chieſa N. con licenza di Monſig. Reuerendiſs. Veſcouo di Sora, ò del ſuo Vicario, ò del R. N. quale è appreſſo il detto Rettore in filza, hauendo interrogato l'vno, e l'altro, ſeguiti come di ſopra.

Se doppo le denuntie fatte, ſi ſarà trouato, che li ſpoſi frà di loro ſiano congionti in qualche grado di conſanguinità, ò affinità, ò ſi ſarà ſcoperto altro impedimento legitimo, e che poi ſiano ſtati, con autorità Apoſtolica, ò altra, diſpenſati, ſi annoterà il grado della conſanguinità, ò affinità, ò l'impedimento diſpenſati, e la ſoſtanza del decreto, dato ſopra la detta diſpenſatione, col giorno, meſe, & anno, il nome del Notaro, rogato nell'infraſcritto modo.

A dì . . del meſe . . . Anno . . . Premeſſe vna, ò più denuntie (ſe più ſaranno ſtate fatte) in giorni di feſta; cioè il dì . . . & il dì . . . nella Meſſa Parrochiale nella Chieſa di S. N. del Matrimonio da contraerſi frà B. & D. eſſendoſi ſcoperto, che frà di loro erano congionti in terzo, e quarto grado di conſanguinità, ò affinità, ò qual impedimento, che vi ſarà, eſſendo ſtati diſpenſati dal Sig. Vicario de Monſig. Reuerendiſs. Veſcouo di Sora, per vigore del mandato di diſpenſa, ottenuto da loro dalla Sede Apoſtolica, e ſi eſprimi la cauſa, ò per ſtrettezza del luogo, ò per modicità di dote, ò ſe altra cauſa ſia ſtata eſpreſſa nel mandato, ò diſpenſa ſotto il dì . . del preſente meſe, come conſta per l'atti del Cancelliero della Corte Veſcouale, e fatte dipoi l'altre denuntie, come di ſopra il dì . . ne eſſendoſi ſcoperto altro impedimen-

dimento, Io D.N. Curato della Chiesa sudetta hauendo interrogato, &c. vt supra.

Mà se occorresse, che de licenza di Monsig. Reuerendiss. Vescouo, ò suo Vicario il matrimonio si celebrasse in casa; in cambio di dire, li hò congionti solennemente in Chiesa, si ponghi gli hò congionti in casa di N. posta nella Parrochia di S. B. con licenza scritta da Mons. Reuerendiss. Vescouo, ò suo Vicario, la quale hò appresso di me in filza, il resto si scriua, come nelle formule precedenti.

Formula di denuntiare li Matrimonij.

SI notifica alle Carità vostre, come Francesco di N. di questa Città di Sora è per contrarre matrimonio con Restituta di N. della Terra d'Arpino, e però s'alcun di voi sapesse, che frà di loro vi fusse impedimento di consanguinità, ò affinità, ò di cognatione legale, che nasce dalla adottione, ò di cognatione spirituale, che nasce da Battesmo, ò dalla Cresma, ò vi fusse altro Canonico impedimento è tenuto in conscienza, à notificarlo à me Curato, ò à Monsig. Reuerendiss. Vescouo, ò suo Vicario, sotto pena di peccato mortale.

Formula della fede, da farsi da' Curati delle denuntie fatte.

A dì .... Mese .... Anno .....

SI fà fede per me Don N. Curato della Chiesa di S. Restituta della Città di Sora, come hò denuntiato nella detta mia Chiesa il matrimonio, da contraersi frà Nicolò di N. mio Parrochiano, e Francesca di N. della Parrochia di S. Bartolomeo della medesima Città in tre giorni festiui, conforme all'ordine del Sacro Conc. di Trento, cioè alli 4. 11. & 18. del corrente mese, ne si è scoperto alcun impedimento. Et in fede, &c.

Io Don N. hò scritto quanto di sopra.

Del

Del libro per ſcriuerſi lo ſtato dell'Anime di ciaſcuna Parrochia.

Sup. de off. Parochi, ſeu Curati decr. 3. par. 2.

ESſendo ſtato ordinato nel Sinodo, che ciaſcun Parrochiano deue frà gl'altri prouedere d'vn libro ben ligato con carte numerate, per notarui tutte le fameglie ad vna per vna della ſua Parrochia, & di ciaſcuna fameglia tutte le perſone à nome. Hà penſato Monſ. Reuerendiſs. Veſcouo per maggior chiarezza, e facilità de' Parrochiani di queſta deſcrittione, & annotatione darne la formula, nella quale, come di ſotto ſi douerà anco ſpecificare il cognome, la patria, l'età, l'arte, ò profeſſione di ciaſcuno, e come ſia di quella fameglia, cioè ſe ſia figliuolo, fratello, ſeruente, ò altro, laſciando ſpatio frà vna fameglia, e l'altra, in modo, che ſi poſſino aggionger quelli, che naſceranno dopò, ò diuentaranno in qualſiuoglia modo di quella fameglia, notando di più le perſone ammeſſe al Santiſſimo Sacramento della Communione con queſto ſegno Co. in margine, che vuole dire Communicato, le Creſimate con queſto ſegno Cr. che vuole dire Creſimato, & i morti con queſto ſegno †, e quelli, che partendoſi da quella fameglia, andaranno ad habitare altroue, con tirare vna linea ſotto il nome loro in queſto modo.

Alli . . . del Meſe . . . . dell'Anno.

Nel Caſale, nel tal luogo, ò Cortiglio, Felice nella propria caſa habita; e ſe la caſa ſarà d'altri, ſi dirà nella caſa di N. habita.

Pietro di Gio. d'anni 40. CO. CR.
Lucretia di Gio. ſua moglie d'anni 35. CO. CR.
Simone lor figliuolo d'anni 10.
Reſtituta lor figliuola d'anni 12.
Paolo fratello di Pietro d'anni 30. CO. CR.
Franceſco ſeruitore d'anni 20. CO. CR.

Quando alcuno morirà, ſi ſegnarà nell'imargine la Croce incontro al nome di Pietro.

For-

Formula di ſcriuere i Morti.

A dì .. Meſe .. Anno ..

FRanceſco di Pietro di Sora d'Anni 20. morto queſta notte paſſata à hore 6. fù confeſſato da me N. ſuo Parrochiano, ouero da altri, e ſi ponga il nome del Confeſſore il dì 25.communicato il dì 26.hebbe l'eſtrema vntione il dì 27.del preſente meſe, e li raccomandai l'anima con le ſolite orationi poco prima, che moriſſe, & hoggi il ſuo corpo è ſtato ſepellito nella Chieſa di S. Reſtituta nella ſepoltura de' ſuoi maggiori.

Se alcun Parrochiano morirà fuora della Patria ſua, hauuta la certezza della morte il Parrochiano, ò vero Curato noterà nel ſuo libro da chi l'hà inteſo,con notare il giorno, meſe, & anno, purche ſi ſappi da perſone degne di fede nel ſeguente modo. A dì .. meſe .. Anno. Io N. Rettore di S.N.hò inteſo da B. perſona degna di fede, che B. è morto nella Città N. il giorno, &c. e ſepolto nella Chieſa di S.N.

Se il morto non hà hauuto ſepoltura Eccleſiaſtica ſi noterà come ſegue. A dì .. meſe .. & Anno ... N. figliuolo di N.d'anni 30. è morto queſta mattina à hore dieci, non è ſtato ſepellito in loco ſacro, perche era ſcōmunicato,ò interdetto,ouero ſi eſplichi la cauſa, per la quale li ſia ſtato denegata la ſepoltura Eccleſiaſtica. Sup. de exequijs, & ſepult.decr.12.par.2.

Forma di ſcriuere le Meſſe dette per obligo.

EGo N. Miſſam celebraui ad Altare S.N. ex obligatione, ponatur titulus, puta, legati beneficij, die, menſe, &c.

De ordine miniſtrandi Sacramentum Pœnitentiæ.

COnfeſſarius ſuperpelliceo, & ſtola indutus priùs genibus flexis orat,vt tanto poſſit myſterio ſatisfacere,tum has quoque preces adhibet pro opportunitate. S.Carolus tom. 2. fol. 244 licet ſit breuior oratio hìc inſerta.

℣. Cor

℣. Cor mundum crea in me Deus.
℟. Et spiritum rectum innoua in visceribus meis.
℣. Docebo iniquos vias tuas.
℟. Et impij ad te conuertentur.
℣. Exurge Christe, adiuua me.
℟. Et libera me propter nomen tuum. Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, qui omnes homines vis saluos fieri, suscipe orationem meam pro famulis, & famulabus tuis, qui ad pœnitentiam venerunt vt des illis spiritum compunctionis, & ad te per dignam satisfactionem conuertantur. per Christum Dominum nostrum. Amen.

Forma absolutionis seruanda ab vnoquoque Confessario in Ciuitate, & Diœcesi Sorana.

DOminus [1] noster Iesus Christus per suam misericordiam te absoluat, & ego auctoritate ipsius absoluo te ab omni vinculo excommunicationis, suspensionis, & interdicti, in quantum possum, & indiges, & eadem auctoritate ego absoluo te ab omnibus peccatis tuis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Postea in delictorum satisfactionem subiungat. [2] Passio D. N. Iesu Christi, & merita B. Mariæ semper Virginis, & omnium Sanctorum, & quicquid boni feceris, & mali sustinueris, sint tibi in remissionem peccatorum, augmentum gratiæ, & præmium vitæ æternæ. Amen.

1 Sacerdos capite cooperto manu dextera supra caput pœnitentis eleuata, & extensa absoluit, & dum dicit, In nomine Patris, &c. Crucis signum dextera format versus pœnitentem.
2 Tũ sacerdos aperto capite, & manibus iunctis dicit.
S. Carol. tom. 2. tit. Instruct. pœnit. § ordo ministrandi sacramentum Pœnitentiæ. fol. 245.

In Reconciliatione.

SI teneris aliquo vinculo excommunicationis, suspensionis, & interdicti, à quo possum te absoluere, Ego absoluo te in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Item absoluo te ab omnibus peccatis tuis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Tem-

Tempore Iubilei, & aliarum gratiarum forma.

SI teneris aliquo vinculo excommunicationis, suspensionis, & interdicti in quantum possum auctoritate mihi commissa, & tibi concessa, ego absoluo te, & restituo te Sacramentis Ecclesiæ, communioni, & vnitati fidelium in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Deinde absoluatur à peccatis, vt suprà.

Si in Iubileo continetur, quod possit dispensari ab irregularitate, Confessarius statim addat.

Item eadem auctoritate ego dispenso tecum super irregularitate, seu irregularitatibus, si quam, vel si quas contraxisti, & habilito te executioni ordinum, & officiorum tuorum, & immediatè prosequatur absolutionem à peccatis suprà positam.

In articulo mortis, si moribundus gaudet priuilegio, vt gaudent omnes descripti in societatibus Corporis Christi, Rosarij, & alijs, qui habent Indulgentiam plenariam in articulo mortis, tunc Confessarius post absolutionem à censuris, & à peccatis, vt supra, dicat hoc modo.

Auctoritate D. N. Iesu Christi, & Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, qua fungor, & ex speciali gratia tibi concessa, & mihi commissa concedo tibi omnem Indulgentiam peccatorum tuorum, quam possum concedere, virtute cuiuscunque tuæ gratiæ. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

℣. Cor mundum crea in me Deus.

℟. Et spiritum rectum innoua in visceribus meis.

℣. Docebo iniquos vias tuas.

℟. Et impij ad te conuertentur.

℣. Exurge Christe, adiuua me.

℟. Et libera me propter nomen tuum. Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, qui omnes homines vis saluos fieri, suscipe orationem meam pro famulis, & famulabus tuis, qui ad pœnitentiam venerunt vt des illis spiritum compunctionis, & ad te per dignam satisfactionem conuertantur. per Christum Dominum nostrum. Amen.

Forma absolutionis seruanda ab vnoquoque Confessario in Ciuitate, & Diœcesi Sorana.

DOminus [1] noster Iesus Christus per suam misericordiam te absoluat, & ego auctoritate ipsius absoluo te ab omni vinculo excommunicationis, suspensionis, & interdicti, in quantum possum, & indiges, & eadem auctoritate ego absoluo te ab omnibus peccatis tuis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Postea in delictorum satisfactionem subiungat. [2] Passio D. N. Iesu Christi, & merita B. Mariæ semper Virginis, & omnium Sanctorum, & quicquid boni feceris, & mali sustinueris, sint tibi in remissionem peccatorum, augmentum gratiæ, & præmium vitæ æternæ. Amen.

1 Sacerdos capite cooperto manu dextera supra caput pœnitentis eleuata, & extensa absoluit, & dum dicit, In nomine Patris, &c. Crucis signum dextera format versus pœnitentem.

2 Tū sacerdos aperto capite, & manibus iunctis dicit.

S. Carol. tom. 2. tit. Instruct. pœnit. §. ordo ministrandi sacramentum Pœnitentiæ. fol. 245.

In Reconciliatione.

SI teneris aliquo vinculo excommunicationis, suspensionis, & interdicti, à quo possum te absoluere, Ego absoluo te in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Item absoluo te ab omnibus peccatis tuis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Tem-

Tempore Iubilei, & aliarum gratiarum forma.

SI teneris aliquo vinculo excommunicationis, suspensionis, & interdicti in quantum possum auctoritate mihi commissa, & tibi concessa, ego absoluo te, & restituo te Sacramentis Ecclesiæ, communioni, & vnitati fidelium in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Deinde absoluatur à peccatis, vt suprà.

Si in Iubileo continetur, quod possit dispensari ab irregularitate, Confessarius statim addat.

Item eadem auctoritate ego dispenso tecum super irregularitate, seu irregularitatibus, si quam, vel si quas contraxisti, & habilito te executioni ordinum, & officiorum tuorum, & immediatè prosequatur absolutionem à peccatis suprà positam.

In articulo mortis, si moribundus gaudet priuilegio, vt gaudent omnes descripti in societatibus Corporis Christi, Rosarij, & alijs, qui habent Indulgentiam plenariam in articulo mortis, tunc Confessarius post absolutionem à censuris, & à peccatis, vt supra, dicat hoc modo.

Auctoritate D. N. Iesu Christi, & Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, qua fungor, & ex speciali gratia tibi concessa, & mihi commissa concedo tibi omnem Indulgentiam peccatorum tuorum, quam possum concedere, virtute cuiuscunque tuæ gratiæ. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

PRIMVM ÆDICTVM.
Super Visitatione.

Hieronymus Ioannellius Dei, & Apostolicæ sedis gratia Episcopus Soranus, ac eiusdem Sanctæ Sedis Delegatus.

VONIAM in nostra Visitatione multa inuenimus, quæ correctione egent, & emendatione, ideò infrascripta decreta generalitèr in omnibus Ecclesijs nostræ Diœcesis obseruari, mandamus sub pœnis, nobis benè visis.

Obtinentes beneficia in Ecclesijs, quæ vetustate, vel aliàs collapsæ sint, vel instaurare illas curent, vel habeant Altare in Ecclesia locorum vicinorum iuxtà dispositionem Sacri Concilij Tridentini [1] sub pœna decem ducatorum.

1 Sess.21.cap.7.

In nostra Cathedrali, & alijs Ecclesijs in quibus recitantur in Choro à Canonicis, vel alijs Clericis diuina Officia, volumus quod Matutinum non recitetur nisi orto iam sole, simillitèr Vespere post horam decimam octauam, & Completorium in diebus Quadragesimalibus post horam vigesimam primam, & tunc detur signum campanæ, & non antè vllo modo.

Omnes beneficiati exhibeant Bullas infrà mensem sub pœna ammissionis tertiæ partis fructuum.

Vbi non est apposita certa pœna, semper intelligatur sub pœna arbitraria, & applicata locis pijs. [2]

2 Sip. tit. de Pœnis decr.1. par.2.

Officium recitetur semper in Choro cũ superpelliceis.

Sæculares non sedeant in Choro sub pœna excommunicationis.

In omnibus Ecclesijs Curatus doceat per se ipsum Doctrinam Christianam singulis diebus festiuis sub pœna arbitrij.

Omnia

Omnia ornamenta Altaris, & pro vsu Sacerdotum sint munda.

Clerici omnes deferant habitum,talarem,& renouent tonsuram singulis quindecim diebus adminus sub pœna priuationis priuilegiorum Clericalium, & alijs arbitrio nostro.[3]

Non habitent cum mulieribus, nequè cum illis conuersationem habeant sub pœnis impositis à Concilio Tridentino,& hoc decretum habeat vim personalis monitionis primo, secundo, tertio, prout etiam disponitur in Constitutionibus Synodalibus[4] Missæ celebrentur pro Populi commoditate, vna post aliam, non autem simùl.

3 Vide sup. de Vita, & hon. Cler. dec. 7. par. 2. & infra Edicto 2. hac par. 3.

4 Sup. dicto tit. de Vita, & hon. Cleric. dec. 12.

Semper recitetur vna Missa summo manè pro laboratoribus.

Omnes Clerici, & alij Sacerdotes obediant Curato in diuinis.

Quilibet Beneficiatus habeat biretum, breuiarium,& superpelliceum.

Curati etiam habeant Sacerdotale, Manuale Nauarri, & Summam Cardinalis Toleti sub pœna arbitri.

Administratores locorum piorum reddant rationem administrationis quolibet anno, & infra mensem à fine anni sine spe prorogationis, & officiales mutentur quolibet anno.

Inuentarium omnium Reliquiarium, & bonorum dictarum Confraternitatum transmittatur reponendum in nostra Cancellaria.

Omnes beneficiati tradant Inuentarium bonorum Ecclesiasticorum reponendum, vt suprà infrà mensem sub pœna arbitrij.

Et vt prædicta nostra generalia decreta ad omnium notitiam perueniant, mandamus ipsa affigi ad valuas tàm nostræ Cathedralis, quàm etiàm aliarum Curatarum Ecclesiarum nostræ Diœcesis, & quilibet Curatus ad valuas suæ Ecclesiæ affigat, & refixa cum debita re-

 latio-

latione ad viciniorem transmittat, & vltimus ad nos, nostramq. Curiam cum debitis relationibus remittat, sed post præsentium impræsionem infrà duos menses nullus possit prætendere ignorantiam, & hoc decretum intelligatur, & habeatur pro repetito in omnibus decretis, & Edictis in hoc libello impressis. Datum Soræ in nostro Episcopali Palatio die 28. Augusti 1610.

EDITTO SECONDO.

Per l'habito de Preti, e Clerici.

Geronimo Giouannelli per la gratia de Dio, e della Sede Apostolica Vescouo di Sora.

PER osseruare la dispositione del Sacro Concilio Tridentino, [1] & della Constitutione della fel. mem. di Sisto V. [2] & anco le Constitutioni Synodali [3] commandiamo à tutti li Clerici, che sono in sacris, & ad altri, che hanno benefitij, ouero pensione, che debbiano frà termine de giorni quindici, dal giorno della publicatione delle presenti, vestirsi di habito talare [4] con la debita Tonsura [5] altrimente conforme à detta Constitutione de Sisto Quinto d'adesso, come d'all'hora li dechiaramo priuati [6] di detti beneficij, & pensioni, & perciò procederemo alla sequestratione de frutti [7] non potendo goderli in conscienza per la priuatione de fatto, [8] de più ordiniamo alli Clerici di Prima Tonsura, & d'Ordini minori, che debbano ancor essi portar l'habito, & Tonsura, come di sopra, altrimente non goderanno il priuilegio del Foro. [9]

1 S. ss. 23. cap 6.
2 Incip. cùm Sacrosancta sub Datum 18. Ian. 1589.
3 Vide in tit. de Vita, & hon. Cler.
4 Const. Sixti V. ibi habitum Clericalem vestes, scilicet Talares, & sic Sum. Pontifex definiuit habitũ Clericalem, qui non erat à iure definitus decretũ S. C. sess. 23. cap. 6. vide Farin. de Inquis. q. 8. n. 69. ver. sublim. quarto latè Io. Ant. de Nigr. in extrau. Clem. VII. in ver. Canonicas sanctiones.
5 Ita habetur in eadem constit. ibi in habitu Clericali, & Tonsura, & requiritur simùl habitus, & Tonsura propter copulam & vide glos. in Clem. fin. in ver. & Tonsurá de Vita, & hon. Cler. Far. d. q. 8. n. 64. extat decretum S. C. Card. Conc. Trid. Interpr. in d. c. 6. ver. vtãtur, qualis debeat esse Tonsura, & quare Clerici illam deferant, vltrà ea quæ dixi in tit. de Vit. & hon. Cler. vide c. duo sunt 12. q. 2. gl. in d. Clem. fin. Imo. in c. Clerici officia de Vit. & hon. Cler. Cepoll. cõs. 11. Incip casus talis est Aloys. &c.
6 d. const. 161. priuantus sinè vlla alia monitione ipso facto, & beneficia sunt reseruata sed Apostolicæ, vt ibi dicitur latè Io. Ant. de Nigr. in extrau. Clem. VII. in ver. Canonicas Sanctiones n. 2.
7 d. constit.
8 Vt in d. constit.
9 Conc. Trid sess. 23. cap. 6. Clem. VII. in d. extrau. Incip. exponi, vbi latè Io. Ant. de Nigr. Abb. c. nouimus in 2. not de ver. sig. Quid dicendum si Clericus reassumpserit habitum, Tonsuram. An etiam reassumat priuilegium Fori, affirmatiua opinio est magis communis decretum S. C. d. c 6 Conc. Trid. Farin. d. q. 8. n. 53. vsque ad nu. 114. Io. Ant. de Nigr. d. extrauag. Clem. VII. in ver. habitum n. 32. Capra concl. 97. n. 104. Cepolla cons. crim. 11. Decia. tract. crim. lib. 4. cap. 9. n. 103. Quando verò Clericus fuit monitus est maior difficultas, de qua consule. Farin. & Io. Ant. de Nigr. loc. cit. alia priuilegia Clericalia enumerat, de Nigr. loc. cit. ver. priuil. per tot. vbi ponit 41 priuilegia Clericorum, & ea latè comprobat.

Et vogliamo che le presenti affisse alla Chiesa di S. Restituta, doue è maggior concorso di popolo, per essere nella piazza di questa Città habbino il medesmo vigore, come se fussero intimate à ciascheduno personalmente. [10] Datum in Sancta Visitatione die 19. Iulij 1611.

EDITTO TERZO.

Che li Clerici, per esser essenti dalle Colte, & altre grauezze, debbano seruire alle Chiese, & non attendere à mercantie, & negotiationi illeciti.

CONSIDERANDO Noi l'abuso grande, che è in questa nostra Città, & Diocesi, che li Clerici si ascriuano al seruitio della Chiesa, quando riceuono gl'Ordini, [1] e poi non si curano d'adempir quello, che hanno promesso nell'Ordinatione. Per tanto per il presente Editto commandiamo à tutti li Clerici della nostra Diocese, tanto in sacris [2] come in minoribus, [3] che debbano seruire alle Chiese, doue sono ascritti nelle Feste, tanto alle Messe cantate, come alli Vesperi, & Processioni, [4] & à quelli di questa Città, che debbano anco seruire alla Chiesa nostra Cathedrale, nelli primi Vesperi, & Messa Pontificale, [5] sotto pena di ducati sei, quanto à quelli, che sono in sacris, e quanto all'altri, de priuatione dell'habito, ò di carceratione à nostro arbitrio. E di più non saranno essenti dalle Colte, ouero Collette, & pagamenti fiscali. [6] Et di più

10 Citatio ista per edictum publicum sufficit Conc. Trid. d. sess. 14. cap. 6. latè. Io. Ant. de Nigr. d. ver. Canonicas sanctiones, n. 2. vbi latè.

1 Conc. Trid. sess. 23. cap. 6. & cap. 11.

2 Conc. Trid. d. sess. 23. cap. 13. c. & hoc attendendum de con. d. 1.

3 Cōc. d. cap. 6. & 11.

4 Io. Ant. de Nig. in extrau. Clem. VII. ver. priuil. n. 297.

5 Statutū fuit in alijs Constitutionibus Synodalibus.

6 Extat prag. 2. Ferdin. primi sub tit. de Cler. seu Diac. Salua. vbi inseritur. Const. Honorij III. & ideo d. prag. seruatur inter personas Ecclesiast. vigore Constit. d. Sum. Pont. nam leges principum seculariū non ligant personas Ecclesiasticas, nec eorū bona cōmu. opin. Canonist. in c. Eccl. S. Mariæ d. Const. Aym. de Antiq. in 4. par. sect. circa n. 8. Ripa. de priu. cōt. pestem nu. 122. Tiraq. in tract. Lignag. §. 1. gl. 13. Alex. cons. 211. lib. 2. Affl. in Const. si quis in posterum tit de defen. imp. fol. 29. latè. Lopez ad Diaz, cap. 57. ver. negotiatores fol. 223. in nouis Prax. Archiep. cap. 92. Napod. in cons. Neap. in prohe. fa. 37. & 48. Plotus de in lit. Iur §. 46. n. 7. d. Regens. Tapia. in Const. item statuimus, ver. an autem. Clerici tit. de legib. tom. 1. Iuris Regni fol 84. nu. 12. Per. Duen. Reg. 100. Gugl. in rep. c. rainutius in ver. domum de testam. vide Iul. clar q. 36. ver. vlterius quero numquid Clerici. Farin. de Inquis. q. 8. n. 96. Capic. dec. 66. Couar. pract. quæst. cap. 33. n. 7. Maran. in Prax. ver. aliquando petitur compromissum nu. 27. Gram. dec. 390. Nau. cons. 3. de Const. in quibus locis multa examinantur, quæ in Praxi sæpè occurrunt, & præcipuè in hoc Regno vide sup. de immun. Eccl. dec. 15.

latione ad viciniorem transmittat, & vltimus ad nos, nostramq. Curiam cum debitis relationibus remittat, sed post præsentium impræssionem infrà duos menses nullus possit prætendere ignorantiam, & hoc decretum intelligatur, & habeatur pro repetito in omnibus decretis, & Edictis in hoc libello impressis. Datum Soræ in nostro Episcopali Palatio die 28. Augusti 1610.

EDITTO SECONDO.

Per l'habito de Preti, e Clerici.

Geronimo Giouannelli per la gratia de Dio, e della Sede Apostolica Vescouo di Sora.

PER osseruare la dispositione del Sacro Concilio Tridentino, [1] & della Constitutione della fel. mem. di Sisto V. [2] & anco le Constitutioni Synodali [3] commandiamo à tutti li Clerici, che sono in sacris, & ad altri, che hanno benefitij, ouero pensione, che debbiano frà termine de giorni quindici, dal giorno della publicatione delle presenti, vestirsi di habito talare [4] con la debita Tonsura [5] altrimente conforme à detta Constitutione de Sisto Quinto d'adesso, come d'all'hora li dechiaramo priuati [6] di detti beneficij, & pensioni, & perciò procederemo alla sequestratione de frutti [7] non potendo goderli in conscienza per la priuatione de fatto, [8] de più ordiniamo alli Clerici di Prima Tonsura, & d'Ordini minori, che debbano ancor essi portar l'habito, & Tonsura, come di sopra, altrimente non goderanno il priuilegio del Foro. [9]

Et

1 S. ss. 23. cap 6.
2 Incip. cum Sacrosancta sub Datum 18. Ian. 1589.
3 Vide in tit. de Vita, & hon. Cler.
4 Const. Sixti V. ibi habitum Clericalem vestes, scilicet Talares, & sic Sum. Pontifex definiuit habitũ Clericalem, qui non erat à iure definitus decretũ S. C. sess. 23. cap. 6. vide Farin. de Inquis. q. 8. n. 69. ver. sublim. quarto latè Io. Ant. de Nigr. in extrau. Clem. VII. in ver. Canonicas sanctiones.
5 Ita habetur in eadem constit. ibi in habitu Clericali, & Tonsura, & requiritur simùl habitus, & Tonsura propter copulam & vide glos. in Clem. fin. in ver. & Tonsurâ de Vita, & hon. Cler. Far. d. q. 8. n. 64. extat decretum S. C. Card. Conc. Trid. Interpr. in d. c. 6. ver. vtatur, qualis debeat esse Tonsura, & quare Clerici illam deferant, vltrà ea quæ dixi in tit. de Vit. & hon. Cler. vide c. duo sunt 12. q. 2. gl. in d. Clem. fin. Imo. in c. Clerici officia de Vit. & hon. Cler. Cepoll. cõs. 11. Incip casus talis est Aloys. &c.
6 d. const. 161. priuantus sinè vlla alia monitione ipso facto, & beneficia sunt reseruata sed. Apostolicæ, vt ibi dicitur latè Io. Ant. de Nigr. in extrau. Clem. VII. in ver. Canonicas Sanctiones n. 2.
7 d. constit. 8 Ve in d. constit. 9 Conc. Trid sess. 23. cap. 6. Clem. VII. in d. extrau. Incip. exponi, vbi latè Io. Ant. de Nigr. Abb. c. nouimus in 2. not de ver. sig. Quid dicendum si Clericus reassumpserit habitum, Tonsuram. An etiam reassumat priuilegium Fori, affirmatiua opinio est magis communis decretum S. C. d. c 6 Conc. Trid. Farin. d. q. 8. n. 53. vsque ad nu. 114. Io. Ant. de Nigr. d. extrauag. Clem. VII. in ver. habitum n. 32. Capra concl. 97. n. 104. Cepolla cons. crim. 11. Decia. tract. crim. lib. 4. cap. 9. n. 103. Quando verò Clericus fuit monitus est maior difficultas, de qua consule. Farin. & Io. Ant. de Nigr. loc. cit. alia priuilegia Clericalia enumerat, de Nigr. loc. cit. ver. priuil. per tot. vbi ponit 41 priuilegia Clericorum, & ea latè comprobat.

Et vogliamo che le presenti affisse alla Chiesa di S. Restituta, doue è maggior concorso di popolo, per essere nella piazza di questa Città habbino il medesmo vigore, come se fussero intimate à ciascheduno personalmente. [10] Datum in Sancta Visitatione die 19. Iulij 1611.

EDITTO TERZO.

Che li Clerici, per esser essenti dalle Colte, & altre grauezze, debbano seruire alle Chiese, & non attendere à mercantie, & negotiationi illeciti.

CONSIDERANDO Noi l'abuso grande, che è in questa nostra Città, & Diocesi, che li Clerici si ascriuano al seruitio della Chiesa, quando riceuono gl'Ordini, [1] e poi non si curano d'adempir quello, che hanno promesso nell'Ordinatione. Per tanto per il presente Editto commandiamo à tutti li Clerici della nostra Diocese, tanto in sacris [2] come in minoribus, [3] che debbano seruire alle Chiese, doue sono ascritti nelle Feste, tanto alle Messe cantate, come alli Vesperi, & Procesioni, [4] & à quelli di questa Città, che debbano anco seruire alla Chiesa nostra Cathedrale, nelli primi Vesperi, & Messa Pontificale, [5] sotto pena di ducati sei, quanto à quelli, che sono in sacris, e quanto all'altri, de priuatione dell'habito, ò di carceratione à nostro arbitrio. E di più non saranno essenti dalle Colte, ouero Collette, & pagamenti fiscali. [6] Et di più

10 Citatio ista per edictum publicum sufficit Conc. Trid. d. sess. 14. cap. 6. latè. Io. Ant. de Nigr. d. ver. Canonicas sanctiones, n. 2. vbi latè.

1 Conc. Trid. sess. 23. cap. 6. & cap. 11.

2 Conç. Trid. d. sess. 23. cap. 13. c. & hoc attendendum de con. d. 1.

3 Côc. d. cap. 6. & 11.

4 Io. Ant. de Nig. in extrau. Clem. VII. ver. priuil. n. 297.

5 Statutũ fuit in alijs Constitutionibus Synodalibus.

6 Extat prag. 2. Ferdin. primi sub tit. de Cler. seu Diac. Salua. vbi inseritur. Const. Honorij III. & ideo d. prag. seruatur inter personas Ecclesiast. vigore Constit. d. Sum. Pont. nam leges principum seculariũ non ligant personas Ecclesiasticas, nec eorũ bona cômu. opin. Canonist. in c. Eccl. S. Mariç d. Const. Aym. de Antiq. in 4. par. sect. circa n. 8. Ripa. de priu. côt. pestem nu. 122. Tiraq. in tract. Lignag. §. 1. gl. 13. Alex. cons 211. lib. 2. Afflict. in Const. si quis in posterum tit de defen. imp. fol. 29. latè. Lopez ad Diaz, cap. 57. ver. negotiatores fol. 223. in nouis Prax. Archiep. cap. 92. Napod. in cons. Neap. in prohe. fa. 37. & 48. Plotus de in lit. Iur §. 46. n. 7. d. Regens. Tapia. in Const. item statuimus, ver. an autem. Clerici tit. de legib. tom. 1. Iuris Regni fol 84. nu. 12. Per. Duen. Reg. 100. Gugl. in rep. c. rainutius in ver. domum de testam. vide Iul. clar q. 36. ver. vlterius quero numquid Clerici. Farin. de Inquis. q. 8. n. 96. Capic. dec. 66. Couar. pract. quæst. cap. 33. n. 7. Maran. in Prax. ver. aliquando petitur compromissum nu. 27. Gram. dec. 100. Nau. cons. 3. de Const. in quibus locis multa examinantur, quæ in Praxi sæpè occurrunt, & præcipuè in hoc Regno vide sup. de immun. Eccl. dec. 15.

di più li Clerici in minoribus, se non seruiranno alle Chiese, come di sopra, oltre le sudette pene, ne anco goderanno il Priuilegio del Foro, 7 & il simile intendiamo di quelli, che attendono à negotiationi illecite. 8 In oltre vi è la pena della priuatione de benefitij. 9 Vogliamo anco, che in tutte le Chiese li Curati habbino in Sacrestia in luogo, che si possi leggere da ogn'vno la lista delli Clerici ascritti, acciò possino farci fede ogni tre mesi di quelli, che seruono sotto pena reseruata al nostro arbitrio. Datum Soræ in nostro Episcopali Palatio die 25. Maij 1611.

EDITTO QVARTO.

Per riguardare le Feste.

APPARTENENDO alla nostra Cura Pastorale, prouedere, che nella nostra Città, & Diocese siano, come conuiene, santificate, & osseruate le Feste, non solo per obligo di precetto diuino, 1 de Sacri Canoni, 2 del Concilio di Trento, 3 & Bolle Apostoliche, 4 mà per debito di culto, & Religione, con la quale si professa la Maestà de Dio, e de suoi Santi, & con impiegarci in quelli giorni in opere di Pietà, & di Religione, & ci rediamo capaci de doni celesti, & acciò nessun possa pretendere ignoranza, con il presente Editto commandiamo espressamente, che conforme al precetto di Santa Chiesa in tutte le Domeniche, & Feste notate nel Sinodo al titolo de Festorum Obseruatione, ciascuno oda la Messa, 5 & si astenga da tutte l'opere seruili, 6 per non incorrere nel peccato mortale, essortando in

quelli

7 Conc. Trid. d.sess. 13. cap.6. latè Io. Ant. de Nigr. in d.extrau. Clem. VII. de Vit. & hon. Cler. in ver. priuilegio nu. 297. Capic. decis. 161. in fine.

8 c.1. ne Cler. vel mon. Clem. 1. & 2. de Vita, & honest. Cler. c. fin. extr. eod. tit. Ratio est, quia Clericus negotiator, vt pestis est vitandus, c. negotiatores, 88. d. Io. Andr. in c. quamquã in fine de censib. qui ponit, quis dicatur Clericus negotiator, vide Specul. tit. de Cler. cõiug. col. 2. Io. Ant. de Nigris in d. extrau. Clem. VII. in ver. solemnia. Prax. Archiep. Neap. cap. 77 Summa Bull. ver. vestigal. ver. limitatur.

9 c.fin. de Vit. & hon. Cleric. Clem. 1. & 2. eod. tit. & ibi Doct. de Nigr. loc. cit. in ver. Canonicas sanctiones num. 2.

1 In 3. præcepto Decalogi, vbi Nauar. Leu. cap. 23. ibi omne opus seruile nõ facies in eo Exodi 20. ibi memento vt diem Sabathi Sanctifices.

2 c.fin. de fer.

3 Sess. 25. de Inuoc. & ven. Sanct.

4 Pius V. Const. 6. incip. cum primũ, & ordinarij inobedientes incurrunt peccatum mortale latè Prax. Archiep. Neap cap. 62.

5 c. Missas de cons. d. 1. Abb. c. 1. n. 8. de Vit. & hon. Cler.

6 c. Ieiunia vbi gl. & Archid. d. cõse. d. 3. Leuit. cap. 23. quæ sint opera seruilia explicat. Nauar. d. 3. præcepto. Tolet. lib. 4. cap. 24. n. 3. quando Episcopus ex aliqua iusta, & rationabili causa dat aliquam licentiam laborandi in diebus festiuis potest iubere, vt in recompensam fiat aliqua eleemosina locijs pijs c. fin. & ibi Abb. not. vlt. de fer. Campania in capit. Regni incipit quidem nu. 21. in fin. iu tit. de Bobus Aratorijs non pign. fol. 12.

quelli giorni, ad odire anco li Vesperi, e frequentare le Chiese, & occuparsi in altri essercitij spirituali, che saranno rimedio per fuggire li peccati, & occasione di merito. E però nessuna persona di qualsiuoglia grado, & conditione ardisca in detti giorni lauorare, ne anco à bottega chiusa, ò per le case, vendere, ò comprare, carreggiare con bestie, ne senza, sì nella Città, come nella Diocese. [8] Ne anco sia lecito in detti giorni vendere, ne far circoli dalli salta in banchi, sotto pretesto di vendere cose medicinali, ò altro, se bene fussero imagini, ò libri spirituali, sotto pena à' trasgressori, oltre al peccato mortale che commetteranno [9] di carlini dieci d'applicarsi à' luoghi pij.

Non sia lecito in detti giorni à' Notarij rogarsi, ne far qualsiuoglia scrittura publica, [10] ne manco alli Ministri di giustitia in cause ciuili far qualsiuoglia essecutione, ne anco si essiggano collette, ò impositioni, sotto pena di nullità, [11] oltre alla predetta pena.

Eccettuando da questa prohibitione li Speciali, li quali dopò vdita la Messa, possino vendere per l'infermi, tenendo però solo aperto il [12] sportello.

Li Macellari parimente, vdito che haueranno la Messa, possino tagliar carne, ò vendere, però con tende, ò tauole in segno di riuerenza della festa. [13]

Li Fabbri parimente possino ferrare li caualli in caso di necessità.

Li Fornari, [14] & Hosti, vdito che haueranno la Messa possino vendere à minuto pane, vino, & altre cose necessarie al viuere humano, eccettuato però li giorni della Natiuità di Nostro Signore, e di Pasqua di Resurrettione.

Sia anco lecito di vendere li frutti d'ogni tempo per il vitto humano; [15] purche non si perda la Messa; li forastieri non vendino però senza licenza.

Li Viaticali, [16] essendo partiti in giorni non festiui, potranno seguitare il lor viaggio occorrendo giorno di

festa,

8 S.Tho.& Caiet.2.2. q.122.art.4. in princ. Tolet. d.c.24. nu.4.S. Carol, par.2. fol.127. 128. 129. & 130. vbi latissime.

9 Tolet.lib.4.cap 25. S.Carol.loc.cit.

10 Pius V. Const. all. Tolet. d.cap.24.nu 5. S.Carol. loc.cit. nam iuramentum nô præstatur in diebus festiuis. c.1.de fer.lim. in causis pijs.gl.ibi.

11 c. 1. vbi Doct. de fer. Silu.ver. Dominica.n.5. S.Carol.de fer. cap. 3. est ritus 262. M. C. V. c.conquæstus, vbi Doct. de fer.

12 Card Tolet.d.cap. 25.nu.3.

13 Tolet.d.nu.3.

14 Decretum S.C.relatum in summ. Bull. ver.dies festus.S Carol.loc.cit.

15 c.licet, de fer.decretum, vt sup.

16 Silu.d.ver. Dominica,n.5.in fin.Tolet. d.c.24.nu.3. & 25. in fine, extat decretum S.C.Conc.vt suprà.

festa, andando però alle fiere publiche, mà non per negotij particolari.

Non vogliamo che nelli giorni di festa si possino metere,[17] ne raccogliere grani, biade, fieni, ne vendemmiare, & quando ci fusse qualche vrgente necessità[18] di pericolo soprastante. Ordiniamo, che si venghi da noi, ò in absenza nostra, dal Vicario generale, per la licenza, quale si concederà gratis, ogni volta, che il Curato ci farà fede della necessità, & che non vi sia fraude, e ciò s'intenda doppo dette le Messe,[19] come si è osseruato sempre in questa nostra diocese. Ne anco in detti giorni si possa far mascare, ne quelle locare, ò vendere.[20]

Se occorrerà la festa di precetto nelli giorni soliti farsi i mercati d'ogni settimana s'habbi d'anticipare, con farlo fare il giorno auanti. Ma quanto alle fiere, che sogliono farsi vna volta l'Anno, come accade per il concorso à qualche deuotione, ò per altro rispetto, si potrà in quel giorno, ancorche sia di precetto, vendere, ò comprare, purche si faccia doppo che sarà finita la Messa Maggiore, & non prima.[21] Auuertendo che il giorno festiuo[22] s'intende di hore 24. cominciando dalla mezza notte precedente il giorno di festa, fino passata l'altra mezza notte seguente. Dat. &c. Die 10. April. 1610.

EDITTO QVINTO,

Per riguardare le feste, contro li Giocatori, & per le Chiese, & Confraternità.

Geronimo Giouanelli per gratia di Dio, & della Sede Apostolica Vescouo di Sora.

HABBIAMO inteso con grandissimo nostro dispiacere, che nelle feste, le quali sono instituite per laudare, & honorare Dio Sig. nostro si attende alli giochi, & altre dissolutioni.[1] Però con il presente

17 Tolet. d. c. 25. n. 3. ver. tertia necessitas. c. fin. de fer.

18 l. omnes, la prima, & ibi Bald. C. de fer. gl. & Luc. de Pen. in l. 1. C. de agricol. & censi. lib. 11.

19 Et hoc casu erit facienda aliqua eleemosyna in recompensatione, c. licet in fin. & ibi Abb. in vlt. not. de fer. latissime explicat Io. Ant. de Nigr. in c. Regni, incip. pridem, n. 31. in fin. sub tit. de Bob. arator, non pign. fol. 12. vt dixi sup.

20 S. Carol. tit. de fer. cap. 1. & 3.

21 Pius V. Const. allog. his verbis resolutio extat S. C. Card. Conc. Trid. interpr. ad cap. 1. sess. 22. ad Archiep. Vercell. eius verba hic sunt posita. Card. Tolet li. 4. cap. 24. n. 4. ego obtinui à S. C. Concilij stante quod in mea Dioecesi mercatus fiunt diuersis diebus, quod possint fieri diebus festiuis post Missam maiorem, exceptis tamen Dominicis diebus, ac festiuitatibus Natiuitatis D. N cum tribus sequentibus diebus, Epiphania Domini, Paschatis Resurrectionis, & Pentecostes, cũ duobus diebus sequẽtibus, Ascensionis Domini, Corporis Christi; Assumptionis B. Virginis, Apostolorũ Petri, & Pauli, & omnium Sanctorum, in quibus diebus nullo modo mercatus haberi possunt. glos. c. licet, ver. maioribus, de ferijs.

22 Silu. d. ver. Dominica. dixi in tit. de dierum festorum obseru. S. Carol. par. 2. fol. 128.

1 Vide in tit. de fest. obser. in decreto 6. vbi multa allegaui.

ſente Editto conforme anco le Conſtitutioni Sinodali. Commandiamo à tutti, e ſingoli tanto Eccleſiaſtici, come ſecolari, che nelle feſte non deuono giocare la mattina, ne à giochi prohibiti, ne leciti; il giorno dipoi non deuono giocare à giochi prohibiti in publico, ne in luoghi patenti, ſotto pena di ſcommunica. [1]

2 Che li Chierici di qualſiuoglia ordine non poſſano giocare à giochi prohibiti, ne anco in priuato, ne meno in giorni feriali, ſotto la medema [2] pena.

3 Che li Chierici non debbano ſtare in niuna maniera à vedere giocare à giochi prohibiti, ſotto la medema pena.

4 Che non ſi poſſa giocare auanti le Chieſe à niuna ſorte di giuochi, ne anco in giorni feriali, ſotto pena à noi arbitraria.

5 Che niuno habbi ardire di gettare immonditie, ne orinare alle mure delle Chieſe, ſotto pena di carceratione, & altre à noſtro arbitrio.

6 Che le Confraternità de' ſecolari non poſſino nelli giorni delle loro feſte, far paſti, tanto nelle lor Chieſe, come fuori, ma debbino honorarle con l'orationi, & offitij diuini, ſotto pena à noſtro arbitrio.

7 Che li Curati debbano per quindici giorni auanti le feſtiuità, nelle quali ſi ſogliono fare detti Conuiti, denontiare il preſente ordine inter Miſſarum ſolemnia, ſotto pena di due ducati d'applicarſi come di ſopra, &c.

1 Concil. Arelaten. can. 79.

2 Vide in decreto 2. de vita & hon. Cler.

3 Vide in d. decreto.

4 S. Carol. tit. 4. de celebr. Miſs. cap. 25.

5 Pius V Conſt. incip. cum primum, §. cum vero, in Bull. fol. 925. Conſtit. Eccl. Neap in fin. Rituum illius Eccleſiæ impreſſ, col. 4.

EDITTO SESTO.

Contro li Concubinarij, & Adulteri.

Geronimo Giouannelli per gratia di Dio, e della Sede Apostolica Vescouo di Sora, & della medema S. Sede delegato.

HAVENDO noi nella visita che habbiamo fatto tanto della Città, come della maggior parte della nostra Diocese hauuto relatione che molti e Chierici,[1] e laici[2] tengono concubine, & anco si commettono molti adulterij, e perche questi sono peccati enormissimi[3] prohibiti da' Sacri Canoni,[4] e Concilij;[5] però com-

1 Vide sup. de vita & hon. Cler. dec. 12.

2 Episcopus procedit etiam cōtra laicos ad omnes pœnas, c. 1. de off. Ord. vbi in Synodo Io. Papæ ita decretum est, habeant Episcopi liberā potestatē in suis diœcesibus adulteria & scelera inquirere vlcisci & iudicare absque impedimento alicuius, qui tex. loquitur etiam contra laicos, vt ibi prob. Abb. n. 3. Extat sancta Constitutio Regis Rogerij incip. Maiestati nostræ, sub tit. de Episc. audient. & ibi late D. Regens Carolus Tapia, placet hic inserere verba dictæ Constitutionis, Maiestati nostræ quorundam Prælatorum quærimonia patefecit, quod Ecclesiæ suæ ab officialibus Regni nostri minuuntur iure suo, videlicet de adulterijs, quæ non permittunt iudicari & corrigi in Curia Ecclesiæ, sicut debet, quod si verum est, nobis displicet, & graue videtur, non enim decet, nec volumus, vt ea quæ ab Ecclesia iudicari & coerceri debent, ab alijs puniantur & iudicentur, aut corrigantur, quare mandamus & præcipimus firmiter, vt ammodo de adulterijs iudicandis officiales nostri non se intromittant, sed si quis de Parrochia alicuius Ecclesiæ de adulterio accusatus, vel deprehensus fuerit, ad iudicium ipsius Ecclesiæ, in quo ipsa adulteria iudicari debent consistat, & à curia ipsius Ecclesiæ iudicetur, excepto si per violentiam adulterium committatur, quod si acciderit iudicetur ab Ecclesia de adulterio, & de insultu in nostra Curia iudicetur, & hanc veram opin. tenet gl. c. cū sit generale. ver. malefactores, de foro comp. Abb. c. gaudemus, de conu. coniug. de comu. testatur Alcia. ibi nu. 18. Arch. cons. 14. Villalobos in collect. com. opin. litt. L. nu. 5. Guidopap. quæst. 178. Dec. cons. 212. post nu. 2 Fran. Marcus q. 514. n. 6. & 7. Bermondus de publ. concub. Rub. de adult. num. 23. Couar. in 4. decr. p. 2. cap. 7. §. 6. nu. 8. Lopez ad Diaz cap. 87. ver. adulteri. litt. B. Tho. Sanchez de matrim. lib. 10. tit. de Diuor. disp. 8. n. 15. & 16. latissime hanc veritatem defendit Pet. Foller. in praxi crim. can. ver. aut inquisitione formata. nu. 52. Ang. l. quamuis, la 2. nu. 4. C. ad leg. Iul. de adult. Iul. Clar. in praxi crim. q. 27. ver. quæro numquid. Baiardus ad Clarum. §. adulterium. n. 44. Iodocus in praxi crim. cap. 89. Rub. de adult. nu. 11. Carrer. in prax. trac. 3. de Homicid. & assassin. § qui excusatur. nu. 39. Rom. sing. 674. incip. Nos sumus. Ant. Gomez. in l. Tauri, 80. num. 47. ver. verum tamen est, & ita passim proceditur in Curia nostra Episcopali, prout sanctissimis constitutionibus decretum est.

3 De grauitate adulterij vide cap. 26. Gen. c. nemo. c. dicat. c. meretrices. c. sicut non, 32. q. 4. c. qui viderit, 32. q. 3. Dionys. Carthus. in opusc. de conu. pecc. art. 5. latè Menoch. de arbitr. iud. casu 419.

4 c. fraternitatis. 34. d. c. si concubinæ, vbi omnes Canonistæ de sent. excommun. c. fin. de cohabit. cleric. & mul.

5 Conc. Trident. sess. 24. cap. 8. de reform. matrim. Concil. Later. sub Leone X. sess. 9. Nauarr. in Man. cap. 16. num. 21. Card. Toletus lib. 5. cap. 10. c. quid in omnibus, vbi can. 32. q. 7.

commandiamo à [6] tutti, & singoli adulteri, [7] concubinarij, [8] huomini & donne, tanto soluti, come maritati, che debbano separarsi à fatto di tal conuersatione, e lasciar il peccato, altrimente procederemo contro di essi, conforme li Sacri Canoni, & Concilij, [9] & anco à carceratione, [10] & ex officio [11] ordinando alli Curati che debbano tutto questo notificare al Popolo ogni volta che li parerà espediente. Dat. Soræ in Sancta Visitatione die 12. Maij 1610.

6 Sunt crimina mixti fori, in quibus est locus præuentioni. dixi supra tit. de Pœnis. decret. 1. nu. 3. quod concubinatus sit mixti fori, vide Abb. c. cum sit generale. num. 25. de foro compet. Iul. Clar. §. fi. q. 37. Farin. q. 8. nu. 131. de adult. vltra a me superius al leg. n. 2. vide Iul Clar. §. adulteriũ. ver. hoc crimen. & §. fi. q. 37. ver. quæro nunquid, D. Regens Carol. Tapia in d. Const Maiestati nostræ. Farin. de delictis carnis q. 141. n. 47. & hæc nostra Curia Episc. est in possessione procedẽdi in omnibus causis mixti fori, præueniendo Curiam secularem vt patet in processibus qui conseruantur in nostro Archiuio, licet satis sit dispositio indubitata iuris communis; & contrarium dicere, cum sit auferre ab Ecclesia id quod ei competit de iure communi est facere actũ contra Ecclesiast. libertatem. Inn. c. nouerit, in prin. de sent. exc. vbi tenet, quod libertas Ecclesiastica cõsistit in priuilegijs concessis super spiritualibus & temporalibus, vel a Deo, vel à Rom. Pontif. aut ab Imperatore, Ecclesijs, ac personis Ecclesiasticis in genere, idem tenet Abb. antiquus, & Card. Host. in eod. c. & Ant. de But. ibi nu. 9. Henricus nu. 3. Lapus alleg. 92. Silu. ver. Ecclesia, 1. nu. 5. ver. quarto quæritur, cum alijs à me allegatis in tract. de immun. Eccl. in 1. par. in prin. nu. 3. quem, Deo fauente, quamprimum typis mandari cupio, & ideo contra eos qui dicunt Reuerendissimos Episcopos non posse procedere in causis mixti fori, habent locum pœnæ tex. in d. c. nouerit, vt dicit Lapus d. alleg. 92. nu. 3. nec refert an hoc sit scriptum, vel voce allegetur, vt probatur in d. c. nouerit, ibi & consuetudines, & late hæc omnia prosequor in d. tractatu; & ideo in hoc aduertatur propter excommunicationem latæ sententiæ, de qua in d. c. nouerit, & ibi gloss. ver. Ecclesiæ.

7 cum alter, vel vterque est coniugatus. Nauar. in Man. cap. 16. nu. 3 Iul. Clar. § adulterium.

8 Concubinatus est fornicatio continuata cum soluta determinata, ita vt sit cohabitatio quædam & talis consuetudo ac si matrimonio coniuncta esset, & hoc peccatum est graue, & periculosum, quia homo non solum peccat mortaliter, sed manet in statu peccati, & in continuo proposito, saltem virtuali peccandi, nec est necesse, quod cohabitent sub eodem tecto, sed sufficit consuetudo, & isti non sunt absoluendi, nisi cum cautela, quam docet Card. Tolet. lib. 5. cap. 10. prope fin. Silu. ver. concubinarius. n. 2. Nau. in Man d. cap. 16. nu. 21. Ex quibus actibus concubinatus deducatur & probetur, vide Rot. coram bo. me. Card. Seraphino Leodien. hæreditatis 6. Martij 1573. inter dec. Farin. dec. 7.

9 d. c. 1. de off ord. Conc Trid. d. sess. 24. cap. 8. de ref. mat. & aduerte quod requiritur trina monitio, quando Episcopus vult procedere ad excommunicationem, sed si velit procedere ad carcerationem, vel alias pœnas non requiritur monitio, & ita extat resolutio S. C. refert prax. Archiep. Neap. cap. 37. nu. 10.

10 Episcopus potest carcerare laicos in causis ad ipsum spectantibus. Dominic. in c. cum Episcopus, de off. ord. in 6 & ibi Phil. Fran. Io. de Anan. c. 2. de adult. & in Rub. de sortil. & in c. qualiter, il 2. §. ad corigendos. de accus. Steph. Aufr. de pot. Eccl. super laicos, n. 1. Felin. c. significasti, n. 4. in fi. de off. deleg. Lopez ad Diaz cap. 153. n. 6 Rom. sing. 660. Soar. de Paz in pract. tomo 2. prælud. 2. n. 53. & 56 dicens ita seruari Salamanticæ. Foller. in praxi crim. can. ver. aut inquisitione formata. nu. 52. cit sup. nu. 2. vide alleg. sup tit. de Hospitalibus, decr. 5. num. 2.

11 In quocunque crimine potest procedi de iure canonico ex officio. Bal. c. 1. de officio ordin. Dec. in Rub. de iud. nu. 68. & 69. Maranta in Speculo, par. 6. tit. de Inquisitione. nu. 39. Ioan. de Anan. c. fælicis. col. 2. de pœnis in 6. Gomez. de delictis cap. 1. nu. 49. Iul. Clar. §. fin. q. 3. ver. debes, & in ver. sed certe, & q. 58. ver. sed punctus est, circa finem. Farin. de Inquis. q. 1. nu. 8. & 10. & tanto magis quando adulterium est notorium. Gramm. dec 31. in fi. qui subdit, quod dicitur notorium adulterium, quando adest confessio spontanea, vel captus in fragranti. And. de Iser. in constit. Humanitatem.

PRIMVM ÆDICTVM.
Super Visitatione.

Hieronymus Ioannellius Dei, & Apostolicæ sedis gratia Episcopus Soranus, ac eiusdem Sanctæ Sedis Delegatus.

VONIAM in nostra Visitatione multa inuenimus, quæ correctione egent, & emendatione, ideò infrascripta decreta generalitèr in omnibus Ecclesijs nostræ Diœcesis obseruari, mandamus sub pœnis, nobis benè visis.

Obtinentes beneficia in Ecclesijs, quæ vetustate, vel aliàs collapsæ sint, vel instaurate illas curent, vel habeant Altare in Ecclesia locorum vicinorum iuxtà dispositionem Sacri Concilij Tridentini [1] sub pœna decem ducatorum.

[1] Sess.21.cap.7.

In nostra Cathedrali, & alijs Ecclesijs in quibus recitantur in Choro à Canonicis, vel alijs Clericis diuina Officia, volumus quod Matutinum non recitetur nisi orto iam sole, similiter Vespere post horam decimam octauam, & Completorium in diebus Quadragesimalibus post horam vigesimam primam, & tunc detur signum campanæ, & non ante vllo modo.

Omnes beneficiati exhibeant Bullas infrà mensem sub pœna ammissionis tertiæ partis fructuum.

Vbi non est apposita certa pœna, semper intelligatur sub pœna arbitraria, & applicata locis pijs. [2]

[2] S. ip. tit. de Pœnis decr. 1. par. 2.

Officium recitetur semper in Choro cū superpelliceis.

Sæculares non sedeant in Choro sub pœna excommunicationis.

In omnibus Ecclesijs Curatus doceat per se ipsum Doctrinam Christianam singulis diebus festiuis sub pœna arbitrij.

Omnia

Omnia ornamenta Altaris, & pro vsu Sacerdotum sint munda.

Clerici omnes deferant habitum,talarem,& renouent tonsuram singulis quindecim diebus adminus sub pœna priuationis priuilegiorum Clericalium, & alijs arbitrio nostro. [3]

Non habitent cum mulieribus, nequè cum illis conuersationem habeant sub pœnis impositis à Concilio Tridentino,& hoc decretum habeat vim personalis monitionis primo, secundo, tertio, prout etiam disponitur in Constitutionibus Synodalibus [4] Missæ celebrentur pro Populi commoditate, vna post aliam, non autem simùl.

Semper recitetur vna Missa summo manè pro laboratoribus.

Omnes Clerici, & alij Sacerdotes obediant Curato in diuinis.

Quilibet Beneficiatus habeat biretum, breuiarium,& superpelliceum.

Curati etiam habeant Sacerdotale, Manuale Nauarri, & Summam Cardinalis Toleti sub pœna arbitri.

Administratores locorum piorum reddant rationem administrationis quolibet anno, & infra mensem à fine anni sine spe prorogationis, & officiales mutentur quolibet anno.

Inuentarium omnium Reliquiarium, & bonorum dictarum Confraternitatum transmittatur reponendum in nostra Cancellaria.

Omnes beneficiati tradant Inuentarium bonorum Ecclesiasticorum reponendum, vt suprà infrà mensem sub pœna arbitrij.

Et vt prædicta nostra generalia decreta ad omnium notitiam perueniant, mandamus ipsa affigi ad valuas tàm nostræ Cathedralis, quàm etiàm aliarum Curatarum Ecclesiarum nostræ Diœcesis, & quilibet Curatus ad valuas suæ Ecclesiæ affigat, & refixa cum debita re-

3 Vide sup. de Vita, & hon. Cler. dec. 7. par. 2. & infra Edicto 2. hac par. 3.

4 Sup. dicto tit. de Vita, & hon. Cleric. dec. 12.

latione ad viciniorem transmittat, & vltimus ad nos, nostramq. Curiam cum debitis relationibus remittat, sed post præsentium impræssionem infrà duos menses nullus possit prætendere ignorantiam, & hoc decretum intelligatur, & habeatur pro repetito in omnibus decretis, & Edictis in hoc libello impressis. Datum Soræ in nostro Episcopali Palatio die 28. Augusti 1610.

EDITTO SECONDO.

Per l'habito de Preti, e Clerici.

Geronimo Giouannelli per la gratia de Dio, e della Sede Apostolica Vescouo di Sora.

PER osseruare la dispositione del Sacro Concilio Tridentino, [1] & della Constitutione della fel. mem. di Sisto V. [2] & anco le Constitutioni Synodali [3] commandiamo à tutti li Clerici, che sono in sacris, & ad altri, che hanno benefitij, ouero pensione, che debbiano frà termine de giorni quindici, dal giorno della publicatione delle presenti, vestirsi di habito talare [4] con la debita Tonsura [5] altrimente conforme à detta Constitutione de Sisto Quinto d'adesso, come d'all'hora li dechiaramo priuati [6] di detti benefitij, & pensioni, & perciò procederemo alla sequestratione de frutti [7] non potendo goderli in conscienza per la priuatione de fatto, [8] de più ordiniamo alli Clerici di Prima Tonsura, & d'Ordini minori, che debbano ancor essi portar l'habito, & Tonsura, come di sopra, altrimente non goderanno il priuilegio del Foro. [9]

1 S. ss. 23. cap 6.
2 Incip. cum Sacrosancti sub Datum 18. Ian. 1589.
3 Vide in tit. de Vita, & hon. Cler.
4 Const. Sixti V. ibi habitum Clericalem vestes, scilicet Talares, & sic Sum. Pontifex definiuit habitũ Clericalem, qui non erat à iure definitus decretũ S. C. sess. 23. cap. 6. vide Farin. de Inquis. q. 8. n. 69. ver. sublim. quarto latè Io. Ant. de Nigr. in extrau. Clem. VII. in ver. Canonicas sanctiones.
5 Ita habetur in eadem constit. ibi in habitu Clericali, & Tonsura, & requiritur simùl habitus, & Tonsura propter copulam & vide glos. in Clem. fin. in ver. & Tonsurã de Vita, & hon. Cler. Far. d. q. 8. n. 64. extat decretum S. C. Card. Conc. Trid. Interpr. in d. c. 6. ver. vtâtur, qualis debeat esse Tonsura, & quare Clerici illam deferant, vltrà ea quæ dixi in tit. de Vit. & hon. Cler. vide c. duo sunt 12. q. 2. gl. in d. Clem. fin. Imo. in c. Clerici officia de Vit. & hon. Cler. Cepoll. cõs. 11. Incip. casus talis est Aloys. &c.
6 d. const. 161. priuamus sinè vlla alia monitione ipso facto, & beneficia sunt reseruata sed Apostolicæ, vt ibi dicitur latè Io. Ant. de Nigr. in extrau. Clem. VII. in ver. Canonicas Sanctiones n. 2.
7 d. constit. 8 Vt in d. constit. 9 Conc. Trid sess. 23. cap. 6. Clem. VII. in d. extrau. Incip. exponi, vbi latè Io. Ant. de Nigr. Abb. c. nouimus in 2. not de ver. sig. Quid dicendum si Clericus reassumpserit habitum, Tonsuram. An etiam reassumat priuilegium Fori, affirmatiua opinio est magis communis decretum S. C. d. c 6 Conc. Trid. Farin. d. q. 8. n. 53. vsque ad nu. 114. Io. Ant. de Nigr. d. extrauag. Clem. VII. in ver. habitum n. 32. Capra concl. 97. n. 104. Cepolla cons. crim. 11. Decia. tract. crim. lib. 4. cap. 9. n. 103. Quando verò Clericus fuit monitus est maior difficultas, de qua consule. Farin. & Io. Ant. de Nigr. loc. cit. alia priuilegia Clericalia enumerat, de Nigr. loc. cit. ver. priuil. per tot. vbi ponit 41 priuilegia Clericorum, & ea latè comprobat.

Et vogliamo che le presenti affisse alla Chiesa di S. Restituta, doue è maggior concorso di popolo, per essere nella piazza di questa Città habbino il medesmo vigore, come se fussero intimate à ciascheduno personalmente. [10] Datum in Sancta Visitatione die 19. Iulij 1611.

EDITTO TERZO.

Che li Clerici, per esser essenti dalle Colte, & altre grauezze, debbano seruire alle Chiese, & non attendere à mercantie, & negotiationi illeciti.

CONSIDERANDO Noi l'abuso grande, che è in questa nostra Città, & Diocesi, che li Clerici si ascriuano al seruitio della Chiesa, quando riceuono gl'Ordini, [1] e poi non si curano d'adempir quello, che hanno promesso nell'Ordinatione. Per tanto per il presente Editto commandiamo à tutti li Clerici della nostra Diocese, tanto in sacris [2] come in minoribus, [3] che debbano seruire alle Chiese, doue sono ascritti nelle Feste, tanto alle Messe cantate, come alli Vesperi, & Processioni, [4] & à quelli di questa Città, che debbano anco seruire alla Chiesa nostra Cathedrale, nelli primi Vesperi, & Messa Pontificale, [5] sotto pena di ducati sei, quanto à quelli, che sono in sacris, e quanto all'altri, de priuatione dell'habito, ò di carceratione à nostro arbitrio. E di più non saranno essenti dalle Colte, ouero Collette, & pagamenti fiscali. [6] Et di più

10 Citatio ista per edictum publicum sufficit Conc. Trid. d. sess. 14. cap. 6. latè. Io. Ant. de Nigr. d. ver. Canonicas sanctiones, n. 2. vbi latè.

1 Conc. Trid. sess. 23. cap. 6. & cap. 11.

2 Conc. Trid. d. sess. 23. cap. 13. c. & hoc attendendum de con. d. 1.

3 Cóc. d. cap. 6. & 11.

4 Io. Ant. de Nig. in extrau. Clem. VII. ver. priuil. n. 297.

5 Statutũ fuit in alijs Constitutionibus Synodalibus.

6 Extat prag. 2. Ferdin. primi sub tit. de Cler. seu Diac. Salua. vbi inseritur. Const. Honorij III. & ideo d. prag. seruatur inter personas Ecclesiast. vigore Constit. d. Sum. Pont. nam leges principum seculariũ non ligant personas Ecclesiasticas, nec eorũ bona cómu. opin. Canonist. in c. Eccl. S. Mariȩ d. Const. Aym. de Antiq. in 4. par. sect. circa n. 8. Ripa. de priu. cõtr. pestem nu. 122. Tiraq. in tract. Lignag. §. 1. gl. 13. Alex. cons 211. lib. 2. Affl. in Const. si quis in posterum tit de defen. imp. fol. 29. latè. Lopez ad Diaz, cap. 57. ver. negotiatores fol. 223. in nouis Prax. Archiep. cap. 92. Napod. in cons. Neap. in prohe. fa. 37. & 48. Plotus de in lit. Iur §. 46. n. 7. d. Regens. Tapia. in Const. item statuimus, ver. an autem. Clerici tit. de legib. tom. 1. Iuris Regni fol 84. nu. 12. Per. Duen. Reg. 100. Gugl. in rep. c. rainutius in ver. domum de testam. vide Iul. clar q. 36. ver. vlterius quero numquid Clerici. Farin. de Inquis. q. 8. n. 96. Capic. dec. 66. Couar. pract. quæst. cap. 33. n. 7. Maran. in Prax. ver. aliquando petitur compromissum nu. 27. Gram. dec. 190. Nau. cons. 3. de Const. in quibus locis multa examinantur, quæ in Praxi sæpe occurrunt, & præcipuè in hoc Regno vide sup. de immun. Eccl. dec. 15.

di più li Clerici in minoribus, se non seruiranno alle Chiese, come di sopra, oltre le sudette pene, ne anco goderanno il Priuilegio del Foro, 7 & il simile intendiamo di quelli, che attendono à negotiationi illecite. 8 In oltre vi è la pena della priuatione de benefitij. 9 Vogliamo anco, che in tutte le Chiese li Curati habbino in Sacrestia in luogo, che si posi leggere da ogn'vno la lista delli Clerici ascritti, acciò posino farci fede ogni tre mesi di quelli, che seruono sotto pena reseruata al nostro arbitrio. Datum Soræ in nostro Episcopali Palatio die 25. Maij 1611.

EDITTO QVARTO.

Per riguardare le Feste.

APPARTENENDO alla nostra Cura Pastorale, prouedere, che nella nostra Cittá, & Diocese siano, come conuiene, santificate, & osseruate le Feste, non solo per obligo di precetto diuino, 1 de Sacri Canoni, 2 del Concilio di Trento, 3 & Bolle Apostoliche, 4 mà per debito di culto, & Religione, con la quale si professa la Maestà de Dio, e de suoi Santi, & con impiegarci in quelli giorni in opere di Pietà, & di Religione, & ci rediamo capaci de doni celesti, & acciò nessun possa pretendere ignoranza, con il presente Editto commandiamo espressamente, che conforme al precetto di Santa Chiesa in tutte le Domeniche, & Feste notate nel Sinodo al titolo de Festorum Obseruatione, ciascuno oda la Messa, 5 & si astenga da tutte l'opere seruili, 6 per non incorrere nel peccato mortale, essortando in quelli

7 Conc. Trid. d.sess. 23. cap.6. latè Io. Ant. de Nigr. in d. extrau. Clem. VII. de Vit. & hon. Cler. in ver. priuilegio nu. 297. Capic. decis. 161. in fine.

8 c.1. ne Cler. vel mon. Clem. 1. & 2. de Vita, & honest. Cler. c. fin. extr. eod. tit. Ratio est, quia Clericus negotiator, vt pestis est vitandus, c. negotiatores, 88. d. Io. Andr. in c. quamquã in fine de censib. qui ponit, quis dicatur Clericus negotiator, vide Specul. tit. de Cler. cõiug. col. 2, Io. Ant. de Nigris in d. extrau. Clem. VII. in ver. solemnia. Prax. Archiep. Neap. cap. 77 Summa Bull. ver. vestigal. ver. limitatur.

9 c. fin. de Vit. & hon. Cleric. Clem. 1. & 2. eod. tit. & ibi Doct. de Nigr. loc. cit. in ver. Canonicas sanctiones num. 2.

1 In 3. præcepto Decalogi, vbi Nauar. Leu. cap. 23. ibi omne opus seruile nõ facies in eo Exodi 20. ibi memento vt diem Sabathi Sanctifices.

2 c. fin. de fer.

3 Sess 25. de Inuoc. & ven. Sanct.

4 Pius V. Const. 6. incip. cum primũ, & ordinarij inobedientes incurrunt peccatum mortale latè Prax. Archiep. Neap. cap. 62.

5 c. Missas de cons. d. 1. Abb. c. 1. n. 8. de Vit. & hon. Cler.

6 c. Ieiunia vbi gl. & Archid. d. cõse. d. 3. Leuit. cap. 23. quæ sint opera seruilia explicat. Nauar. d. 3. præcepto. Tolet. lib. 4. cap. 24. n. 3. quando Episcopus ex aliqua iusta, & rationabili causa dat aliquam licentiam laborandi in diebus festiuis potest iubere, vt in recompensam fiat aliqua eleemosina locijs pijs c. fin. & ibi Abb. not. vlt. de fer. Campania in capit. Regni incipit quidem nu. 21. in fi. in tit. de Bobus Aratorijs non pign. fol. 12.

quelli giorni, ad odire anco li Vesperi, e frequentare le Chiese, & occuparsi in altri essercitij spirituali, che saranno rimedio per fuggire li peccati, & occasione di merito. E però nessuna persona di qualsiuoglia grado, & conditione ardisca in detti giorni lauorare, ne anco à bottega chiusa, ò per le case, vendere, ò comprare, careggiare con bestie, ne senza, sì nella Città, come nella Diocese. [8] Ne anco sia lecito in detti giorni vendere, ne far circoli dalli salta in banchi, sotto pretesto di vendere cose medicinali, ò altro, se bene fussero imagini, ò libri spirituali, sotto pena à' trasgressori, oltre al peccato mortale che commetteranno [9] di carlini dieci d'applicarsi à' luoghi pij.

Non sia lecito in detti giorni à' Notarij rogarsi, ne far qualsiuoglia scrittura publica, [10] ne manco alli Ministri di giustitia in cause ciuili far qualsiuoglia essecutione, ne anco si essiggano collette, ò impositioni, sotto pena di nullità, [11] oltre alla predetta pena.

Eccettuando da questa prohibitione li Speciali, li quali dopò vdita la Messa, possino vendere per l'infermi, tenendo però solo aperto il [12] sportello.

Li Macellari parimente, vdito che haueranno la Messa, possino tagliar carne, ò vendere, però con tende, ò tauole in segno di riuerenza della festa. [13]

Li Fabbri parimente possino ferrare li caualli in caso di necessità.

Li Fornari, [14] & Hosti, vdito che haueranno la Messa possino vendere à minuto pane, vino, & altre cose necessarie al viuere humano, eccettuato però li giorni della Natiuità di Nostro Signore, e di Pasqua di Resurrettione.

Sia anco lecito di vendere li frutti d'ogni tempo per il vitto humano; [15] purche non si perda la Messa; li forastieri non vendino però senza licenza.

Li Viaticali, [16] essendo partiti in giorni non festiui, potranno seguitare il lor viaggio occorrendo giorno di festa,

8 S.Tho.& Caiet.2.2. q.122.art.4. in princ. Tolet. d.c.24. nu.4.S. Carol, par.2. fol.127. 128. 129. & 130. vbi latissime.

9 Tolet.lib.4.cap 25. S.Carol.loc.cit.

10 Pius V. Const. all. Tolet.d.cap.24.nu 5. S.Carol. loc.cit. nam iuramentum nō præstatur in diebus festiuis. c.1.de fer.lim. in causis pijs.gl.ibi.

11 c. 1. vbi Doct. de fer. Silu.ver.Dominica.n.5.S.Carol.de fer. cap. 3. est ritus 262. M. C. V. c.conquæstus, vbi Doct.de fer.

12 Card Tolet.d.cap. 25.nu.3.

13 Tolet.d.nu.3.

14 Decretum S.C.relatum in summ. Bull. ver.dies festus.S Carol.loc.cit.

15 c.licet,de fer.decretum, vt sup.

16 Silu.d.ver. Dominica,n. 5.in fin.Tolet. d.c.24.nu.3. & 25. in fine, extat decretum S.C.Conc.vt suprà.

festa, andando però alle fiere publiche, mà non per negotij particolari.

Non vogliamo che nelli giorni di festa si possino metere, [17] ne raccogliere grani, biade, fieni, ne vendemmiare, & quando ci fusse qualche vrgente necessità [18] di pericolo soprastante. Ordiniamo, che si venghi da noi, ò in absenza nostra, dal Vicario generale, per la licenza, quale si concederà gratis, ogni volta, che il Curato ci farà fede della necessità, & che non vi sia fraude, e ciò s'intenda doppo dette le Messe, [19] come si è osseruato sempre in questa nostra diocese. Ne anco in detti giorni si possa far mascare, ne quelle locare, ò vendere. [20]

Se occorrerà la festa di precetto nelli giorni soliti farsi i mercati d'ogni settimana s'habbi d'anticipare, con farlo fare il giorno auanti. Ma quanto alle fiere, che sogliono farsi vna volta l'Anno, come accade per il concorso à qualche deuotione, ò per altro rispetto, si potrà in quel giorno, ancorche sia di precetto, vendere, ò comprare, purche si faccia doppo che sarà finita la Messa Maggiore, & non prima. [21] Auuertendo che il giorno festiuo [22] s'intende di hore 24. cominciando dalla mezza notte precedente il giorno di festa, fino passata l'altra mezza notte seguente. Dat.&c. Die 10. April. 1610.

EDITTO QVINTO,

Per riguardare le feste, contro li Giocatori, & per le Chiese, & Confraternità.

Geronimo Giouanelli per gratia di Dio, & della Sede Apostolica Vescouo di Sora.

HABBIAMO inteso con grandissimo nostro dispiacere, che nelle feste, le quali sono instituite per laudare, & honorare Dio Sig. nostro si attende alli giochi, & altre dissolutioni. [1] Però con il presente

17 Tolet. d. c. 25. n. 3. ver. tertia necessitas. c. fin. de fer.

18 l. omnes, la prima, & ibi Bald. C. de fer. gl. & Luc. de Pen. in l. 1. C. de agricol. & censi. lib. 11.

19 Et hoc casu erit facienda aliqua eleemosyna in recompensatione, c. licet in fin. & ibi Abb. in vlt. not. de fer. latissime explicat Io. Ant. de Nigr. in c. Regni, incip. pridem, n. 31. in fin. sub tit. de Bob. arator, non pign. fol. 12. vt dixi sup.

20 S. Carol. tit. de fer. cap. 1. & 3.

21 Pius V. Const. allog. his verbis resolutio extat S. C. Card. Conc. Trid. interpr. ad cap. 1. sess. 22. ad Archiep. Vercell. eius verba hic sunt posita. Card. Tolet li. 4. cap. 24. n. 4. ego obtinui à S. C. Concilij stante quod in mea Diœcesi mercatus fiunt diuersis diebus, quod possint fieri diebus festiuis post Missam maiorem, exceptis tamen Dominicis diebus, ac festiuitatibus Natiuitatis D. N cum tribus sequentibus diebus, Epiphania Domini, Paschatis Resurrectionis, & Pentecostes, cũ duobus diebus sequẽtibus, Ascensionis Domini, Corporis Christi; Assumptionis B. Virginis, Apostolorũ Petri, & Pauli, & omnium Sanctorum, in quibus diebus nullo modo mercatus haberi possunt. glos. c. licet, ver. maioribus, de ferijs.

22 Silu. d. ver. Dominica. dixi in tit. de dierum festorum obseru. S. Carol. par. 2. fol. 128.

1 Vide in tit. de fest. obser. in decreto 6. vbi multa allegaui.

sente Editto conforme anco le Constitutioni Sinodali. Commandiamo à tutti, e singoli tanto Ecclesiastici, come secolari, che nelle feste non deuono giocare la mattina, ne à giochi prohibiti, ne leciti; il giorno dipoi non deuono giocare à giochi prohibiti in publico, ne in luoghi patenti, sotto pena di scommunica.[1]

2 Che li Chierici di qualsiuoglia ordine non possano giocare à giochi prohibiti, ne anco in priuato, ne meno in giorni feriali, sotto la medema[2] pena.

3 Che li Chierici non debbano stare in niuna maniera à vedere giocare à giochi prohibiti, sotto la medema pena.

4 Che non si possa giocare auanti le Chiese à niuna sorte di giuochi, ne anco in giorni feriali, sotto pena à noi arbitraria.

5 Che niuno habbi ardire di gettare immonditie, ne orinare alle mure delle Chiese, sotto pena di carceratione, & altre à nostro arbitrio.

6 Che le Confraternità de' secolari non possino nelli giorni delle loro feste, far pasti, tanto nelle lor Chiese, come fuori, ma debbino honorarle con l'orationi, & offitij diuini, sotto pena à nostro arbitrio.

7 Che li Curati debbano per quindici giorni auanti le festiuità, nelle quali si sogliono fare detti Conuiti, denontiare il presente ordine inter Missarum solemnia, sotto pena di due ducati d'applicarsi come di sopra, &c.

1 Concil. Arelaten. can. 79.

2 Vide in decreto 2. de vita & hon. Cler.

3 Vide in d. decreto.

4 S. Carol. tit. 4. de celebr. Miss. cap. 25.

5 Pius V Const. incip. cum primum, §. cum vero, in Bull. fol. 925. Constit. Eccl. Neap in fin. Rituum illius Ecclesiæ impressę, col. 4.

EDITTO SESTO.

Contro li Concubinarij, & Adulteri.

Geronimo Giouannelli per gratia di Dio, e della Sede Apostolica Vescouo di Sora, & della medema S. Sede delegato.

AVENDO noi nella visita che habbiamo fatto tanto della Città, come della maggior parte della nostra Diocese hauuto relatione che molti e Chierici, [1] e laici [2] tengono concubine, & anco si commettono molti adulterij, e perche questi sono peccati enormissimi [3] prohibiti da' Sacri Canoni, [4] e Concilij; [5] però com-

1 Vide sup. de vita & hon. Cler. dec. 12.

2 Episcopus procedit etiam cõtra laicos ad omnes pœnas. c. 1. de off. Ord. vbi in Synodo Io. Papæ ita decretum est, habeant Episcopi liberã potestatẽ in suis diœcesibus adulteria & scelera inquirere vlcisci & iudicare absque impedimento alicuius, qui tex. loquitur etiam contra laicos, vt ibi prob. Abb. n. 3. Extat sancta Constitutio Regis Rogerij incip. Maiestati nostræ, sub tit. de Episc. audient. & ibi late D. Regens Carolus Tapia, placet hic inserere verba dictæ Constitutionis, Maiestati nostræ quorundam Prælatorum quærimonia patefecit, quod Ecclesiæ suæ ab officialibus Regni nostri minuuntur iure suo, videlicet de adulterijs, quæ non permittunt iudicari & corrigi in Curia Ecclesiæ, sicut debet, quod si verum est, nobis displicet, & graue videtur, non enim decet, nec volumus, vt ea quæ ab Ecclesia iudicari & coerceri debent, ab alijs puniantur & iudicentur, aut corrigantur, quare mandamus & præcipimus firmiter, vt ammodo de adulterijs iudicandis officiales nostri non se intromittant, sed si quis de Parrochia alicuius Ecclesiæ de adulterio accusatus, vel deprehensus fuerit, ad iudicium ipsius Ecclesiæ, in quo ipsa adulteria iudicari debent consistat, & à curia ipsius Ecclesiæ iudicetur, excepto si per violentiam adulterium committatur, quod si acciderit iudicetur ab Ecclesia de adulterio, & de insultu in nostra Curia iudicetur, & hanc veram opin. tenet gl. c. cũ sit generale. ver. malefactores, de foro comp. Abb. c. gaudemus, de conu. coniug. de comu. testatur Alcia. ibi nu. 18. Arch. cons. 14. Villalobos in collect. com. opin. litt. L. nu. 5. Guidopap. quæst. 178. Dec. cons. 212. post nu. 2 Fran. Marcus q. 514. n. 6. & 7. Bermondus de publ. concub. Rub. de adult. num. 23. Couar. in 4. decr. p. 2. cap. 7. §. 6. nu. 8. Lopez ad Diaz cap. 87. ver. adulteri. litt. B. Tho. Sanchez de matrim. lib. 10. tit. de Diuor. disp. 8. n. 15. & 16. latissime hanc veritatem defendit Pet. Foller. in praxi crim. can. ver. aut inquisitione formata. nu. 52. Ang. l. quamuis, la 2. nu. 4. C. ad leg. Iul. de adult. Iul. Clar. in praxi crim. q. 27. ver. quæro numquid. Baiardus ad Clarum. §. adulterium. n. 44. Iodocus in praxi crim. cap. 89. Rub. de adult. nu. 11. Carrer. in prax. trac. 3. de Homicid. & assassin. § qui excusatur. nu. 39. Rom. sing. 674. incip. Nos sumus. Ant. Gomez. in l. Tauri, 80. num. 47. ver. verum tamen est, & ita passim proceditur in Curia nostra Episcopali, prout sanctissimis constitutionibus decretum est.

3 De grauitate adulterij vide cap. 26. Gen. c. nemo. c. dicat. c. meretrices. c. sicut non, 32. q. 4. c. qui viderit, 32. q. 3. Dionys. Carthus. in opusc. de conu. pecc. art. 5. latè Menoch. de arbitr. iud. casu 419.

4 c. fraternitatis, 34. d. c. si concubinæ, vbi omnes Canonistæ de sent. excommun. c. fin. de cohabit. cleric. & mul.

5 Conc. Trident. sess. 24. cap. 8. de reform. matrim. Concil. Later. sub Leone X. sess. 9. Nauarr. in Man. cap. 16. num. 21. Card. Toletus lib. 5. cap. 10. c. quid in omnibus, vbi can. 32. q. 7.

commandiamo à [6] tutti, & ſingoli adulteri, [7] concubinarij, [8] huomini & donne, tanto ſoluti, come maritati, che debbano ſepararſi à fatto di tal conuerſatione, e laſciar il peccato, altrimente procederemo contro di eſſi, conforme li Sacri Canoni, & Concilij, [9] & anco à carceratione, [10] & ex officio [11] ordinando alli Curati che debbano tutto queſto notificare al Popolo ogni volta, che li parerà eſpediente. Dat. Soræ in Sancta Viſitatione die 12. Maij 1610.

R 2 EDIT-

6 Sunt crimina mixti fori, in quibus eſt locus præuentioni. dixi ſupra tit. de Pœnis. decret. 1. nu. 3. quod concubinatus ſit mixti fori, vide Abb. c. cum ſit generale. num. 25. de foro compet. Iul. Clar. §. fi. q. 37. Farin. q. 8. nu. 131. de adult. vltra a me ſuperius al leg. n. 2. vide Iul. Clar. §. adulteriũ. ver. hoc crimen. & §. fi. q. 37. ver. quæro nunquid, D. Regens Carol. Tapia in d. Conſt. Maieſtati noſtræ. Farin. de delictis carnis q. 141. n. 47. & hæc noſtra Curia Epiſc. eſt in poſſeſsione procedẽdi in omnibus cauſis mixti fori, præueniendo Curiam ſecularem vt patet in proceſsibus qui conſeruantur in noſtro Archiuio, licet ſatis ſit diſpoſitio indubitata iuris communis; & contrarium dicere, cum ſit auferre ab Eccleſia id quod ei competit de iure communi eſt facere actũ contra Eccleſiaſt. libertatem. Inn. c. nouerit, in prin. de ſent. exc. vbi tenet, quod libertas Eccleſiaſtica cõſiſtit in priuilegijs conceſſis ſuper ſpiritualibus & temporalibus, vel a Deo, vel à Rom. Pontif. aut ab Imperatore, Eccleſijs, ac perſonis Eccleſiaſticis in genere, idem tenet Abb. antiquus, & Card. Hoſt. in eod. c. & Ant. de But. ibi nu. 9. Henricus nu. 3. Lapus alleg. 92. Silu. ver. Eccleſia, 1. nu. 5. ver. quarto quæritur, cum alijs à me allegatis in tract. de immun. Eccl. in 1. par. in prin. nu. 3. quem, Deo fauente, quamprimum typis mandari curabo, & ideo contra eos qui dicunt Reuerendiſsimos Epiſcopos non poſſe procedere in cauſis mixti fori, habent locum pœnæ tex. in d. c. nouerit, vt dicit Lapus d. alleg. 92. nu. 3. nec refert an hoc ſit ſcriptum, vel voce allegetur, vt probatur in d. c. nouerit, ibi & conſuetudines, & late hæc omnia proſequor in d. tractatu; & ideo in hoc aduertatur propter excommunicationem latæ ſententiæ, de qua in d. c. nouerit, & ibi gloſſ. ver. Eccleſiæ.

7 cum alter, vel vterque eſt coniugatus. Nauar. in Man. cap. 16. nu. 3. Iul. Clar. §. adulterium.

8 Concubinatus eſt fornicatio continuata cum ſoluta determinata, ita vt ſit cohabitatio quædam & talis conſuetudo ac ſi matrimonio coniuncta eſſet, & hoc peccatum eſt graue, & periculoſum, quia homo non ſolum peccat mortaliter, ſed manet in ſtatu peccati, & in continuo propoſito, ſaltem virtuali peccandi, nec eſt neceſſe, quod cohabitent ſub eodem tecto, ſed ſufficit conſuetudo, & iſti non ſunt abſoluendi, niſi cum cautela, quam docet Card. Tolet. lib. 5. cap. 10. prope fin. Silu. ver. concubinarius. n. 2. Nau. in Man d. cap. 16. nu. 21. Ex quibus actibus concubinatus deducatur & probetur, vide Rot. coram bo. me. Card. Seraphino Leodien. hæreditatis 6. Martij 1573. inter dec. Farin. dec. 7.

9 d. c. 1. de off ord. Conc Trid. d. ſeſs. 24. cap. 8. de ref. mat. & aduerte quod requiritur trina monitio, quando Epiſcopus vult procedere ad excommunicationem, ſed ſi velit procedere ad carcerationem, vel alias pœnas non requiritur monitio, & ita extat reſolutio S. C. refert prax. Archiep. Neap. cap. 37. nu. 10.

10 Epiſcopus poteſt carcerare laicos in cauſis ad ipſum ſpectantibus. Dominic. in c. cum Epiſcopus, de off. ord. in 6 & ibi Phil. Fran. Io. de Anan. c. 2. de adult. & in Rub. de ſortil. & in c. qualiter. il 2. §. ad corigendos. de accuſ. Steph. Aufr. de pot. Eccl. ſuper laicos, n. 1. Felin. c. ſignificaſti, n. 4. in fi. de off. deleg. Lopez ad Diaz cap. 153. n. 6 Rom. ſing. 660. Soar. de Paz in pract. tomo 2. prælud. 2. n. 53. & 56 dicens ita ſeruari Salamanticæ. Foller. in praxi crim. can. ver. aut inquiſitione formata. nu. 52. cit ſup. nu. 2. vide alleg. ſup tit. de Hoſpitalibus, decr. 5. num. 2.

11 In quocunque crimine poteſt procedi de iure canonico ex officio. Bal. c. 1. de officio ordin. Dec. in Rub. de iud. nu. 68. & 69. Maranta in Speculo, par. 6. tit. de Inquiſitione. nu. 39. Ioan. de Anan. c. fælicis. col. 2. de pœnis in 6. Gomez. de delictis cap. 1. nu. 49. Iul. Clar. §. fin. q. 3. ver. debes, & in ver. ſed certe, & q. 58. ver. ſed punctus eſt, circa finem. Farin. de Inquiſ. q. 1. nu. 8. & 10. & tanto magis quando adulterium eſt notorium. Gramm. dec 31. in fi. qui ſubdit, quod dicitur notorium adulterium, quando adeſt confeſsio ſpontanea, vel captus in fragranti. And. de Iſer. in conſtit. Humanitatem.

EDITTO SETTIMO.

Per l'Infermi.

ER obligo della nostra Cura Pastorale, & acciò nessuno parti da questa vita senza li Santissimi Sacramenti.

Commandiamo à tutti quelli che haueranno l'Infermi in casa, che debbano denuntiarli al Curato; & se essi saranno negligenti, li debbano notificare li vicini, alli quali concediamo, se faranno questa santa opera, cinque giorni d'Indulgenza per ciascheduna volta.

Commandiamo alli Medici, che non debbiano visitare l'infermi più di due volte, se non haueranno la fede del Curato in scriptis, che siano confessati, sotto le pene contenute nella Bolla d'Innocenzo III. & Pio V. Sommi Pontefici, quali esseguiremo con ogni rigore.

Vide in tit. de Sacr. Pœnit. decreto 4. Nau. in Man. cap. 23. nu. 48.

Vogliamo, che li Curati, che haueranno notitia di vn'infermo, lo debbiano almeno visitare ogni due giorni vna volta, sotto precetto di peccato mortale.

Commandiamo all'istessi Curati, che quando sono chiamati à ministrare li Santissimi Sacramenti, debbano andarli con ogni diligenza, & subito senza differire punto, sotto pena di carceratione, & altre à nostro arbitrio. Commandiamo alli Regolari, che hauendo vdite le Confessioni d'Infermi, debbino notificarlo al Curato, acciò possa hauere cura d'amministrarli à suo tempo l'altri Sacramenti, & lasciar la fede, d'hauer vdito la Confessione per il Medico, conforme il decreto della Sacra Congr. de' Regolari, sotto li 2. di Luglio 1587.

Di più notifichiamo à tutti l'Infermi poueri della nostra Città di Sora, sicome anco habbiamo dato ordine alli Curati, che portando fede à noi dell'istessi Curati della lor pouertà, li sumministraremo denari, e tutto quello che li sarà necessario nella lor infirmità, conforme all'obligo che tenemo.

Et

Et acciò il Santissimo Sacramento del corpo di Nostro Signore Giesù Christo sia accompagnato con quella maggior riuerenza, che si può, concediamo Indulgenza de 40. giorni à tutti quelli, che con lumi, ò senza l'accompagnaranno tanto quando si porta all'Infermi, come anco à tutte l'altre Processioni, qual Indulgenza vogliamo, che vaglia per tutta la nostra Diocese. Datum Soræ in nostro Episcopali Palatio die 13. Augusti 1610.

EDITTO OTTAVO.

Ordini da osseruarsi per li Santissimi Sepolchri, & per le Processioni del Giouedì santo con l'Indulgenza de 40. giorni.

CCIOCHE in questi giorni Santi s'attenda con ogni deuotione, à meditare la Passione di Christo. Vogliamo, che si osseruino l'infrascritti Capitoli.

1 Che il Santissimo Sacramento, mentre starà nel Sepolcro debbia star coperto totalmente con velo, ò altro che non si veda dal Popolo, & perciò vogliamo, che si ponga in vn Calice coperto con la palla, & sopra vn velo, legato nel bottone del Calice, & poi di sopra si ponga vn'altro velo, che non sia legato in alcun modo. Ita precipitur in Missali in die Iouis sancti post Missam.

2 Che vi ardano almeno quattro candele di cera, & sei lampadini di olio del continuo.

3 Che vi sia sempre, à far Oratione vn Prete, ò Clerico, con la cotta, & altri della Parrochia distinti per ciaschedun'hora, doue deueno interuenir più Preti, & Chierici, con fratelli ancora della Compagnia.

4 Che nelle Chiese delle Monache doue si farà il Sepolcro, si debba riporre il Santissimo Sacramento all'Aue Maria, e serrar la Chiesa, & poi la mattina alle 11.

le 11. hore si apra, con riporre il Santissimo Sacramento nel Sepolcro.

5 Che le Donne doppo l'Aue Maria del Giouedì santo vadano solo alla Predica, se bene vogliamo, che la Predica finischi ad vn'hora di notte al più tardi, & quella finita, si ritirino alle case loro, ne vadano altroue, à veder Sepolchri in tempo di notte, ne anco le Compagnie sotto pena di Scommunica.

6 Che tutti li Confratri, che vsano li sacchi debbiano andare coperti, & con deuotione, sotto pena à nostro arbitrio.

7 Che nelle Processioni de Confrati nella notte del Giouedì Santo non si possano rappresentar misterij, senza nostra licenza, sotto la medesma pena.

Auuertendo, che oltre le dette pene in quella Chiesa, doue non si osseruaranno le sopradette cose d'adesso, come dall'hora prohibiamo che nó si facci più Sepolcro.

Et concediamo Indulgenza de 40. giorni à tutti quelli, che Confessati, & Communicati visitaranno li Sepolchri. Datum Soræ in nostro Episcopali Palatio die 27. Februarij 1610.

EDITTO NONO.

Ordini per l'Oratione delle Quarant'hore, con l'Indulgenza de 40. giorni.

Pau. Fusc. Episc. Sarnen. de Visitat. lib. 1. cap. 16. num. 18.

1 CHE si faccia di giorno, & non di notte

2 Che vi ardino continuamente sei candele di cera, & dodici Lampadini d'oglio.

3 Che vi stia sempre vn Prete, ò Clerico, & doi Confrati col sacco ad ogn'hora.

4 Che si facci vna lista de Principali della Città, ò Terra, & s'assegnino tre di loro, che faccino Oratione per ogn'hora.

Che

5 Che le Donne ſtiano ſeparate da gl'Huomini, & concediamo Indulgenza de quaranta giorni à quelli, che Confeſſati, & Communicati interueranno à detta Oratione per qualche ſpatio di tempo.

EDITTO DECIMO.

Per la Quadrageſima.

Geronimo Giouannelli per gratia di Dio, e della Sede Apoſtolica Veſcouo di Sora.

ACCIOCHE in queſti giorni Quadrageſimali [1] ſi viua conforme à gl'Ordini della Santa Chieſa [2] commandiamo, che niuno tanto Eccleſiaſtico, come ſecolare, debba in queſta Quadrageſima, mangiar Carne, Oua, Butiro, Caſcio, & altri Latticinij [3] ſotto pena ad arbitrio noſtro. Et quelli che per infermità non potranno vſare cibi Quadrageſimali, debbano hauer la licenza, ſottoſcritta dal Medico, ò dal Curato, e dal noſtro Vicario Generale, ouero Vicarij Foranei. Però prohibiamo ancora ſotto la medema pena, che niun Macellaro, ò Pizzicarolo, ò altri, poſſa vendere, durante la Quareſima, cibi Paſquali à quelli, che non haueranno la detta licenza. Auuertendo tutti, che ſi procederà con ogni rigore, volendo che la preſente, affiſſa alla porta della noſtra Chieſa Cathedrale habbia il medeſmo vigore, come ſe fuſſe intimata à ciaſcheduno perſonalmente. Datum Soræ in noſtro Epiſcopali Palatio. Die 7. Martij 1610.

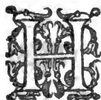

1 Eſt decima pars anni, c. Quadrageſima de cõſ.d 5.datur conſilium, quod in princ. Quadrag.pręmittatur confeſsio, Card.Toletus lib 6. cap 2 n.11.
2 S Ambr. Serm.23. & 24. de Quadrageſ. diuinum præceptum eſſe Ieiun. Quadrag. tradit S.Leo Ser.1.de Quadrag.ait, eſſe diuinam inſtitutionem. S. Aug.Epiſt.119 cap.15. ad Ianu. & Ser.1.fer. 4.poſt Domin.2.Quadrag. S.Igna. Epiſt.4. S. Epiphanius cor. Arrianos, Solomenus, lib.1. Eccl. Hiſt. cap. 11. Couar.lib.4. var. reſol.cap.20.n.4.vide Nauar. in man. cap. 21.n.12. vbi latiſs.
3 c.denique 4 d.& c. ſtatuimus 72. d. Syn. 6. Conſtantinop. can. 56. dicit, ſi quis oua, vel butyrum æderit in Quadrag. Clericus deponatur, laicus excommunicetur Nicepharus lib.12 Hiſt.Eccleſiaſt.c.34. S.Thom. ſuper 1. ad Timotheũ cap.4. com.2. & 2.2. q.147.art.8.Sylu.ver. ieiuniũ q. 15. Armill. eod.ver.nu.1. Nauar. cap.21.n.15.Couar.d. c.20.n.4. Card.Toletus d.lib.6.cap.2.n.2. & c.3.in prin.Nauar. d.cap.21. à n.11.vsq. ad 27. de quantitate ciborum, vide Card. Toletum d. cap.2. nu. 3. de hora prandij ibi num. 8. qui excuſentur ab hoc præcepto d. lib. 6. cap. 4. & 5. & hoc præceptum obligat ad mortale. Toletus cap.3. num.7.

EDITTO VNDECIMO.

Sopra le Chiese rouinate.

Geronimo Giouannelli per gratia di Dio, & della Sede Apostolica Vescouo di Sora.

AVENDO noi veduto nella nostra Diocese alcune Chiese rouinate nelle quali si fanno molte immonditie; & volendo però seguire la dispositione del Sacro Concilio Tridentino. [1] Commandiamo à tutti di qualsiuoglia stato, grado, & conditione, i quali possedono dette Chiese, & loro beni, tanto per vnione, come per altro titolo, che se sono circondate di muro, debbano chiudere la porta in modo, che non vi si possa entrare, con ponerui vna Croce di legno in luogo, che sia veduta da tutti. Mà in quelle Chiese, nelle quali il muro è caduto in tutto, ò in gran parte, vogliamo che solamente vi si metta la Croce, acciò si conosca, che quel luogo è stato dedicato à Dio; eccettuate però quelle Chiese, doue anco vi si conserua l'altare, il quale seruirà in luogo di Croce, & queste si douranno in ogni modo chiudere con porta, ò cancello di legno in modo, che non vi si possa entrare, con accomodare la pittura dell'Altare, se sarà guasta. E tutto ciò si dourà esseguire frà termine d'vn mese dal giorno della publicatione della presente, sotto pena di priuatione delli frutti di dette Chiese per vn'anno. Et vogliamo, che questo nostro Editto affisso, nella nostra Chiesa Cathedrale, & nella Chiesa di Santo Arcangelo d'Arpino, & di Santo Simeone d'Aluito, & della Parrochiale della Ciuitella habbia il medesmo effetto, come se fosse intimato à ciascheduno personalmente. Datum Soræ in nostro Palatio die 7. Martij 1610.

1 Conc. Trid. sess. 7. cap. 8. de reform. sess. 21. cap. 7. de reform. c. 1. c. pen. de Eccl. ædific. c. decernimus, c. Episcopus, c. placuit 12. q. 2. Conc. Tolet. 4. c. 35. Conc. Braccharen. 2. c. 1. Conc. Arelaten. c. 17.

EDIT-

EDITTO DVODECIMO.

Geronimo Giouannelli, per la gratia di Dio, & della Sede Apostolica Vescouo di Sora.

HAVENDO inteso, che li sposi, & spose habitano insieme auanti sia celebrato il Matrimonio nella Chiesa coram Parocho, il che è contra le Constitutioni de' Sacri Canoni, & Concilij, & ne vengono molti scandali; Però per l'auuenire commandiamo, che il sposo, ne anco la sposa vadino in casa l'vno dell'altro, sotto pena à noi arbitraria d'applicarsi à luoghi pij, & in sussidio di scommunica. Datum Soræ in nostro Episcopali Palatio die 5. Nouembris 16

Concil. Trid. sess. 24. cap. 1. de ref. matr. ver. præterea. c. aliter. 30. q. 5. c. sponsus. d. 23. S. Calixtus Papa epist. 2. c. 1. cum multis seqq. 30. q. 5. c. de coniugali, 27. q. 2.

EDITTO DECIMOTERRZO.

Per la Retta Administratione di Confraternità, Hospidali, & altri luoghi pij.

VOLENDO rimediare à molti inconuenienti, che habbiamo veduto nella nostra Città, e Diocese, per debito del nostro officio Pastorale, & per l'autorità che ci dà il Sacro Concilio di Trento,[1] & Sacri Canoni commandiamo à tutti li Procuratori di Confraternità,[2] Hospedali, & altri luoghi pij della nostra Città, & Diocese, che debbano frà termine d'vn mese far Inuentario authentico delli beni di detti luoghi pij in vn libro cartulato, & ben ligato, che non sia meno di ducento fogli di carta, acciòche non si smarrischi così facilmente, nel quale anco si scriua da' Procuratori l'introito, & l'esito con il saldo de' lor conti, qual libro si debba custodire nella cassa di detti luoghi pij. Che quelli, che sono debitori de' luoghi pij, non possino essere procuratori eletti, ne Depositarij, sotto pena di scommunica.

1 Sess. 22. cap. 8. & seq. sess. 7. cap. 15. sess. 25. cap. 8.

2 Etiam si sint in Ecclesijs Regularium, & de hoc extat resolutio S.C. his verbis. Cógr. Conc. censuit Episcopum posse visitare Cõfraternitates personarum sæcularium in Ecclesijs Regularium exemptorũ existentes, nõ autem eorum Cappellas, vel Altaria, quæ intra easdem Ecclesias consistunt. vide prax. Archiep. Neap. cap. 21. in princ.

Hoc etiã seruatur in Regno. Io. Pau. Montanerius in pragm. 2. de admin. & bono Regimine vniuer. n. 207.

Che sempre vi debba essere nel numero de' Procuratori vn Sacerdote, ò Clerico, altrimente sia nulla l'elettione de' laici, poiche si tratta di beni deputati à vso pio, & non si deuono spendere in vso proprio, come si è fatto da molti sin qui.

Che oltre li due Procuratori vi sia anco vn Depositario idoneo, & si debbano mutare ogn'anno in termine d'vn mese, & debbano in termine d'vn mese render conto della loro administratione al Reuisore da noi deputato, assieme con vn'altro di detta Compagnia, ò luoco pio, ouero deputato dalle Vniuersità, con recuperare le loro significatorie, sottoscritte da detti Reuisori di detti conti, e fatte altrimente, saranno di niun valore.

Che il Depositario non paghi denari senza mandato, sottoscritto da due Procuratori, ouero Priori, e pagando altrimenre, non li sarà fatto buono alli suoi conti.

Che li Procuratori non possino far locatione de' Beni di detti luoghi, ne dar grano, ò biade à credenza ad alcuno senza consenso della Congregatione, ne possino far mandati di più somma di due ducati senza consenso della Congregatione.

Che si consegnino le robbe mobili alli Procuratori per inuentario nel principio del loro offitio, & così si osserui ogn'anno, acciò detti beni non vadino à male.

Che per l'auuenire non si faccino pasti, ne altri conuiti da detti luoghi pij.

Che ne gl'Hospedali non si riceua alcuno, se prima non mostrarà la fede d'essersi confessato, & communicato nella Pasqua precedente.

Che ne gl'Hospedali che non hanno diuersi appartamenti non si riceuano donne assieme con huomini.

Che ne gl'Hospedali non vi si possa star più di tre giorni (intendendo di quelli che sono sani) senza licenza del Curato del luoco.

Che detti poueri non possino andar cercando senza nostra licenza in scriptis, sotto pena dell'essilio.

E tutto

E tutto questo commandiamo, che si debba osseruare sotto pena di ducati vinticinque in qualunque caso di contrauentione, & in sussidio di scommunica. Auuertendo à detti offitiali, che non osserueranno quanto di sopra si è ordinato, li mandaremo Commissarij à riueder il tutto à sue spese, poiche habbiamo trouato grandissimi disordini nel gouerno di detti detti luoghi pij, i beni de' quali ogn'vno hà cercato vsurpare. Datum Soræ in nostro Episcopali Palatio die 7. Nouembris 1611.

Forma Iuramenti præstandi in manibus Reuerendiss. D. Episcopi,[1] siue eius Vicarij Generalis[2] per Prouisos de beneficijs Ecclesiasticis.

1 c. nullus, vbi Doct. de iureiur.
2 Iac. Brozz. de offic. Vic. lib. 2. q. 119. nu. 3.

EGo N. de beneficio N. ordinaria, vel Apostolica authoritate prouisus, iuro, quod ero fidelis, & obediens Sanctæ Matri Ecclesiæ Romanæ Catholicæ, & Reuerendiss. D. Episcopo, ac eius legitimo successori, eiusq. Vicarijs generalibus, & quod de bonis dicti beneficij, ac eius fructibus, & super eis pacta aliqua illicita, cum nemine prorsus inlui, nec aliquid cuiquam dedi, vel promisi, vt ipsum beneficium obtinerem. Item iuro, quod de bonis eiusdem beneficij, iuxta præscriptum Diocesanæ Synodi inuentarium intra tres menses conficiam, & Curiæ Episcopali exhibebo. Possessiones verò & bona immobilia, aliavè, quæ immobilium instar habentur, & mobilia præciosa ad ipsum beneficium quouis modolibet pertinentia non vendam, non donabo, neque oppignorabo, nec aliquo modo citrà Iuris dispositionem alienabo, immo alienata pro viribus recuperabo, sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.[1]

1 Debet illa ambabus manibus tangere. c. quoties. 1. q. 7. Clem. multorum, de hæret. in alijs iuramentis ex consuetudine Italiæ sufficit tãgere quemlibet librũ, aut quemlibet scripturam. Silu. ver. iuramentum, 1. n. 2. latè Couarr. in c. quamuis, in initio §. 1 n. 1. de pac. in 6.

Forma Iuramenti præstandi, vt supra à nominatis, præsentatis, vel electis ad aliquod beneficium Ecclesiasticum, priusquam ad illud instituantur, vel eis conferatur.

EGo N. præsentatus, nominatus, seu electus ad beneficium N. vel ad Cappellaniam in Altari N. iuro, & profiteor per hæc sacrosancta Dei Euangelia, neque me beneficij, vel Cappellaniæ prædictæ obtinendæ causa, aut vt ad illud, seu illam præsentarer, vel nominarer, vel eligerer, neque quemquam alium meo nomine, me sciente, & consentiente quicquam Patrono, seu alij cuiquam ea de causa dedisse, vel locasse, vel prius mutuo datum, commodatum, locatum, vel quocumque modo debitum remisisse, aut relaxasse, nec de domibus, terris, prædijs, redditibus huius beneficij, seu Cappellaniæ, fructibusvè, decimis, aut oblationibus eiusdem præteritis, præsentibus, & futuris, donationem, remissionem, locationem fecisse, promisisse, aut iniuisse; sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia. [1]

[1] Tangat vt supra.

Forma Iuramenti præstandi per testes Synodales.

EGo N. testis Synodalis à Reuerendiss. D. Episcopo electus, promitto, spondeo, & iuro, quod à modo in antea quicquid noui, aut audiui, aut post modum inquisiturus sum contrà Dei voluntatem, & rectam Christianitatem in Regione mihi commissa, factum sit, aut futurum erit, quod ad cognitionem meam peruenerit, ego nec propter amorem, nec propter timorem, nec propter pretium, nec propter parentelam vllatenus celabo Reuerendissimo D. meo Episcopo, aut eius deputato; sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

c Episcopus in Synodo 35. q. 6.

Forma

Forma Iuramenti præstandi per examinatores.

EGo N. examinatoris officium, quod suscepi, promitto, spondeo, & iuro, me fideliter, ac sincerè, quantùm in me erit executurum, sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia, &c.

Forma Litterarum Monitorialium.

Geronimo Giouannelli per la gratia di Dio, & della Sede Apostolica Vescouo di Sora.

REu. Curati della nostra Diocese. Vi ordiniamo, che ad ogni richiesta di N. debbiate in tre giorni festiui nelle solennità delle Messe denuntiare al Popolo, mentre vi sarà frequenza di Gente, le cose infrascritte, cioè.

Chi tenesse, defraudasse, & indebitamente celasse grano, miglio, grano d'India, spelta, & altre sorti di vettouaglie, panni di lana, lino, accia, ferramenti d'ogni sorte, scritture publiche, ò priuate, polize, massaritie, e suppellettili di casa, case, terreni, possessioni, caualli, Boui, & altri animali, & qualunque altra sorte di beni spettanti à N. li debbano restituire, e quelli che lo sanno, debbano reuelare frà termine di 6. giorni, dopò l'vltima monitione, sotto pena di scommunica maggiore. Dato in Sora nella Corte Episcopale à dì

Card Zab. & Imol. in Clem. dispendiosam, de iudic. vbi ponitur forma Phil. Prob. ad Io. Mon. in c. 5. de constit. in 6. Nauar. in repet. c. inter verba, côclus. 6. coroll 66. 11. q. 3. & conf. 7. de sen. excom. Henriquez in sum. lib 5. de excom. cap. 18. Rip. in tract. de peste, in fine, à nu. 121. vsque ad 128.

Forma per fulminare la scommunica, da osseruarsi dalli Curati.

PEr ordine del Molto Illust. & Reuerendiss. Monsig. Vescouo di Sora [1] si dechiarano, e publicano per escommunicati, e maledetti, & dati in potestà del Demonio infernale, priuati dell'oratione, & suffragij di S. Chiesa, e de' santissimi Sacramenti, tanto attiuè, come passiuè, e della communione de' fedeli, priuati di sepultura

1 Se sarà scommunica Papale, vi si aggiongerà delegato Apostolico.

tura

tura Ecclesiastica,& condennati alla sepultura fuori delle mura della Terra, tutti quelli, che hanno qualsiuoglia sorte di beni spettanti à N. conforme le lettere monitoriali sopra di ciò spedite, & non l'hanno restituite,& così quelli, che lo sanno, & non l'hanno reuelato, riseruandosi à se l'assolutione.[a]

Terrà il Curato in mano tre candele, secondo il solito, accese, & si gettaranno in vn vaso d'acqua, auanti il Popolo, con far sonare la Campana maggiore della Chiesa à tocchi, e così si farà ogni festa inter Missarum solemnia, mentre il Popolo è in Chiesa sino à nouo ordine di Monsig. Reuerendissimo.[3]

a Extrau. vn. de furt. Direct. Inquis. par. 3. fol. 399. Summ. Bull. ver. excom. ad finem reuelationis. fol. 230.
3 Extrau. vn. de furt. Manu. Pastor. cap. 65. Gregor. Sayrus in the sau. casuum conscientiæ, lib. 5. cap. 9. nu. 10. S. Antonin. 3. par. tit. 27. de interd. cap. 4. ante fin. Marant. in prax. ver. rectè conci piatur cit. n. 114. ver. aliquando.

Formula di denunciare, ò publicare al Popolo nella Messa in giorno di festa quelli, che desiderano esser promossi à gl'ordini.

S. Carol. act. par. 2. fol. 146.

SI notifica alle Charità vostre, come N. figliuolo di N. della Terra di N. è per promouersi all'ordine N. e però se alcuno di voi sapesse che fusse impedimento alcuno, per il quale non possa esser promosso à detto ordine, venga à notificarlo à me N. ouero à notificarlo al Molto Reu. Vicario Generale.

Forma collationis beneficij Ecclesiastici.

Hieronymus[1] Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Sonanus.

DIlecto nobis in Christo N. Clerico, Salutem in Domino. Vitæ, ac morum honestas, aliaq. probitatis, & virtutum merita,[2] quibus apud nos fidedigno commendaris testimonio, nos inducunt, vt tibi reddamur ad gratiam liberales. Cum itaque Canonicatus,[3] & Præbenda, quos quondam N. in Ecclesia S. B.[4] Ter-

1 Requiritur nomen Episc. c. ego N de iureiur. c. in nomine. 73. d.
2 c. graue, de præb.
3 Debet exprimi qualitas beneficij. clem. 2 de off. ordin.
4 gl. c. quamuis, de præben. in 6. & si esset Cappella intra aliquã Ecclesiã, exprimitur Ecclesia vbi sita est. Fel. in. c. significante, col. 1. de rescript.

ræ Albeti nostræ Diœcesis obtinebat per eiusdem N. obitum [5] extra Romanam Curiam de mense Februarij [6] vacauerint, & vacent ad præsens. Nos tibi, qui à dilectis nostris examinatoribus in Diœcesana Synodo deputatis, examinatus, & idoneus repertus fuisti, asserenti, te ex dicta Terra oriundum, ac in sacro Subdiaconatus ordine constitutum existere præmissorum meritorum tuorum intuitu [7] specialem gratiam facere volentes, te coram nobis præsentatum per litteras N. de cuius iurispatronatu plenè nobis constitit, iuxtà formam Sac. Concilij Tridentini [8] ad dictos Canonicatum, & prębendam, sic, vt præmittitur, vacantes instituimus, & de illis etiam tibi cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis, auctoritate nostra ordinaria conferimus, & assignamus, [9] ac prouidemus de eisdem etiam per bireti impositionem capiti tuo, te quoque in possessionem præfatorum Canonicatus, & præbendæ dictæ Ecclesiæ S. N. de dicta Terra Albeti immittimus, & imponimus, recepto prius à te in manibus nostris, corporali ad Sancta Dei Euangelia iuramento, professione Orthodoxæ fidei, iuxta formam traditam in Bulla fæl. record. Pij Papæ IV. necnon fidelitatis, & obedientiæ Sanctissimo Romano Pontifici, ac nobis, & successoribus nostris gratiam, & communionem S. Sedis Apostolicæ habentibus, ac de non alienando bona præfatorum Canonicatus & præbendæ, sine licentia superiorum, sed alienata pro posse tuo, recuperandi ad Synodum veniendi, & ordinationes nostras obseruandi, ac alia dicendi, & faciendi, ad quæ de iure teneris. Quocirca Archipresbytero, & Canonicis dictæ Ecclesiæ [10] Sancti N. cæterisq. personis Ecclesiasticis, ac Tabellionibus, & Notarijs publicis per Ciuitatem, & Diœcesim nostram Soranam constitutis, qui super hoc per te, vel Procuratorem tuum fuerint requisiti, seu alter eorum fuerit requisitus tenore præsentium in virtute S. Obedientiæ committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel eorum alter statim post requisitionem huiusmodi

5 Exprimitur modus vacationis. c. suscipium, de rescrip. in 6.

6 Si Episcopus gaudet alternatiua.

7 Non requiritur expressio beneficiorum, quæ obtinet is, cui cōfertur. Io. de Selua. de benef. par. 3. q. 12. nu. 53. Menoch. de arbit. casu 201 n. 150.

8 Sess. 25. cap. 9.

9 Nec est opus exprimere fructus beneficij collati, sicut in prouisione Apost. Felin. c. ad aures. n. 15. de rescript. Cassad. super Reg. Canc. dec. 31. n. 5. Sara. de valor. exprim. q. 3. Ratio est, quia Ordinarius præsumitur habere certā notitiam beneficiorū, & impetrantium suæ Diœcesis, ex quo præsumitur diligenter visitare suā Diœcesim. Felin. d. c. ad aures. n. 15. Alia ratio ponitur per Menoch. d. casu 201. nu. 155.

10 Per collationē non transfertur possessio. c. cum Bertoldus, de re iud. & licet de iure spectet ad Archid. c. ad hæc, de offic. Archid. tamen generalis consuetudo hoc extendit etiam ad alios. Rebuff in praxi, tit. de miss. in poss. Io. de Selua de benef. 3. par. quæst. 15.

te,

te, vel Procuratorem tuum legitimum tuo nomine in corporalem, realem, & actualem possessionem supradictorum Canonicatus, & præbendæ Ecclesiæ Sancti N. prædictæ Terræ Albeti iurium, & pertinentiarum prædictarum nomine nostro inducant, & defendant inductum, amoto exinde quolibet illicito detentore, teque, vel Procuratorem tuum, tuo nomine ad dictos Canonicatum, & præbendam in dicta Ecclesia Sancti N. recipiant, & recipi faciant in Canonicum, & fratrem, stallum in Choro, & vocem in Capitulo assignando, ac tibi de illorum fructibus, prouentibus, iuribus, & obuentionibus vniuersis respondeant, & faciant ab alijs quantum in eis fuerit plenariè, & integrè responderi. [11] In quorum omnium & singulorum fidem, & testimonium præmissorum has præsentes litteras, manu nostra subscriptas fieri, & per infrascriptum notarium, & Cancellarium nostrum scribi, sigilliq. nostri iussimus, & fecimus impressione muniri. Datum Soræ in nostro Episcopali Palatio, sub Anno à Natiuitate Domini ... Indictione ... die vero ... Mensis ..... Pontificatus N. ... Præsentibus [12] N. N. testibus ad præmissa specialiter vocatis, habitis, atque rogatis.

11 Episcopus non ponit clausulam, nō obstan. Rebuff. in concord. in form. mand. Apost. ver. nō obstan.

12 In collatione Episcopi requiritur præsentia duorum testiū. Rot. in vna Virdunen. Canonicatus corā R. P. D. Gypsio Ven. 12. Maij 1589. Pellegr. decis. 15. lib. 1. in manuscr. Pthol. dec. 252. lib. 1. latè gl. in c. post cessionem, in ver. litteras, de probat.

Forma fidei publicationis Resignationis, quæ debet scribi à tergo Bullarum.

FIdem facio ego Notarius [1] infrascriptus, retroscriptas litteras apostolicas, expeditas in fauorem N. iuxtà ipsarum seriem, & tenorem cum nominibus, & cognominibus Resignantis, & Resignatarij, ac denominationum, & qualitatum beneficij clara, & intelligibili voce sub die Dominico, vel aliàs festiuo 15. mensis Augusti. Anno 1613. in ipsa Ecclesia Beatæ Mariæ, & in Cathedrali, dum frequens Populus ad Missarum solemnia [2] conuenerat publicasse, easq. litteras Apostolicas [3] manibus tenuisse [4] ostendisse, & legisse, earumq exem-

1 Notarius debet se rogare de publicatione. Paris. de resig. lib. 11. q. 14. n. 60. & debet registrari penes actuarium. Cur. Epis. Paris. ibidem nu. 52. & hoc modo probabitur, publicationē esse factam in tempore. Rota coram R. P. D. Orano Tarentina beneficij 12. Maij 1589. Paris loco citato n. 75.

2 Publicatio debet fieri in Cathedrali, & in Ecclesia beneficij in diebus festiuis, & inter Missarū solemnia sic habet Const. Gregoriana, de qua infra Rota Virdunen. Canonicatus 12. Maij 1586. coram Gypsio. Paris. q. 6 n. 26. lib. 11.

3 Debent exhiberi litteræ Apostolicæ, vel earum transumptum authenticum Rot. Calag. Prioratus. 10. Octobris 1580 coram Card. Blanchetto.

4 Rota Burgen. Canonic. 3. f. Ian. 1586. coram R. P. D. Gypsio ...

exemplum collationatum affixum in Valuis dictæ Ecclesiæ fuisse relictum, ac stetisse per diem, aliaq. & similia fecisse iuxta formam, [5] traditam per fœlicis recordationis Gregorium Papam XIII. in Constitutione sua, de Publicandis resignationibus promulgata sub Nonis Ianuarij anno 1583. [6] In quorum fidem, &c. præsentibus [7] N. & N.

Ego Hieronymus Ecclesiæ Soranæ Episc.

ADuertendum est, Primo quod in beneficijs vacantibus per resignationem in hoc Regno non requiritur licentia Illustriss. D. Nuncij, quæ bene requiritur in beneficijs, vacantibus per obitum, vel aliter, quam per resignationem, ita cauetur in pluribus Constitutionibus Apostolicis, & in ipsis facultatibus Illustriss. D. Nuncij in Regno Neapol. quas refert Parif. in tract. de Resign. lib. 11. q. 6. n. 62. quem omnino videas.

Secundo. Aduertendum etiam est, quod resignatio Beneficij ad cuius titulum quis fuit ordinatus non valet sine dicta expressione, & non sufficit, quod sit expressum, remanere resignanti vnde viuat ita fuit decisum in Rota ex sententia S. C. in vna Aretina plebis 4. Decembris 1600. coram Illustrissimo D. meo Card. Millino, vt refert Garcia de Benefic. par. 2. cap. 5. num. 438.

Tertio. Aduertendum, hanc publicationem etiam requiri in resignatione coram ordinario, vt in dicta Constitutione Gregorij XIII. §. de Beneficijs. Parif. d. lib. 11. q. 5. & etiam ex causa permutationis, vt in eadem constitutione ver. & quæcumque resignationes.

Quarto. Vtile est, quod apponatur in valuis Ecclesiæ parua charta, in qua materno sermone contineatur nomen Resignantis, Resignatarij, & Beneficij resignati. Parif. d. lib. 11. q. 14. n. 56.

5 Si elapsis 6. mensibus Resignatarius impetret nouam prouisionem, illa etiam debet publicari, seruata eadem forma Parif. d. q. 6. nu. 119.

6 Non potest allegari dictam constitutionem non fuisse publicatam, & acceptatam Rota in vna Hiporegien. Canonicatus 14. Maij 1584. confirmata 4. Februar. 1585. coram Rpd. Gypsio. Parif. lib. 11. q. 9.

7 Si caret testibus nõ probat, Parif. d. q. 6. num. 66.

7 Nomina testiũ debent exprimi Rota coram Rpd Prospero dec. 190. & coram Rpd. Pellegrino decis. 15. lib. 1.

ORATIO HABITA IN SYNODO SORANA.

AD R. D. ANTONIO BOGGERIO SORANAE
Canonico Cathedralis Ecclesiæ.

SI quis fortè è longinquis Regionibus in hoc Augustissimum Genitricis Dei templum ex improuiso ingrederetur, hoc celeberrimo sanctorum virorum, viso conspectu, suspicor equidem (Præsul Reuerendissime) futurum sit, cogitabundus, ac tacitus quidem sisteret, oculos in vestrum omnium ora defigeret, & hanc ædem diuinis honoribus addictam, amplissimum iudicaret coeundi Senatus locum, quo Religio arrigeret Christiana, & suis quasi sedibus, ac vestibulis pietas exultaret. Quod si, volente Deo, ex illis supernis Regionibus in hæc Infima mortalium domicilia Gregorius descenderet, Chrysostomus, Athanasius, vel quis ex eorum numero, qui Religionem nostram hæreticorum impulsibus quasi funditùs euersam suis humeris substentarunt, hoc sacro circumspecto Conuentu, & de Christianæ Reipublicæ statu benè sperarent, [redacted]ratorum hominum Dogmata, qui vnà [redacted] Luthero monstra ex inferis in nostram perniciem emersa, consentiunt pœnitùs exterminanda, dubio procul affirmarent. Et quidèm quis est ita mentis lumine captus, qui non animaduertat hunc Religiosorum hominum Senatum qui te (Hieronyme Perillustris,) non modò suadente, sed etiam imperante est coactus, non nisi Christianam pietatem præseferre, in rebelles, & diuini numinis hostes arma

conuertere; furiales Dæmonum Artes, quibus mortalium plurimos ad se trahunt, detegere primum, detectasque confutare, confutatas reprehendere, obiurgationibus insectari, ad internecionem delere. Id moris semper viguit inter eos, At qui non Pelagiani à Pelagio, ab Nouato Nouatiani, Arriani ab Arrio, sed ab humani generis Redemptore Christo scilicet, Christiani sunt appellati, vt statutis temporibus, nè quid Respublica nostra detrimenti caperet, leges quasdam promulgarent, Sanctissimos eruditorum hominum Cætus indicerentque, quibus si quid malum esset, arceretur, si quid nouum, insolens discuteretur, si quid morbidum, & peste confectum, igne, ferroue adhibitis ad sanitatem reuocaretur, idque non solùm quo tempore Seruatoris nostri nomen, longè lateque diffusum in suas partes, vel efferatos, & more ferarum viuentes, homines attraxit, verùm, & prisci etiam sapientes in hanc tandem deuenere sententiam, non posse Reges, ac Principes, quamuis immensis propè modùm exercitibus obuallari, & Regna tutari, nisi Peritorum habuerint Conuentus, qui leges condant, decreta, sanctiones, plebiscita, quibus quasi habenis quibusdam, & calcaribus modò torpentes impellant, & socordes, modò lasciuientes, & effrenatos reprimere possint, & coercere. Primus igitur ex antiquissimis Orpheus homines in syluis ferino more vagantes sinè moribus, sinè cultu, sine disciplina coegit in vnum locum, eosq. postquàm ciuilem viuendi formam edocuit, decretis, & legibus ad meliùs traxit institutum. Agnoscebat nimirùm vetustissimus Philosophus, quamuis Priscorum more vitam duceret, in vrbanam scilicèt, & in ciuilem, non posse se Barbaras gentes in officio continere, nisi legum, & decretorum beneficio, quibus quasi cathenis immoderatorum gentium feruor coërceretur. Ab huius instituto non aberrarunt sapientes Græci: Athenienses scilicèt, Sparthani, Lacones, qui eo vsquè legum, Sanctionumue extulere dignitatem, vt ab Dijs immortali-

bus se excipere solitos leges constantissimè affirmarent, quas deinde Populis quasi Deorum authoritate roboratas explicarent. Qua propter Mercurius vetustissimus Philosophus ad Apollinem, Solon ad Iouem Deorum parentem: Charondas ad Saturnum: Zoroaster in Bactris ad Ormasim: Numa Pompilius apud Romanos ad Aegeriam suarum praeceptionum inuenta referebant: Intelligebant profectò sapientes viri hominum insolentiam non posse coerceri, nisi legum decretis, iisq; Coelo delapsis refrenaretur. Quod institutum, diuino Sancti Spiritus afflatu in Rempublicam Christianam immissum, mirum quantùm omni aetate apud omnes gentes floruit; quantùm exulceratis, & ferè perditis rebus attulit adiumenti. Pone tibi antè oculos, si placet (Hieronyme Religiosissime) rei Christianae statum post Orbis moderatorem Constantinum; omitto enim, ne sim nimius, clades, quas est passa, miserrimè sub Nerone, Diocletiano, Maximiano, alijsq; multis; pone inquam tibi ob oculos paruulum illum, & quasi nascentem Christianorum gregem acritèr afflictum turpissimè dilaceratum, sceleratis obiectum mendacijs, irrisionibus, calumnijs. Intuere Sanctissimos homines alios in exilium depulsos: alios feris obiectos: alios latitantes: alios in speluncis, ac Terrae cauernis: alios syluestribus herbis, glande, fruticibus ferarum more victitantes? nihil vides, quamuis multa videas, commiseratione digna, & lacrymis sacra quasi pedibus conculcata: Augustissima templa vel diruta, vel sanguinis effusione contaminata, vasa ipsa, Deus immortalis Angelorum escam solita Coeno, & spectis oblita, ipsi denique Sacerdotes, ipsi Episcopi, quorum vel nomen tantùm terrorem incutere solet, vestibus laciniatis, & sordibus, macie, & squallore confecti [illegible] stipem emendicantes Populorum quisquilijs, ludibriò expositis, quos non incitassent ad luctum, ad maerorem ad commiserationem sui? Samosatenus ex vna parte, Sabellius, Cherintus, Nepotia-

tianus, Sacramenta conculcare, Sanctorum Præsidium, ac tutelam aspernari, purgatorios ignes, ac tormenta irridere pœnitus, ac flocci facere. Pelagius ex altera: Nouatus, Arius, orientem impijs Dogmatibus inficere, filium æterno Patri non consubstantialem turpissimis blasphemijs asseuerare, quò se vertat in tanto rerum discrimine Christiana Respublica vndè consilium excipiat ad salutem. Ecce tibi Gregorios, & Basilios nobilissimum par amicitiæ, qui Sanctissima coacta Synodo in Infernas Tabernas abigerunt portentosas bestias, è quibus anteà emerserant. Mitto Athanasios, Chrysostomos, qui conscceleratum Arrij furorem reprimere potuerunt. Prætereo Ambrosios, Augustinos, Hieronymos, Cyprianos, qui cadentibus rebus præsidium fuere longè firmissimum. Certè Pontifices maximi, quibus Christianæ rei onus incumbit, diuinum illud inuentum excogitauère, quo perditorum hominum impudentiam comprimerent, disiectisq. errorum nubibus veritas ipsa Christianæ fidei sole clarior elucceret. Conuocant ex longè dissitis terræ partibus Sapientissimos, ac sanctissimos viros. Synodos indicunt ob Religionem seruandam, firmissimisq. legibus, ac decretis nostram confirmant, cælestem doctrinam labefactant alienam. Hinc Fabianus Religiosissimus Pontifex Siluester, Damasus, post hos Agathò, Stephanus, Paulus, alijq. pro tempore regnantes Nicenas coegere Synodos, Arausicanas, Mileuitanas, Ephesinas, alij verò Constantinopolitanas Lateranenses, Florentinas, nouissimè verò Tridentinas, quibus viget Respublica Christiana, vigebitq. magis in dies. Neque verò quamuis annuente Deo, hoc tempore hæresum Commentatores in Infernum detrusi conticescant, neque rabies Imperatorum effrenata seuiat in Christi fideles, neque verò Ecclesiæ Pastoribus licet, tamquam in ocio, ac quietè gregis curam prætermittere, & somno, ac delicijs indulgere. Semper enim Tartareæ legiones conspirant in perniciem nostrã, circuunt que-

querentes, quos fallant, quos deuorent. Improbos inducunt mores, odia concitant, sacra, cultumq. diuinum superstitiosis artibus perturbant. Hinc priscorum Pontificum pietatem, vigilantiam imitatus Antistes noster Hieronymus, ne quos ex Grege suo rapiant Infothi Satellites, nec inter optima doctrinæ pascua, quibus suam ditat Diœcesim, noxiæ subindè oriantur, prauorum dogmatum germina; vos quibus alendi gregis incumbit cura in hunc locum aduocauit, Patres, vos sanctissimis præceptis, decretis firmissimis, sanctionibus non violandis vitæ integritate admirabili instructos adhortatur, adhortatos placidissima quadam coactione impellit ad Sanctimoniam, ad animarum curam, & medelam. Vestrum est, ouibus prospicere seruatoris nostri sanguine redemptis, A. vestrum nocturnis, diurnisq. Vigilijs, crebris admonitionibus, & sanguinis vitæq. effusione, si occasio postularet, Ouile, quod Christus Dominus adamauit affectu, quasi sæpibus, ac muro firmissimo circùm vallare. Istud agite per Deum immortalem: in id totis viribus incumbite; quod si fiet, spero futurum, vt omni vestra diligentia nostrorum hostium omnes eludantur insidiæ, & inter tot fidei nostræ propugnatores tutissimè vagetur, & exultet pietas Christiana.

